Následování Krista

„Pojď a následuj mne!“ (Mat. 19, 21).

TOMÁŠE KEMPENSKÉHO

ČTVERO KNIH O NÁSLEDOVÁNÍ KRISTA

(Zlatá knížka)

Přeložil, nejobvyklejší modlitby připojil
a svým nákladem ve prospěch Dědictví Svatojanského
nově vydal

DR. JAN NEP. SEDLÁK
SVĚTÍCÍ BISKUP PRAŽSKÝ.

S OBRÁZKY OD FÜHRICHA

Čtvrté, poopravené vydání

V PRAZE 1930
TISKEM STÁTNÍ TISKÁRNY V PRAZE

ÚVOD K VYDÁNÍ TRETÍMU

Po Písmě svatém není knihy tolik rozšířené a oblíbené, jako je Zlatá knížka t. j. Čtvero knih o následování Krista. Přeložena je do všech téměř jazyků a vyšla v nesčetných vydáních, mnohdy i velice nádherných. Také v jazyce českém byla vydána již v stol. XV. a od té doby často a často.

Je to kniha starobylá a opravdu úcty hodna. Skladatel její Tomáš Kempenský, jemuž se kniha ta obecně připisuje, zemřel r. 1471 v pověsti světce, jakožto kmet 92letý v klášteře svaté Anežky ve Zvolle v Holandsku, kdež býval podpřevorem. Mínění novější, že knihu tu sepsal Jan Gersen, opat benediktinského kláštera ve Vercellích v Italii v letech 1220 až 1240, není nezvratně dokázáno.

Ostatně ani na tom nezáleží, kdo knihu tu napsal. Tolik je jisto, že ji psal muž Bohem osvícený, výborný znatel lidské duše a jejích slabostí i sklonů rozmanitých. Mluva jeho má zvláštní své kouzlo; je to ozvěna slov biblických, pravd prostých, jimž nelze odepříti souhlasu. Vážná námitka proti nim není možná. Tak rozvážně mluví moudrý otec k synovi, jehož blaho

mu zvlášť na srdci leží. Tak srdečně těší něžná matka dítko sklíčené, zarmoucené nebo trpící. Tak upřímně radí věrný přítel dobrému příteli, tak ho napomíná, varuje, poučuje, ale i kárá, když potřebí. Tak domlouvá zkušený lékař nemocnému, když ho doopravdy chce vyléčiti ze všech jeho chorob. A ta mluva tolik srdečná, ale i důrazná, činí knihu tu zvláště milou. Proto si ji zamilovali mnozí mužové slynoucí učeností, ale i duše prosté z lidu nalézají v ní svou radost a útěchu.

V poslední době změnily se velice poměry politické i sociální. Ale jedno se nezmění nikdy, a to je — poměr nás lidí k Bohu. Bůh je náš Pán a nejvyšší cíl nás všech, my pak lidé všichni bez rozdílu jsme ve všem závislí na Bohu zrovna tak, jako byli lidé před námi a budou lidé po nás. Hledati Boha a nalézti ho ve svatém náboženství — toť úkol náš i nyní, stejně jako bylo u lidí před námi. A poněvadž Zlatá knížka mistrně nás k tomu vede, proto její slova nezastarají, ona podrží vždycky svou cenu a váhu. Proto také bude vždycky dosti čtenářů, kteří z ní čerpati budou poučení, povzbuzení, posilu i útěchu pro duši.

A to přimělo správu Dědictví Svatojanského k tomu, že znovu vydává Zlatou

knížku, a to ve třetím pečlivě poopravenému vydání, a připojuje k ní opět nejhlavnější modlitby a pobožnosti. Vydává opětně „tuto od několika set let vždycky chválenou, však nikdy nepřechválenou knížku“ (jak praví předmluva k vydání jejímu již z r. 1681), aby vyhověla četným poptávkám.

„Vezmi a čti“, milý křesťane, vezmi rád do rukou Zlatou knížku a čítej v ní často! Čti v ní zprvu třebas jen ze zvědavosti, vezmi na př. kap. 22. a 23. v kn. I. nebo kap. 12. v kn. II., čti a uvažuj, ale neodkládej knihy, zarazí-li tě snad její mluva, v níž se zračí hloubka víry, pevné jako skála. Abys pak měl z knihy trvalý užitek, čítej v ní pravidelně, možno-li v určitou dobu, a to každodenně. Čti zvolna a rozvážně! Před čtením vzývej Boha, aby osvítil tvou mysl, a po čtení ho pros, aby posilnil tvou vůli, bys také i vykonal, k čemu tě čtení povzbudilo. Budeš-li tak pokračovati, věz, že se ti Zlatá knížka stane milou družkou, upřímnou rádkyní a pramenem hojné útěchy duchovní, jako byla milionům zbožných duší po celá staletí před námi.

V Praze o svátku Zjevení Páně r. 1921.

Překladatel.

PŘEDMLUVA K VYDÁNÍ ČTVRTÉMU

Před devíti lety vydáno tohoto překladu Zlaté knížky 10.000 výtisků. Je potěšitelno, že výtisky ty jsou již rozebrány, a to bez jakékoli reklamy. A poněvadž docházejí nové přihlášky o knihu tu, nastala potřeba nového vydání. Dědictví Svatojanské vydalo knihu tu již třikrát a rádo by ji znovu vydalo, ale nepřízní doby je v peněžní tísni a nemůže značný náklad samo hraditi. I uvolil se překladatel, jenž od r. 1896 do 1908 Dědictví řídil, že náklad ten ve prospěch Dědictví uhradí ze svého, aby tak na sklonku svého života zůstavil po sobě památku. Činí tak rád v naději, že také toto vydání přinese hojně poučení, posily a útěchy čtenářům a že aspoň někteří z nich se zaň pomodlí. A to dejž Bůh!

V Praze o Hromnicích l. P. 1930.

Překladatel.

KNIHA PRVNÍ.

NAPOMENUTÍ PROSPĚŠNÁ PRO ŽIVOT DUCHOVNÍ.

Kap. 1. Následujme Krista a pohrdejme marnostmi světa!

1. Kdo mne následuje, nebude choditi ve tmách (Jan 8, 12), dí Pán. Taťjsou slova Kristova, kterými nás napomíná, abychom následovali jeho života a mravů, chceme-li býti opravdu osvíceni a slepoty srdce zproštěni (Ef. 4, 18).

I budiž nejvyšším zaměstnáním naším rozjímati o životě Ježíše Krista.

2. Učení Kristovo předčí všechno to, čemu světci učili, a kdoby ducha

(jeho) měl, manu v něm skrytou by nalezl (Zjev. 2, 17).

Ale je mnoho lidí, kteří po tom ani netouží, ačkoliv evangelium často slýchají; nemajíť ducha Kristova (Řím. 8, 9).

Kdo chce dokonale rozuměti slovům Kristovým a míti v nich zálibu, musí se snažiti, aby celý život svůj podle Krista uspořádal.

3. Co ti pomůže učená hádka o tajemství nejsvětější Trojice, chybí-li ti pokora, a bez ctnosti té když upadáš v nelibost nejsvětější Trojice?

Věru, nadšená slova sama ještě nikoho nečiní svatým ani spravedlivým; ale život ctnostný činí člověka Bohu milým.

Raději chci v srdci býti zkroušený, nežli učeně vykládati, co zkroušenost je.

Kdybys znal zpaměti celou bibli i výroky všech mudrců, co by ti to bylo platno, kdybys neměl lásky a milosti Boží?

4. Marnost nad marnost a všecko je marnost (Kaz. 1, 2), kromě milovati Boha a jemu samému sloužiti (V. Mojž. 6, 13).

Vrchol moudrosti jest zavrhnouti svět a tak spěti k nebeskému království.

Marnost jest tedy shánět pomíjející bohatství a v ně skládati všecku naději.

Marnost také jest pachtiti se po cti a domáhati se důstojenství.

Marnost jest hověti tělesným žádostem a dychtiti po radovánkách, které v zápětí mívají těžké tresty.

Marnost jest přáti si dlouhého života a nedbati o život ctnostný.

Marnost je starati se jenom o život vezdejší a neprozírati k budoucímu.

Marnost jest milovati to, co kvapem mizí, a nespěti tam, kde radost věčně trvá.

5. Vzpomínej často na přísloví: nenasycuje se oko hleděním aniž se ucho naplňuje slyšením (Kaz. 1, 8).

Snaž se tedy odvrátiti srdce od lásky k věcem pozemským a povznésti se k věcem neviditelným! Neboť lidé, kteří jdou za svou smyslností, poskvrňují svědomí a pozbývají milosti Boží.

Kap. 2. O sobě samém smýšlej skromně!

1. Každý člověk přirozeně toužívá, aby mnoho věděl; ale co platny všechny vědomosti bez bázně Boží?

Lepší jest věru pokorný venkovan, který Bohu slouží, nežli pyšný mudrc, jenž hloubá o běhu nebeských hvězd, ale zanedbává vlastní spásy své.

Kdo sám sebe dobře zná, málo sebe cení, a v lidských chvalořečech si nelibuje.

Kdybych znal všecko na světě, ale lásky neměl (I. Kor. 13, 2), co by mi to bylo platno před Bohem, jenž mne souditi bude podle skutků?

2. Ustaň od přepjaté touhy po vědomostech; činíť ony jen roztržitou mysl a často klamou.

Kdo mnoho ví, rád chtívá býti viděn a slouti moudrým.

Je mnoho věcí, o nichž jest lépe, když se málo ví aneb o nich ani neví.

A veliký je pošetilec, kdo si hledí věcí jiných nežli těch, které jsou k spáse jeho duše.

Mnohomluvení nenasycuje duše, ale ctnostný život občerstvuje mysl a čisté svědomí naplňuje člověka velikou důvěrou v Boha.

3. Čím více toho víš a čím lépe všechno znáš, tím přísněji budeš souzen, nebudeš-li právě proto tím světěji také živ.

Nechlub se tedy svým uměním ani svými vědomostmi, nýbrž strachuj se právě proto, že toho tolik znáš.

Zdá-li se ti, že mnoho víš a dosti mnoho rozumíš, věz, že je mnohem více toho, čeho nevíš.

Nesmýšlej o sobě vysoce (Řím 11, 20), ale raději uznej nevědomost svou!

Ježíš nalil vody do umývadla a počal umývati učedníkům nohy (Jan 13, 5).

Co se vynášíš nad jiné, když je mnoho lidí nad tebe učenějších a v zákoně zběhlejších?

Chceš věděti, co by ti bylo opravdu k užitku? Uč se býti rád světu neznám a za nic považován.

4. Učení to nejvyšší a nejužitečnější jest poznati opravdově sebe sama a nic sebe neceniti.

Sebe nic neceniti, za to však o lidech jiných smýšleti vždy jen dobře, ano i výše, toť veliká moudrost a vzácná dokonalost.

I kdybys patrně viděl někoho hřešiti neb něco zlého páchati, přece jen neměj sebe za lepšího; vždyť nevíš, dlouho-li sám v dobrém vytrváš.

Všichni jsme křehcí; ty pak neměj nikoho za křehčího, než jsi sám.

Kap. 3. Nauka pravdy.

1. Blaze tomu, koho pravda učí sama sebou, nikoliv obrazy anebo prchavými slovy (IV. Mojž. 12, 8), ale tak, jak jest sama v sobě.

Naše domněnky a náš názor často nás klamou a daleko neprozírají.

Co pomůže hloubati i mudrovati o věcech

skrytých a tajemných, když v den soudný nás nikdo ani viniti z toho nebude, že jsme věcí těch neznali?

Veliký to věru od nás nerozum, že zanedbáváme, co nám jest užitečno i potřebno, a raději si všímáme věcí všetečných a škodlivých. Máme oči a nevidíme (Jer. 5, 25).

2. A co je nám konečně po všelijakých zbytečných otázkách?

Ke komu věčné Slovo mluví, vybaví se nám z všelijakých domněnek.

Z toho jednoho Slova vzniklo všechno (Jan 1, 3) a všechny věci vůbec svědčí jen o onom jediném, a to jest Počátek, kterýž i mluví nám (Jan 8, 25).

Bez něho nikdo ničemu správně neporozumí a o ničem správně neusuzuje.

Kdo všechny věci v tom jednom hledá, a vše-

chno k tomu jednomu vztahuje a všechno v tom jednom vidí, ten se ustálí v srdci svém a zůstane stále klidným v Bohu.

Ó Pravdo-Bože, učiň, abych s tebou zajedno byl v lásce neskonalé.

Častokrát se mi až protiví čísti nebo slyšeti mnohé věci; vždyť v tobě samotném je všecko, co chci a po čem toužím.

Ať mlčí všichni učenci, ať umlknou všichni tvorové před tebou; ty jen sám mluv ke mně!

3. Čím je kdo sám v sobě sjednocenější a ve svém nitru prostější, tím více věcí pochopí a tím vyšších, a to bez veliké námahy, protože se mu shůry dostává osvícení rozumu.

Ducha čistého, prostého a ustáleného nečiní ani sebe více práce roztržitým, poněvadž koná všechno jen ke cti Boží a nezná sobectví.

Co jiného ti více vadí a tě více obtěžuje nežli to, že jsi až dosud neumrtvil náklonností svého srdce?

A proto dobrý a nábožný člověk uspořádá si dříve v mysli své to, co mu zevně vykonati jest.

Nenechá se však svésti, by konal, k čemu ho pudí hříšné jeho náklonnosti, nýbrž sám řídí náklonnosti tak, jak velí zdravý rozum.

Kdo má těžší boj, nežli kdo chce zvítěziti sám nad sebou (Moudr. 10, 12)?

Ale to právě budiž naší hlavní prací: přemáhati se, den ode dne nabývati větší moci nad sebou a prospívati v dobrém.

4. Žádná dokonalost v tomto životě nebývá arci bez nějakého nedostatku, a všechno naše badání zůstavuje vždy nějaké záhady.

Poznáš-li pokorně sebe sama, je to jistější cesta k Bohu než sebe hlubší vědecké badání.

Ne snad, že by se tím zavrhovala věda nebo holá znalost věcí, která sama sebou je dobrá a Bohem samým zřízena; ale vždycky přece sluší dávati přednost dobrému svědomí a ctnostnému životu.

Protože však mnozí lidé více dbají o to, aby mnoho věděli, nežli aby ctnostný život vedli, upadají často v blud a užitku z jejich života bývá málo nebo i žádný.

5. Ó kdyby tak velikou píli, jakou věnují učeným hádkám, vynakládali, aby v sobě vymýtili hříchy a vštípili si ctnosti, nebylo by tolik zla a pohoršení mezi lidem ani tolik nekázně mnohdy i v klášteřích.

V den soudný jistě se nás nikdo nebude ptáti, co jsme čtli, nýbrž co jsme činili; ani jak krásně jsme dovedli řečniti, nýbrž jak bohabojně jsme byli živi.

Pověz mi, kde jsou nyní všichni ti páni a mistři, které jsi za živa znal, když slynuli v rozličných vědách?

Důchody, kterých v úřadě svém užívali, již berou jiní, ale nevím, zdali si na své předchůdce kdy vzpomenou. Za živa zdálo se, že něčím jsou (Gal. 2, 6), a teď o nich není ani zmínky.

6. Ó jak rychle pomíjí všechna sláva světa! (1. Jan 2, 17).

Kéž by se byl také jejich život shodoval s jejich vědomostmi!

Pak by se o nich mohlo říci, že dobře studovali a dobře přednášeli.

Kolik učenců zahyne ve světě marnou vědou proto, že nedbají, aby zároveň sloužili Bohu.

A protože raději chtějí býti velikými než pokornými, zmarněli v myšlenkách svých (Řím 1, 21).

Jen ten jest opravdu veliký, kdo velikou má lásku.

Jen ten jest opravdu veliký, kdo sám sobě je malý a vrchol veškeré slávy nepokládá za nic.

Jen ten jest opravdu moudrý, kdo všecko pozemské považuje jen jako za bláto, aby Krista získal (Fil. 3, 8).

A učencem dokonalým jest jen ten, kdo

plní vůli Boží, ale vlastní vůli své výhost dává.

Kap. 4. Jednej vždy obezřele!

1. Nesmí se hned věřiti každému slovu (Sir. 19, 16) ani popudu, nýbrž uvažovati jest obezřele a neukvapeně o každé věci tak, jakou je před Bohem.

Bohužel, když jde o jiné lidi, častokráte o nich věříme a mluvíme spíše zlé nežli dobré; taková již je slabost naše.

Dokonalí lidé nevěří hned každému, kdo něco povídá; vědíť, že slabost lidská je náchylná k zlému a v řeči snadno poklesne.

2. Velmi moudré je v ničem se neukvapovati a netrvati urputně na vlastním mínění.

A mimo to nevěřiti také kdejakým řečem lidským a nedonášeti hned jinému, co nám kdo řekl nebo svěřil.

S moudrým a svědomitým mužem radu brávej (Tob. 4, 19) a raději se dej poučiti od hodnějšího, než aby ses řídil jen svými vlastními nápady.

Zbožný život činí člověka moudrým před Bohem a všestranně zkušeným.

Čím je kdo v sobě pokornější a čím více se podvolí Bohu, tím větší klid a tím větší moudrost osvědčuje pak ve všem.

Kap. 5. Kterak čísti Písmo sv.

1. V Písmě svatém hledati jest jen pravdu a ne krasomluvu.

Každou svatou knihu čísti jest v tom duchu, v jakém byla napsána.

Hledati jest v Písmě raději to, co by nám bylo k užitku, nežli ozdobné řeči.

V knihách nábožných a prostince psaných čítejme zrovna tak rádi, jako v knihách nadšených a důmyslných.

Nesmí tě odrazovati jméno spisovatele, byl-li více nebo méně učený; jen láska k pouhé pravdě pobádej tě k čtení!

Neptej se mnoho, kdo to ono pravil; raději dávej pozor na to, co se praví.

2. Lidé pominou, ale pravda Hospodinova zůstává na věky (Žalm 38, 7—116, 2).

Bůh pak rozmanitými způsoby mluví k nám (žid. 1, 1), nehledě na osobu lidskou (Řím 2, 11).

Při čtení Písma bývá nám častokráte na překážku naše všetečnost; chcemeť něco pochopiti a o tom rozumovati, kde sluší prostě dále jíti.

Abys měl ze čtení užitek, čti pokorně, prostě a věrně, a nepřej si míti jméno velikého učence.

Rád se dotazuj výroků světců a mlčky je

vyslechni! Nechť ti nejsou proti mysli ani podobenství starších otců; neboť se mnohdy velmi vhodně připomínají.

Kap. 6. **Nezřízené náklonnosti.**

1. Kdykoliv člověk po něčem nezřízeně zatouží, již bývá znepokojen v nitru svém.

Lidé pyšní a lakomí nemívají nikdy pokoje.

Chudí však duchem a pokorní kochají se v hojnosti pokoje (žlm. 36, 11).

Na člověka, který sám sobě ještě neodumřel, přicházívá snadno pokušení a přemáhá ho častokráte již v maličkostech.

Člověku duchem slabému a ještě jaksi tělesnému i k smyslným věcem náchylnému bývá těžko odtrhnouti se úplně od pozemských náklonností.

I upadá často v zármutek, musí-li si věcí takových odepříti, a snadno se rozmrzí, když mu v tom někdo odporuje.

2. Dosáhne-li však, po čem baží, již tíží vina svědomí jeho, protože povolil své vášni, která mu nepřináší onoho uspokojení, kterého hledal.

Jen tehdy se nalezne pravý pokoj, když se žádostem nepovolí, ne však, když se jim hoví.

Proto nemívá pokoje srdce člověka tělesného; rovněž nemá pokoje člověk, jenž se oddává věcem světským; pravého pokoje dostane se jenom tomu, kdo horlivě pečuje o duchovní svůj život.

Kap. 7. Varuj se marné naděje a domýšlivosti!

1. Marný jest, kdo svou naději skládá v lidi (Jer. 17, 5) nebo v jiné tvory.

Nestyď se sloužiti lidem z lásky k Ježíši Kristu (II. Kor. 4, 5) a zdáti se chudým na tomto světě.

Nespoléhej sám na sebe, nýbrž skládej důvěru svou v Boha!

Čiň, co na tobě jest, a Bůh přispěje dobré vůli tvé.

Nespoléhej na své vědomosti ani na chytrost kteréhokoli člověka, nýbrž spoléhej raději na milost Boha, jenž pomáhá pokorným a ponižuje ty, kteří pyšně sami na sebe spoléhají (Jud. 6, 15).

2. Nechlub se svým bohatstvím ani svými přáteli, že mocni jsou, nýbrž chlub se v Bohu (I. Kor. 1, 31), jenž sám všechno dává a nad to všechno ještě i sám sebe dáti chce.

Nehonos se svou statností ani sličností

těla; neboť nemoc ji snadno kazí a znetvořuje.

Nebuď samolibým pro svou dovednost a schopnost, abys neupadl v nelibost Boha, jemuž vlastně náleží všechno, cokoli máš od přirozenosti dobrého.

3. Neměj se za lepšího nad jiné, abys snad nebyl pokládán za horšího před Bohem, jenž ví, co vězí v člověku (Jan 2, 25).

Nechlub se svými dobrými skutky, neboť Bůh soudívá jinak než lidé; jemu se častokráte nelíbí, co se lidem líbí.

Máš-li skutečně co dobrého, přece měj jiné za lepší ještě, jen abys nepozbyl pokory.

Neškodí, řadíš-li se až za všechny ostatní; ale velice si škodíš, dáváš-li sobě přednost třebas i před jediným člověkem.

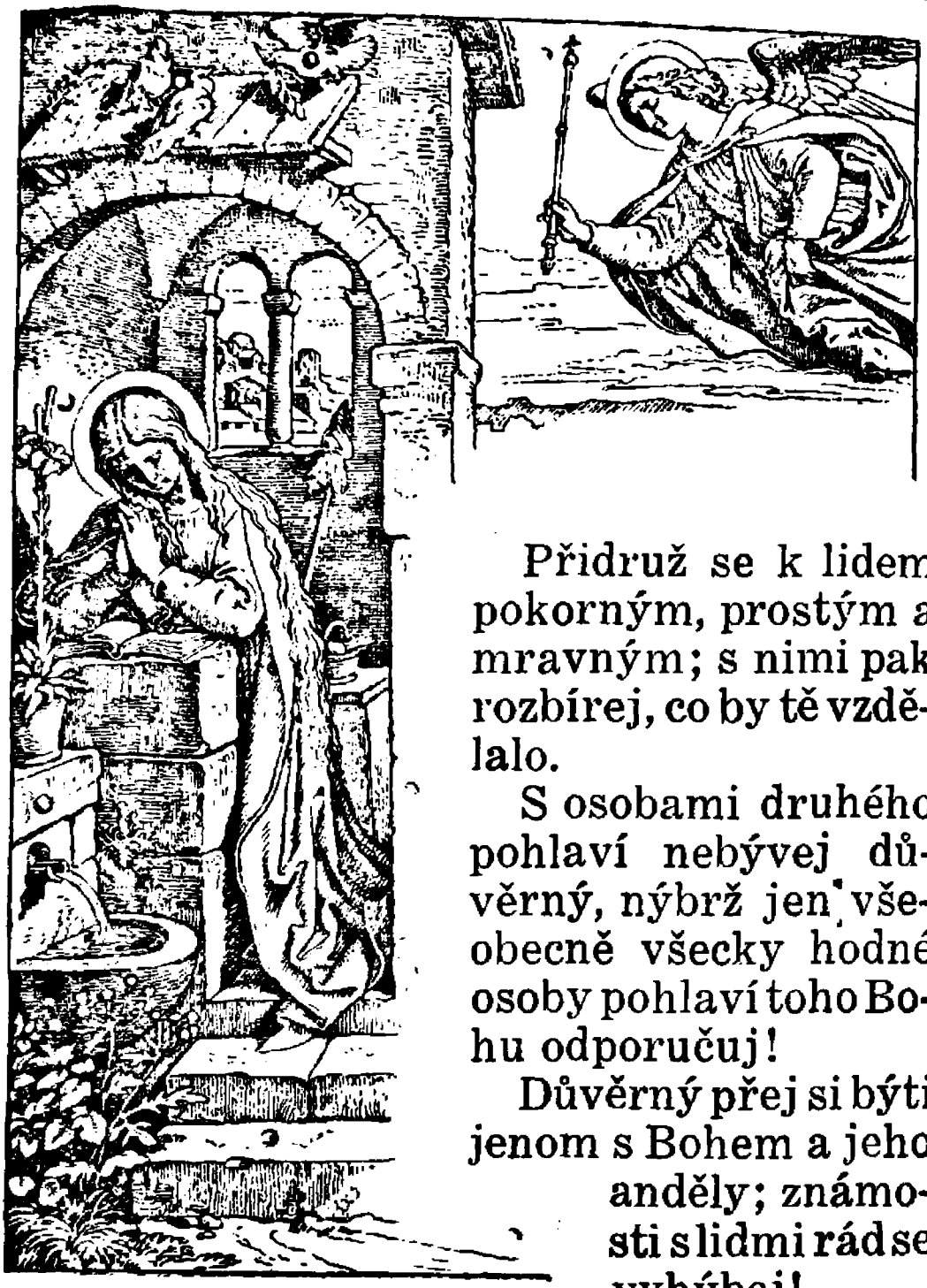
Pokorný člověk mívá stále pokoj; ale v srdci pyšném bývá jen řevnivost a nevole.

Kap. 8. **Chraňme se přílišné důvěrnosti!**

1. Neodvírej srdce svého každému člověku (Sir. 8, 22), za to však rád jednej s muži moudrými a bohabojnými! (Sir. 9, 21.)

S mladíky a lidmi cizími málo se zabývej!

Boháčům nepochlebuj a u velmožů rád se neukazuj! (Přísl. 25, 6.)

Přidruž se k lidem pokorným, prostým a mravným; s nimi pak rozbírej, co by tě vzdělalo.

S osobami druhého pohlaví nebývej důvěrný, nýbrž jen všeobecně všecky hodné osoby pohlaví toho Bohu odporučuj!

Důvěrný přej si býti jenom s Bohem a jeho anděly; známosti s lidmi rád se vyhýbej!

2. Milovati sluší ovšem všechny lidi; přílišná však důvěrnost není k ničemu.

Mnohý člověk, dokud ho neznáme, chvalnou pověstí svou přímo oslňuje, ale pozorován z blízka — odpuzuje.

Mnohdy se domníváme, že se lidem zavděčíme, přidružíme-li se k nim; ale zatím se jim znechucujeme nepěknými způsoby, které na nás pozorují.

Kap. 9. **Poslušnost a podřízenost.**

1. Není to maličkost míti závazek poslušnosti, žíti pod mocí představeného a nebýti svým pánem.

Ale mnohem bezpečněji jest býti podřízeným nežli představeným.

Mnozí však podvolují se poslušnosti spíše jen z nutnosti nežli z lásky; tací pak sami se trápí a hned reptávají. A mysl jejich nenabude pravé svobody, leč podrobí-li se k vůli Bohu z celého srdce svého.

Běž si sem nebo tam, úplného pokoje nikde nenajdeš, leč podrobíš-li se pokorně, jak tě vede tvůj představený.

Mnozí se již zklamali, když blouznili, že jinde bude lépe, a v místech si vybírali.

2. Jest pravda, že každý rád jedná po svém smyslu a raději se kloní k těm, kteří smýšlejí jako on.

Ale je-li Bůh mezi námi, jest nezbytno, abychom pro svatý pokoj někdy také upustili od svého mínění.

Kdo je tak moudrý, aby všecko věděl dokonale?

Nuže, nelpi příliš na svém mínění, nýbrž přijímej rád i mínění cizí!

Je-li mínění tvé správné a vzdáš-li se ho k vůli Bohu a přidáš se k mínění druhého, tím větší z toho budeš míti užitek.

3. Slýchávalť jsem často, že jest bezpečněji poslouchati a radu přijímati, nežli jiným raditi (Přísl. 12, 15).

Může se státi, že správné jest mínění to i ono; ale nechce-li kdo přisvědčiti mínění cizímu, ani když tak káže prostý rozum nebo nutkají k tomu vážné důvody, svědčívá to o pýše a neústupnosti.

Kap. 10. Varuj se řečí zbytečných!

1. Varuj se, co můžeš, shluku lidí, neboť rozprávky o událostech ve světě bývají jenom na překážku, i když se o nich hovoří s úmyslem dobrým.

Všelijaká marnost hnedle nás poskvrní a upoutá.

Raději bych viděl, kdybych častokráte byl mlčel a mezi lidmi ani nebyl býval.

Ale proč tolik rádi hovoříme a po společném hovoru toužíme, když přece tak zřídka bez úhony svědomí se opět vracíme k svému mlčení?

Proto si tolik libujeme v rozprávkách, že ve společných hovorech hledáme navzájem útěchy a chceme uleviti svému srdci, znavenému všelijakými myšlenkami.

A velmi rádi hovoříme o tom, co je nám zvláště milé neb po čem toužíme anebo co nám jest odporné, a na vše to pak i stále myslíváme.

2. Ale bohužel často jen zbytečně a marně, neboť vnější útěcha, které se nám hovorem snad dostane, bývá zhusta na újmu vnitřní a božské útěchy.

Proto je potřebí bdíti a se modliti (Mat. 26, 41), aby čas neplynul na prázdno.

Chce-li se ti hovořiti a smíš-li, mluv o tom, co zušlechťuje.

Ale zlý návyk jakož i naše nedbalost o duchovní pokrok mnohdy zaviňují, že nedáváme dosti pozor na svůj jazyk.

Za to však prospěchu v duchovním životě nemálo napomáhá nábožný hovor o věcech duchovních, zvláště když se lidé stejně smýšlející v Bohu sdružují.

Kap. 11. Kterak získati pokoj a sebe zdokonalovati.

1. Dobře bychom mohli žíti v pokoji, kdybychom se nezabývali tím, co lidé mluví nebo dělají, po čem nám ostatně nic není.

Kterak obstojí dlouho v pokoji, kdo se mísí do věcí cizích, kdo si všelijakou záminku ze světa béře, kdo mívá mysl svou sebranou jen málo nebo zřídka kdy?

Blahoslavení lidé prostého srdce, neboť budou oplývati hojností pokoje.

2. Proč dosáhli někteří svatí veliké dokonalosti v životě bohomyslném?

Protože se snažili umrtviti v sobě všecky pozemské náklonnosti. Proto také mohli celou vroucností svého srdce přilnouti k Bohu a nerušeně se obírati sami sebou.

Nás však příliš mnoho ovládají různé náruživosti a také se přespříliš staráme o věci pomíjející.

Zřídka též usilujeme, abychom třeba jen j e d n u chybu svou z kořene vymýtili, a nerozněcujeme se tak, abychom den ze dne víc a více v dobrém prospívali. Proto zůstáváme chladní neb aspoň vlažní.

3. Kdybychom sami sobě úplně odumřeli a nic pozemského nás nepoutalo, rozuměli bychom dobře věcem nebeským (Mat. 16,

23) a měli jakousi předtuchu nazírání nebeského.

Vlastní a největší překážka vězí v nás samých; nebýváme totiž prosti vášní a zlých žádostí a nesnažíme se doopravdy nastoupiti cestu dokonalosti, po které kráčeli svatí.

Stihne-li nás sebe menší protivenství, klesáme až příliš rychle na mysli a obracíme se o útěchu k lidem.

4. Kdybychom se snažili státi v boji jako mužové udatní (Jer. 41, 16), jistě bychom uzřeli pomoc Páně s nebe nad sebou (II. Par. 20, 17).

Jestiť Bůh sám ochoten pomáhati těm, kteří zápasí a v jeho milost doufají, a sám také nám dává příležitost k boji, abychom zvítězili (Mat. 10, 22).

Máme-li za to, že všechen pokrok duchovní jen v tom záleží, když zachováváme vnější pravidla, brzo bude konec naší nábožnosti.

Ale přiložme sekeru ke kořeni (Mat. 3, 10), abychom se očistili od různých náruživostí a tak dosáhli pokojné mysli.

5. Kdybychom každý rok vymýtili a s p o ň j e d n u chybu svou, dospěli bychom brzo k dokonalosti.

Zatím však shledáváme pravý opak, že

totiž jsme byli lepší i čistější tenkráte, když jsme se na cestu dobrou dali, nežli nyní po mnohých letech, co jsme se Bohu zasvětili.

Horlivost naše i pokrok náš v duchovním životě měly by den ze dne stoupati, ale zatím se pokládá již za mnoho, zachová-li si kdo aspoň trochu své prvotní horlivosti.

Kdybychom si činili malé násilí hned s počátku, konali bychom později všechno hravě a rádi.

6. Těžko jest nechati starého návyku a ještě tíže bývá čeliti přímo proti vlastní vůli.

Ale nezvítězíš-li nad tím, co jest nepatrné a snadné, kterak se přemůžeš v tom, co je těžké?

Opři se své náklonnosti hned s počátku a odvykej zlému, abys znenáhla neupadl do nesnází větších.

Ó kdybys považil, jaký klid bys sobě získal, chovaje se zcela správně, a jakou radost bys tím způsobil jiným, jistě bys horlivěji dbal, abys v duchovním životě lépe prospíval.

Kap. 12. Jak užitečno protivenství.

1. Dobře je pro nás, dolehnou-li na nás čas od času nějaké těžkosti a protivenství, protože začasté připomenou člověku, aby se

zde na zemi cítil jen jako ve vyhnanství a neskládal své naděje v nic pozemského.

Dobře je také, že lidé nám mnohdy odporují a o nás smýšlejí zle a neprávě, i když naše jednání a úmysly jsou dobré.

Utvrzuje to jen naši pokoru a chrání nás před marnou chloubou.

Neboť když se lidé ve světě k nám nevážně chovají a o nás nedobře smýšlejí, pak spíše se dovoláváme svědka, jenž naše nitro zná — totiž Boha samého.

2. I měl by člověk pevně v Boha důvěřovati, aby mu ani nebylo potřebí hledati útěchy u lidí.

Bývá-li člověk dobré vůle trápen nebo pokoušen nebo zlými myšlenkami soužen, pak teprve poznává, že potřebuje Boha, neboť vidí, že bez něho nic dobrého nesvede.

Pak se rmoutí, naříká, ale také se modlí, a to jen proto, že musí trpěti.

Pak se mu i zmrzí déle živu býti (II. Kor. 1, 8) a přeje si smrti, aby byl rozdělen a mohl býti s Kristem (Fil. 1, 23).

Pak také dobře poznává, že úplné bezpečnosti a dokonalého pokoje nelze vůbec dosíci na tomto světě.

Kap. 13. Pokušením nutno odpírati.

1. Dokud na světě jsme, nemůžeme býti bez soužení a pokušení.

Protož psáno v knize Jobově: Bojování jest život člověka na zemi (Job 7, 1).

Budiž tedy každý pozorlivý na pokušení a bdi na modlitbách (I. Petr 4, 7), aby ďábel nenalezl příležitost klamati ho, neboť ten nikdy nespí, nýbrž obchází hledaje, koho by pohltil (I. Petr 5, 8).

Nikdo není tak dokonalý ani svatý, aby nikdy pokušení neměl; úplně bez něho býti my lidé ani nemůžeme.

2. Pokušení bývají nám častokráte jen k dobrému, třebas nám byla obtížná a těžká; onať člověka pokořují, očišťují a poučují.

Svatí vesměs prožili mnohá protivenství a pokušení, ale tím právě prospívali v dokonalosti.

Ti však, kteří nedovedli pokušením odolati, odpadli a jsou zavrženi.

Není stavu tak svatého, není místa tak skrytého, aby tam nevniklo pokušení nebo protivenství.

3. Dokud je člověk živ, nikdy není před pokušením úplně bezpečen, protože zárodek pokušení je v nás samých již od toho okamžiku, kdy jsme se v žádostivosti zrodili.

Sotva jedno pokušení nebo protivenství mine, jiné je mu v patách, a tak jest nám stále trpěti; pozbyliť jsme vzácného daru prvotní své blaženosti.

Mnozí chtějí pokušením uniknouti útěkem, ale zatím jen hloub do nich upadají.

Útěkem samým ještě nezvítězíme, nýbrž jen trpělivostí a pravou pokorou nabudeme síly nade všemi nepřáteli.

4. Kdo se toliko zevně uhýbá a kořene nevytrhne, málo pořídí; ba tím dříve dostaví se k němu opět nové pokušení a povede se mu pak ještě hůře.

Znenáhla, trpělivostí a shovívavostí, ovšem i pomocí Boží lépe nad ním zvítězíš nežli neúprosnou snad prudkostí a příkrostí.

Trpíš-li sám pokušením, častěji se s jinými poraď; s člověkem pak, který pokoušen bývá, nenakládej tvrdě, nýbrž mu přispěj útěchou, jaké by sis sám přál.

5. Počátkem všeho zlého pokušení bývá nestálost naší mysli a malá důvěra v Boha.

Neboť jako loď bez kormidla vlnami sem a tam se zmítá, tak bývá všelijak pokoušen, kdo pozbyl trpělivosti a se zviklal ve svém dobrém předsevzetí.

Ohněm zkouší se železo a pokušením člověk spravedlivý (Sir. 31, 31).

Mnohdy ani sami nevíme, co zmůžeme; teprv pokušení ukáže, jak s námi je.

Obzvláště třeba se míti na pozoru, hned jak se pokušení v nás ozve, poněvadž nepřítel snáze se přemůže, když se mu zabrání již přístup ke dveřím a vypudí-li se hned ven před práh, jakmile zaklepá.

Pročež kdosi pravil: Odpírej počátkům (zla), neboť pozdě lék se strojí, když se zlo dlouhým otálením již bylo vzmohlo.

Povstaneť v mysli nejprve pouhá myšlenka, z ní se zrodí živá představa, pak přijde záliba i zlá žádost a na konec souhlas.

A tak pomalu vejde zlý nepřítel plnými dveřmi, když se mu nečelí hned s počátku.

A čím déle kdo otálí se mu náležitě opříti, tím více den ke dni sám ochabuje, ale zato nepřítel nabývá nad ním tím větší moci.

6. Někteří lidé zakoušejí těžších pokušení hned s počátku, když se k Bohu obrátí, jiní teprve ke konci.

Jiní zase po celý takřka život bývají pokušením trápeni.

Někteří bývají pokoušeni dosti mírně; dějeť se tak podle moudrého a spravedlivého úradku Boha, jenž přihlíží k stavu a zásluhám lidí a všecko předurčuje ke spáse svých vyvolených.

7. Pročež nezoufejme, když na nás přijde

Tu mu řekl Ježíš: Odejdi, satane! (Mat. 4, 10.)

pokušení, nýbrž tím vroucněji prosme Boha, aby nám ráčil býti nápomocen v soužení všelikém. On pak zajisté (podle slov sv. Pavla) učiní s pokušením také úspěch, abychom je mohli snésti (I. Kor. 10, 13).

Pokořme tedy duši svou pod ruku Boží ve všelikém pokušení a soužení, neboť pokorné duchem Bůh spasí a povýší (žlm. 33, 19. Luk. 1, 52).

8. V pokušení a soužení osvědčuje člověk, jak daleko dospěl v dobrém, i přibývá mu zásluh a ctnost jeho zastkví se tím jasněji.

Nic není vzácného, je-li člověk nábožný a horlivý, když nezakouší pražádných obtíží, ale když zachová trpělivost i také v protivenství, pak lze se nadíti, že bude zdárně prospívati v dobrém.

Někteří lidé zvítězívají nad pokušením těžkým, ale v malých a všedních pokušeních podléhají. Děje se tak proto, aby tím byli pokořeni a nikdy nespoléhali na sebe u věcech velikých, když již v maličkostech svou slabost ukazují.

Kap. 14. Neposuzuj opovážlivě!

1. Sám k sobě obracej zraky své a neposuzuj, co jiní dělají.

Posuzuje-li člověk jiné, jen se zbytečně

pachtí, častokráte se mýlí a snadno se i prohřešuje; posuzuje-li a zkoumá-li sám sebe, vždy z toho mívá užitek.

Podle toho, jak k něčemu lneme, tak o tom ponejvíce soudíváme; odnímáť nám naše samoláska snadno správnost úsudku.

Kdyby čistý úmysl každé naší touhy jen k Bohu vždycky směřoval, nehoršili bychom se tak snadno, dotýká-li se něco nemile našich smyslův.

2. Ale častokráte vězívá v nás cosi skrytého anebo se namane něco zvenčí, co nás rovněž odvádí od našeho cíle.

Mnozí potajmu hledají jen sami sebe ve všem, co činí, a nejsou si té chyby své ani vědomi.

Na oko žijí také v pravém a stálém klidu, děje-li se všechno po jejich vůli a přání; ale stane-li se jinak, než jak si přejí, hned se rozčilují a rmoutí.

Poněvadž se smýšlení a názory lidí různí, povstávají z toho dosti často sváry mezi přáteli a spoluobčany, mezi řeholníky a zbožnými věřícími.

3. Starému zvyku se těžko odvyká a nerad se kdo nechá vésti dále, než jak sám za vhodné uznává.

Spoléháš-li více na svůj vlastní rozum nebo na své přičinění nežli na účinnou moc,

Co jste učinili jednomu z nejmenších těchto bratří mých, mně jste učinili. (Mat. 25, 40.)

která ti přispěje, podrobíš-li se Ježíši Kristu, zřídka jen a to ještě pozdně dosáhneš, abys dokonale byl osvícen. Chceť Bůh, abychom se mu podrobili zcela a ve všem, a aby nás nade všechen rozum náš unášela ohnivá láska.

Kap. 15. O skutcích, konaných z lásky.

1. Za nic na světě a k vůli nikomu nesmí se páchati zlé, ale pro blaho člověka potřebného smí se bez rozpaků dobrý skutek někdy opominouti anebo jiným lepším zaměniti.

Neboť tím se dobrý skutek nemaří, nýbrž jen jiným lepším nahrazuje.

Zevní skutek bez lásky nic neprospívá (I. Kor. 13, 3), ale cokoli se z lásky koná, buď si to úkon sebe nepatrnější a opovrženější, vždycky z toho vzchází hojné ovoce.

Oceňuje Bůh velikost úmyslu, z jakého kdo co koná, více nežli velikost skutku, který kdo koná.

2. Mnoho vykonal, kdo velikou má lásku (Luk. 7, 47).

Mnoho vykonal, kdo věc svou dobře činí.

Ten pak činí dobře, kdo raději napomáhá obecnému blahu, než aby hověl vlastní vůli.

Zdá se častokrát, že se něco koná z lásky,

a zatím jest to spíše tělesnost; neboť přirozená náchylnost, samovůle, naděje v odplatu neb touha po pohodlí nebývají daleko od toho.

3. Kdo má lásku pravou a dokonalou, sám sebe v ničem nehledá (I. Kor. 13, 5), nýbrž si přeje, aby jen Bůh ve všem byl oslaven.

Nikomu nezávidí, neboť sám nežádá pro sebe zvláštních radostí, ani se nechce sám v sobě radovati, nýbrž přeje si býti oblažen v Bohu, jenž převyšuje všeliké dobro.

Co kdo má dobrého, nepřičítá jemu, nýbrž vztahuje všechno jenom k Bohu, od něhož jako z pramene všechno vychází a v němž na konec všichni svatí docházejí blaženého odpočinku.

Ó kdo by jen jiskřičku pravé lásky měl, jistě by shledal, že všechno pozemské jest jen holá marnost.

Kap. 16. Shovívavost k cizím chybám.

1. Čeho kdo napraviti nemůže ani na sobě ani na jiných, ať snáší trpělivě, až by to Bůh sám změnil.

Pomysli, že tak je snad lépe pro tvou zkoušku, abys osvědčil trpělivost; bez té naše zásluhy nemají ceny.

Nicméně však nepřestávej při takových nepříjemnostech se modliti, aby ti Bůh ráčil býti nápomocen, bys je klidně snesl.

2. Když někdo, napomenut jednou nebo po druhé, přece neupustí od svých způsobů, nehádej se s ním, nýbrž všechno poruč Bohu, ať se děje vůle jeho a on ať je ctěn ve všech služebnících svých; umíť Bůh moudře obraceti zlé k dobrému.

Buď shovívavým k cizím chybám a všelijakým slabostem, vždyť ani ty sám nejsi bez chyb, které zas jiní snášeti musí.

Nemůžeš-li sám sebe tak utvářiti, jak by sis přál, kterak předěláš jiného podle chuti své?

Chtěli bychom, aby jiní lidé byli dokonalí, ale sami svých chyb nenapravujeme.

Chtěli bychom, aby jiní byli přísně káráni, ale sami nesneseme domluvy ani dost málo.

Nelíbí se nám na jiných přílišná volnost, ale sami nechceme, aby se nám bránilo v tom, čeho si přejeme.

Chceme, aby jiní dle stanov zkrátka byli drženi, sami však nestrpíme, aby nás kdo přísněji v něčem omezoval.

Z toho je viděti, že zřídka posuzujeme bližního tak jako sami sebe.

Kdyby všichni lidé kolem nás byli doko-

nalí, co by pak nám bylo k vůli Bohu od jiných snášeti?

3. Bůh to zařídil tak, abychom se učili jeden druhého břemena nésti (Gal. 6, 2). neboť nikdo není bez chyby, nikdo bez břemene, nikdo sám sobě nepostačuje, nikdo není sám sobě dost moudrý. Proto se musíme vespolek snášeti, vzájemně se těšiti, sobě pomáhati, sebe poučovati a napomínati.

Jak daleko kdo dospěl v ctnosti, nejlépe se pozná, když musí snášeti něco zlého.

Přijde-li cos takového, samo sebou to ještě nečiní člověka křehkým, nýbrž jen ukazuje, jaký jest.

Kap. 17. Život klášterní.

1. Chceš-li v pokoji a svornosti pospolu žíti s jinými, musíš se učiti přemáhati se v mnohých věcech.

Není to věc nepatrná ani snadná bydleti v kláštěře nebo v duchovním sdružení, nikdy sobě neposteskнouti a věrně tu vytrvati až do smrti (Mat. 10, 12).

Ale blaze tomu, kdo tu zbožně žije a svůj běh šťastně dokoná.

Chceš-li tu vytrvati a v cnostech se zdokonolovati, musíš se stále považovati za vy-

hnance a poutníka na zemi! (Žid. 11, 13.)

Musíš se státi pošetilým pro Krista (I. Kor. 4, 10), chcešli vésti klášterní život.

2. Řeholní roucho samo a ostříhané vlasy nejsou ještě všecko, teprve úplná změna mravů a dokonalé umrtvování náklonnosti značí pravého řeholníka.

Kdo hledá v klášteře něco jiného kromě Boha samého a spásy své duše, nenajde než jen trápení a bol.

A neuchová dlouho svého klidu, kdo nechce býti posledním ze všech a ve všem se nepodřizuje.

3. Přišel jsi sloužiti a ne poroučet; pamatuj si, že tvým povoláním jest trpěti a pracovati, ne však zaháleti a klábositi.

Tu jest pravé místo, kde se lidé zkoušejí jako zlato v ohni (Moudr. 3, 6).

Tu nikdo neobstojí, kdo se nedovede k vůli Bohu pokořovati.

Kap. 18. Příklady dávných světců.

1. Viz živé příklady dávných světců, z nichž září pravá dokonalost a pravý řeholní život, a shledáš, jak je nepatrné, co my konáme, ba že to všechno téměř nic není.

Ach, co jest život náš proti životu jejich!

Svatí, přátelé Kristovi, sloužili Pánu o hladu a žízni, v mrazu a nahotě, v práci do úpadu, v bdění a postech (II. Kor. 11, 27), na modlitbách a svatých rozjímáních, v protivenstvích a potupách mnohých (II. Kor. 12, 10).

2. Co jen protivenství a jak těžkých snášeti bylo apoštolům, mučedníkům, vyznavačům, pannám a všem těm ostatním, kteří se odhodlali následovati šlépějí Kristových!

Nenáviděliť duší svých v tomto životě, aby si je zachovali pro život věčný (Jan 12, 25).

Ó jak přísný život vedli svatí otcové na poušti, odříkajíce se všeho.

Jak těžká bylo jim snášeti pokušení a jak dlouho! Kolikrát byli od nepřítele zlého sužováni! Jak přísně zachovávali zdrželivost! Jak veliká byla jejich horlivost a vroucí touha, aby v duchovním životě prospívali! S jakou statečností bojovali, aby své hříchy vymýtili! Jak čistý a pravý byl jejich úmysl, jak stále jen k Bohu směřoval!

Ve dne pracovali a v noci trvali na dlouhých modlitbách, ačkoli ani při práci neustávali od vnitřní modlitby.

Všechen čas trávili užitečně; každá hodina, kterou Bohu věnovali, zdála se jim až příliš krátkou; a pro velikou slast při ná-

božném rozjímání často až i zapomínali na potřebné občerstvení těla.

3. Zřekli se všeho: bohatství, hodnosti, důstojenství, přátel i známých; nic od světa nechtěli; sotva tolik požívali, čeho pro život nezbytně potřebovali; ba až líto jim bývalo, že musí sloužiti tělu v potřebách jeho.

Byli bez statků pozemských, ale měli hojné bohatství milosti a ctností.

Na venek byli nuzní chudáci, ale v nitru je osvěžovala milost a útěcha od Boha.

4. Světu byli cizí, ale Bohu byli přáteli velice blízkými a důvěrnými.

Sami sobě nebyli ničím a světu byli za povrhel; ale před Bohem byli vzácní a milí.

Zachovali si pravou pokoru, žili v upřímné poslušnosti, kráčeli v lásce a trpělivosti a proto den ke dni prospívali na duchu a docházeli u Boha velikých milostí.

Dávají se nyní svatí oni otcové za příklad všem řeholníkům, a jejich příklad měl by nás věru povzbuzovati, abychom v dobrém horlivě prospívali. Za to však třebas bylo vlažných sebe více, nechť nás to nikterak nesvádí k nedbalosti.

5. Ó jaká to bývala horlivost u všech klášterníků, když se řehole jejich nově zakládala!

Jaká to vroucnost modliteb! Jak řevnivá až horlivost v ctnostech! Jak tuhá bývala tehdy kázeň! Jak kvetla u všech uctivost k představeným a poslušnost pod jejich správou!

Stopy všeho toho, které až dosud zbyly, nejlépe dosvědčují, že to byli muži opravdu svatí a dokonalí, kteří tak statečně bojovali, že svět sobě podmanili.

Teď však za něco vzácného se pokládá již to, když někdo řehole nepřestoupí a dovede trpělivě nésti, co na sebe vzal.

6. Ach, té vlažnosti a nedbalosti v našem stavu! Tak brzo a až příliš oddálili jsme se od prvotní horlivosti, že se život částokrát až mrzí pro tu naši pokleslost a vlažnost.

Kéž by v tobě nikdy neutuchla upřímná touha prospívati v ctnostech, když jsi přece sám častěji vídal krásné příklady osob nábožných.

Kap. 19. Pobožná cvičení.

1. Život nábožného člověka stkvěj se ctnostmi všemi, aby takový byl i ve svém nitru, jakým se jeví lidem ve svém zevnějšku.

Ba ještě o mnoho lepší nechť jest ve

svém nitru, než jakým se jeví na venek, poněvadž dozorcem naším jest Bůh, k němuž máme, kdekoliv jsme, chovati svrchovanou úctu a před nímž máme kráčeti čistí jako andělé.

Každého dne obnovujme dobré předsevzetí své a povzbuzujme se k horlivosti tak, jako bychom dnes teprve byli nastoupili cestu ctnosti. I říkejme denně: Pomáhej mi, Pane Bože, v dobrém předsevzetí mém i ve svaté službě své a dejž mi, abych dnes již doopravdy začal, neboť to nic není, co jsem až dosud vykonal.

2. Čím mocnější je naše dobré předsevzetí, tím více stoupne i náš prospěch v dobrém. Chce-li kdo v dobrém prospívati, musí se pilně přičiňovati.

Poklesne-li častokráte i ten, kdo měl hrdinské předsevzetí, což teprv svede, kdo jen zřídka dobré předsevzetí činívá, a to ještě nedosti rozhodné.

Všelijak se stává, že se zpronevěřujeme svým dobrým předsevzetím, ačkoli i když dost málo jich zanedbáváme, nebývá to pro nás beze škody.

Spravedliví opírají svá předsevzetí více o milost Boží než o vlastní moudrost, a proto cokoli podnikají, ve všem vždycky skládají svou důvěru v Boha. Neboť člověk

míní — Pán Bůh mění, a není v moci člověka cesta jeho (Jer. 10, 23).

3. Opomineš-li časem obvyklého cvičení buďto z nábožného úmyslu anebo pro dobro bratří, můžeš je pak snadno zase nahraditi.

Opomineš-li však cvičení lehkovážně z rozmrzelosti nebo z nedbalosti, je to dosti značná vina, která ti jistě bude na škodu. Vždyť ať se snažíme, seč jsme, přece ještě v mnohém chybujeme.

Pokaždé však jest nám předsevzíti si něco určitého a při tom čeliti obzvláště proti těm chybám, které nám nejvíce vadí.

Jak své vnější jednání tak i své vnitřní smýšlení dobře prozkoumejme a náležitě uspořádejme, protože obojí napomáhá duchovnímu prospěchu.

4. Nemůžeš-li míti svou mysl ustavičně sebranou, přičiň se o to aspoň někdy, nejméně pak dvakrát za den, ráno a večer.

Ráno vzbuď v sobě dobré předsevzetí; večer pak zpytuj, jak jsi se toho dne zachoval v řeči, skutcích a myšlenkách; neboť v tom jsi častěji as urazil Boha a bližního.

Ozbroj se mužně proti úkladům zlého ducha; kroť svou nestřídmost a snáze pak udržíš na uzdě tělesné chtíče.

Nikdy ani chvilku nezahálej, nýbrž

něco čti nebo piš anebo se modli nebo rozjímej nebo pracuj něco užitečného pro společné blaho.

Trýznění však těla smí se díti jen velice opatrně a ne u všech stejně.

5. Cvičení, která nejsou všem společná, nesluší stavěti na odiv, neboť takováto cvičení soukromá lépe jest konati v ústraní.

Ale ať se nevyhýbáš snad z lenosti zbožným cvičením společným a neuchyluješ se raději k cvičením soukromým. Vykonáš-li však úplně a věrně všechno, k čemu jsi povinen a co ti bylo uloženo, zbude-li ti ještě času, věnuj jej sobě samému, jak si toho žádá zbožná mysl tvá.

Nemohou míti všichni jedna a táž cvičení; jednomu svědčí lépe to, jinému zas ono.

Také se volí různá cvičení podle různého času, neboť jiná se nám lépe zamlouvají o svátcích, jiná v den všední.

Jiných potřebujeme v pokušení, a jiných v klidu a pokoji.

Jiné myšlenky míváme v zármutku, a jiné zase, když se v Pánu radujeme.

6. Před význačnějšími svátky třeba vykonati duchovní obnovu, a tu náleží s obzvláštní vroucností vzývati svaté o jejich přímluvu.

O každých svátcích čiňme určitá a pevná předsevzetí až do svátků budoucích tak, jako by nám již bylo z tohoto světa se odebrati k hodům na věčnosti.

Proto se o svátcích pečlivě připravujme, nábožněji se chovejme i všechna pravidla bedlivěji zachovávejme, tak jako bychom již brzo měli přijmouti od Boha odměnu své práce.

7. A když na nás ještě nedojde, pak jen věřme, že nejsme ještě dobře připraveni a ještě nezasluhujeme tak veliké slávy, která se zjeví na nás (Řím. 8, 18).

Blahoslavený služebník, dí evangelista Lukáš (12, 37), kteréhož, když přijde Pán, nalezne, an bdí. Amen, pravím vám, že nade vším statkem ustanoví ho (Mat. 24, 47).

Kap. 20. Buď rád v ústraní a rád mlčívej!

1. Najdi si vhodnou chvíli, aby ses mohl častěji sám sebou obírati, a tu pak uvažuj o dobrodiních, která máš od Boha.

Nech věcí všetečných! Čítej raději, co by tě povzbuzovalo ke zkroušenosti, než co by jenom tvou mysl zabavovalo.

Vyhneš-li se zbytečným rozprávkám i zahálčivým obchůzkám, nebudeš-li se shánětí po novinkách a klepech, vždycky najdeš

dosti času i vhodnou chvíli, bys mohl nábožně rozjímati.

Největší světci vyhýbali se, co jen mohli, styku s lidmi a sloužiti naději Bohu o samotě.

2. Dobře pravil kdosi*): Kolikrát jsem mezi lidmi byl, horším jsem se navrátil. Pozorujeme to sami na sobě, kdykoli rozhovor zbytečně prodloužíme.

Snáze jest docela mlčeti, nežli ani slovem z mezí nevybočiti.

Snáze jest býti doma v úkrytu, nežli v hovoru s lidmi dobře se udržeti na pozoru.

Kdo tedy chce dospěti k životu vnitřnímu a duchovnímu, musí se s Ježíšem stranou od zástupu uchýliti (Luk. 5, 16).

Nikdo nevystoupí bez nebezpečí na veřejnost, leč kdo sám rád dlívá v soukromí.

Nikdo bez nebezpečí nepromluví, leč kdo sám rád mlčívá.

Nikdo nebude bez nebezpečí představeným jiných, leč kdo se sám rád podrobuje.

Nikdo nebude bez nebezpečí poroučeti, leč kdo se naučil sám dobře poslouchati.

Nikdo se nemůže bez nebezpečí radovati, leč kdo má v sobě svědectví dobrého svědomí (II. Kor. 1, 12).

Avšak ani jistota svatých nebývala nikdy bez bázně Boží.

*) Pohanský mudrc Seneka.

Ačkoli vynikali vzácnými ctnostmi a obdařeni byli hojnou milostí, nicméně nepřestávali býti úzkostliví a v sobě pokorní.

Jistota však, kterou si lidé zlí dělají, pochází z pýchy a domýšlivosti, na konec pak se zvrhne v sebeklam.

Dokud na zemi žiješ, nikdy se nedomnívej, že jsi úplně bezpečen, ani kdyby tě měli za dosti dobrého řeholníka anebo nábožného poustevníka.

4. Lidé, kteří podle lidského úsudku byli považováni za lepší, častokráte upadli v tím větší nebezpečenství, protože v sebe tuze důvěřovali.

I bývá pro mnohé lidi dobře, nejsou-li nikdy zcela bez pokušení, nýbrž musí-li s ním často zápoliti, aby si nebyli příliš jisti, a pak snad nezpyšněli a se neuchylovali nadmíru k radostem světským.

Jak čisté svědomí by si zachoval, kdo by nikdy prchavých radovánek nevyhledával, kdo by se nikdy světem příliš nezabýval!

Jak velikého klidu a pokoje by nabyl, kdo by od sebe odvrhl všechnu marnou starost, na mysli měl jenom věci spasitelné a božské, všecku pak naději svou skládal v Boha!

5. Nikdo pak nezaslouží útěchy nebeské, kdo se pilně necvičí v svaté zkroušenosti.

Chceš-li, aby tvé srdce bylo zkroušené, vejdi v jizbičku svou a uzavři se hlomozu světa, jakož psáno jest: Na ložích svých oželte! (žalm 4, 5.) V jizbičce své nalezneš, čeho venku mezi lidmi začasté pozbýváš.

Čím raději budeš dlíti ve své jizbičce, tím milejší ti bude; budeš-li si jí špatně vážiti, omrzí tě.

Když si v ní hned po svém obrácení zvykneš a jí si bu-

deš vážiti, stane se ti později milou přítelkyní a poskytne ti nejlepší útěchy.

6. Mlčelivost a klid — to dobře svědčí duši zbožné a učí ji znáti tajemství Písma svatého.

Tu pak nalézá potoky slzí, kterými se každé noci omývá a očišťuje (Žalm 6, 7), aby se tím úžeji spřátelila se Stvořitelem svým, čím více jest vzdálena hlomozu světa.

Odloučí-li se tedy kdo od svých známých a přátel, přiblíží se k němu Bůh s anděly svými.

Lépe jest člověku, je-li neznám a má-li péči o svou spásu, než kdyby ve světě třeba divy činil, ale sebe zanedbával.

Chvály hodno jest u řeholníka, zřídka-li vychází a nechce ani viděn býti ani sám jiné viděti.

7. Co chceš viděti, když toho míti nesmíš? Svět pomíjí i žádost jeho (I. Jan 2, 17).

Skrytá touha smyslů láká tě ven k vycházkám, ale když uplyne ustanovený čas, co jiného si přinášíš domů nežli obtížené svědomí a roztržitou mysl?

Veselá vycházka mívá v zápětí smutný návrat, a po veselém bdění do noci přichází smutné jitro.

Tak každá tělesná radost loudívá se do srdce lichotivě, ale na konec uštkne a zahubí.

Co uvidíš jinde, čeho bys vlastně doma neviděl? Hle, nebesa i země, i všechny živly; z těch pak povstalo všechno.

8. Co uvidíš jinde, co by mělo dlouhé trvání pod sluncem? (Kaz. 2, 11.)

Myslíš snad, že srdce své nasytíš, ale to je marné.

Kdyby ti možno bylo všechny věci před sebou viděti, co jiného by to bylo než jen pouhé vidění ve snách?

Pozvedni oči své k Bohu na výsostech a pros ho, aby ti odpustil tvé hříchy a nedostatky.

Ponech marnost lidem marným, sám však hleď si toho, co ti Bůh uložil.

Zavři za sebou dveře své (Is. 26, 20) a volej k sobě Ježíše, miláčka svého!

Zůstaň s ním v jizbičce své, neboť nikde jinde nenajdeš tak vzácného klidu.

Kdybys nebyl ze své jizbičky vyšel a o světském ruchu ani neslyšel, byl bys zůstal v sobě klidnější. Ale že se ti zachtělo novinek světských, vloudil se s nimi zároveň i neklid do tvého srdce.

Kap. 21. Zkroušenost srdce.

1. Chceš-li v dobrém prospívati, setrvej v bázni Boží a nebaž po veliké volnosti; drž

na uzdě všechny své smysly a neoddávej se nevhodnému veselí! (Kaz. 7, 5).

Dbej, abys měl srdce zkroušené, a nalezneš zbožnost.

Zkroušenost razí cestu k mnohým milostem, kterých však nevázaností svou rychle zase pozbýváme.

Je věru podivno, že se může člověk v tomto životě vůbec kdy oddati úplnému veselí, když pováží, že je zde jen jako ve vyhnanství, a když všude vidí tak mnohá nebezpečenství pro duši svou.

2. Srdce naše však bývá lehkovážné a my si ani nevšímáme svých chyb a proto ani nepociťujeme bídného stavu své duše; a tak si častokráte i libujeme v marném smíchu, kde bychom věru měli raději plakati.

Opravdové svobody a pravé radosti není leč v bázni Boží spolu s dobrým svědomím.

Blaze tomu, kdo dovede odstraniti každou překážku, která ho činí roztržitým, a rozehřeje svou mysl k dokonalé svaté zkroušenosti.

Blaze tomu, kdo se odtrhne ode všeho, cokoli by mohlo svědomí jeho poskvrniti nebo obtížiti.

Bojuj mužně; zvyk zvykem se přemáhá.

Necháš-li lidí na pokoji, i oni tě jistě nechají, ať si děláš, co děláš.

Kající Petr. — Jidáš zrádce — zoufalec.

3. Nestarej se o cizí věci; obzvláště pak se nepleť do záležitostí osob vyšších!

Měj zření vždy nejprv sám k sobě a především sám sebe napomínej, a pak teprve ty, kteří jsou ti milí.

Nemají-li tě lidé rádi, nermuť se proto; za to však ať ti velice leží na srdci, že si nevedeš ve všem tak správně a opatrně, jak by slušelo na služebníka Božího a zbožného řeholníka.

Mnohdy bývá pro člověka lepší a bezpečnější, nemá-li v tomto životě mnoho radostí, zvláště ne těch, kterých si žádá tělo.

Že však útěchy božské buď vůbec nemíváme neb že se nám jí zřídka jen dostává, zaviňujeme sami tím, že nedbáme, aby srdce naše bylo zkroušené, a se nezříkáme radostí marných a světských.

4. Uznej, žes nehoden útěchy božské a že vlastně zasluhuješ dost utrpení.

Je-li člověk dokonale zkroušený, zmrzí se mu i zhořkne celý svět.

Hodný člověk vždy nalézá dosti příčin k žalu a pláči.

Ať totiž pozoruje sám sebe neb uvažuje o svém bližním, shledává, že zde nikoho není bez utrpení.

A čím přísněji sebe zkoumá, tím větší má žal.

Podnětem spravedlivého bolu a zkroušenosti srdce jsou naše hříchy a nepravosti; ty nás drží v okovech tak, že zřídka kdy dovedeme pozdvihnouti mysl svou k nebeskému nazírání.

5. Kdybys raději myslil často na smrt než na dlouhý život, jistě bys horlivěji dbal o nápravu svou.

Kdybys mimo to v srdci náležitě uvažoval budoucí muky v pekle neb v očistci, věru že bys rád snášel všelikou námahu a všechny bolesti a nelekal by ses ani sebe přísnějšího pokání.

Ale že si toho k srdci příliš nebéřeme a stále ještě milujeme jen to, co nám lahodí, proto zůstáváme tolik chladni a liknaví.

Nedostatek náležité síly duševní zaviňuje častěji, že si tolik stýskáváme ve svízelich těla.

Modli se tedy pokorně k Pánu, aby ti dal ducha zkroušeného, a rci s prorokem: Nakrmiž mne, Pane, chlebem slz a nápoj mi dej slzavý v míře hojné! (žalm 79, 6.)

Kap. 22. Úvaha o bídě lidské.

1. Ubohý jsi, buď si kde buď, a obrať se kam obrať, neobrátíš-li se k Bohu.

Co se horšíš, že se ti nevede tak, jak bys

chtěl anebo si přál? Kdo pak má všechno podle vůle své? Já ne, ty ne, a vůbec nikdo na světě.

Nikoho není na světě bez trápení a soužení; není bez něho ani král ani papež.

A komu je nejlépe? Zajisté jen tomu, kdo dovede pro Boha něco trpěti.

2. Říkávají lidé slabí a nevyspělí: Hle, jak se ten neb onen má dobře! Jak je bohatý, jak vážený, jak mocný a vznešený!

Ale obrať mysl svou k statkům nebeským a shledáš, že všechno pozemské není ničím; že to všechno je velmi nejisté a jen bývá na obtíž, poněvadž nikdo nemůže býti při tom bez starosti a ustavičného strachu.

Štěstí člověka nezáleží v tom, aby měl hojnost pozemských statků; stačíť mu i dost málo.

Jest to věru bída — ten život zde na zemi.

Čím více by člověk chtěl žíti podle ducha, tím více mu hořkne život pozemský, poněvadž tím lépe poznává i jasněji vidí mnohé nedostatky lidské porušenosti.

Neboť, že musíme jísti, píti, bdíti, spáti, odpočívati, pracovati a ostatním potřebám lidské přirozenosti sloužiti, jest opravdu veliká bída a trápení pro člověka zbožného, jenž by rád byl bez toho všeho i bez každého hříchu.

3. Jsouť člověku bohomyslnému nezbytnosti těla zde na zemi jenom na obtíž.

I prosí snažně prorok, aby nezbytností těch zbaven byl, řka: Z utrpení mých vytrhni mne, Pane! (žalm 24, 17.)

Ale běda těm, kdo této své bídy ani nepozorují, a dvakrát běda těm, kdo si tento bídný a porušitelný život až i zamilují!

Jsouť lidé, kteří tolik na něm lpí, že ačkoli i nejnutnějších potřeb životních stěží sobě prací neb i žebrotou opatřují, přece by se pranic nestarali o království Boží, jen kdyby mohli věčně zde býti živi.

4. Ó lidé bláhoví, lidé nevěřícího srdce, kteří tak hluboko zabředli do věcí pozemských, že nemají smyslu leč pro věci takové.

Ale ubožáci ti konec konců ještě těžce pocítí marnost a nicotu všeho toho, co tolik milovali.

Zcela jinak bylo u svatých Páně a přátel Kristových. Z nich nikdo nedbal, co se tělu líbilo nebo co právě tou dobou ve světě slynulo; všechna jejich naděje a touha směřovaly k statkům věčným.

Všechna tužba jejich se nesla vzhůru k věcem nehynoucím a nadsmyslným, jen aby láska k věcem smyslným nestrhla jich k věcem nejnižším.

5. Neztrácej, bratře, důvěry, že i ty bu-

deš prospívati v životě duchovním; vždyť máš ještě čas i vhodnou chvíli.

Proč jen odkládáš svůj úmysl na zítřek? Vzchop se a v tu chvíli začni, řka: Nyní jest čas k dílu, nyní jest čas k boji (Kaz. 3, 8), nyní je příhodný čas k nápravě.

Právě když se ti zle vede a něco tě souží, tuť jest vhodný čas získati si zásluh.

Prve musíš projíti ohněm a vodou, než dojdeš k místu občerstvení (žlm. 65, 12).

Nebudeš-li si činiti násilí, hříchu nepřemůžeš.

Dokud toto křehké tělo máme, nemůžeme býti bez hříchu, ani žíti bez stesku a bolu.

Byli bychom ovšem rádi, kdyby veškeré té bídě již byl konec, ale poněvadž jsme hříchem ztratili svou nevinnost, pozbyli jsme též pravé blaženosti.

I nezbývá než míti trpělivost a očekávati milosrdenství Božího, až přejde nepravost tato (žlm. 56, 2) a život pohltí to, co jest smrtelné. (II. Kor. 5, 4).

6. Ó jak veliká je křehkost lidská, která se vždy kloní ke zlému! Dnes se vyznáváš ze svých hříchů a zítra již zase páchάš právě to, z čeho jsi se vyznával.

Teď jsi odhodlán toho onoho skutku se vystříhati, a za chvíli již tak si počínáš, jako by sis nebyl pranic umínil.

Máme věru proč se pokořovati a nikdy o sobě mnoho nemysliti, když tak křehcí a nestálí jsme.

Ba, svou nedbalostí můžeme se připraviti i o to, čeho jsme jen po veliké námaze milostí Boží stěží dosáhli.

7. Co bude s námi ještě na konec, když již tak záhy ochabujeme?

Běda nám, chceme-li tak, jak jsme, již se uchýliti takřka na odpočinek, jakoby všude již byl pokoj a bezpečnost (I. Tess. 5, 3), kdežto dosud svým životem nejevíme ani dost málo pravé svatosti.

Bylo by věru potřebí, aby nás jako úplné začátečníky uváděli znova k náležitému životu; snad by pak přece byla naděje, že se v budoucnosti polepšíme a lépe budeme prospívati v duchovním životě.

Kap. 23. **Pamatuj na smrt!**

1. Velmi brzo bude s tebou konec; viz tedy, jak je s duší tvou. Člověk dnes jest a zítra ho není.

A sejde s očí, sejde s mysli — a to brzo.

Ó jaká to nechápavost a tvrdost srdce lidského, že myslíme toliko na věci přítomné a neprozíráme lépe k budoucím!

Při všem, co konáš a myslíš, tak si po-

činej, jako by ti ještě dnes bylo zemříti.

Kdybys měl dobré svědomí, nebál by ses smrti.

Lépe by tedy bylo chrániti se hříchu, než se lekati smrti.

Nejsi-li dnes na smrt připraven, budeš snad zítra?

Zítřek je nejistý; víš snad, že se ho dožiješ?

2. Co nám platen dlouhý život, když se nic nelepšíme?

Bohužel, dlouhé žití samo vždycky člověka nepolepšuje, ba častokrát mu pak jenom nových vin přibývá.

Ó kéž bychom byli aspoň jediný den náležitě se zachovali na tomto světě!

Mnozí stále počítají, kolik už tomu let, co se dali na cestu ctnosti, ale známek polepšení bývá u nich často poskrovnu.

Má-li kdo proč se lekati smrti, snad jest pro něho ještě nebezpečnější déle na živu zůstati.

Blaze tomu, kdo hodinu smrti stále má před očima a denně se na smrt připravuje.

Když vidíš člověka umírati, pamatuj, že i ty se musíš ubírati touže cestou.

3. Ráno si mysli, že se večera nedožiješ; večer pak neslibuj si zítřka!

Stále buď připraven a žij tak, aby tě smrt nikdy nezastihla nepřipraveného.

Vždyť tolik lidí umírá náhle a nenadále: neboť v kterou hodinu nevíte, Syn člověka přijde (Mat. 24, 44).

Když pak přijde poslední ona hodinka, zcela jinak budeš pohlížeti na uplynulý celý život svůj a budeš trpce litovati, že jsi byl tolik nedbalý a netečný.

4. Jak je šťasten a jak jedná opatrně, kdo teď za živa se snaží býti takovým, jakým si přeje býti shledán v hodinu smrti!

Když se člověk zcela odřekne světa a horlivě usiluje, aby v dobrém prospíval; když miluje přísnou kázeň; rád koná pokání, ochotně poslouchá, sebe zapírá a snáší všeliké protivenství z lásky ke Kristu — pak může pevně doufati, že šťastně zemře.

Dokud jsi zdráv, můžeš si mnoho dobrého nastřádati. Čeho dovedeš, až se dostaví nemoc, věru nevím.

Nemocí se málo lidí napravuje; právě jako ti zřídka dospívají k svatosti, kteří tuze mnoho po poutích chodívají.

5. Nespoléhej ani na přátele ani na příbuzné a neodkládej do budoucna péče o svou spásu; nebo lidé zapomenou na tebe rychleji, než si myslíš.

Lépe jest hned nyní, dokud čas, o sebe se postarati a něco dobrého si na věčnost předeslati, než čekati pak na pomoc jiných.

Když se teď sám o sebe nestaráš, kdo se o tebe jednou postará?

Nynější čas jest velice drahocenný. Nyní jest čas příjemný, nyní jest den spasení (II. Kor. 6, 2).

Ach škoda, že neumíš času toho lépe využitkovati, v němž bys mohl ještě sobě nastřá-

Kdo věří ve mne, byť i umřel, živ bude. (Jan 11, 25.)

dati tolik zásluh, že by sis pak jimi zasloužil života věčného.

Přijde jednou chvíle, kde by sis přál míti aspoň den neb jen hodinu k nápravě své; ale nevím, dosáhneš-li toho.

6. Nuže, můj drahý, považ, jaké zlé nebezpečenství tobě hrozí, jak veliký strach tě čeká, a z toho všeho můžeš se teď vysvoboditi, tomu všemu uniknouti, budeš-li jen bohabojně živ, maje smrt stále před očima.

Snaž se býti nyní tak živ, aby hodina smrti přinesla ti spíše radost, než aby ses pak musil hrůzou chvěti.

Uč se nyní odumírati světu, abys pak začal s Kristem (Řím. 6, 8).

Uč se nyní všemi věcmi pohrdati, abys pak byl beze všeho strachu.

7. Ó bláhový člověče, myslíš snad, že budeš dlouho živ, když ani jediný den tvůj není jistý?

Co lidí se již zmýlilo a mimo nadání s životem se rozloučilo!

Kolikrát jsi zajisté slyšel vyprávěti: ten zahynul mečem, onen se utopil; ten spadl s výšky a zlámal si vaz; onen se při jídle zalknul, onen zas při hře skonal.

Ten zahynul v ohni, onen zbraní; toho sklátil mor, onen byl zavražděn; a tak ko-

nec všech věcí je — smrt, a život lidský mizí náhle jako stín (žlm. 143, 4).

8. Kdo pak si na tebe po smrti vzpomene? Kdo se za tebe pomodlí?

I učiň nyní, učiň sám, milý příteli, co jen můžeš; neboť nevíš, co tě po smrti čeká.

Dokud máš čas (Gal. 6, 10), střádej sobě pokladů nehynoucích!

Nemysli na nic než na svou spásu; jen o to měj péči, co jest Božího.

Vzdávej poctu svatým, následuj jejich příkladu a tak sobě čiň nyní přátele, aby tě, až dokonáš, přijali do stanů věčných (Luk. 16, 9).

9. Považuj se zde na zemi jenom za poutníka a hosta (I. Petr 2, 11), jemuž po věcech světských nic není.

Zachovej si srdce úplně volné a tvá touha ať se stále nese vzhůru k Bohu, neboť zde nemáš pobytu trvalého (žid. 13, 14).

Tam vzhůru vysílej den co den své prosby, své vzdechy a slzy, aby tvůj duch po smrti hoden byl šťastně přesídliti k Pánu. Amen.

Kap. 24. O soudu a trestu za hříchy.

1. Při všem, co činíš, pamatuj na konec (Sir. 7, 40); pamatuj též, kterak jednou obstojíš před soudcem přísným, jehož nic není tajno, jehož nelze dary uchlácholiti,

jenž výmluv nepřijímá, nýbrž souditi bude všechny spravedlivě.

Ó ubohý a nemoudrý ty hříšníku, jenž se kolikrát již třeseš před člověkem rozhněvaným, co odpovíš Bohu, jemuž jsou známy všechny zlé skutky tvé?

Proč nemáš o sebe lépe postaráno na den soudný, kdy nikdo již nebude moci býti jiným omluven ani hájen, kdy každý bude míti sám dosti svého břemene? (Gal. 6, 5.)

Teď ještě práce je ti k užitku; tvé slzy mohou nalézti milost a vzdechy tvé býti od Boha vyslyšeny; tvá lítost může dostiučiniti za tvé hříchy a očistiti tebe.

Kdo je trpělivý, může si zde na zemi odbýti dosti veliký a spasitelný očistec, když totiž snášeje bezpráví, lituje více zloby bližního nežli utrpěné křivdy; když se rád modlí za své protivníky a křivdy ze srdce odpouští; když se nezdráhá jiných za odpuštění prositi; když se raději slitovává, nežli hněvá; když sobě samému začasté činí násilí a se snaží své tělo zcela podrobiti duchu.

Lépe jest zde nyní se z hříchů očistiti a své nepravosti vymýtiti, než do budoucna stále to oddalovati.

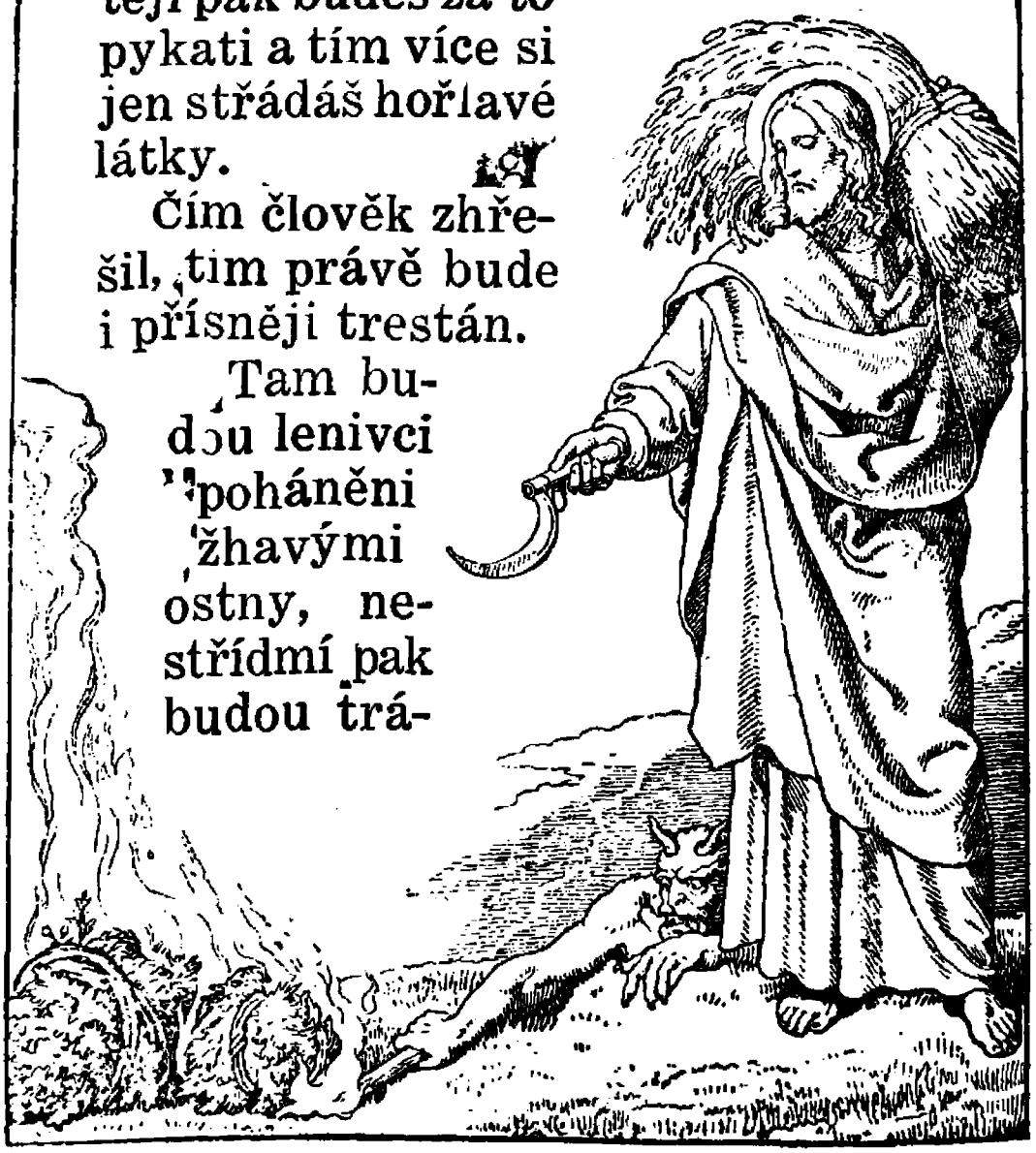
Chováme-li nezřízenou samolásku k svému tělu, sami sebe věru jen klameme.

3. Co jiného bude sžírati onen oheň nežli tvé hříchy?

Čím více sám sebe nyní šetříš, čím více své tělo hýčkáš, tím krutěji pak budeš za to pykati a tím více si jen střádáš hořlavé látky.

Čím člověk zhřešil, tím právě bude i přísněji trestán.

„Tam budou lenivci poháněni žhavými ostny, nestřídmí pak budou trá-

Seberte nejprve koukol a svažte jej ve snopky k spálení! (Mat. 13, 30.)

peni hladem a žízní. Tam budou smilníci a rozkošníci ponořeni v hořící smolu a smrdutou síru; závistníci pak budou výti vztekle jako psi.

4. Na každý hřích budou tam zvláštní muky. Pyšní budou tam potupně zahanbeni, lakomci pak největší bídou trápeni.

Jedna hodina muk bude tam těžší, nežli zde sta let nejtužšího pokání.

Tam nebude pro zavržené žádného odpočinku, pražádné útěchy; zde si člověk aspoň někdy od práce odpočine a najde útěchu u přátel.

Buď tedy starostliv o sebe a lituj svých hříchů, abys v den soudný bezpečen byl mezi vyvolenými.

Neboť tehdy státi budou spravedliví u veliké stálosti proti těm, kteříž je sužovali a utlačovali (Moudr. 5, 1).

Tehdy vyvstane jako soudce ten, který se zde pokorně podrobil soudům lidským. Tehdy bude chudý a pokorný pln důvěry, ale pyšný bude odevšad hrůzou obklíčen.

5. Tehdy se ukáže, že moudrý byl zde na světě, kdo se naučil pro Krista býti pošetilým a opovrženým.

Tehdy bude člověka těšiti, že všeliké protivenství zde trpělivě snášel, ale veškerá nepravost oněmí (Žlm. 106, 42).

Tehdy každý nábožný bude se radovati, ale rmoutiti se bude bezbožný.

Tehdy člověk více zplesá proto, že své tělo umrtvoval, než kdyby je byl rozkošemi nasycoval.

Tehdy zastkví se v kráse roucho chudičké, ale pozbude svého lesku oděv jemný.

Tehdy bude více velebena prostinká chatrč nežli zlatý palác.

Tehdy více zpomůže vytrvalá trpělivost nežli všecka moc světa.

Tehdy bude poslušnost prosté duše povýšena nad všecku světskou chytrost.

6. Čisté a dobré svědomí způsobí potom více útěchy nežli všechno mudrctví učenců.

Zřeknutí se bohatství bude potom více vážiti nežli všechny poklady světa.

Z nábožné modlitby budež míti potom více útěchy nežli z nejvybranější hostiny.

Žes zachovával mlčení, způsobí ti potom větší radost než dlouhé zábavné hovory.

Svaté skutky budou potom více platiti než sebe více krásných slov.

Přísný život a tuhé pokání více potom budou těšiti než všechna rozkoš pozemská.

I zvykej si snášeti teď malé strasti, abys potom ušel strastem horším.

Zde napřed zkus, co potom dokážeš.

Pojďte, požehnaní Otce mého . . .!
(Mat. 25, 34.)

Když nyní jen tak málo sneseš, jak pak potom sneseš muky věčné?

Když nyní již v malém utrpení býváš tolik nedůtklivý, jak teprv bude v mukách pekelných?

Věz, že dvojího ráje míti nemůžeš: užíti totiž rozkoší zde na zemi a potom kralovati s Kristem.

7. Kdybys byl až do dneška vždy jen v hodnostech a rozkošech žil, ale v tu chvíli již musil zemříti, co bys z toho všeho měl?

Všechno tedy je marnost (Kaz. 1, 2), kromě milovati Boha a jemu samému sloužiti (V. Mojž. 6, 13).

Neboť kdo z celého srdce Boha miluje, neleká se smrti ani trestu ani soudu ani pekla, poněvadž dokonalá láska razí mu volný a bezpečný přístup k Bohu.

Ale kdo se jen v hříchu kochá, má proč se děsiti smrti a soudu.

Nezdržuje-li tě od zlého láska k Bohu, ještě je dobře, když tě aspoň na uzdě drží bázeň před peklem.

Ale kdo již ani bázně Boží nedbá, dlouho v dobrém neobstojí, ba co nejdříve upadne v osidla ďáblova.

Kap. 25. Usilujme horlivě napraviti celý svůj život!

1. Buď bdělý a horlivý v službě Boží a často si pomysli: K čemu jsi sem přišel a proč jsi svět opustil? Zdali ne proto, abys Bohu sloužil a bohomyslný život vedl?

Usiluj tedy co nejhorlivěji, abys v dobrém prospíval, neboť brzo vezmeš odplatu za práce své (I. Kor. 3, 8), a nebude pak bázně ani bolesti (Zjev. 21, 4) v končinách tvých.

Zbývá ti již jen krátká námaha, a nastane dlouhý odpočinek, ba radost neskonalá.

Co se Boha týče, on dojista bude věren a bohatě odplatí tobě, jen když ty sám věrně a horlivě vytrváš v dobrém.

Doufati ovšem můžeš, že dosáhneš palmy vítězné, ale nikdy si nemysli, že ji máš již jistou, neboť pak bys snadno zvlažněl anebo zpyšněl.

Kterýs úzkostlivec trápil se nevěda, smí-li si dělati naději, že bude spasen, neb měl-li by se strachovati o svou budoucnost. Všecek zkormoucen klesl jednou v kostele před oltářem na kolena k modlitbě a takto v duchu uvažoval: Ach, kdybych jen věděl, setrvám-li stále v dobrém! A tu hned uslyšel v sobě odpověď od Boha: Kdybys to věděl,

co bys pak dělal? Raději čiň hned nyní, co bys potom teprv asi činil, a budeš beze strachu.

Slovy těmi potěšen a posilněn člověk ten odevzdal se do vůle Boží, a úzkostlivé pochybnosti ho opustily.

I přestal všetečně zkoumati, co ho v budoucnosti očekává, ale raději se snažil poznati, co je vůle Boží, co totiž je dobré, líbezné a dokonalé (Řím 12, 2), a jak by měl dobrý skutek začíti i dokonati.

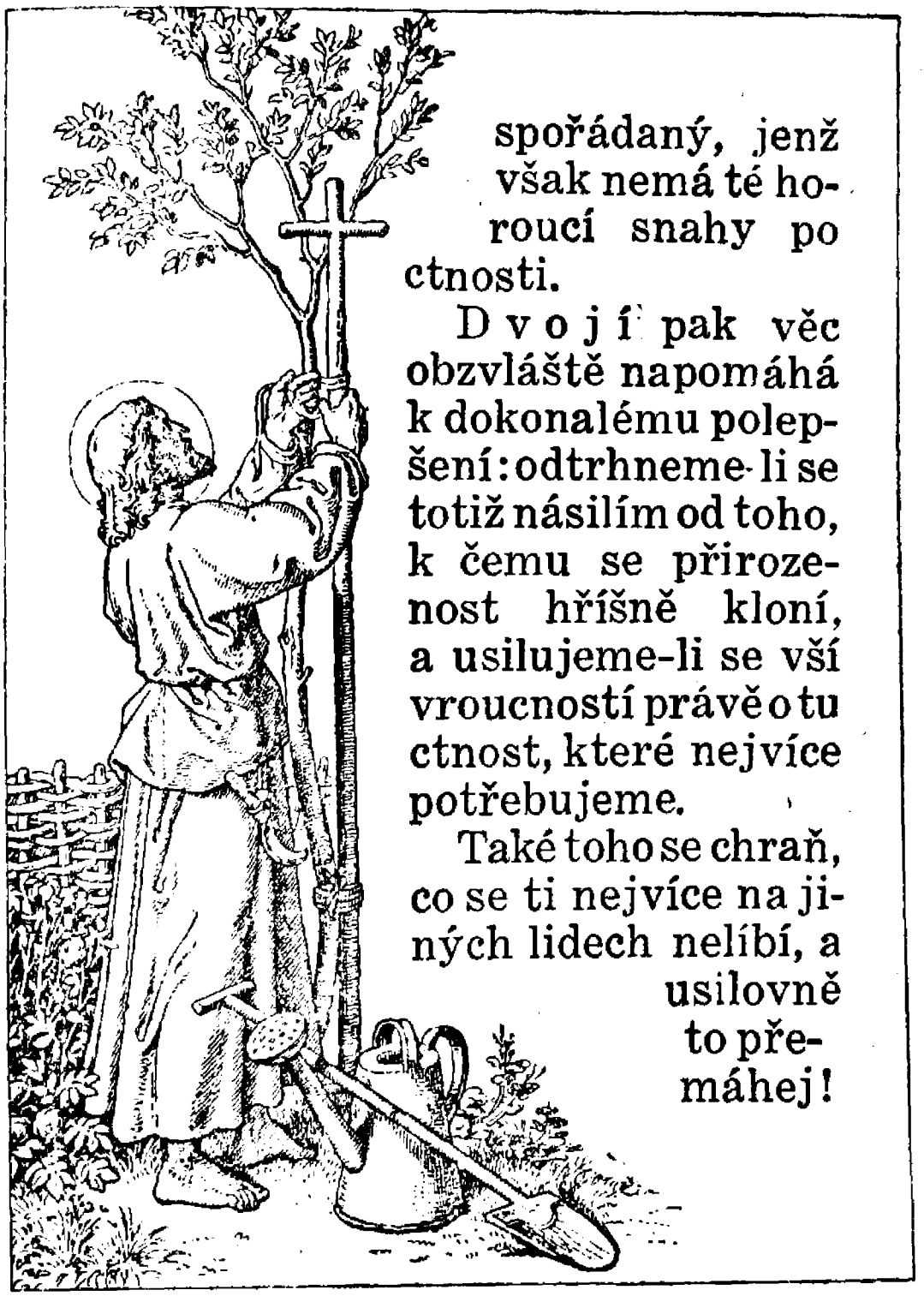
3. Doufej v Hospodina a čiň dobré, dí prorok, pak budeš obývati v zemi a požívati jejího bohatství (žlm. 36, 3).

Jedno však obzvláště zdržuje mnohé lidi v prospěchu v dobrém a v horlivé nápravě: hrozí se totiž obtíží a námahy boje.

Avšak ti právě nejlépe v ctnostech prospívají a nad jiné vysoko vyniknou, kteří usilují tím statečněji překonati zrovna to, co jim jest nejtěžší a nejodpornější.

Neboť čím více kdo sám sebe přemáhá a v duchu se umrtvuje, tím lépe právě proto prospívá v dobrém a zasluhuje sobě hojnější milosti od Boha.

4. Co třeba přemáhati a umrtvovati, nebývá arciť u všech lidí stejné. Ale pilný horlitel zdárněji prospívá v dobrém, třeba měl více náruživostí, než jiný jinak dobře

spořádaný, jenž však nemá té horoucí snahy po ctnosti.

Dvojí pak věc obzvláště napomáhá k dokonalému polepšení: odtrhneme-li se totiž násilím od toho, k čemu se přirozenost hříšně kloní, a usilujeme-li se vší vroucností právě o tu ctnost, které nejvíce potřebujeme.

Také toho se chraň, co se ti nejvíce na jiných lidech nelíbí, a usilovně to přemáhej!

Každý strom, který nenese ovoce dobrého, bude vyťat a na oheň uvržen. (Mat. 3, 10.)

5. Všude se snaž něco získati ve svůj duchovní prospěch! Tak když vidíš krásný příklad neb o něm slyšíš, hleď, aby ses sám také roznítil ho následovati.

Ale vidíš-li, co sluší pokárati, ať sám nic takového nečiníš; pakli jsi tak již učinil, naprav to co nejrychleji!

Jako tvé oko jiné lidi pozoruje, tak zase jiní dávají pozor na tebe.

Jak je milo a lahodno viděti bratry horlivé, nábožné a mravné, kteří zachovávají dobrou kázeň!

Ale jak smutno a bolno je dívati se na bratry nepořádné, kteří neplní povinnosti svého povolání!

Jak škodlivo jest zanedbávati účelu vlastního povolání a místo toho se zabývati různými věcmi, k nimž povoláni nejsme!

6. Buď stále pamětliv svého předsevzetí a měj ustavičně na mysli obraz Krista na kříži!

Máš věru zač se styděti, když pozoruješ život Ježíše Krista, a sám se musíš přiznati, že ses lépe nesnažil jemu se podobati, ačkoli tomu již dávno, co ses obrátil na cestu k Bohu.

Řeholník (i každý křesťan), který se bedlivě a nábožně cvičí podle vzoru nejsvětějšího života a umučení Páně, nalezne v něm v nejhojnější míře všechno, co mu je pro-

spěšno a čeho potřebuje, a nemusí ani nic lepšího mimo příklad Ježíšův hledati.

Ó kdyby Ježíš ukřižovaný vnikl do našeho srdce, jak rychle a dobře bychom se všemu naučili!

7. Řeholník horlivý ochotně přijímá a plní všechno, co se mu poručí.

Řeholník nedbalý a vlažný má samé trampoty a všechno ho tísní; nemáť v sobě pravé útěchy a jinde jí hledati nesmí.

Řeholník, jenž by rád byl živ bez kázně, sám se vydává v nebezpečí těžkého pádu.

Kdo pro sebe stále jen vyhledává více svobody a pohodlí, nikdy nebude uklidněn, poněvadž se mu hned to hned ono znechutí.

8. Viz, jak pěkně si vedou mnozí jiní řeholníci, kteří drženi jsou přísně v klášterní kázni.

Vycházejí jen zřídka, žijí pro sebe, jedí skrovně, nosí hrubý šat, pracují mnoho, mluví málo, bdí dlouho, vstávají časně, mají dlouhá modlení i častá čtení a drží se přísné kázně.

Viz Kartusiány, Cisterciáky a různé jiné řehole mužské i ženské, kterak každé noci vstávají, aby Boha uctívali chvalozpěvy.

I bylo by hanba, abys ty líně se měl k tak svatému dílu, když celé zástupy řeholníků s plesem již počínají chvalozpěvy Bohu.

9. Ó kéž by jen bylo možno, abychom neměli jiné práce, než jenom Pána Boha celým srdcem i ústy velebiti!

Ó kdybys nikdy ani jídla ani nápoje nepotřeboval, nýbrž mohl jen ustavičně Bohu chválu pěti a toliko věcmi duchovními se obírati!

Věru, že bys pak byl o mnoho blaženější nežli nyní, když musíš tělu v různých jeho potřebách sloužiti.

Kéž by ani nebylo potřeb těch, ale kéž by stále jen trvala duchovní cvičení, jimiž se duše občestvuje. Ale těch, bohužel, tak zřídka jen okoušíváme.

10. Když dospěje člověk až tam, že již v žádném tvoru zde na zemi útěchy své nehledá, pak teprv nabude opravdové radosti v Bohu; pak také bude spokojen, staň se co staň.

Pak se nebude ani z ničeho vzácného radovati ani zase pro malichernost se rmoutiti, ale s plnou důvěrou se odevzdá zcela Bohu, jenž mu jest všechno ve všem (Kol. 3, 11), jemuž ovšem nic nehyne ani neumírá, nýbrž všechno živo jest a na pouhý pokyn mu neprodleně slouží (žalm 118, 91).

11. Pamatuj vždycky na konec (Sir. 7, 40); pamatuj, že se nikdy již nevrátí ztracený čas (Moudr. 2, 5).

Bez horlivosti a píle nikdy nedosáhneš ctnosti.

Ochabuje-li tvá horlivost, horší se to s tebou.

Ale přičiňuješ-li se horlivě, dojdeš hojného pokoje a práci tvé se dostane úlevy, neboť milost Boží a láska k ctnosti ulehčují každé břímě.

Člověk horlivý a pilný má se ke všemu ochotně.

Odpírati hříchům a náruživostem je krušnější práce než sebe těžší práce tělesná.

Kdo se nevaruje malých chyb, upadá zneháhla do větších (Sir. 19, 1).

Vždycky se večer potěšíš, ztrávíš-li celý den prospěšně.

Bdi sám nad sebou, povzbuzuj sám sebe, napomínej se sám; nechť je s jiným jak je, jen ty sám nikdy sebe nezanedbávej!

Podle toho, jak budeš násilí činiti vlastní vůli své, budeš také v dobrém více nebo méně prospívati.

KNIHA DRUHÁ.

NÁVOD K ŽIVOTU VNITŘNÍMU

Což jste nemohli bdíti se mnou?
Bděte a modlete se! (Mat. 26, 40—41.)

Kap. 1. Život vnitřní.

1. Království Boží jest ve vás (Luk. 17, 21), praví Pán. Obrať se k Pánu celým srdcem (Joel 2, 12), zanech marného toho světa, a duše tvá nalezne pokoj (Mat. 11, 29).

Uč se opovrhovati věcmi světskými, obírej se věcmi vnitřními a uvidíš, že pak vzejde v tobě království Boží.

Neboť království Boží v nás jest pokoj a radost v Duchu svatém (Řím 14, 17); ale království to není pro bezbožné.

Kristus zavítá k tobě a oblaží tě útěchou svou, uchystáš-li mu u sebe důstojný stánek.

Všecka sláva jeho i krása uvnitř jest (žalm 44, 14), a tam si libuje.

Častěji oblažuje člověka bohomyslného návštěvou svou, sladce s ním hovoří, mile ho těší, skýtá mu hojného pokoje a je k němu až ku podivu důvěrný.

2. Nuže tedy, duše věrná, uchystej tomuto ženichu srdce své, aby k tobě rád přicházel a příbytek si u tebe učinil.

Neboť praví sám: Miluje-li mne kdo, řeč mou bude zachovávati, a k němu přijdeme a příbytek u něho si učiníme (Jan 14, 23).

Učiň tedy Kristu místo, ale všemu jinému zamez přístup!

Když budeš míti Krista, pak jsi bohat (I. Kor. 1, 5) a máš dosti. Onť bude sám tvým správcem a věrným obhájcem ve všem, i netřeba ti skládati naději v lidi.

Neboť lidé se rychle měnívají a dlouho-li také zde jsou? Kristus však trvá na věky a pevně stojí při člověku až do konce.

3. Nikdy nedoufej mnoho v člověka křehkého a smrtelného, třebas ti byl sebe užitečnější a sebe milejší. Ale také se příliš mnoho nermuť, když ti někdo odmlouvá a se protiví.

Kdo dnes při tobě jest, bude snad zítra proti tobě, a zase naopak; měnívajíť se lidé pojednou jako vítr.

Všecku svou důvěru slož v Boha; jen jeho se boj a jenom jeho miluj! On sám odpoví za sebe a učiní tak, jak bude pro tebe nejlépe.

Nemáš zde místa zůstávajícího (Žid. 13, 14), a buď kde buď, všude jsi jen cizincem a poutníkem (Žalm 38, 13): a nenajdeš pokoje, nebudeš-li co nejúžeji spojen s Kristem.

4. Co se tu tedy kolem rozhlížíš, když zde není místa pro odpočinutí tvé? (II. Kor. 5, 2.)

Blahoslavený, kdo se nebude horšiti nade mnou. (Luk. 7, 23.)

V nebesích ať jest příbytek tvůj a proto pohlížej na všechno pozemské jen jako mimochodem!

Přejde všechno, a ty s tím (Moudr. 5, 9, 13).

Hleď, abys k ničemu zde na zemi přespříliš nepřilnul, abys pak v něčem neuvázl a — nezahynul.

Všechny tvé myšlenky ať směřují k Nejvyššímu a tvé prosby nechť se bez ustání vznášejí ke Kristu!

Nedovedeš-li rozjímati o věcech vyšších a nebeských, zůstaň si jen při umučení Kristově a rád i často rozjímej o jeho svatých ranách!

Neboť budeš-li se nábožně utíkati k ranám a drahocenným jízvám Pána Ježíše, dostane se ti v soužení veliké posily. Nebude tě trápiti, když budou lidé tebou pohrdati, a sneseš snadno i řeči utrhačné.

Také Kristem Pánem lidé pohrdali a v největší jeho tísni a v potupách opustili ho jeho známí a přátelé.

5. Kristus Pán chtěl trpěti, chtěl býti opovržen, a ty se opovažuješ sobě stýskati?

Kristus měl protivníky i odmlouvače, a ty bys rád měl jen samé přátele a dobrodince?

Zač pak by Bůh korunoval tvou trpělivost, kdyby tě nic zlého nesoužilo?

Nechceš-li nic zlého trpěti, kterak budeš přítelem Kristovým?

Trp s Kristem a pro Krista, chceš-li jednou kralovati s Kristem.

6. Kdybys jen jednou dokonale vnikl do hlubin srdce Pána Ježíše a aspoň poněkud okusil jeho vroucí lásky, pak bys věru málo dbal o své pohodlí nebo nepohodlí; ale radoval by ses, když trpíš potupu. Učíť láska k Pánu Ježíši člověka pohrdati sebou samým.

Kdo jest opravdu bohomyslný, kdo se vymanil z nezřízených náklonností, může, miluje-li Ježíše, volně se k Bohu obrátiti, v duchu se sám nad sebe povznésti a v požitku slasti spočinouti.

7. Kdo nazírá na všechno tak, jak to opravdu samo v sobě jest, a ne tak, jak to lidé býti praví nebo posuzují, ten jest skutečně moudrý a více se naučil od samého Boha nežli od lidí.

Kdo dovede žíti život vnitřní a na velikou váhu neklade, co se kolem něho děje, tomu netřeba vyhledávati zvláštních míst ani vyčkávati příhodného času, by mohl vykonati duchovní svá cvičení.

Člověk bohomyslný snadno vykoná svou duchovní obnovu, neboť jeho mysl nikdy není rozptýlena věcmi světskými.

I nepřekáží mu ani práce vnější ani zaměstnání, kterého té chvíle zanechati nemůže; rychle se vpraví do všeho, jak to právě jest.

Kdo má mysl ustálenou a dobře uspořádanou, toho nezmatou ani podivné mnohdykrát a převrácené způsoby lidí.

Co kolem nás jest, vadí nám a činí nás roztržitými jen potud, pokud si věcí těch všímáme.

8. Kdyby bylo v nitru tvém všechno v pořádku a tys byl vždycky dost čist, všechno by ti bylo k dobrému (Řím 8, 28), a prospíval bys v ctnosti.

Ale žes dokonale sobě neodumřel a se ještě ode všeho pozemského neodtrhl, proto se ti leccos nelíbí a častokráte tě popouzí.

Nic neposkvrňuje a nezaplétá srdce člověka tolik jako nezřízená láska k tvorům.

Kdyby ses zúplna vzdal všech radostí světa, byl bys schopen vnímati věci nebeské a často bys radostí zplesal ve svém nitru.

Kap. 2. Pokorná oddanost.

1. Nevšímej si, je-li kdo s tebou nebo proti tobě (Řím 8, 31); nýbrž jednej tak, aby Bůh byl s tebou ve všem, co činíš, a jen o to se snaž!

Měj dobré svědomí, a Bůh sám tebe dobře obhájí.

Neboť při kom bude státi Bůh, tomu neuškodí ničí zloba.

Dovedeš-li mlčeti a trpěti, uzříš dojista pomoc Boží.

Bůh ví, kdy a kterak tě vysvoboditi, a proto se mu zcela odevzdej!

Jeho věcí je přispěti tobě ku pomoci a osvoboditi tebe od všeliké hany.

Často bývá pro nás dobře, když lidé naše chyby znají a nás kárají; dobře proto, abychom se tím více utvrdili v pokoře.

2. Jakmile kdo své chyby uzná a se pokoří, snadno si jiné udobří a lehce též uklidní ty, kteří se naň hněvají.

Pokorného člověka Bůh chrání a vysvobozuje; pokorného miluje a těší; k pokornému člověku se sklání; pokornému udílí hojnou milost a z ponížení pozvedá ho vysoko k slávě (I. Petr, 5, 5).

Pokornému zjevuje svá tajemství (Mat. 11, 23) i sladce ho k sobě vábí a zve.

Pokorný člověk zůstává kliden, i když jest zahanben, protože má pevnou oporu v Bohu a ne ve světě.

Nemysli si, že v dobrém prospěješ jinak, než když se budeš považovati za nejposlednějšího ze všech.

Kap. 3. Dobrý, mírumilovný člověk.

1. Nejprve dbej, abys měl pokoj sám v sobě; pak budeš moci zjednati pokoj také u jiných.

Člověk mírumilovný je na světě více platen nežli člověk veleučený.

Člověk náruživý obrací i dobré ve zlé a snadno věří zlému.

Dobrý, mírumilovný člověk obrací všechno k dobrému.

Kdo je sám v sobě náležitě uklidněn, nepodezřívá nikoho. Ale kdo sám je nespokojen a podrážděn, bývá zmítán všelijakým podezříváním; ani sám nemá v sobě pokoje ani jiných na pokoji nenechá.

Mluvívá často, jak by mluviti neměl, a opomíjí, co by měl vykonati — ve vlastní prospěch svůj.

Dává jen pozor, co by měli konati jiní, a sám zanedbává, k čemu jest povinen.

Ukaž tedy svou horlivost nejprv sám na sobě a pak teprv budeš moci právem hartusiti na své bližní.

2. Sám umíš své skutky hezky omlouvati a okrašlovati, ale omluv lidí jiných připustiti nechceš.

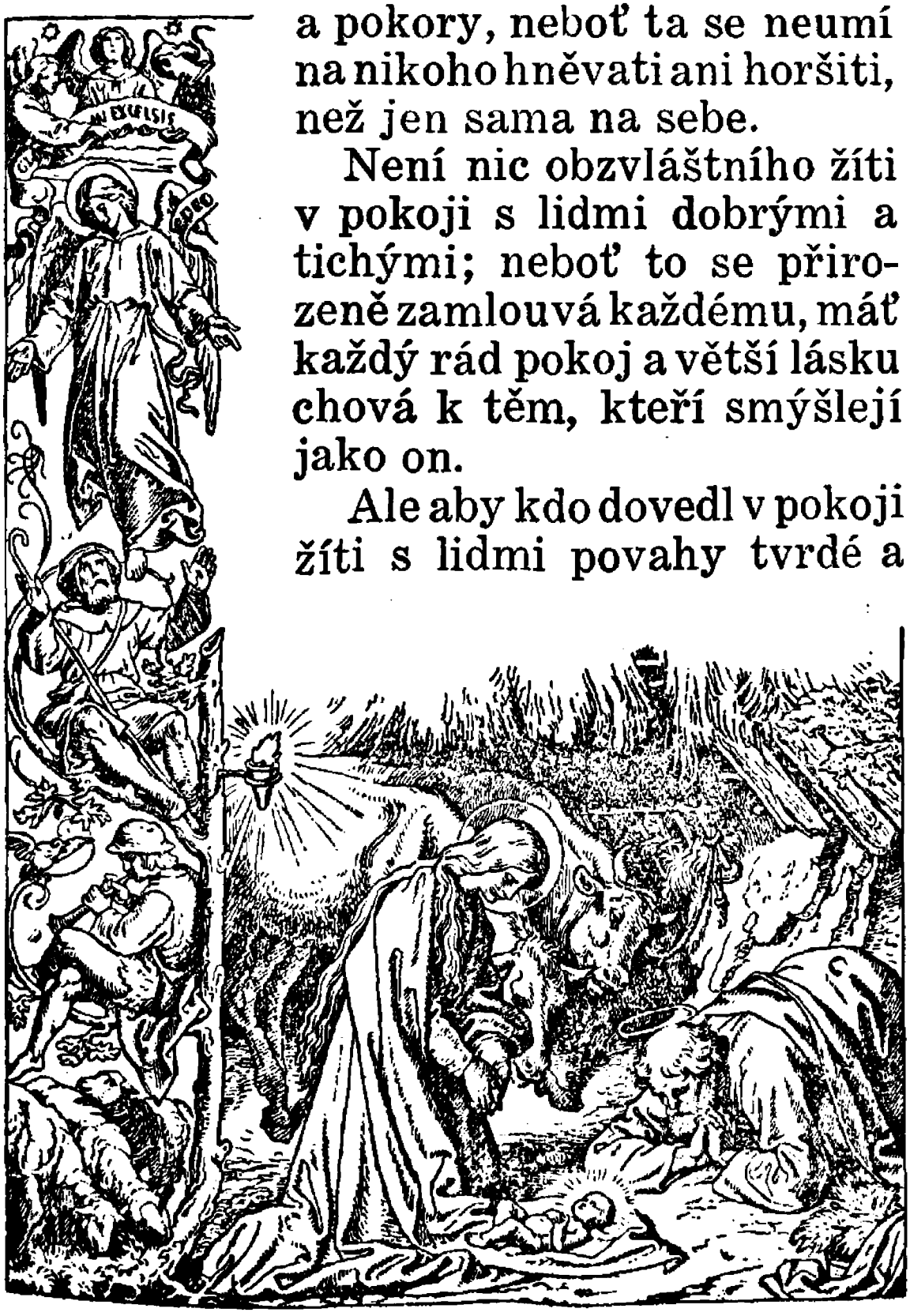
Spravedlivější by bylo, abys na sebe žaloval, ale bratra svého omlouval.

Chceš-li, aby jiní lidé měli s tebou strpení, měj je s nimi také i ty sám!

Viz, jak daleko jsi ještě od pravé lásky a pokory, neboť ta se neumí na nikoho hněvati ani horšiti, než jen sama na sebe.

Není nic obzvláštního žíti v pokoji s lidmi dobrými a tichými; neboť to se přirozeně zamlouvá každému, máť každý rád pokoj a větší lásku chová k těm, kteří smýšlejí jako on.

Ale aby kdo dovedl v pokoji žíti s lidmi povahy tvrdé a

převrácené, s lidmi beze vší kázně, nebo s takovými, kteří se mu protiví, toť vzácná milost, a takový člověk počíná si mužně a šlechetně.

3. Jsou lidé, kteří žijí v pokoji i sami se sebou i s jinými.

Ale jsou i tací, kteří ani sami pokoje nemají, ani ho jiným lidem nedají; jiným jsou jen na obtíž, a sami sobě nejvíce.

A konečně jsou i tací, kteří sami v sobě stále pokoj mají a se snaží i také jiné upokojiti.

Všechen pokoj náš v bídném tomto životě záleží spíše v tom, abychom dovedli pokorně snášeti protivenství, nežli abychom vůbec nic protivného nemusili zakoušeti.

Kdo umí nejlépe trpěti, bude také míti nejvíce pokoje. Takovýto člověk jest vítězem sám nad sebou a pánem světa, je přítelem Kristovým a dědicem nebes.

Kap. 4. Prostota úmyslu a čistota srdce.

1. Dvěma perutěmi povznáší se člověk nad věci pozemské: prostotou a čistotou.

Prostý (bezelstný) buď úmysl a čisté budiž srdce!

Prostota k Bohu směřuje, čistota ho dosahuje a okouší.

žádný dobrý skutek nebude ti obtížný, bude-li tvé srdce prosto všeliké nezřízené náklonnosti.

Nehledáš-li nic jiného, než aby ses zalíbil Bohu a prospěl bližnímu, a nebažíš-li po ničem jiném, dostane se ti pravé vnitřní svobody ducha.

Kdyby náklonnosti tvého srdce byly vždy nezávadné, každičký tvor byl by ti zrcadlem pro tvůj život i knihou svatých naučení.

I tvor sebe menší a nepatrnější ukazuje na sobě dobrotu Boží.

2. Kdybys sám v sobě byl dobrý a čistý, pohlížel bys na všechno jasně a zrakem nezkaleným; pak bys také všemu dobře porozuměl.

Srdce čisté proráží nebesa i peklo.

Jaký je kdo sám v nitru svém, tak soudívá i o věcech kolem sebe.

Je-li vůbec opravdové radosti na světě, zakouší jí dojista člověk čistého srdce.

A co je kde trampot a svízelí, nejhůře jich všech pociťuje zlé svědomí.

Jako železo vložené do ohně pozbývá rezu a celé se rozžhaví, tak pozbývá člověk, když se dokonale k Bohu obrátí, své vlažnosti a stává se z něho člověk jiný.

3. Když člověk ochabne ve své horlivosti,

**Kde jest ten novorozený král židovský?
Viděli jsme hvězdu jeho na východě,
i přišli jsme poklonit se jemu.
(Mat. 2, 2.)**

leká se i dost malé námahy a rád se ohlíží po vnější nějaké útěše.

Ale jakmile začne doopravdy sebe přemáhati a po cestě Boží zmužile kráčeti, pak se již nepozastavuje nad ničím, co mu prve bývalo těžké.

Kap. 5. Pozoruj sám sebe!

1. Nesmíme sami sobě příliš mnoho důvěřovati, neboť nemíváme vždy potřebné milosti a náležitého poznání.

Málo světla je v nás (Jan 12, 35) a i toho snadno pozbýváme svou nedbalostí.

Častokráte jednáme nedobře a ještě hůř se vymlouváme.

Mnohdy nás pohání jen naše náklonnost, a my myslíme, že je to horlivost.

Na jiných lidech káráme maličkosti, ale svých mnohem větších chyb si ani nevšímáme.

Co od jiných snášeti musíme, hned se nás bolestně dotýká a klademe to na velikou váhu; ale ani dost málo se nás netkne, co jiní zase od nás snášeti musí.

Kdo sám náležitě a správně posuzuje vlastní své chování, nemá věru proč souditi přísně o jiných.

2. Kdo podle Boha žije, stará se nejprv

sám o sebe; a kdo sám na sebe dává bedlivý pozor, nemluvívá o jiných lidech.

Podle Boha žíti se nenaučíš a nábožným člověkem se nestaneš, než když o jiných nebudeš mluviti, zato však si budeš všímati sám sebe.

Budeš-li míti na mysli vždy jenom Boha a sám sebe, pranic tebou nehne, co zvenčí uslyšíš.

Kde to duchem býváš, když se zabereš do myšlenek? A když to všechno v duchu proběhneš, co z toho máš, zanedbáš-li sám sebe?

Chceš-li se v sobě uklidniti a uceliti, musíš všechny světské moci pustiti mimo sebe a míti jen sebe na mysli.

3. Zdárně budeš pokračovati v dobrém, dáš-li výhost všem časným starostem.

Ale naopak velmi půjdeš nazpět, budeš-li na něco pozemského klásti velikou váhu.

Nic neměj za veliké, nic za vznešené, nic za vzácné, nic ti nebuď milé kromě Boha samého a jen toho, co z Boha jest.

Za marnou pokládej každou útěchu, které by ti kterýkoli tvor poskytnouti mohl.

Duše, která miluje Boha, pohrdá vším, co jest méně než Bůh.

Jen Bůh věčný a neskonalý, jenž všechno naplňuje, je pravá útěcha duše a opravdová radost srdce.

Kap. 6. Radost dobrého svědomí.

1. Slávou hodného člověka jest svědectví dobrého jeho svědomí (II. Kor. 1. 12).

Měj dobré svědomí a budeš moci stále radostně žíti.

Dobré svědomí snese mnoho, ba cítí i v protivenství hojnou radost (II. Kor. 7, 4).

Zlé svědomí jest ustavičně plaché a nepokojné (Moudr. 17, 10).

Libě budeš odpočívati, nemusíš-li si nic zlého vyčítati (Přísl. 3, 24).

Raduj se jenom tenkráte, když jsi vykonal něco dobrého.

Lidé zlí nezažijí nikdy opravdové radosti a neznají vnitřního klidu, neboť není pokoje bezbožným (Is. 48, 22), dí Pán.

A třebas říkali: „máme pokoj, nic zlého se nám státi nemůže, a kdo by se opovážil nám škoditi?“ (Jer. 5, 12), nevěř jim; neboť najednou vyvstane hněv Boží a v niveč budou obráceni skutkové jejich a zámysly jejich se zhatí (žalm 145, 4).

2. Kdo Boha miluje, smí se i v soužení chlubiti; neboť tak se chlubiti jest se chlubiti v kříži Páně (Gal. 6, 15).

Krátce trvá všechna čest, kterou si lidé vespolek prokazují, čest, kterou jedni od druhých přijímají (Jan 5, 44).

Všechnu slávu světskou vždycky provází jakási tesknost.

Sláva lidí hodných má svůj základ v jejich svědomí a nikoli v ústech lidských; lidé spravedliví veselí se z Boha a v Bohu, a radost jejich pochází z pravdy (I. Kor. 13, 6).

Kdo touží po slávě pravé a věčné, nedbá o časnou.

Kdo však jen časné slávy vyhledává neb kdo jí z celé duše nezavrhuje, sám sebe usvědčuje, že o slávu nebeskou doopravdy nestojí.

Veliký klid duševní jeví, kdo nedbá o chválu lidskou a nic si nedělá z potupy.

3. Kdo má čisté svědomí, snadno se upokojí a i s málem bývá spokojen.

Proto ještě nejsi světější, když tě lidé chválí, ani nejsi horší, když tě haní.

Jaký jsi, takový jsi; lidé tě neučiní ničím vyšším, než čím opravdu před Bohem jsi.

Máš-li na mysli, jaký skutečně jsi v nitru svém, nebudeš dbáti, co se o tobě mluví.

Člověk vidí, co jest povrch, Bůh však hledí do srdce (I. Král. 16, 7).

Člověk pozoruje vnější činy, Bůh však oceňuje úmysl.

Známkou duše pokorné je stále jen dobře činiti a přece si nic o sobě nemysliti.

Známkou vzácné čistoty srdce a vnitřní

důvěry v Boha jest nebažiti vůbec po ničí útěše.

4. Kdo se pro sebe nedovolává ničího svědectví, o tom jest zjevno, že se zcela oddal Bohu.

Neboť ne ten jest osvědčen, kdo sám se chválí, nýbrž ten, koho Bůh chválí (II. Kor. 10, 18).

Bohomyslný člověk žije tak, že v duchu kráčí s Bohem a nic nezná, co by ho zde na světě poutalo.

Kap. 7. Co jest milovati Ježíše nade všecko.

1. Blaze tomu, kdo rozumí, co jest milovati Ježíše a pohrdati sebou pro něho.

Milého pro milého nutno opustiti, neboť Ježíš chce, aby jen on sám byl milován.

Láska k tvorům je klamná a nestálá; láska k Ježíši je věrná a trvalá.

Kdo zcela přilne k nějakému tvoru, i sám pak padá, když vratký tvor ten se kácí; kdo však láskou lne k Ježíši, pevně bude státi na věky.

Ježíše miluj a dbej, aby vždycky zůstal tvým přítelem; onť tebe neopustí, ani když tě všichni opustí, a nedá ti zahynouti.

Se všemi se musíš jednou rozloučiti, chtěj nechtěj.

2. Pevně se drž Ježíše za živa i v smrti a spoléhej na jeho věrnost; onť jediný může ti ještě pomoci, když žádné jiná pomoc nestačí.

Miláček tvůj jest již takový, že vedle sebe nestrpí nikoho; celé tvé srdce chce míti sám, aby v něm trůnil jako král.

Kdyby ses dovedl vyprostiti ze všeho, pak by Ježíš jistě rád u tebe dlel.

V čemkoli spolehneš na lidi a ne na Ježíše, shledáš, že to bývá téměř vše ztraceno.

Nespoléhej na třtinu větrem se klátící (Is. 36, 6) a nedůvěřuj jí, neboť všeliké tělo jest jako tráva a všechna sláva jeho oprchá jako květ polní (Is. 40, 6).

3. Snadno se zklameš, budeš-li u lidí hleděti jenom na zevnějšek.

Neboť hledáš-li u lidí pro sebe útěchu nebo zisk, namnoze zakusíš jen škody.

Hledáš-li ve všem jen Ježíše, nalezneš arciť Ježíše.

Hledáš-li však jen sám sebe, nalezneš ovšem sebe, ale jen na škodu svou.

Neboť nehledá-li kdo Ježíše, sám sobě škodí tak, že by mu ani celý svět ani všichni jeho nepřátelé nemohli tolik uškoditi.

Kap. 8. Důvěrné přátelství s Ježíšem.

1. Je-li Ježíš při nás, všechno jde dobře a nic se nezdá těžké; není-li Ježíš s námi, všechno jest trudné.

Netěší-li tě Ježíš sám v srdci tvém, planá jest každá útěcha; promluví-li Ježíš jen slůvko (Mat. 8, 8), hned pocítíš značnou útěchu.

Maří Magdalena plakala pro svého bratra, ale zdaž ihned nevstala, jakmile zaslechla od Marty: Mistr jest zde a volá tě? (Jan 11, 28.)

Ó šťastná hodina, když Ježíš volá — od slzí k radosti duchovní!

Bez Ježíše — jak jsi všecek vyprahlý a tvrdý! Jak jsi věru marný a pošetilý, žádáš-li si čeho kromě Ježíše! Nemíti Ježíše, není-li to větší škoda, než kdybys celý svět ztratil?

2. Co ti může dáti svět bez Ježíše?

Býti bez Ježíše — hořké peklo; býti s Ježíšem — sladký ráj!

Bude-li s tebou Ježíš, žádný nepřítel ti neuškodí (Řím 8, 31).

Kdo nalezne Ježíše, nalezne drahocenný poklad (Mat. 13, 44), ano drahocenné dobro, které předčí nad všeliké jiné dobro.

Ale kdo ztratí Ježíše, ztrácí až příliš mnoho, ba více než celý svět.

Kdo žije bez Ježíše, jest největším chuďasem na světě; zato však jest přebohat, kdo žije v dobrém přátelství s Ježíšem.

3. Ale veliké to umění moci žíti s Ježíšem v dobrém přátelství; a veliká to moudrost přátelství to stále si udržeti.

Buď pokorný a pokojný, a bude s tebou Ježíš.

Buď nábožný a mírumilovný, a zůstane s tebou Ježíš.

Ježíše však rychle od sebe zapudíš a jeho milost ztratíš, uchýlíš-li se k věcem světským.

A když ho od sebe zapudíš a ztratíš, ke komu se utečeš a jakého si najdeš přítele?

Bez přítele vůbec bys dobře neobstál, a nebudeš-li míti za přítele Ježíše raději nežli koho jiného, bude ti až příliš trudno a budeš opuštěn.

Pošetile tedy jednáš, máš-li důvěru v někoho jiného a v něm hledáš svou radost.

Raději míti celý svět proti sobě, než uraziti Ježíše.

Ze všech tedy tobě milých přátel budiž ti Ježíš nejmilejší!

Každého člověka milujme k vůli Ježíši, Ježíše však pro něho samého!

Ježíš Kristus jediný zasluhuje, aby více byl milován než kdo jiný, neboť on také je-

diný ze všech přátel osvědčuje se dobrým a věrným.

K vůli němu a v něm samém buďtež tobě drahými všichni přátelé i nepřátelé, a za všechny ho pros, aby ho všichni poznali a si zamilovali.

Nikdy ať se ti nezachce, abys byl obzvláště chválen neb milován, neboť to přináleží jenom Bohu, jenž nemá sobě podobného (Jer. 10, 6).

Ani nechtěj, abys sám zaujal celé něčí srdce, a sám rovněž nenech srdce své nikým zaujmouti; Ježíš sám panuj v srdci tvém a v každém hodném člověku!

5. Buď ve svém nitru čist a svoboden tak, abys nebyl upoután žádným tvorem.

Všemu musíš výhost dáti a k Bohu povznášeti srdce čisté, chceš-li poznati, jak sladký jest Hospodin (žalm 33, 9).

Toho však nedosáhneš, než když on tě svou milostí sám předejde a k sobě přitáhne (Jan 6, 44) tak, aby ses ze všeho vymanil a všeho se vzdávaje s ním samotným sám také spojen byl.

Neboť oblaží-li milost Boží člověka, dostává se mu síly ke všemu; ale když ho milost opustí, jest zase ubožákem slabým a jako člověk, na něhož šlehy čekají.

6. Než ani pak neklesej na mysli, ani si

nezoufej, nýbrž podle vůle Boží zachovej klidnou mysl a trpělivě snášej všechno, co tě potká, k chvále Ježíše Krista; vždyť po zimě přicházívá jaro, po noci se opět vrací den a po bouři bývá krásně jasno.

Kap. 9. Co jest býti beze vší útěchy.

1. Není těžko pohrdnouti útěchou lidskou, když máme útěchu od Boha.

Ale něco velikého, ba velmi velikého jest, může-li kdo býti bez každé útěchy, jak božské tak lidské, a snáší-li ke cti Boží rád tuto opuštěnost srdce, nehledá-li sám sebe v ničem (Fil. 2, 4) a neohlíží-li se na své zásluhy.

Co je v tom velikého, jsi-li samá radost a zbožnost, když k tobě zavítá milost Boží? Takového cos přáli by si ovšem všichni. „Ó velmi příjemně se jede tomu, koho milost Boží veze."

A ký div, že necítí žádného břemene, koho na rukou nese Všemohoucí a koho šťastně vede Vůdce nejvyšší?

Rádi si necháváme něco, čím by se srdce naše potěšilo, a jen těžko se člověk zříká všeho na světě.

Svatý mučedník Vavřinec právě tak jako jeho velekněz zvítězil nad světem, poně-

vadž pohrdl všemi rozkošemi světa, ba i to z lásky k Ježíši tiše nesl, že mu odňat byl velekněz Nejvyššího Sixtus, jehož miloval nade vše.

Láska k Stvořiteli tedy zvítězila v něm nad láskou k člověku a zalíbení Boží bylo mu milejší než každá útěcha lidská.

Tak i ty se uč pro lásku Boží vzdáti se třeba i toho přítele, jehož zvláště potřebuješ, jehož něžně miluješ.

A netrap se, když tě přítel opustí; vždyť víš, že se jednou musíme všichni rozloučiti.

3. Mnoho a dlouho je člověku bojovati se sebou samým, než se naučí úplně se přemoci a všechnu svou náklonnost jen k Bohu obraceti.

Spoléhá-li člověk sám na sebe, rád vyhledává útěchy u lidí.

Ale kdo Krista opravdově miluje a o ctnost horlivě usiluje, tomu nejde o takovouto útěchu a nehledá ani takovýchto slastí, nýbrž podstupuje pro Krista i sebe tužší cvičení a těžkou námahu.

4. Dostane-li se ti tedy od Boha duchovní útěchy, přijímej ji vděčně; ale věz, že to jest milost od Boha a ne tvá zásluha.

Nevypínej se, neplesej přespříliš a nespoléhej opovážlivě na milost tu! Spíše ať tě dar ten učiní ještě pokornějším a také

opatrnějším i bojácnějším při všech činech tvých, neboť ona chvíle snadno pomine a zas může přijíti pokušení.

Odejme-li ti Bůh útěchu, nezoufej, nýbrž pokorně a trpělivě očekávej, až tě nová milost s nebes navštíví, neboť Bůh jest dosti mocen uštědřiti tobě znova tím hojnější útěchy.

To všechno není nic nového ani neznámého těm, kdo znají cesty Boží, poněvadž takováto střídavá změna bývala i u velikých světců a dávných proroků.

5. Protož kdosi obdržev milost pravil: Já pak myslil jsem v štěstí svém: nikdy se nepohnu (žalm 29, 7).

Ale když ho milost opustila, přiznal se, čeho zakusil, řka: Odvrátil jsi tvář svou ode mne i byl jsem všecek zkormoucený (žalm 29, 8).

Zatím však nezoufá, nýbrž tím snažněji prosí Boha řka: K tobě, Hospodine, volám a k tobě, Bohu svému, se modlím (žalm 29, 9).

Konečně se mu dostává ovoce jeho modlitby, a tu dosvědčuje, že je vyslyšen řka: I slyšel Pán a smiloval se nade mnou; Hospodin stal se mým spomocníkem (žalm 29, 11).

Ale v čem asi? Obrátils mi, praví, mé

kvílení v radost a obklopil jsi mne veselím.

Když se tak vedlo i velikým světcům, nesmíme my lidé slabí a nuzní zoufati, bývá-me-li někdy samá horlivost a někdy zase zcela chladní, neboť duch přichází a odchází (Jan 3, 8), jak se mu líbí.

Pročež dí blahoslavený Job: Navštěvuješ (člověka již) na úsvitě a náhle ho zkušujes (Job 7, 18).

6. V co jiného tedy mohu důvěřovati neb nač mám spoléhati, nežli jenom na veliké milosrdenství Boží a na milost nebeskou, v niž smím zase doufati?

Neboť třebas jsou tu dobří lidé a nábožní bratři a přátelé, a třebas mám po ruce svaté knihy, krásná pojednání a lahodný zpěv a hymny, všechno to však mi málo celkem spomůže, málo mne potěší, když mne opustí milost Boží a já ponechán jsem vlastní bídě své.

Tu pak není lepšího léku než býti trpěliv, zapříti sebe a odevzdati se do vůle Boží.

7. Nenajdeš člověka tak nábožného a Bohu oddaného, jenž by nikdy nebyl zakusil, co to je ztratiti milost Boží, aneb nepocítil, jak ochabla jeho vroucnost.

Nikdo ze světců nebyl tak vysoko vytržen a osvícen, aby dříve nebo později nebyl býval pokoušen.

Neníť hoden na Boha v nebi nazírati, kdo nebyl pro Boha vytříben zde nějakým trápením.

Dostaví-li se pokušení, bývá ono zvěstovatelem blížící se útěchy.

Neboť těm, kteří se v pokušení osvědčí, zaslíbena jest útěcha nebeská.

Kdo zítězí, zní slova ona, dám jemu jísti se stromu života (Zjev. 2, 7).

8. Také proto dostává se člověku nebeské útěchy, aby znova nabyl sil snášeti další protivenství.

Pokušení pak zase proto přicházívá, aby se nikdo nevynášel tím, co má dobrého.

Nespíť ďábel a tělo není ještě zcela umrtveno; pročež se hotov neustále k boji, neboť vpravo i vlevo číhají nepřátelé, a ti nikdy pokoje nedají.

Kap. 10. Buď vděčen za milost Boží!

1. Proč hledáš odpočinek, když zrozen jsi ku práci?

Buď spíše připraven na utrpení, než abys čekal jen radostí; a spíše čekej, že musíš nésti kříž, než že se ti dostane radovánek.

Ovšem kdo by na světě neměl rád útěchy a nechtěl míti jen samou duchovní radost, kdyby jen to mohlo býti?

Duchovní radost předčí nade všechny slasti světa i nad rozkoš tělesnou.

Neboť všechny rozkoše světa jsou buď marné neb mrzké; jenom duchovní radosti opravdu blaží a jsou počestné; vzniklyť ze ctností a Bůh sám je vlévá do duší čistých.

Ale těchto radostí od Boha nikdo nemůže míti ustavičně, jak by chtěl, poněvadž pokušení dlouho na sebe čekati nenechá.

2. Lichá svoboda ducha a veliká sebedůvěra bývají nám velice na závadu, by se nám dostalo milosti s nebe.

Bůh dobře činí, když dává milost své útěchy, ale člověk nejedná správně, nepřičítá-li všeho jen Bohu a nevzdává-li mu za to povinných díkův.

A proto se nemohou dary milosti v nás volně vlévati, poněvadž býváme nevděčni k dárci jejich a neobracíme jich zpět k prvotnímu zdroji, z něhož vyšly.

Kdo za milost náležité díky vzdává, vždycky se mu jí též dostane; ale pyšnému se odejme, co se udílí pokornému.

3. Nechci vůbec radostí takových, které by mi odňaly zkroušenost srdce, a netoužím ani nazírati na věci nebeské, když by mne to svádělo k pýše.

Nebýváť všechno, co je vznešené, zároveň i svaté; všechno, co jest lahodné, ne-

bývá zároveň i dobré; nebývá každá tužba čistá, a co je mnohdy milé nám, nebývá vždy také milé Bohu.

Chtěl bych však milost, která by mne činila stále pokornějším a bohabojnějším a nad to i ochotnějším sama sebe opustiti.

Kdo byl darem milosti obšťastněn a její ztrátou již vytrestán, neopováží se sám sobě něco dobrého přičítati, nýbrž se rád přizná ke své bídě a nuzotě.

Dávej Bohu, co jest Božího (Mat. 22, 21), a sobě samému přičítej, co tvého jest, to jest: Bohu za milost díky vzdávej a uznej, že jen na tobě je vina a že zasloužíš trest.

4. Sedej vždy nejníže (Luk. 14, 10) a bude ti dáno místo vyšší, neboť místo vyšší nemůže býti bez místa nižšího.

Největší světcové před Bohem bývali nejmenší sami před sebou, a v čím větší slávě nyní jsou, tím pokornější jsou v sobě.

Jsou plni pravdy a nebeské slávy, proto ani nezatouží po marné slávě.

Mají pevný základ v Bohu a v něm jsou utvrzeni, proto nemohou ani býti pyšní.

A že jen Bohu přičítají všechno, cokoli dobrého přijali, od sebe navzájem oslavy nehledají, nýbrž chtějí toliko čest, která pochází od Boha samého. I přejí si, aby

Bůh v nich samých a ve všech svatých nade všecko byl veleben; k tomu jen se nese všechna jejich snaha.

5. Buď tedy vděčen i za dar nejmenši, a budeš pak hoden dostati větší.

Dar nejmenší buď ti právě tak milý jako ten největší, a dar, kterým druzí třeba pohrdnou, měj za dar vzácný!

Máš-li na mysli vznešenost dárce, žádný dar nebude se ti zdáti malý nebo špatný (Jak. 1, 17); neníť dar malý, co pochází od Boha nejvyššího.

I kdyby rozdával tresty a rány (Job 6, 10), budiž nám to milé, protože Bůh všecko činí jen pro spásu naši, cokoli na nás dopustí.

Kdo si chceš milost Boží zachovati, budiž vděčen za milost, kterous již dostal, a čekej trpělivě, byla-li ti odňata. Modli se, aby se ti milost opět vrátila, ale buď opatrný a pokorný, abys ji zase nepozbyl.

Kap. 11. Jak málo lidí miluje kříž Kristův.

1. Mnoho má Ježíš zde na světě takových, kteří by rádi měli království jeho nebeské, ale málo těch, kteří by chtěli nésti jeho kříž.

Mnoho má takových, kteří by se jen

chtěli radovati, ale málo těch, kteří by chtěli trpěti soužení.

K stolování nalézá společníků mnoho, ale k zdrželivosti jen málo.

Všichni by se rádi s ním radovali, ale málo kdo by pro něho rád trpěl.

Mnozí jdou za Ježíšem až k lámání chleba (Luk. 24, 35), a málokdo až k pití kalicha utrpení (Mat. 20, 22).

Mnozí velebí jeho divy, ale málokdo následuje ho až k potupnému kříži.

Mnozí milují Ježíše, ale jen dokud jich nestihne nic zlého.

Mnozí ho chválí a jemu dobrořečí, dokud se jim od něho dostává radosti.

Pakli se Ježíš skryje a jen maličko je opustí, již si stýskají nebo jsou sklíčeni.

2. Kdož však miluje Ježíše pro něho samého a ne pro vlastní útěchu svou, velebí ho v soužení a úzkostí srdce zrovna tak, jako když mu dává největší útěchu.

A kdyby mu útěchy nikdy ani nepopřál, i pak by ho přece velebil a neustával by vzdávati mu díky.

3. Ó co dokáže čistá láska k Ježíši, když jí nekalí ani sobectví ani samoláska!

Zdaž nezasluhují jména placených námezdníků všichni, kteří by stále jen chtěli nějakou radost?

Zdaž nedokazují, že spíše milují sami sebe nežli Krista, když ustavičně myslí jen na své pohodlí a na svůj prospěch?

Kde najdeš člověka, jenž by chtěl sloužiti Bohu zcela bez odměny?

4. Zřídka lze nalézti člověka tak bohomyslného, že by všemu na světě výhost dal.

Neboť člověka opravdu chudého duchem (Mat. 5, 3), jenž by se docela odtrhl ode tvorstva, kdo nalezne? Z daleka a z posledních končin jest cena jeho (Přísl. 31, 10).

Kdyby se člověk vzdal všeho statku svého (Pís. šal. 8, 7), to ještě nic není.

A kdyby činil tuhé pokání, ještě to je málo.

A kdyby nabyl všeho umění (I. Kor. 13, 2), ještě zůstává daleko pozadu.

A kdyby měl vzácné ctnosti a sebe vroucnější zbožnost, ještě mu mnoho chybí; chybíť mu právě to, čeho mu svrchovaně třeba.

A to jest? Aby, když se všeho na světě vzdá, ještě i sám sebe opustil a sám sobě výhost dal a ani trochu samolásky v sobě nepodržel;

a když všechno učiní, co by za dobré uznal, aby nicméně i pak měl za to, že vlastně nic neučinil.

5. Ať nepokládá za nic velikého, co by se vzácné zdáti mohlo, nýbrž ať vyzná, že jest opravdu jen služebník neužitečný, jakož di věčná Pravda: Když učiníte všechno, co jest přikázáno, rcete: Služebníci neužiteční jsme (Luk. 17, 10).

Pak teprve bude opravdu chudý, duch jeho se uvolní ze všeho a pak bude moci říci s prorokem: Neboť opuštěn a zubožen jsem (žlm. 24, 16).

A přece nikdo na světě není bohatší, nikdo mocnější, nikdo volnější nežli člověk, jenž se dovede zříci sebe i všeho a při tom se pokládá za nejposlednějšího ze všech.

Kap. 12. Královská cesta svatého kříže.

1. Zdá se mnohým lidem, že tvrdá jsou slova: Zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj Ježíše! (Mat. 16, 24.)

Ale mnohem tvrdší bude jednou muset slyšeti poslední ona slova: Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného! (Mat. 25, 41.)

Kdo nyní o kříži rád slýchá a podle toho si i počíná, nebude se pak strachovati rozsudku, že jest věčně zavržen.

To znamení bude na nebi, když Pán přijde k soudu (Mat. 24, 30).

Pak předstoupí před Krista soudce s velikou důvěrou všichni přátelé kříže, kteří se za živa připodobnili Ukřižovanému (Řím 8, 29).

2. Co se tedy bojíš vzíti na sebe kříž, když jenom cestou kříže se vchází do království?

V kříži je spása, v kříži život, v kříži ochrana proti nepřátelům.

V kříži je zdroj nebeské slasti, v kříži posila mysli, v kříži radost ducha.

V kříži je vrchol ctnosti, v kříži dokonalost svatosti.

Pro duši není jiné spásy ani naděje v život věčný leč v kříži.

Vezmi tedy kříž svůj na sebe a následuj Ježíše; pak jsi na pravé cestě do života věčného (Mat. 25, 46).

On předcházel nesa si kříž (Jan 19, 17), ano zemřel za tebe na kříži, abys i ty nesl svůj kříž a nebál se zemříti na kříži.

Neboť jestliže s ním spolu umřeš, s ním také spolu žíti budeš (Řím 6, 8); a budeš-li jeho soudruhem v mukách, budeš jím také v jeho slávě.

3. Hle, na kříži se zakládá všechno a na umírání záleží vše; neníť jiné cesty k životu a k pravému vnitřnímu klidu, kromě cesty svatého kříže a odumírání den ke dni.

Choď si kde choď, hledej si co hledej, nenajdeš ani vznešenější cesty, která by vedla někam výše, ani bezpečnější cesty odtud zdola, kromě cesty svatého kříže.

Uprav si všechno a uspořádej, jak se ti uzdá i zlíbí, přece jen vždycky shledáš, že ustavičně musíš trpěti, ať rád nebo nerad. Všude a vždy najdeš nějaký kříž.

Buďto se ti ozve nějaká bolest na těle anebo tě sklíčí něco na duši.

4. Mnohdy tě opustí Bůh, mnohdy tě budou sužovati lidé, a co nejhoršího, častokráte sám sobě budeš na obtíž (Job. 7, 20).

A ke všemu tomu nikde nenajdeš úlevy ani útěchy, abys mohl utrpení se sebe shoditi nebo sobě ulehčiti, nýbrž musíš trpěti, dokud se bude Bohu líbiti.

Chceť Bůh, aby ses naučil snášeti utrpení beze vší útěchy, neboť jeho vůle jest, aby ses mu zcela podrobil, a aby tě soužení činilo pokornějším.

Nikdo necítí s Kristem Pánem jeho muka tak vroucně jako ten, komu se dostalo údělem podobně trpěti.

Kříž máš ustavičně uchystaný; kříž čeká na tebe všude a všude.

Jemu neujdeš, jdi si kam jdi. Ať si přijdeš odkudkoli, všude sám spolu jdeš a tak vždycky sám sebe opět najdeš.

Obrať se nahoru, obrať se dolů; obrať se do světa, obrať se do svého nitra, všude a všude nalezneš kříž.

I nezbývá ti, než abys sis všude také za-

choval trpělivost, chceš-li vůbec míti v srdci klid, chceš-li si jednou zasloužiti korunu nehynoucí.

5. Naučíš-li se kříž rád nésti, kříž zase ponese tebe a uvede tě k žádoucímu cíli, tam totiž, kde konec bude všemu utrpení. Zde na zemi ovšem ne.

Neseš-li kříž nerad, přidáváš si nový kříž a tak jen sám sobě přitěžuješ; a přece břímě své i nadále nésti musíš.

Shodíš-li se sebe kříž jeden, jistě najdeš hned zase jiný a snad ještě těžší.

6. Myslíš, že snad ujdeš tomu, co nikoho ze smrtelníků dosud neminulo?

Který pak světec byl kdy na světě bez kříže a trápení?

Vždyť sám Ježíš Kristus, Pán náš, dokud zde na zemi žil, nebyl ani hodinu bez bolu a utrpení. Musilť Kristus, jak sám pravil, trpěti, a vstáti z mrtvých a tak vjíti do slávy své (Luk. 24, 26).

Proč tedy sám hledáš cesty jiné, nežli cesty královské, cesty to svatého kříže?

7. Celý život Kristův byl samý kříž a samé muky, a ty bys rád měl jen odpočinek a radovánky?

Mýlíš se, ba mýlíš se velice, hledáš-li co jiného, než abys snášel trampoty; vždyť

celý tento život smrtelný jest pln běd (Job 14, 1) a všude vůkol jsou jen kříže.

A čím výše kdo v duchovním životě dospěje, tím těžších křížů nalézá, neboť čím více miluje nebeskou vlast, tím více ho trápí vyhnanství zde na zemi.

8. Ale ani v mnohonásobném utrpení takovém nebývá člověk bez úlevy a útěchy, an pozoruje, kterak mu hojně přibývá užitku z toho, když trpělivě nese kříž svůj.

Neboť když se kříži dobrovolně podvolí, ani necítí tak tíhy utrpení, nýbrž se těší, že dojde útěchy od Boha.

A čím více jeho tělo trpí soužením, tím mocněji sílí jeho duch vnitřní milostí.

Ba nezřídka dospívá duch lidský až k takové síle, že pro samou dychtivost po soužení, — jen aby se jeho utrpení podobalo kříži Kristovu — ani by nechtěl býti bez bolu a soužení. Věříť, že se stane Bohu tím milejším (Tob. 12, 13), čím více utrpení a čím těžších dovede pro něho snášeti.

Toho ovšem člověk nedovede pouhou silou svou, to dovede jenom milost Boží, která v těle lidském i tolik dokáže, že člověk toužebně po tom baží, ba si v tom i libuje, čeho se jinak podle své přirozenosti štítí a leká.

9. Lidské přirozenosti ovšem není po chuti kříž nésti, kříž trpěti, tělo trestati a v služebnost je podmaňovati (I. Kor. 9, 27), poctám se vyhýbati, potupu s radostí snášeti, sebou pohrdati, ba pohrdání od lidí si i přáti, všeliké protivenství a škodu trpěti a po světských radostech netoužiti.

Hledíš-li jen k sobě samému, sám ze sebe nic takového nedovedeš.

Ale máš-li důvěru v Boha, dostane se ti potřebné posily s nebe, a podmaníš si svět i tělo.

Ale ani nepřítele ďábla nemusíš se strachovati, budeš-li ozbrojen věrou a označen křížem Kristovým.

10. Připrav se tedy jakožto dobrý a věrný služebník Kristův zmužile nésti kříž Pána svého, jenž se dal z lásky k tobě ukřižovati.

Připrav se, že ti bude snášeti v bídném tomto životě mnoho protivenství a všelijakých strastí; neboť to tě nemine, ať jsi kde jsi. A i vždycky tak jistě bude, ukryj se kde ukryj.

Nemůže ani jinak býti, a nelze ti nikterak zlým strastem a bolu uniknouti; nezbývá ti, než abys je přetrpěl.

Pij tedy milerád kalich Páně, chceš-li býti jeho přítelem a žádáš-li si míti podílu s ním.

Co se týče útěchy, poruč to Bohu; ať sám učiní, jak se mu zalíbí.

Sám však se připrav snášeti utrpení a pokládej je za největší radost svou, vždyť utrpení časná — i kdybys je všecka samoten musil vytrpěti — přece nejsou ničím proti budoucí slávě (Řím 8, 18), kterou si lze jimi získati.

11. Když až tam dospěješ, že ti utrpení bude milou slastí pro Krista, věz, že s tebou dobře jest, neboť pak jsi nalezl ráj na zemi.

Dokud však ti je za těžko trpěti a dokud bys rád všemu utrpení unikl, dotud není s tebou dobře, a kdekoli se octneš, všude budeš míti snahu uniknouti utrpení.

12. Připravíš-li se na to, nač připraven býti máš, že totiž musíš trpěti a zemříti, hnedle bude s tebou lépe a nalezneš klid.

Kdybys i vtržen byl jako Pavel až do třetího nebe (II. Kor. 12, 2), proto bys přece ještě nebyl jist, že nic zlého trpěti nemusíš. Já zajisté, praví Ježíš, ukáži jemu, co všechno musí pro jméno mé trpěti (Sk. 9, 16).

I nezbývá, než abys trpěl, chceš-li Ježíše milovati a jemu ustavičně sloužiti.

13. Kéž bys byl hoden pro jméno Ježíšovo něco trpěti! (Sk. 5, 41.) Jak veliká sláva by tebe jednou očekávala! Jaká by to

byla radost pro všechny svaté u Boha, a jak krásně bys tím vzdělával své bližní!

Neboť všichni lidé doporučují trpělivost, ačkoli málo kdo chce trpěti.

Vším právem měl bys rád maličko trpěti pro Krista, když mnozí mnohem více trpí pro svět.

14. Věz najisto, že ti nezbývá, než aby ses ve svém životě stále umrtvoval. A čím více kdo odumře sám sobě, tím rychleji počíná žíti Bohu.

Nikdo nepochopí věcí nebeských, kdo se nepodvolí snášeti pro Krista protivenství.

Nic není Bohu milejšího, nic na světě tobě samému spasitelnějšího, než ochotně trpěti pro Krista.

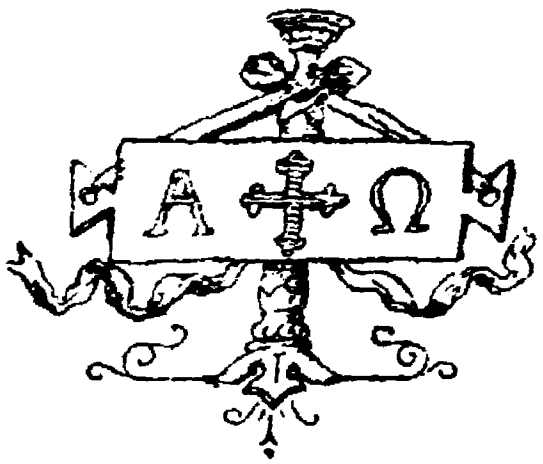
A kdybys směl sobě voliti, raději by sis musel přáti pro Krista snášeti protivenství, nežli se kochati v samých radostech; neboť jenom tak by ses přizpůsoboval Kristu a se též spíše podobal svatým všem.

Neboť zásluha naše ani pokrok náš v dobrém nezáleží v hojné radosti a útěše, nýbrž v tom, abychom i sebe větší těžkosti a soužení dovedli trpělivě snášeti.

15. Vždyť kdyby pro spásu lidstva bylo bývalo cesty lepší a spasitelnější nežli cesty utrpení, Kristus zajisté byl by nám cestu tu ukázal slovem i příkladem.

On však poukázal nejen své učedníky, kteří za ním skutečně šli, nýbrž i všechny, kteří ho chtějí následovati, aby nesli svůj kříž, řka zcela zřejmě: Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám a vezmi kříž svůj a následuj mne! (Mat. 16, 24.)

A tak když jsme všechno přečtli a všechno uvážili, nezbývá nám konec konců, než abychom se opět vrátili k onomu závěru, že musíme mnohým soužením vcházeti do království Božího (Sk. 14, 21).

KNIHA TŘETÍ.

O VNITŘNÍ ÚTĚŠE.

Kap. 1. Kterak mluví Kristus v duši věrné.

1. Vyslechnu, co ve mně mluví Hospodin Bůh (Žal 84, 9).

Blahoslavená duše, která slyší Pána, když v jejím nitru mluví, a která z úst jeho přijímá slova útěchy.

Blahoslavené uši, které rády vnímají vánek božského šepotu, ale pranic si nevšímají, co jim našeptává svět.

Jistě blahoslavené uši, které nedbají hlasu, který k nim doráží zvenčí, nýbrž ochotně naslouchají pravdě, která je vnitř poučuje.

Blahoslavené oči, které se vnějšímu světu uzavírají, ale bedlivě pozorují, co se v duši jejich děje.

Blahoslavení, kteří až do svého nitra vnikají, denně se cvičí a tak usilují lépe a lépe pochopiti tajemství nebeská.

Blahoslavení, kteří dovedou odstraniti každou překážku, kterou jim činí svět, a se obírají jenom s Bohem.

Pamatuj si to, duše má, a uzavírej dveře smyslů svých, abys mohla vyslechnouti, co v tobě mluví Hospodin Bůh tvůj.

2. Toto mluví miláček tvůj: Já jsem spása

Maria nejlepší stránku vyvolila. (Luk. 10, 42.)
Kn. III. kap. 2.

tvá, pokoj tvůj a život tvůj (Ef. 2, 14 — Jan 14, 6).

Mne se pevně přidržuj, a nalezneš pokoj.

Nech věcí pomíjejících a dbej jen věčných!

Není-liž všechno dočasné než jen svůdný klam?

A co ti spomohou všichni třebas tvorové, opustí-li tě Stvořitel?

Všeho se tedy zřekni, hleď býti svému tvůrci milou a zůstaň mu věrna, abys tak došla pravé blaženosti.

Kap. 2.

Pravda mluví v nás bez zvučných slov.

1. Mluv, Hospodine, neboť slyší tě služebník tvůj (I. Král. 3, 10). Jsem služebník tvůj, pouč mne, abych poznal výpovědi tvé (žlm. 118, 125).

Nakloň srdce mé k slovům úst svých, ať teče jako rosa řeč tvá (V. Mojž. 32, 2 — žalm 77, 1).

Pravili kdysi synové Israelští k Mojžíšovi: Mluv ty s námi, a slyšeti budeme; nechť nemluví k nám Hospodin, bychom snad nezemřeli (II. Mojž. 20, 19).

Ne tak, Pane; tak já neprosím, naopak se Samuelem prorokem prosím pokorně,

snažné a vroucně: Mluv, Hospodine, neboť slyší té služebník tvůj.

Nechť ke mně nemluví Mojžíš ani jiný prorok, nýbrž ty sám mluv ke mně, Hospodine Bože, jenž jsi proroky nadchl a osvítil. Ty sám bez nich můžeš mne dokonale poučiti, oni však bez tebe nic nepořídí.

2. Slova jejich sice zvučí, ale ducha neudělují.

Překrásně sice mluví, ale mlčíš-li ty, srdce mi nerozněcují.

Písmena podávají, ale ty otvíráš smysl (Luk. 24, 45); pronášejí tajemství, ale ty odhaluješ význam věcí skrytých.

Přikázání ohlašují, ale ty pomáháš je plniti.

Cestu ukazují, ale ty dáváš sílu po ní kráčeti (Is. 42, 16).

Oni zvenčí jen působí, ale ty srdce vzděláváš a osvěcuješ.

Oni zvenčí zalévají, ale ty dáváš vzrůst.

V uších zaznívají jejich slova, ale ty dáváš sluchu porozumění.

Nechť tedy nemluví ke mně Mojžíš; ty sám, Pane Bože můj, věčná pravdo, mluv ke mně, abych snad nezemřel a bez ovoce nezůstal, jsa pouze zvenčí napomínán, ale v nitru svém nejsa rozněcován.

A až jednou budu souzen, nechť mi ne-

přitěžuje slovo, které jsem slyšel, ale nekonal; které jsem poznal, ale nemiloval; kterému jsem uvěřil, ale jehož jsem nezachovával.

Mluv tedy, Hospodine, neboť slyší tě služebník tvůj; vždyť ty máš slova života věčného (Jan 6, 69).

Mluv ke mně, abych se aspoň poněkud potěšil, aby to přispělo k nápravě života mého, tobě pak aby z toho vzešla chvála a sláva i neskonalá čest (I. Petr 1, 7).

Kap. 3. Slova Páně nutno slyšeti pokorně, ale mnozí si jich neváží.

1. Slyš, synu, slova má, slova to nejlíbeznější, která předčí nad všelikou vědu učenců a mudrců tohoto světa.

Slova má jsou duch a život (Jan 6, 64) a nesmějí se uvažovati podle smyslu lidského.

A nesmějí se tlumočiti, jak by se snad marnosti zlíbilo, nýbrž nutno je vyslechnouti v tichosti a přijímati s největší pokorou a vroucností.

2. I řekl jsem: Blaze tomu, koho ty, Hospodine, sám vychováváš a jejž svému zákonu vyučuješ, abys ho ušetřil dnů zlých (Žalm 93, 12, 13) a on nebyl opuštěn na zemi.

Ježíš před Pilátem — Ježiš jdoucí do Emaus.

3. Já jsem, dí Hospodin, od počátku učil proroky a až dosud neustávám mluviti ke všem; ale mnozí jsou hluší a zatvrzelí k hlasu mému.

Mnozí poslouchají raději svět než Boha; ochotněji dbají, čeho si žádá jejich tělo, nežli co se líbí Bohu.

Svět slibuje jenom věci časné a nepatrné, a lidé slouží mu co nejhorlivěji: já slibuji dary nejvzácnější, dary věčné, ale srdce lidská zůstávají netečná.

Kdo mi slouží ve všem s takovou péčí a tak mne poslouchá, jako se slouží světu a jeho velmožům?

Zastyď se, Sidone, dí moře (Is. 23, 4).

A chceš-li věděti proč, tedy slyš:

Za důchodem sebe skrovnějším váží se daleká cesta; pro život věčný sotva se nohou hne.

Po chatrné mzdě bývá shon; o malý peníz bývá mnohdy hádka až hnusno; namáhati se až do úpadu dnem i nocí o maličkost neb jen holý slib nebývá za těžko.

4. Ale namáhati se o dobro ničím nezaměnitelné, odměnu neocenitelnou, o čest nejvyšší, bohužel, se lidem ani dost málo nechce.

Zastyď se tedy, služebníče lenivý a reptavý; zastyď se, že onino více námahy vě-

nují tomu, co bývá k jejich zkáze, nežli ty obětuješ pro život věčný.

Onino mají větší radost z marnosti, nežli ty z pravdy.

Arciť se častokráte zklamou v naději své (Job 40, 28), kdežto mé zaslíbení nikoho nezklame a nikdy nepropustí s prázdnem toho, kdo ve mne důvěřuje.

Co jsem slíbil, dám; co jsem řekl, splním, jen když kdo setrvá až do konce (Mat. 10, 22) v lásce mé.

Jáť jsem, jenž hojně odplácím všem lidem dobrým a přísně zkoumám všechny zbožné.

5. Zapiš si slova má do srdce a rozjímej o nich pilně; bude ti jich velmi potřebí, až přijde pokušení (Luk. 8, 13).

Čemu nyní nerozumíš, když to čteš, porozumíš dobře, až tě navštívím (Is. 10, 3).

Dvojím způsobem navštěvuji své vyvolené: jednak pokušením, jednak útěchou.

A dvojí také lekci dávám jim každého dne: jednu, když kárám jejich chyby, a druhou, když je napomínám, aby v ctnostech prospívali.

Kdo zná slova má a pohrdá jimi, máť svého soudce, kterýž ho souditi bude v den poslední (Jan 12, 48).

Prosba o dar pobožnosti.

6. Pane Bože můj, tys všechno dobro mé. A kdož jsem já, že se odvažuji mluviti k tobě?

Jsem nejchudší z tvých služebníků, jsem bídný červ, mnohem chudší a opovrženější, nežli sám vím, a se odvážím vysloviti.

Ale pomni, Pane, že nic nejsem, nic nemám a nic nemohu.

Ty jediný jsi dobrý, spravedlivý a svatý; ty všecko můžeš, všecko dáváš, všechno vyplňuješ, jen hříšníka propouštíš s prázdnem.

Vzpomeň na svá slitování (Žalm 24, 6) a naplň mé srdce svou milostí; vždyť nechceš, aby nadarmo bylo, co vytvořila moudrost tvá (Moudr. 14, 5).

7. Jak bych mohl vydržeti v bídném tomto životě, kdyby mne nesílily tvé milosrdenství a tvá milost?

Neodvracej ode mne své tváře (Žalm. 26, 9); neotálej mne navštíviti; neodnímej mi déle své útěchy, aby má duše nebyla před tebou jako žíznivá země bez vody (Žalm 142, 6).

Pane, nauč mne konati vůli tvou (Žalm 142, 10); nauč mne důstojně a pokorně krá-

četi před tebou; neboť tys moudrost má, ty mne opravdu znáš a znal jsi mne, prve nežli svět byl (Jan 17, 5) a nežli jsem se narodil.

Kap. 4. V pravdě a pokoře kráčej před Bohem!

1. Synu, choď před tváří mou v pravdě (III. Král. 2, 4) a v prostnosti srdce svého hledej mne vždycky! (Moudr. 1, 1).

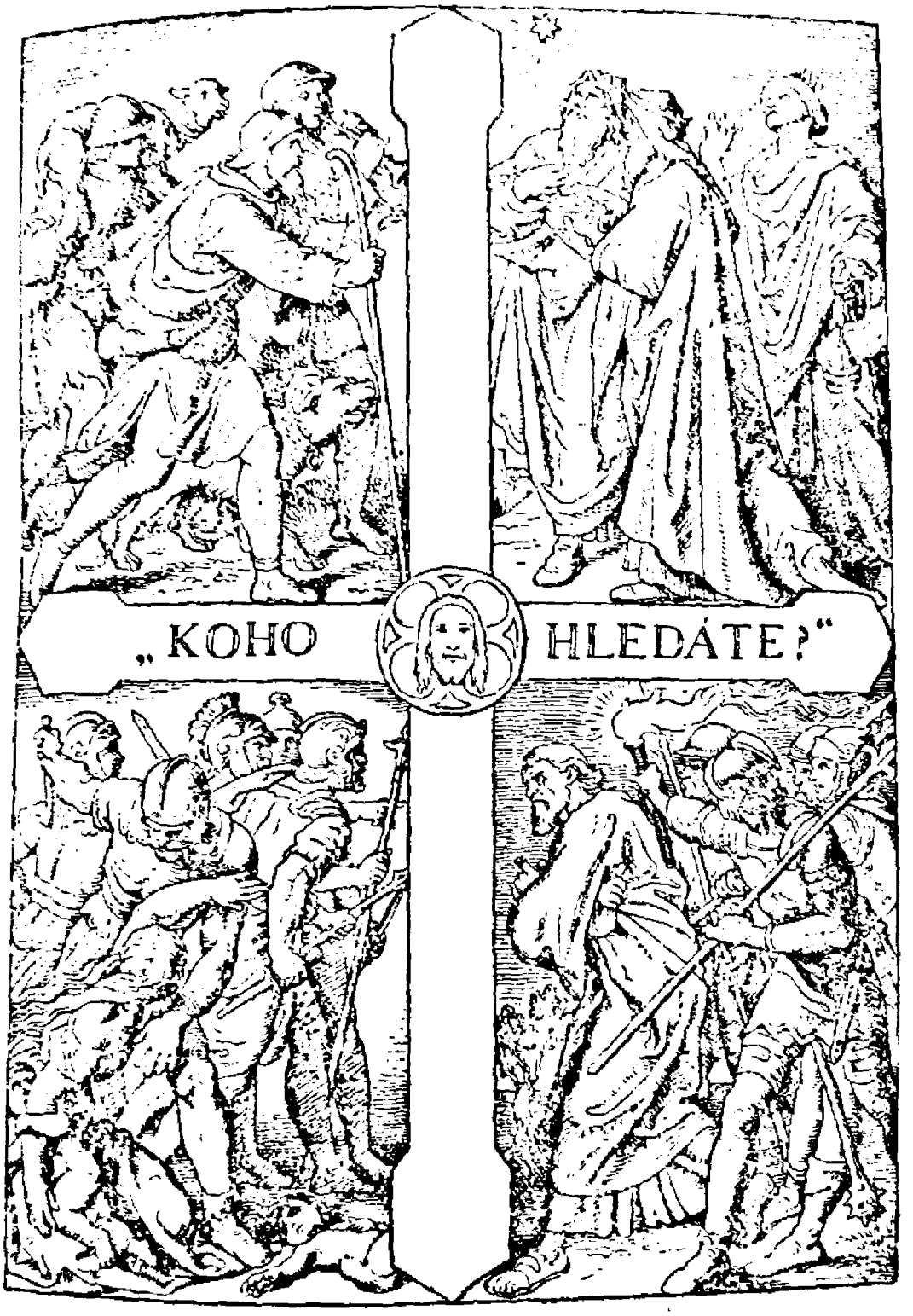
Kdo přede mnou kráčí v pravdě, zabezpečí se proti zlým útokům, a pravda osvobodí ho (Jan 8, 32) od svůdců i od utrhání lidí bezbožných.

Osvobodí-li tě pravda, budeš opravdu svoboden (Jan 8, 36) a nebudeš dbáti marných řečí lidských.

2. Pravdu jsi, Pane, řekl; tak, prosím, nechť se mi stane! Pravda tvá mne vyučuj, ona mne ochraňuj a uveď k spasitelnému konci!

Ona mne vysvobodiž od každé zlé náklonnosti a nezřízené lásky; a kráčeti budu s tebou, jsa v srdci zcela svoboden.

3. Já tě naučím, dí Pravda, co je pravé a líbezné přede mnou. Vzpomínej na své hříchy s velikou ošklivostí a upřímnou lítostí; dobré pak skutky tvé ať tě nikdy nečiní domýšlivým!

Hledali ho — jedni ke spáse své,
jiní na zkázu svou.

Vždyť jsi opravdu jen hříšník, podrobený mnohým nářivostem a jimi spoután.

Sám od sebe toužíš jen po nicotě; hned klesáš, hned bývá přemožen, snadno býváš zmaten, snadno zas upadáš v nevázanost.

Nemáš se proč chlubiti, ale máš proč sebe si neváženi; neboť jsi mnohem slabší, nežli sám chápeš.

4. Ze všeho, co konáš, ať se ti nic nezdá veliké!

Vůbec ať se ti nic nezdá veliké, nic vzácné ani obdivuhodné; neboť není nic doopravdy vzneseného, nic opravdu chvályhodného ani žádoucího, leč co jest věčné.

Nade všechno ať se ti líbí věčná Pravda; ale neustále ať se ti znechucuje tvá až příliš veliká nicota!

Ničeho se tolik neboj, ničeho tolik nekárej a před ničím tolik neutíkej jako před svými hříchy a nepravostmi! Ty ať tě více mrzí než jakákoli hmotná škoda!

Někteří lidé nechodí přede mnou upřímně (Tob. 3, 5). Jakási všetečnost a smělost je svádí, a rádi by znali má tajemství a pochopiti záhady božské, kdežto sebe a své spásy zanedbávají.

Lidé tací svou pýchou a všetečností často upadají do velikých pokušení i hříchů, protože já se stavím proti nim.

5. Boj se soudů Božích; chvěj se před hněvem Všemohoucího! Nepřetřásej skutků Nejvyššího, zpytuj raději svou nešlechetnost; zpytuj, co zlého jsi spáchal a co dobrého opominul.

Všechna nábožnost u některých lidí záleží v tom, že si oblíbili některé knížky; u jiných, že uctívají ty neb ony obrazy; u jiných pak, že zachovávají zvláštní obřady a činí určité posuňky.

Někteří lidé mají mne v ústech (Is. 29, 13), ale jen málo jich má mne v srdci.

Jsou však jiní, kteří mají rozum osvícený a srdce od náklonností očištěné; kteří ustavičně dychtí po věcech věčných, neradi slýchají o věcech pozemských a nezbytnostem přirozeným jen s nechutí slouží. A ti pak rozumějí, co duch pravdy mluví v nich.

Učíť je věcmi pozemskými pohrdati a nebeské milovati, světa nedbati a po nebi dnem i nocí toužiti.

Kap. 5. Jak divuplná je láska k Bohu.

1. Velebím tě, Otče nebeský, Otče mého Pána Ježíše Krista, že jsi se ráčil rozpomenouti na mne chuďasa.

Otče milosrdenství a Bože veškeré útě-

Sedmero darů Ducha svatého.

chy (II. Kor. 1, 3), díky tobě vzdávám, že mne aspoň někdy občerstvuješ svou útěchou, ačkoli jí hoden nejsem.

Dobrořečím tobě vždycky a velebím tě s jednorozeným Synem tvým a Utěšitelem Duchem svatým na věky věkův.

Ó jak zplesá duše má (Žalm 34, 9), když ty, Pane Bože, milovaný příteli můj, zavítáš do srdce mého!

Tys má sláva a radost mého srdce.

Tys má naděje a mé útočiště v den mého soužení (Žalm 58, 17).

2. Ale láska má je ještě slabá a ctnosti mé jsou nedokonalé, a proto potřebuji tvé posily a tvé útěchy. I navštiv mne častěji a vyuč mne svatým naukám!

Očišť mne od zlých náruživostí a uzdrav mé srdce ode všech nezřízených žádostí, abych byl uzdraven ve svém nitru, náležitě očištěn a tak se stal schopným tebe milovati, zmužile trpěti a stále vytrvati.

3. Láska jest něco velikého; veliké to zajisté dobro. Onať sama ulehčuje každé břímě a klidně snáší všelikou nesrovnalost.

Snášíť břímě bez těžkosti, oslazuje každou hořkost a činí ji lahodnou.

Ušlechtilá láska k Ježíši pudí k činům velikým a ustavičně podněcuje touhu po věcech ještě dokonalejších.

Láska touží jen vzhůru a nenechává se zadržeti věcmi malichernými.

Láska chce míti svobodu a odmítá každou náklonnost světskou, aby nic nepřekáželo nejvnitřnímu hnutí jejímu, aby pro časný zisk neupadla v osidla a nepodlehla v žádné nehodě.

Nad lásku nic není sladšího, nic silnějšího, nic vznešenějšího, nic obsáhlejšího, nic lahodnějšího, nic dokonalejšího ani lepšího, ani na nebi ani na zemi, poněvadž láska z Boha se zrodila a nemůže se ukojiti nižádným tvorem, nýbrž jen Bohem samým.

4. Kdo miluje, ten letí, běží, plesá; je volný a nenechá se zadržeti.

Dává všecko za všecko a má všechno ve všem, nalézá odpočinek v tom jediném nejvyšším dobru, které předčí nade všechno a z něhož prýští a vychází všeliké dobro vůbec.

Nehledí na dar, nýbrž povznáší se výše nade všechno dobro vůbec — přímo až k dárci samému.

Láska mnohdy ani nezná mezí a rozohňuje se nade všechnu míru.

Láska necítí břemene, nedbá těžkostí; baží dokázati více, než zmůže; nevymlouvá se nemožností, neboť myslí, že vše dokáže a všechno smí.

Láska může všechno a mnoho i dokáže a skutečně provede, kdežto ten, kdo lásky nemá, ochabuje a podléhá.

5. Láska stále bdí a ani ve spánku nespí. Unavena jsouc neumdlévá; stísněna jsouc není sklíčenou; přestrašena neděsí se, nýbrž jako živý plamen a hořící pochodeň vyšlehne vzhůru a všude jistě proráží.

Kdo miluje, chápe dobře smysl, který jest obsažen v slově tom.

Vždyť mohutným hlasem k sluchu Božímu zaznívá již sám vroucí cit duše, když bez slov dí: Bože můj, ty lásko má, ty jsi všecek můj a já jsem celá tvá!

Prosba a dar lásky.

6. „Rozšiř srdce mé a naplň je láskou, abych se naučil v útrobách svých okoušeti, jak sladko jest milovati, v lásce se rozplývati a v ní tonouti.

Zadržuj mne láska, když bych snad vybočil z míry pro přílišnou vroucnost a nesmírný úžas.

Kéž mi dáno pěti píseň lásky a se vznésti vzhůru k tobě, miláčku mému, a duše má tebe chválíc a jásotem lásky plesajíc ať pak třebas zajde!

Kéž tebe více miluji nežli sebe, sám

sebe pak miluji jen pro tebe a v tobě kéž miluji všechny, kteří tebe opravdu milují, jakož velí zákon lásky, který z tebe vyzařuje.“

7. Láska je bystrá, upřímná, uctivá, příjemná a líbezná, silná, trpělivá, věrná, opatrná, shovívavá, zmužilá a sama sebe nikdy nehledá.

Neboť jakmile kdo sám sebe hledá, z lásky vypadá.

Láska jest obezřelá, pokorná a přímá; není rozmařilá ani lehkovážná, ani nebaží po marnostech; jest střízlivá, čistá, stálá, pokojná a střeží úzkostlivě smyslů všech.

Kdo miluje, je poddán svým představeným a jich poslušen; sám sobě je nepatrným a opovrženým; k Bohu jeví úplnou oddanost a vděčnost; Bohu věří a v něho vždycky doufá, i když v něm sladkosti nenalézá, poněvadž lásky bez bolu nebývá.

8. Kdo není ochoten pro milého všechno snésti a ustavičně býti po jeho vůli, nezasluhuje býti nazýván milencem.

Kdo miluje, musí pro svého milého rád přijímati každou tvrdost i hořkost, a žádné protivenství na světě nikdy ho nesmí od něho odvrátiti.

Kap. 6. Kterak pravá láska bývá zkoušena a kterak se osvědčuje.

1. Synu, láska tvá není ještě dost silná ani rozumná.

Proč, Pane?

Protože při dost malém protivenství hned ustáváš konati, cos započal, a příliš dychtíš po útěše. Kdo miluje láskou silnou, vytrvá i v pokušení a nevěří, když ho nepřítel lstivě přemlouvá.

Jako se mu líbím v štěstí, tak ani v protivenství mu nejsem nemilý.

2. Kdo má lásku rozumnou, nehledí na dar milého, nýbrž na lásku dárcovu.

Spíše hledí na náklonnost srdce nežli na cenu daru; vždycky pak dává přednost milovanému před každým darem.

Kdo ušlechtile miluje, neulpí na daru, nýbrž touží po mně samém, neboť já předčím nad každý dar.

Ale není ještě všechno ztraceno, když někdy pociťuješ ke mně nebo k mým svatým méně vroucnosti, nežli by sis přál.

Ono hnutí zbožné a sladké, které někdy pociťuješ, jest účinkem mé milosti, kteréž se ti ode mně právě dostáva, a je spolu jakousi předtuchou otčiny nebeské. Nesmíš však na náladu tu příliš spoléhati,

neboť jak přicházívá, tak zase odcházívá.

Ale kdo proti zlým hnutím v duši bojuje a vnuknutí ďáblova zapuzuje, ten má bezpečnou známku ctnosti a velikých zásluh.

3. Neznepokojuj se tedy, namanou-li se ti nepěkné představy o všelijakých věcech.

Jen vytrvej statečně ve svém pevném předsevzetí a dobrém úmyslu, a ten ať směřuje vždycky výhradně jen k Bohu!

A býváš-li někdy najednou jako u vytržení a hned zase upadáš do svých obyčejných pošetilostí, nemysli, že tvá ctnost je klamná.

Vždyť tyto slabosti spíše nevolky trpíš, než abys při nich sám také působil; a proto máš z toho zásluhu a ne škodu, dokud se ti znechucují a pokud jim odpíráš.

4. Nezapomínej, že odvěký nepřítel všemožně usiluje překaziti tvou touhu po ctnosti a že tě chce odvrátiti ode všech pobožností, které konáš, když na př. svaté uctíváš, o mém umučení nábožně rozjímáš, na své hříchy se spasitelně rozpomínáš, nad svým srdcem ostražitě bdíš a pevně si umiňuješ, že chceš v ctnosti prospívati.

Vnuká ti celou řadu zlých myšlenek, jen aby v tobě vzbudil omrzelost a strach a tak tě odvrátil od modlitby a svatého čtení.

Zkroušená zpověď je mu protivná, a

kdyby mohl, odvrátil by tě i od sv. přijímání.

Nevěř mu a nic naň nedbej, třeba by ti sebe častěji léčky strojil.

Když ti vnuká myšlenky zlé a nečisté, jemu vinu dávej! Rci mu: Odejdi, duchu nečistý (Mat. 4, 10); zastyď se bídníku! jsi až hrůza nečistý, našeptávaje mi věcí takových.

Odejdi ode mne, svůdníku nejhorší; na mně si nic nevezmeš — Ježíš bude se mnou jakožto bojovník silný (Jer. 20, 11), a ty zůstaneš zahanben.

Raději chci zemříti a kdejaké muky podstoupiti, než tobě přivoliti.

Mlč a oněmiž (Mar. 4, 39); již tě nebudu déle poslouchati, ať si mi pak třeba ještě více přitížíš. Hospodin jest mé světlo a má spása; koho bych se bál? (žalm 26, 1.)

Kdyby i tábor vojska proti mně povstal, neleká se mé srdce (žalm 26, 3). Hospodin jest můj spomocník a můj vykupitel.

5. Bojuj jako vojín dobrý (II. Tim. 2, 3), a poklesneš-li snad někdy z křehkosti, vzchop se tím větší silou spoléhaje na milost mou, kterou ti opět dám tím hojněji. Ale jen nikdy nepřestávej chrániti se marné samolibosti a pýchy!

Neboť ty zavádějí v blud mnoho lidí,

kteří pak upadají mnohdy v zaslepenost téměř nevyléčitelnou.

Takováto záhuba lidí pyšných, kteří ve své nemoudrosti na sebe příliš spoléhají, budiž ti výstrahou a pobádejž tě, abys nepřestal býti pokorný.

Kap. 7. Milost Boží v sobě skrývejme a pokorně ji střezme!

1. Synu, prospěšnější i bezpečnější jest pro tebe, skrýváš-li dar pobožnosti, jím se vysoko nevynášíš, ani o něm mnoho nemluvíš, ani si na něm příliš nezakládáš. Lépe, pohrdáš-li sebou a obáváš-li se, jakoby se daru toho bylo tobě dostalo, ač jeho hoden nejsi.

Krásná jest takováto zbožná nálada, ale nesmí se na ní přespříliš lpěti, neboť rychle měnívá se v opak.

Jsi-li v milosti, pomni, jak bídný a nuzný jsi bez ní.

Prospěch v duchovním životě nezáleží jen v tom, abys měl stále duchovní radost, nýbrž v tom, abys snášel pokorně, se sebezapřením a trpělivě, byla-li ti radost ta odňata, a to tak, že ani potom neochabneš v horlivé modlitbě a neupustíš nijak od svých obyčejných výkonů; že i nadále mile-

rád učiníš, seč jsi a jak jen nejlépe můžeš a rozumíš; a kromě toho, že při vší suchopárnosti a tísni své nijak sebe nezanedbáš.

2. Mnozí lidé ihned bývají netrpěliví a ochabují, jakmile se jim dobře nedaří.

Není vždycky v moci člověka cesta jeho (Jer. 10, 23); Bohu přísluší dávati a těšiti, kde chce a kolik chce a komu chce, jak se jemu líbí, a nic víc.

Byli lidé neprozřetelní, kteří právě proto, že měli dar nábožnosti, sami se zahubili, poněvadž chtěli dokázati více, než byli s to; zapomínaliť na slabost svých sil a řídili se více náklonností srdce než úsudkem rozumu.

A ježto se odvážili konati více, než se Bohu líbilo, rychle pozbyli milosti.

Učiněni jsou nuznými a opuštěni jsou bídní, kteříž v nebesích si stavěli hnízda (Abd. 1, 4), aby pak pokořeni a ochuzeni učili se nelítati svými křídly, nýbrž důvěřovali vždy jen v ochranu perutě mé (žalm 90, 4).

Kdo na cestě, kterou je Pán vede, ještě jsou nováčky a nezkušenými, snadno bývají oklamáni a pokořeni, neřídí-li se radou lidí zkušených.

3. Když si usmyslí držeti se spíše svého mínění než věřiti lidem zkušeným, upad-

nou na konec v nebezpečí, nenechají-li se odvrátiti od svého úmyslu.

Kdo sami sobě dost moudří jsou (Řím. 11, 25), zřídka kdy nechají se od jiných pokorně vésti.

Lépe jest třebas málo věděti a málo rozuměti, ale při tom býti pokorný, nežli míti třebas celé poklady vědomostí, ale s nimi spolu i marnivou samolibost.

Lépe jest pro tebe, máš-li méně, než abys měl mnoho, a to tě pak svádělo k pýše.

Nepočíná si dosti skromně, kdo se zcela oddává radosti, zapomínaje na svou dřívější nuzotu a svatou bázeň Boží, která se leká pozbýti milosti.

Ale ani ten není dost ctnostný ani rozumný, kdo si v protivenstvích neb jakékoli těžkosti vede příliš zoufale a na mne nevzpomíná s tak pevnou důvěrou, jak by náleželo, a v lásce ke mně ochabuje.

4. Kdo se v klidu příliš bezpečným cítí, ukáže se v boji častokrát až příliš sklíčeným a bojácným.

Kdybys zůstal stále v sobě pokorný a skromný, a uměl dobře ducha svého říditi a spravovati, nepřicházel bys tak snadno do nebezpečí a k úrazu.

Dobrá rada jest: máš-li ducha horlivosti, pomýšlej již, co bude, až světlo to zajde.

A když se to stane, pamatuj, že se opět může vrátit světlo (Job 17, 12), které jsem ti na čas odňal; tobě na výstrahu, sobě pak ke slávě.

5. Takováto zkouška lépe ti svědčí, než kdyby se ti ustavičně dařilo po vůli tvé.

Neboť zásluhy necení se podle toho, má-li kdo více vidění neb duchovních radostí, je-li zběhlý v Písmě svatém nebo výše postaven, nýbrž podle toho, má-li hlubokým základem pravou pokoru, má-li lásku k Bohu, hledá-li zcela a s čistým úmyslem vždycky jenom cti Boží. Mimo to, nepokládá-li sám sebe za nic, pohrdá-li opravdu sám sebou a více se raduje, když jím také jiní pohrdají a ho pokořují, než kdyby mu čest prokazovali.

Kap. 8. Smýšlejme o sobě před Bohem skromně!

1. Mluviti budu k Pánu svému, ačkoli jsem prach a popel (I. Mojž. 18, 27). Kdybych se měl za něco více, hle, ty vyvstaneš proti mně (IV. Mojž. 22, 34) a nepravosti vydají pravdivé svědectví o mně, a musím mlčeti.

Pakli se nebudu za nic pokládati a ničím sebe učiním; přestanu-li sebe přeceňovati a

budu-li se pokládati jen za prach, — a tím jen také jsem — skloní se ke mně milost tvá a přiblíží se světlo tvé k srdci mému. A pak všechna má domýšlivost, i sebe menší, pohroužena bude v prohlubeň mé nicoty a ponine na věky.

Tu pak mi okážeš mne samého, jaký jsem, čím jsem byl a kam až jsem došel; že totiž nic nejsem — a to jsem nepoz ával.

Jsem-li zůstaven sám sobě, hle, nejsem než pouhé nic a slabost sama. Pakli na mne, mimo nadání, shlédneš, ihned nabývám sil a docházím nové radosti.

A je pravý div, jak najednou pozvedáš a tak něžně objímáš mne, jehož jinak vlastní tíha vždy hluboko dolů táhne.

2. To působí tvá láska, která mne bez mých zásluh předchází a v tolikerých potřebách mi pomáhá, mne od těžkých nebezpečenství chrání a z nesčíslných takořka nesnází mne vyprosťuje.

Vždyť když jsem pošetile sebe miloval, sebe jsem ztratil; když pak jsem tebe samého hledal a upřímnou láskou si tebe zamiloval, s tebou jsem i sám sebe nalezl a pak z lásky k tobě ještě hloub se pohřížil v nicotu svou.

Neboť ty, slasti má, prokazuješ mi nekonečně více, než zasloužím, ba mnohem

více, než abych se kdy odvážil od tebe jen doufati nebo prositi.

3. Veleben budiž, Bože můj, neboť ačkoli nejsem hoden žádného daru tvého, nicméně tvá velikomyslnost a neskonalá dobrota nikdy neustává dobře činiti ani lidem nevděčným ani těm, kteří se od tebe daleko vzdálili.

Obrať nás všechny k sobě (žalm 79, 20), abychom byli vděční, pokorní a zbožní; neboť ty jsi naše spása, moc i síla.

Kap. 9. Všechno je vztahovati k Bohu — konečnému cíli všeho.

1. Synu, chceš-li býti opravdu blažen, je nezbytno, abych já byl cíl tvůj nejvyšší, cíl konečný.

Vzbudíš-li v sobě takovýto úmysl, očistí se tvá náklonnost, která častokráte nezřízeně odbočuje k tobě samému a k tvorstvu.

Neboť hledáš-li v čem sám sebe, ihned ochabuješ a býváš vyprahlý.

Všechno tedy nejprv ke mně vztahuj, poněvadž já jsem ten, jenž to všechno dal.

Na všechno tak nazírej, jak to vyplývá z dobra nejvyššího; proto třeba též všecko přiváděti zpět ke mně, poněvadž já jsem prvotní pramen všeho.

2. Ze mne čerpá malý i veliký, chudý i bohatý, jako ze živého pramene vodu živou (Zjev. 21, 6), a kdo mi rád a sám od sebe slouží, milost nad milost vezme (Jan 1, 16).

Kdo by se však chtěl něčím chlubiti mimo mne nebo si liboval v nějakém vlastním dobru svém, libuje si marně; radost jeho nebude trvalá, srdce jeho zůstane stísněno a on zakusí jen mnoho obtíží a nesnází.

Sám sobě tedy nepříčítej nic dobrého, a nikomu nepřivlastňuj ctností jeho, nýbrž odvozuj všechno z Boha, bez něhož člověk nic nemá.

Já jsem všecko dal, já chci všecko zase nazpět a velice přísně vyžaduji díků.

3. Toť pravda, která vypuzuje ze srdce každou marnou chlubu.

A když zavítají do srdce milost s nebe a pravá láska, již pak nebude v něm místa pro závist ani sklíčenost, ani se v něm nezahnízdí samoláska.

Neboť láska k Bohu přemáhá všechno a vzpružuje všechny síly duše.

Jsi-li opravdu rozumný, jen ve mně budeš se radovati, jen ve mne budeš doufati; neboť nikdo není dobrý, leč Bůh sám (Luk. 18, 19); on budiž nade všecko chválen a ve všem vždy veleben!

Kap. 10. Sladko sloužiti Bohu, když jsme pohrdli světem.

1. Nyní opět budu mluviti, Pane, a nebudu mlčeti (Ez. 24, 27); mluviti budu k sluchu Boha svého, Pána svého a krále svého, jenž jest na výsostech.

Ó jak veliká jest hojnost tvé dobroty, Hospodine, kterouž uchováváš pro ty, kteří se tebe bojí! (Žalm 30, 20). Ale čím teprv jsi těm, kteří tebe milují? A čím jsi těm, kteří tobě celým srdcem slouží?

Věru, nazírati na tebe jest slast nevýslovná, a tu uděluješ těm, kteří tebe milují.

V tom obzvláště jsi mi ukázal sladkost své lásky, že když mne nebylo, jsi mne stvořil, a když jsem bloudil daleko od tebe, zpět jsi mne uvedl do služby své a uložil mi milovati tebe.

2. Ó zdroji neskonalé lásky, co říci o tobě?

Kterak bych mohl kdy zapomenouti na tebe, ježto ty jsi ráčil pamatovati na mne, když jsem všecek už zchřadl a téměř ztracen byl?

Mimo vše nadání učinil jsi milosrdenství se služebníkem svým (Žalm 118, 65) a prokázals mi mnohem více milosti a přátelství, nežli jsem zasloužil.

Čím se ti odplatím za milost tu? Neníť

dáno každému, aby, zřekna se všeho, mohl opustiti svět a se oddati životu řeholnímu.

Což je to něco velikého, že sloužím tobě, když přece každý tvor tobě sloužiti je povinnen?

Že já tobě sloužím, nesmí se mi zdáti ničím velikým, ale to mi budiž něco velikého a podivuhodného, že ty ráčíš takového ubožáka a nehodného člověka přijmouti do své služby a přidružiti ho k mileným služebníkům svým.

3. Hle, co mám a čím ti sloužím, všechno je tvé.

Ale naopak, ty více sloužíš mně nežli já tobě.

Hle, nebesa i země, které jsi stvořil k službě člověka, jsou tobě pohotově a činí den ze dne, cos jim uložil.

Ale to je ještě málo; vždyť tys i samé anděly určil k službě člověka (žid. 1, 14).

A nad to všechno ještě předčí, že ty sám jsi ráčil lidem sloužiti (Mat. 28), ba sám sebe jim dáti přislíbil (Luk. 1, 73).

4. Co ti dám za všecka tisícerá ta dobrodiní? Kéž bych ti mohl sloužiti po všechny dni života svého!

Kéž bych byl s to, abych ti aspoň jedinký den tak sloužil, by to tebe bylo důstojno!

Tys věru hoden veškeré služby, veškeré cti a věčné chvály.

Tys opravdu Pán můj a já jsem jen ubohý služebník tvůj, povinen tobě sloužiti ze všech sil svých, a neměl bych nikdy ochabovati ve chvále tvé.

Tu snahu také mám a přeji si sloužiti tobě; ty pak račiž doplniti, čeho se mi nedostává.

5. Veliká to čest, veliká sláva sloužiti tobě a vším ostatním pro tebe pohrdnouti.

Budouť míti vzácnou milost, kdo se dobrovolně věnují nejsvětější službě tvé.

Nejsladší útěchu Ducha svatého naleznou, kdo z lásky k tobě pohrdnou každou smyslnou rozkoší.

Veliké svobody ducha dosáhnou, kdo pro jméno tvé nastoupí úzkou stezku (Mat. 7, 14) a zanechají všech starostí světských.

6. Ó ty milé a lahodné poddanství Bohu, ty činíš člověka opravdu svobodným a svatým!

Ó ty posvátný stave řeholní služebnosti, ty činíš člověka andělům podobna, Bohu milým, hrozným pro duchy zlé, pro věřící úctyhodným!

Ó ty vítané a vždycky žádoucí nevolnictví, tebou lze si zasloužiti dobro svrchované a dosáhnouti radosti neskonalé!

Kap. 11. Tužby srdce náleží zkoumati a v pravých mezích udržovati.

1. Synu, ještě se musíš mnohému přiučiti, co dosud dobře neumíš.

A čemu to, Pane?

Abys každou tužbu v sobě uvedl v úplný soulad s vůlí mou, to jest, abys nechoval lásku jen sám k sobě, nýbrž horlil dychtivě jen pro vůli mou.

Různé míváš tužby, které tě podněcují a mocně pobádají; ale pozoruj, nevězí-li za tím častokráte spíše snaha o tvůj prospěch nežli snaha o mou čest.

Jde-li o mne, budeš jistě spokojen, ať to zařídím jakkoliv; ale vězí-li v tom něco tvého sobectví, věz, že právě to nejvíce ti vadí a tě tíží.

2. Ať tedy nikdy nelpíš příliš na své touze nebera rady se mnou, abys toho později nelitoval, a aby tě nemrzelo, co se ti zprvu líbilo a oč jsi usiloval, pokládaje to za nejlepší.

Nesmíť se ihned vyhověti každé touze, která se zdá dobrá; ale také nesluší hned s počátku prchati před tím, co budí nechuť.

Bývátť mnohdy dobře míti na uzdě též i dobré snahy a tužby; a to proto, bys náhlostí svou neupadl v roztržitost mysli, abys nedal svou nekázní jiným pohoršení

aneb zase odporem jiných nebyl pojednou všecek zmaten a neklesl.

3. Někdy však se musí proti smyslnému hnutí užíti násilí a nutno mu mužně odporovati. Nesmí se dbáti, co tělo chce nebo nechce, nýbrž tím více jest usilovati, aby se tělo chtíc nechtíc podvolilo duchu.

A tak dlouho se musí tělo trestati a v služebnost podmaňovati, až je ke všemu ochotno a se naučí i s málem se spokojiti a v skrovných věcech si libovati a nereptati, nemá-li něco právě podle přání svého.

Kap. 12. Kterak lze vytrvati v trpělivosti a v zápase se žádostivostí.

1. Pane Bože, jak vidím, je mi trpělivosti velice potřebí, neboť mnoho protivenství je v životě tomto.

Vždyť ať se starám o svůj klid jak starám, přece život můj není bez boje a bolu.

2. Tak jest, synu! Však ani nechci, aby sis přál takového klidu, bys byl prost všeho pokušení a protivenství. Ale věř, že i tenkrát dosáhneš pokoje, když budeš tříben různým protivenstvím a zkoušen mnohými trampotami.

Řekneš-li, že mnoho nesneseš, kterak sneseš jednou oheň očistcový?

Z dvojího zla vždy jest voliti menší.

Abys tedy budoucímu trápení unikl, uč se snášeti své nynější strasti klidně k vůli Bohu!

3. Či myslíš, že lidé světští netrpí nic nebo málo? Hledej třebas u těch nejrozmařilejších, a neshledáš jinak.

Ale namítneš, že oni mají dost radovánek, že si dělají, co jim libo, a že si proto málo připouštějí k srdci své trampoty.

4. Buďsi, že mají všeho, co jen chtějí; ale dlouho-li, myslíš, že to potrvá?

Hle, jako dým zajdou všichni, kteří zde na zemi hojností všeho oplývají, a po někdejších radovánkách nezbude ani památky.

Ale ani dokud živi jsou, není jim dáno kochati se klidně v radostech bez hořkosti; mísiť se jim neustále do radosti i omrzelost a ustavičná bázeň.

Neboť právě z toho, v čem rozkoš svou nalézají, častokráte se jim oplátkou dostává trpkého trestu.

Dobře se jim stává, že nemohou míti radovánek bez hanby a hořkosti, když nezřízeně jich vyhledávají a hříšně se jim oddávají.

Ó jak je to všecko jen krátké, jak klamné, jak nezřízené a mrzké!

Ale toho oni ve svém opojení a ve své zaslepenosti ani nepozorují, nýbrž jako němá tvář za trochu rozkoše tohoto pomíjejícího světa ženou duši svou do záhuby.

Ty tedy, synu, po žádostech svých nechoď a od vůle své odvracuj se! (Sir. 18, 30.)

Hledej potěšení svého v Hospodinu, a vyplní ti přání tvého srdce (žalm 36, 4).

5. Neboť chceš-li míti pravou radost a najíti u mne hojného potěšení, věz, že ti vzejde požehnání a hojné se ti dostane odplaty, pohrdneš-li vším pozemským a vymaníš-li se ze všech nízkých chtíčů.

A čím více se vymaníš z každé útěchy, které by ti poskytovali tvorové pozemští, tím sladší a hojnější bude útěcha, kterou nalezneš ve mně samém.

S počátku ovšem nebude to bez jakési truchlivosti, nebude to bez namáhavého zápasu.

Vzepře se zakořeněný zvyk, ale novým lepším návykem jej překonáš.

Reptati bude tvé tělo, ale horlivostí ducha zkrotíš je.

Dráždíti a popuzovati bude tě starý onen had (Zjev. 12, 9), ale modlitbou jej zaplašíš (Mat. 17, 20). Ostatně můžeš užitečnou prací již napřed hlavní bránu jemu zcela uzavříti.

Kap. 13. Ježíš Kristus vzorem poslušnosti a pokory.

1. Synu, kdo se chce vymknouti poslušnosti, vymyká se sám i také milosti; a kdo

chce míti pro sebe vždy něco zvláštního, ztrácí tím dobro společné.

Nepodvoluje-li se kdo svému představenému rád a ochotně, ukazuje, že ho tělo jeho dosud náležitě neposlouchá, jemu se vzpírá a reptá.

Chceš-li si tedy tělo podmaniti, uč se podrobovati se svému představenému a nic neotálej!

Nepřítel vnější rychleji bývá přemožen, je-li člověk v nitru svém spořádán.

Není dotěrnějšího ani horšího nepřítele pro tvou duši (Tob. 12, 10) nad tebe samého, nejsi-li ve svém nitru ustálen.

Chceš-li ovládati své tělo a svou krev, musíš doopravdy sám sebou pohrdati.

Že však máš dosud sám sebe až příliš rád, proto se vzpouzíš podrobiti se zcela vůli cizí.

2. Ale co je v tom velikého, podrobíš-li se ty, jenž jsi jen prach a holé nic, člověku k vůli Bohu, když já Všemohoucí a Nejvyšší, jenž jsem všecko z ničeho stvořil, sám jsem se podrobil člověku k vůli tobě?

Stal jsem se nejposlednějším a nejnižším ze všech, aby tvou pýchu přemáhala pokora má.

Už se poslouchati, prachu; uč se pokořiti, hroudo hlíny, a býti všem za podnož!

Poslušný Abraham. — Trpělivý Job.

Uč se krotiti vůli svou a podrobovati se každému!

3. Rozhorli se spravedlivým hněvem sám na sebe a netrp v sobě pýchy! Ukaž se tak podřízeným a nepatrným, abys byl všem za podnož, a všichni aby mohli po tobě šlapati jako po blátě v ulicích.

Nač si můžeš stěžovati, člověče marný? Jak můžeš, nekalý hříšníče, odmlouvati jiným, činí-li ti výčitky, když ty sám tolikrát jsi urazil Boha a mnohonásobně zasluhuješ peklo?

Ale oko mé ušetřilo tebe, protože duše tvá drahá jest před tváří mou; ušetřilo tebe, abys poznal mou lásku a mi vždycky vděčen byl za dobrodiní má; abys navždy se odhodlal žíti v podřízenosti a pokoře, jakož i trpělivě snášel opovrženost svou.

Kap. 14. Uvažujme o tajných soudech Božích, abychom v štěstí nezpyšněli.

1. Dáváš hřměti nade mnou soudům svým, Pane, a strachem i hrůzou dáváš se chvěti všem kostem mým; i trne hrůzou velikou duše má.

Stojím ohromen a uvažuji, že ani nebesa nejsou čistá před obličejem tvým (Job. 15, 25).

Když i na andělech jsi shledal nepravost a jich neušetřil (Job 4, 18 — II. Petr 2, 4), co bude se mnou?

Koho hledáte?
Ježíše Nazaretského!
Já jsem to!

Hvězdy spadly s nebe, a já pouhý prach co si troufám?

Osoby, jejichž skutky se zdály hodnými veškeré chvály, padly hluboko, ba v mlátě pro vepře viděl jsem libovati si ty, kteří jedli chléb andělský.

2. Veta je tedy po svatosti, když ty, Pane, odtáhneš ruku svou.

Nic nepomáhá moudrost, když ty ustaneš ji říditi.

Nic nepomůže síla, když ty přestaneš ji udržovati.

Pranic není bezpečna čistota, když ty jí nechráníš.

Nic neprospívá vlastní ochrana, nepřispívá-li tvá svatá stráž.

Opustíš-li nás, toneme a hyneme; pakli k nám zavítáš, znova se vzchopíme a oživneme.

Jsmeť lidé nestálí, ale ty nás posiluješ; jsme vlažní, ale ty nás rozněcuješ.

3. Ó jak pokorně a pohrdlivě jest mi smýšleti o sobě! Za nic nesmím pokládati, zdá-li se mi, že mám něco dobrého.

Ó jak hluboko jest se mi skláněti před nevystihlými soudy tvými, Pane, když vidím, že nejsem než pouhé a holé nic!

Ó té tíhy nesmírné, toho moře nepřeplavitelného — zatím co sám na sobě nevidím než jen holé nic!

Kde tedy zbývá ještě nějaký skrytý koutek pro marnou chtivost slávy? Kde všechna důvěra v domnělou nějakou ctnost?

Pohlcena je všechna marná sláva v hlubině soudů tvých nade mnou.

4. Čím je všeliké tělo před tváří tvou? (I. Kor. 1, 29.)

Zdali se smí chlubiti hlína vůči tomu, jenž jí podobu dává? (Is. 29, 16 — 45, 9).

Jak by se mohl marnou chloubou nad jiné vynášeti člověk, jehož srdce jest doopravdy poddáno Bohu?

Koho sobě Pravda podmanila, toho ani celý svět neučiní pyšným; a chválou celého světa se nezviklá, kdo všechnu naději svou založil pevně v Bohu.

Neboť hle, všichni ti chvalořečníci nic nejsou; zajdouť, jak dozní zvuk jejich slov, ale věrnost Hospodinova trvá na věky.

Kap. 15. Jak si vésti i mluviti, žádáme-li si něčeho.

1. Synu, mluv pokaždé takto: „Pane, libo-li tobě, staň se tak!

Pane, bude-li to ke tvé cti, staniž se tak ve jménu tvém!

Pane, vidíš-li, že je to pro mne dobře, a shledáváš-li, že mi to prospěje, dejž, abych toho použil ke cti tvé.

Uznáváš-li však, že by mi to škodilo a mé duši neprospělo, odejmi ode mne žádost mou!“

Neníť každá žádost z Ducha svatého, třeba se zdála správná a dobrá.

Těžko bývá správně rozsouditi, zdali tě pobádá duch dobrý či jiný, abys toužil po tom neb onom, a zdali tě snad nenutká duch tvůj vlastní.

Mnozí se na konec zklamali, o nichž se zprvu zdálo, že je vede duch dobrý.

2. A proto kdykoli po něčem zatoužíme, jen s bázní Boží a pokorou srdce po tom bažme a o to prosme! Obzvláště pak s odevzdanou myslí celou tu věc Bohu poručme, řkouce:

„Pane, ty víš, co je nejlepší; staniž se tedy tak neb onak, jak ty sám chceš. Uděl mi, co chceš a kolik chceš a kdy chceš.

Učiň se mnou, jak sám rozumíš, a jak se ti nejlépe líbí a jak by to bylo k větší cti tvé.

Postav mne kamkoli, a nalož se mnou ve všem zcela podle vůle své! Jsem v rukou tvých; otáčej mnou a obracej mne třeba kolem dokola!

Hle, jsem tvůj služebník, ochoten ke všemu, neboť nechci býti živ sobě, nýbrž jen tobě. Kéž by to jen bylo, jak tebe hodno, a tak dokonale, jak zasluhuješ.“

Prosba o dar plniti vůli Boží.

3. Dej mi, nejdobrotivější Ježíši, milost svou, aby při mně byla, se mnou působila a se mnou až do konce zůstala.

Dejž mi, abych si vždycky jenom toho žádal a hledal, co tobě je nejmilejší a tobě se nejlépe líbí.

Tvá vůle budiž vůlí mou; a má vůle řiď se vždy jen vůlí tvou a buď s ní v dokonalém souhlase!

Dejž, aby mi bylo jedno: chtíti nebo nechtíti, ale vždy jen podle tebe; ano dejž, abych ani nemohl nic jiného chtíti nebo nechtíti, leč co ty sám chceš nebo nechceš. (Odpustky 200 dní. Lev XIII. r. 1886).

4. Dejž mi sílu, abych spočinul v tobě, jenž předčíš nade vše, co může býti žádoucího, a mé srdce aby se ukojilo v tobě.

Neboť tys pro mé srdce pravý klid, tys jediný jeho odpočinek; kromě tebe je samá tvrdost a samý nepokoj. V tom pokoji, to jest v tobě, jenž jsi jediné a svrchované věčné dobro, usnu a budu odpočívati (Žalm 4, 9). Amen.

Kap. 16. Pravá naše útěcha jest jen v Bohu.

1. Útěchy takové, jak si jí mohu přáti neb mysliti, neočekávám zde na zemi, nýbrž později.

Kdybych všechnu útěchu na světě měl sám zcela pro sebe a užil všech rozkoší světa, přece je jisto, že by to dlouho trvati nemohlo.

Úplné tedy útěchy ani dokonalé radosti nedojdeš, duše má, leč v Bohu, jenž chudé těší a pokorným je přízniv.

Ještě trochu vyčkej, duše má; vyčkej, až se Bohu zalíbí, a budeš oplývati hojností všeho dobra v nebesích.

Bažíš-li přespříliš po věcech časných zde na zemi, ztratíš dobro věčné, dobro nebeské.

Časných věcí užívej, ale po věčných neustále touhu měj!

Časné dobro nemůže tě ukojiti, poněvadž pro takovýto požitek nejsi stvořena.

2. I kdybys měla všechno stvořené — pozemské — dobro, přece bys nenalezla štěstí a blaženosti, poněvadž jenom v Bohu, jenž všechno stvořil, záleží všecko dobro i štěstí tvé.

Ovšem ne takové, jak si je představují a pochvalují ti, kdož pošetile svět milují, nýbrž takové, jakéhož očekávají dobří věřící Kristovi a kterého někdy již napřed okoušejí lidé bohomyslní, lidé čistého srdce, jejichž obcování v nebesích jest.

Každá lidská těcha je marná a krátká.

Blažená a pravá jest jen ta útěcha, kterou čerpá duch náš z pravdy.

Člověk opravdu nábožný všude má při sobě těšitele Ježíše a volá k němu: Buď při mně, Pane Ježíši, vždy a všude!

To budiž mou útěchou, abych se rád zříkal všeliké útěchy lidské.

A nedostane-li se mi útěchy ani od tebe, tvá vůle a spravedlivá z ouška, kterou na mne sešleš, buďtež mi samy nejvyšší útěchou!

Neboť nebudeš ustavičně hněv chovati aniž na věky hroziti (Žalm 102, 9).

Kap. 17. Všechny své starosti složme na Boha!

1. Synu, mně ponech, ať s tebou naložím, jak sám chci; jáť vím, co je dobré pro tebe.

Ty ovšem myslíš, jak lidé myslívají; ty soudíš o mnohých věcech, jak ti lidská náklonnost vnuká.

2. Pane, máš pravdu. Tvá péče o mne jest větší nežli všecka starost, jakou jen mohu míti sám o sebe.

Kdo veškeré péče své nesloží na tebe (I. Petr 5, 7), ten stojí na příliš vratkých nohou.

Pane, jen když vůle má zůstává pravou a přímo směřuje k tobě, pak čiň se mnou, co se ti líbí.

Cokoliv se mnou učiníš, nemůže býti než dobré.

Chceš-li mne míti ve tmách, budiž vele-

ben; chceš-li, abych byl ve světle, budiž rovněž veleben! Ráčíš-li mne potěšiti, budiž veleben; pak-li chceš, abych měl soužení, budiž rovněž vždycky veleben!

3. Tak musíš, synu, smýšleti, chceš-li se mnou stále kráčeti.

Musíš býti ochoten přijímati utrpení stejně jako radost.

Nouzi a chudobu musíš míti stejně rád jako hojnost a bohatství.

4. Pane, pro tebe vytrpím milerád, cokoli na mne sešleš.

Dobré i zlé, sladké i hořké, radostné i bolestné chci stejně rád přijímati z rukou tvých a děkovati tobě za všecko, cokoli mne potká.

Jen když mne uchráníš každého hříchu, pak se nebudu báti ani smrti ani pekla.

Jen když mne na věky nezavrhneš a z knihy života nevymažeš, pak ať si přijde soužení jakékoli, nic mi neuškodí.

Kap. 18. Snášejme vezdejší strasti tak klidně jako Kristus!

1. Synu, já jsem sestoupil pro spásu tvou s nebe; vzal jsem na sebe bídu tvou, a to nikoli, že jsem musil, nýbrž z pouhé lásky k tobě; chtěl' jsem, aby ses naučil trpělivosti a snášel vezdejší strasti bez reptání.

Neboť hned, jak jsem se narodil, až jsem na kříži skonal, ustavičně bylo mi trpěti.

Měl jsem veliký nedostatek věcí časných; musil jsem často slyšeti proti sobě mnoho žalob; hanu a výsměch jsem tiše snášel; za dobrodiní dostalo se mi nevděku, za zázraky spláceno mi rouháním a za mé učení potupou.

2. Pane, ježto celý život tvůj byl příkladem trpělivosti a tím právě jsi obzvláště plnil vůli Otce svého, slušíť ovšem, abych já, bídný hříšník, se zachoval trpělivě podle tvé vůle a snášel břímě porušitelného života pro svou spásu, dokud se tobě bude líbiti.

Neboť ačkoli je život vezdejší trudný, nicméně se nám dostává i tvých milostí, které jej činí záslužným; tvůj pak příklad a šlépěje tvých svatých činí jej naší slabosti mnohem snesitelnějším a příjemnějším.

Ale život je nyní také mnohem utěšenější, než býval kdysi v zákoně starém, pokud brána nebes byla ještě uzavřena; a také cesta k nebi ztrácela se tehdy v temnu, kdy také jen málokdo pomýšlel hledati království nebeského.

Ale ani ti nemohli vejíti do nebeského království, kteří tehdáž spravedlivě žili a spaseni býti měli, dokud tys netrpěl a svaté vykupitelské smrti nepodstoupil.

3. Ó jak velikými díky jsem ti povinen, že jsi ráčil mně i všem věřícím ukázati přímou a bezpečnou cestu do věčného království svého!

Vždyť život tvůj — toť cesta pro nás, a svatá trpělivost vede nás k tobě, jenž jsi korunou naší.

Kdybys ty nebyl kráčel nám v čele a nás nepoučil, komu by přišlo na mysl následovati tebe?

Ach, kolik by jich bylo zůstalo pozadu, kdyby nebyli před sebou viděli vzneseného příkladu tvého!

Hle vždyť i nyní ještě býváme velice vlažní, ačkoli jsme slyšeli tolik o tvých divech a tvém učení. Což teprv by bylo, kdyby se nám nebylo dostalo od tebe tak jasného světla, bychom tebe mohli následovati?

Kap. 19. Kterak snášeti křivdy, a v čem záleží pravá trpělivost.

1. Co to mluvíš synu? Ustaň si stěžovati; pomysli jen, co jsem trpěl já a co trpěli moji svatí.

Ještě jsi nebojoval až do krve (žid. 12, 4).

Vše, co trpíš, jest jen nepatrné proti tomu, čeho vytrpěti musili svatí, kteří velice mnoho zkusili, krutě bývali pokoušeni,

těžce trápeni i mnohonásobně zkoušeni a tříbeni.

Měj tedy na mysli, oč více musili trpěti jiní, a snáze pak sneseš nepatrné utrpení své.

A nezdá-li se ti utrpení tvé nepatrným, viz, zdali tím není vina tvá netrpělivost.

Ale ať jest utrpení tvé veliké či nepatrné, snášej je trpělivě!

2. Čím ochotněji se odhodláš trpěti, tím moudřeji jednáš a tím větších zásluh sobě získáš. Také pak tím snáze všeho přetrpíš, čím bedlivěji se již napřed ve své mysli na to připravíš a čím více v tom cviku nabudeš.

Neříkej: „Téhle křivdy a zrovna od tohoto člověka nesnesu; takového cos nejsem ani povinen snášeti. Člověk ten způsobil mi velikou škodu a vytýká mi věci, které mi nikdy na mysl ani nepřišly. Od jiného ještě bych to snesl a konečně bych rád snesl tolik, co bych sám za snesitelné uznal.“

Bláhové jest takto smýšleti, neboť kdo tak mluví, zapomíná na ctnost trpělivosti, zapomíná také na toho, jenž bude jednou trpělivost naši korunovati; člověk takový při tom myslí jenom na osoby, které křivdu činí, a na urážky, které způsobují.

3. Ten není opravdu trpěliv, kdo jen tolik chce trpěti, co by se mu uzdálo a od koho by se mu zlíbilo.

Kdo opravdu je trpěliv, nedbá pranic, od koho mu je trpěti, je-li to jeho představený či někdo jemu roveň či jen podřízený, anebo je-li to člověk hodný a zbožný čili zlý a nehodný.

Oně z rukou Božích vděčně přijímá každé utrpení, ať je jakékoliv a kolikrátkoli ho stihne a od kohokoliv; ba má je za veliký svůj zisk.

Neboť ví, že cokoliv pro Boha trpí, ať je to třeba sebe nepatrnější, nezůstane to proň bez odplaty.

4. Odhodlej se tedy k boji, chceš-li dojíti vítězství.

Bez boje nedosáhneš koruny trpělivosti.

Nechceš-li trpěti, sám se zříkáš koruny.

Chceš-li dojíti koruny, zmužile bojuj a trpělivě všechno snášej!

Bez práce není odpočinku; bez boje není vítězství.

5. Kéž mi, Pane, umožní tvá milost, co se nemožným zdá přirozenosti mé.

Ty víš nejlépe, jak málo snesu, a že ihned klesám na mysli, jak jen dost nepatrné utrpení se mne dotkne.

Dejž, ať se mi každá zkouška mé trpělivosti stane pro jméno tvé milou a vítanou, neboť pro duši mou jest velmi spasitelno, trpím-li pro tebe a jsem-li sužován.

Kap. 20. Naše vlastní slabost a svízele tohoto života.

1. Vyznám na sebe provinění svá (Žalm 31,5): vyznám se tobě, Pane, ze slabosti své.

Častokráte mne pouhá maličkost skličuje a rmoutí.

Umiňuji si, že budu statečný, ale když přijde dost malé pokušení, bývám hned všecek sklíčen.

Mnohdy věc zcela nepatrná vzbudí ve mně prudké pokušení.

A když za to mám, že už jsem bezpečen, ani se nenadám a vidím, že jsem začasté již skoro poražen, sotva že se mne něco pouze dotklo.

2. Popatř tedy, Pane, na mou bídu (Žalm 24, 18) a na mou křehkost, známou tobě odevšad!

Smiluj se a vytrhni mne z bahna, abych v něm neutonul (Žalm 68, 15) a nezůstal k posledku poražen.

Právě to mne častokráte zaráží a mne před tebou zahanbuje, že jsem tolik nestálý a tolik slabý odolati zlému pokušení.

I když k němu zúplna nepřivolím, již to, že na mne doráží, jest pro mne obtížné a trapné; i je mi až krušno v stálém takovém boji žíti den ke dni.

Svou slabost i z toho poznávám, že představy ošklivé se mi mnohem snáze vtírají, nežli odcházejí.

3. Kéž bys, nejsilnější Bože izraelský, jenž horlíš o spásu duší věrných, popatřil na práci a bol služebníka svého a byl mi nápomocen ve všem, cokoli podnikám.

Posiluj mne mocí nebeskou, aby starý ten člověk, bídné to tělo, jehož si duch ještě úplně nepodrobil, nade mnou vlády nenabylo; to tělo, proti němuž musím bojovati do posledního vzdechu svého v bídném tomto životě.

Ach, jaký to zde život, kde člověk nikdy není bez trápení a soužení, kde všude naň číhají jen osidla a nepřátelé!

Neboť sotva jedno trápení neb pokušení mine, již je tu jiné; ba když dřívější srážka ještě ani nepominula, již mi hrozí jiných více, ani se nenaději.

4. I kterak možno zamilovati si život ten, v němž jest tolik trpkosti, tolik trampot a běd?

I kterak také možno životem nazývati, co plodí jen tolikerou smrt a záhubu!

A přece mnozí lidé časný život milují a v něm radostí svých hledají.

Hanívají sice svět, že prý jest ošemetný a marný; a přece jen neradi jej opouštějí, — žádostivost těla je zde příliš upoutala.

Něco láká milovati svět, něco zase pudí opovrhovati jím.

Milovati svět vábí žádost těla, žádost očí a pýcha života (I, Jan 2, 16); ale tresty a útrapy, které spravedlivě v zápětí potom přicházejí, zošklivují svět a činí jej nenáviděným.

3. Ale, bohužel, hříšná rozkoš zvítězívá nad člověkem světsky smýšlejícím tak, že pokládá za rozkoš dlíti pod trním (Job 30, 7), poněvadž nepoznal sladkosti, kterou Bůh dává, ani neokusil, jak lahodná jest ctnost.

Těm však, kteří světem zcela pohrdli a se snaží ve svaté kázni sloužiti Bohu, není neznáma božská sladkost, zaslíbená všem, kdož se světa opravdově zřeknou. Ti pak lépe než jiní poznávají, jak velice se svět mýlí a jak různým způsobem klame.

Kap. 21. Spočinouti jest nám v Bohu, jenž nám budiž nad všeliké dobro a nad všechny dary!

1. Lépe než v čemkoli nalezneš, duše má, vždycky svůj odpočinek v Pánu, poněvadž jen on sám jediný jest věčný odpočinek svatých všech.

Dejž mi, nejsladší a nejmilejší Ježíši, abych spočinul v tobě, a ty abys mi byl nad všechny tvory, nad všechno zdraví a všecku

krásu, nad všechnu čest a slávu, nad všechnu moc a důstojnost, nad všechnu vědu a důvtipnost, nad všecko bohatství a umění, nad každou radost a každé nadšení, nad všechnu dobrou pověst a chválu, nad všecku lahodu a útěchu, nad všechnu naději a všechna zaslíbení, nad všechnu zásluhu a každou touhu.

Ty mi budiž nad všechny dary a úděly, které můžeš dáti nebo vštípiti; nad každou radost a každé plesání, kterých dovede mysl vůbec pojmouti neb okusiti.

Ty sám mi budiž posléze nad anděly a archanděly, jakož i nad všecky zástupy nebešťanů; nad všechno viditelné i neviditelné a vůbec nad všecko, co nejsi ty sám, Bože můj!

2. Tyť zajisté, Pane Bože můj, jsi ze všeho nejlepší; ty sám jsi nejvyšší, ty sám nejmocnější; ty sám nejlépe postačíš a oplyváš největší hojností; ty sám jsi nejlíbeznější a zdroj nejhojnější útěchy.

Ty sám jsi nejkrásnější a nejvyšší lásky hoden; ty sám jsi nejšlechetnější a nejslavnější; v tobě je všeliké dobro pospolu a nejdokonaleji; bylo v tobě vždy a bude stále.

A protož cokoliv mi kromě sebe samého dáš aneb o sobě zjevíš nebo mi slíbíš, všecko to jest mi až příliš málo a nestačí mi, když tebe nevidím, když tebe celého nemám.

Neboť srdce mé nedojde opravdového pokoje ani dokonalého uspokojení, leč spočine-li v tobě a se povznese nad všechny dary a tvory.

3. Ó můj nejsladší ženichu, Ježíši Kriste, jenž miluješ láskou nejčistší, vládce nad veškerým tvorstvem, kdo mi dá peruti pravé volnosti, abych mohl vzlétnouti vzhůru a v tobě býti oblažen? (Žalm 54, 7).

Ó kdy se dočkám, abych byl všech pout zbaven a mohl patřiti, jak jsi líbezný, Pane Bože můj! (Žalm 33, 9).

Ó kdy soustředím celou bytost svou v tobě, abych v lásce k tobě na sebe zcela zapomenul a jen tebe samého okoušel, a to nad všechno lidské pomyšlení, zcela neomezeně a způsobem netušeným!

Zde na zemi je mi často lkáti a s bolestí snášeti bídu mou.

Stíhá ť mne v tomto slzavém údolí mnoho zlého, a to mne častokráte znepokojuje, zarmucuje, zachmuřuje; častokráte mi také vadí a mne rozptyluje, též mne láká a upoutává tak, že se nemohu volně k tobě přiblížiti a neokouším slasti tvého objetí, z kterých se ustavičně radují duchové blažení.

Kéž tebou pohnou mé vzdechy a mnohonásobná opuštěnost má na zemi!

4. Ó Ježíši, výblesku slávy věčné (Žid 1, 3), útěcho mé duše na této pozemské pouti,

ústa má nenalézají před tebou slov, a jen mlčení mé mluví k tobě.

Dlouho-li ještě bude otáleti Pán můj přijíti ke mně?

Ó kéž přijde ke mně ubohému a obveselí mne! Kéž vztáhne ruku svou (žalm 143, 7) a vytrhne mne ze všech trampot!

Přijď, ó přijď, neboť bez tebe nemám utěšeného dne, nemám radostné chvíle, protože tys radost má, a bez tebe prázdná je duše má (Is. 29, 8).

Jsem ubohý, jsem jako v žaláři a okovy upoután, dokud mne neoblažíš září své přítomnosti, dokud mi nedáš svobody a mi neukážeš přátelské tváře.

5. Ať si jiní hledají svůj ráj místo tebe, kde jim libo; mně se nic nelíbí a nikdy líbiti nebude, leč ty, Bože můj, má naděje, má věčná spáso!

Neumlknu a prositi neustanu, dokud se milost tvá ke mně nevrátí, a ty vnitř ve mně takto nepromluvíš:

6. „Hle tu jsem. Viz, přicházím k tobě, protožes mne volal. Tvé slzy a touhy tvé duše, tvá pokora a zkroušenost tvého srdce naklonily ti srdce mé a přivedly mne k tobě.“

7. I řeknu pak: „Pane, volal jsem tě, toužil jsem po tobě, odhodlán pro tebe vším na světě pohrdnouti.“

Ale ty sám první jsi mne povzbudil, abych tebe toužebně hledal.

I budiž veleben, Pane, jenž jsi svému služebníku prokázal toto dobrodiní podle velikého milosrdenství svého.

A co ještě smím říci před tebou?

Nemám nic jiného, než abych se hluboko pokořil před tebou, nezapomínaje nikdy své hříšnosti a nicoty.

Neboť nikomu nelze tobě se rovnati (žalm 39, 6) mezi všemi divy nebes i země.

Skutky tvé jsou velmi dobré, soudy tvé pravé a prozřetelnost tvá řídí celý vesmír.

I budiž tobě, Moudrosti Otcova, chvála a sláva! Nechať tě chválí a velebí má ústa, má duše a spolu se mnou i veškeré tvorstvo!

Kap. 22. **Vzpomínejme vděčně mnohonásobných dobrodiní božských.**

1. Otevři, Pane, mé srdce zákonu svému a uč mne kráčeti po cestě svých přikázání!

Uděl mi síly, abych poznal tvou vůli a s velikou uctivostí a bedlivou pozorností vzpomínal tvých dobrodiní, všech vůbec a každého zvlášť, abych ti za ně také náležité díky vzdal.

Ale vím a rád se vyznávám, že nejsem s to, abych se ti i za sebe menší dobrodiní povinnými díky odvděčil.

Jsem příliš nehoden všech těch dobrodiní, kterás mi prokázal, a uvažuji-li o tvé velikomyslnosti, vniveč klesá duch můj před její velikostí.

2. Co máme na duši i na těle, cokoli nám náleží vně i uvnitř, co máme přirozeného i nadpřirozeného, to všechno jsou dobrodiní tvá a velebí tvoji štědrost, milostivost a dobrotu; neboť jen od tebe máme to všechno.

A dostal-li ten více, onen méně, přece všechno to je tvé, a bez tebe neměli bychom pranic.

Kdo více dostal, nechlub se svými zásluhami (I. Kor. 4, 7) ani se nad jiné nevypínej a nepohrdej tím, kdo méně dostal. Vždyť opravdu větší a lepší jest jen ten, kdo sám sobě méně přičítá, ale tobě se odvděčuje tím větší pokorou a tím vroucnější zbožností.

A kdo sebe má za nejposlednějšího ze všech a se pokládá za nejnehodnějšího jakéhokoli dobrodiní, ten tím právě klestí si cestu, by více dostal.

3. Kdo však méně dostal, nermuť se proto ani se nemrz ani nezáviď bohatším; nýbrž obraťjen zrak svůj k tobě a veleb co nejvíce tvou dobrotu, že rozdáváš tak hojně, tak nezaslouženě a rád dary své, nehledě na osobu lidskou (Řím. 2, 11).

Všecko pochází od tebe, a proto náleží ve všem tebe velebiti.

Ty víš, který dar je komu prospěšný; a rozhodovati, proč ten má méně onen pak více, nenáleží nám, nýbrž tobě, jenž zváženy máš zásluhy každého.

4. Pročež, Pane Bože, za veliké dobrodiní také mám, že ve svém zevnějšku nemám předností, kteréž oslňují a které lidé vychvalují i velebí. Ať se nikdo nemrzí ani nermoutí proto, že je chud nebo podřízen, nýbrž naopak ať se z toho velice těší a raduje!

A to proto, že ty, Bože, vyvolil sis chudé a ponížené a světem opovržené za své důvěrné přátele a společníky.

Svědky toho jsou tvoji apoštolové sami, jež jsi ustanovil knížaty po veškeré zemi.

Ti kráčeli světem, nic si nestěžujíce, tak pokorně a prostě, tak beze vší zloby a lsti, že se i radovali, když trpěli potupu pro jméno tvé (Sk. 5, 41) a s velikou radostí i to vítali, čeho se jinak svět hrozívá.

6. Kdo tedy tebe miluje a tvá dobrodiní vděčně uznává, ať ho nic tolik netěší jako to vědomí, že se na něm uplatňuje vůle tvá a věčný tvůj úradek.

A tím ať se upokojí a těší tak, že by stejně rád chtěl býti ze všech nejposledněj-

ším, jako si jiný zase přeje býti nejpřednějším, a stejně klidným a spokojeným byl by na místě posledním, jako na místě prvním (Luk. 14, 10); a stejně rád opovržen a zastrčen, beze všeho jména a beze vší slávy, jako by byl na světě nad všechny ostatní ve cti povznesen a první ze všech.

Neboť tvá vůle a horlivost pro tvou čest musí mu býti nade všecko; musí ho více těšiti i lépe se mu líbiti nežli všechna dobrodiní, kterých se mu již dostalo nebo ještě dostane.

Kap. 23. **Čtvero nutných věcí, chceš-li dojíti vnitřního klidu.**

1. Synu, teď ti ukáži cestu pokoje a pravé svobody.

2. Učiň, Pane, podle slov svých, neboť milerád to vyslechnu.

3. Snaž se, synu, raději konati vůli cizí nežli svou!

Měj raději povždy méně nežli více!

Vyhledávej vždy místa posledního a buď rád všem podřízen!

Přej si vždycky, aby se na tobě zcela vyplnila vůle Boží (Mat. 6, 10), a modli se za to!

Věz: kdo tak si vede, vchází do končin pokoje a klidu.

4. Pane, málo jsi řekl, ale v slovech tvých obsažena jest veliká dokonalost.

Nemnoho tu slov, ale plno v nich smyslu a hojně užitku.

Neboť kdybych to všechno věrně zachovával, nic by mne hned tak snadno nezmátlo.

Vždyť kdykoli pociťuji neklid nebo nějakou nesnáz, vidím, že to bývá jen proto, že jsem se odchýlil od tohoto naučení tvého.

Ale ty, jenž všecko můžeš a radost máš, když duše v dobrém prospívá, rozmnož ve mně ještě hojněji milost svou, abych plnil tvá slova a došel spásy.

Modlitba proti zlým myšlenkám.

5. Pane Bože můj, nevzdaluj se ode mne! Bože můj, vzezři ku pomoci mé! (Žalm 70, 12.)

Všelijaké myšlenky derou se mi na mysl a veliké úzkosti svírají duši mou.

Kterak vyváznu bez úrazu? Kterak je přemohu?

6. Já, praví Pán, půjdu před tebou a ponížím ty, kteří slavní jsou na zemi. Otevru dvéře žaláře a zjevím tobě tajemství skrytá (Is. 45, 1—3).

7. Učiň, Pane, jak pravíš, a nechť před

tváří tvou prchnou ode mne všechny zlé myšlenky.

Toť má naděje a jediná útěcha utíkati se k tobě v každém soužení, v tebe důvěřovati, tebe z hlubin srdce vzývati a tvé útěchy trpělivě očekávati.

Prosba o dar osvícení myslí.

8. Osvěť mne, dobrý Ježíši, září světla vnitřního a zapuď všelikou temnost ze srdce mého!

Drž na uzdě myšlenky mé, aby se nerozptylovaly, a zažeň pokušení na mne dorážející!

Statečně bojuj za mne a přemoz šelmy lité, svůdná totiž zlá ponoukání, ať jest pokoj v síle tvé (žalm 121, 7) a hojná chvála ať zaznívá v síni svaté, to jest ve svědomí čistém (I. Tim. 3, 9).

Poruč větrům a bouřím; rci moři: ztiš se! a vichřici půlnoční: ustaň! a stane se utišení veliké (Mat. 8, 26).

9. Sešli světlo své a pravdu svou (žalm 42, 3), aby ozařovaly zemi, neboť jsem země pustá a prázdná, dokud mne neosvítíš.

Vylij shůry svou milost; skrop srdce mé nebeskou rosou; podej mi vody nábožnosti, aby ovlažila povrch země (I. Mojž. 2, 6), by tato vydala ovoce dobré, ano to nejlepší.

Pozvedni mou mysl, klesající pod tíží hříchů, a povznes k věcem nebeským všecku touhu mou, abych okoušeje již napřed slastí nebeské blaženosti znechutil sobě mysliti na věci pozemské.

10. Uchop mne a odtrhni mne ode všech chvilkových radostí, kterých mi tvorstvo nabízí, neboť nižádný tvor neukojí dokonale touhu mou.

Dejž, abych se s tebou spojil nerozlučným svazkem lásky, neboť tomu, kdo tebe miluje, ty sám postačíš, bez tebe však všecky věci jsou ničím.

Kap. 24. Nevyzvídej všetečně, co jiní dělají.

1. Synu, nebuď zvědav a nedělej si zbytečných starostí!

Co je ti po tom a onom! Ty pojď za mnou! (Jan 21, 22.)

Nebo co je tobě po tom, je-li onen takový či onaký, jedná-li a mluví-li tak či onak?

Ty nebudeš odpovídati za jiné, nýbrž vydáš jednou počet jen sám za sebe (Řím. 14, 12). Co se tedy do čeho mísíš?

Hle, já znám všechny a vidím všechno, co se děje pod sluncem (Kaz. 1, 14); já vím, jak s každým je, co si myslí a kam míří (Jan 2, 25).

Mně tedy všechno ponech; ty však hleď,

abys měl pokoj, a nech nespokojence, ať si tropí co tropí.

Však se každý jednou shledá s tím, co dělal neb mluvil; neboť mne neoklame.

2. Nedělej si marných starostí o klamný stín slavného jména; abys s mnoha lidmi byl důvěrný nebo abys byl od lidí zvláště milován.

Já sám bych rád k tobě někdy promluvil a zjevil ti tajemství, kdybys jen ostražitě dával pozor na můj příchod a otvíral mi dvéře svého srdce.

Buď opatrný, bdi na modlitbách a chovej se ve všem pokorně! (I. Petr. 4, 7 — Sir. 3, 20.)

Kap. 25. V čem záleží trvalý pokoj srdce a pravý duchovní pokrok.

1. Synu, já jsem svého času pravil: Pokoj zůstavuji vám, pokoj svůj dávám vám; ne jako svět dává, já dávám vám (Jan 14, 27).

Kde kdo sice touží po pokoji, ale ne každý dbá o to, čeho k pokoji třeba.

Pokoj, který já dávám, zavítá k těm, kteří jsou pokorní a tiší srdcem (Mat. 11, 29). Pokoje dojdeš, budeš-li míti mnoho trpělivosti.

Poslechneš-li mne a budeš-li následovati mého hlasu, budeš se těšiti z hojného pokoje.

2. Co mi je tedy, Pane, činiti?

3. Dávej pozor na vše, co činíš a co mluvíš. Měj na mysli jen to jediné, aby ses jen mně líbil a mimo mne nic nehledal, nic si ani nepřál.

Nepozoruj všetečně, co jiní mluví nebo činí, a nepleť se do ničeho, co ti svěřeno není. Pak budeš znepokojen zřídka kdy nebo jen málo.

Abys však vůbec nikdy nebyl znepokojen anebo abys nikdy na duchu neb na těle nezakusil obtíží, to ovšem na této vezdejší pouti ani býti nemůže; to bude teprv údělem pokoje věčného.

Nemysli si tedy, žes už dosáhl pravého pokoje, když tě nic netíží; aniž se domnívej, že je všechno v pořádku, nemáš-li žádného protivníka, nebo že je to známkou dokonalosti, děje-li se všecko, jak si přeješ.

Ba, ani pak neměj se za cosi velikého a nemysli si, žes Bohu zvláště milý, cítíš-li v srdci hojnou nábožnost neb duchovní sladkost. Neboť v tom se nazračí pravá láska k ctnosti ani v tom nezáleží dokonalost člověka.

4. A v čem tedy, Pane, záleží?

5. V tom, aby ses odevzdal s celým srdcem do vůle Boží a nehledal, co tvého jest (1. Kor. 13, 5), a to ani v maličkostech ani u věcech velikých, ani zde na zemi ani na věčnosti.

Dále v tom, aby sis stejně klidnou mysl zachoval a mi díky vzdával v štěstí zrovna tak jako v protivenství, oboje stejně přijímaje.

Máš-li takovou sílu ducha a tak vytrvalou, naději, že třeba zbaven vnitřní útěchy, své srdce obrníš, aby snášelo ještě horší utrpení; nebudeš-li sám sebe zastávati, jako bys toho a tak velikého utrpení nezasluhoval, nýbrž mně dáš za pravdu ve všem, jak s tebou naložím a neustaneš-li při všem tom ještě velebiti moji svatost: pak jsi již na pravé a přímé cestě k pokoji; pak můžeš směle doufati, že plesaje v svatém nadšení uzříš opět tvář mou (Job 33, 26).

Když tedy až tam dospěješ, že budeš sám sebou docela pohrdati, věz, že pak budeš oplývati hojností pokoje, pokud ovšem člověk na pozemské pouti své jej vůbec míti může.

Kap. 26. Vznešenost svobodné mysli, kteréž se dosahuje spíše vroucí modlitbou nežli častým čtením.

1. Pane, jen dokonalý muž dokáže, aby nikdy nepustil z mysli věcí nebeských, aby v mnohých starostech svých takřka bezstarostně kráčel, a to ne snad proto, že jaksi

otupěl, nýbrž že jeho mysl zvláštní přednostní dosáhla svobody a nelpí nezřízenou láskou na ničem.

2. Vroucně prosím tebe, nejdobrotivější Bože můj, ušetř mne starostí vezdejšího života, abych jimi nebyl příliš tísněn; uchovej mne, abych v potřebách těla neupadl v osidla rozkoše; odstraň z duše mé všechny překážky, abych pod tíží jejich neklesl.

Nemíním tím věcí takových, po kterých se marnost světská shánivá, nýbrž mluvím jen o těch svízelích, které jako pokuta tíží duši služebníka tvého všeobecnou kletbou smrtelnosti a ji zadržují tak, že se pak ona nemůže povznésti k volnosti ducha, kdykoli by chtěla.

3. Ó Bože můj, sladkosti nevýslovná, obrať mi v trpkost každý požitek tělesný, který mne odtrhuje od lásky k věcem věčným a mne k sobě ošemetně láká tím, že mi před oči staví jakési blaho.

Ať mne nepřemůže tělo a krev (Gal. 1, 16), Bože můj, ať nade mnou nezvítězí! Ať mne neoklame svět a krátká jeho sláva! Ať mne nepodvede ďábel a jeho lstivost!

Dejž mi sílu, abych dovedl zlému odpírati; dej trpělivost, abych vše snesl; dej stálost, abych až do konce vytrval.

Místo všech radostí světa dejž mi poznati

nejlíbeznější pomazání Ducha svého a místo lásky tělesné vlij do mého srdce lásku k tvému jménu!

4. Hle, pokrm, nápoj, oděv a jiné věci, kterými se tělo zachovává, to všechno jest duchu vroucně zbožnému jen břemenem.

Dejž, abych věcí, které život udržují, střídmě užíval a nesmírnou po nich touhou se nestal jejich otrokem.

Nelze jich ovšem zcela odmítati, poněvadž nutno život zachovati, ale proti božskému zákonu je žádati si věcí zbytečných nebo takových, které lahodí smyslnosti, neboť by jinak tělo brojilo proti duchu (Gal. 5, 17).

V tom, prosím, řídiž mne ruka tvá, abych z pravých mezí nevybočil.

Kap. 27. Samoláska vzdaluje nás nejvíce od svrchovaného dobra.

1. Synu, všecko musíš dáti za všecko a nesmíš ani sám sobě náležeti.

Věz, že samoláska více ti škodí než cokoliv jiného.

Každá věc poutá tě více nebo méně podle toho, jakou k ní chováš lásku nebo náklonnost.

Je-li láska tvá prostá a nezávadná, nic tě nespoutá.

Nepřej si věcí, jichž míti nesmíš.

Nepřej si nic takového, co by ti mohlo překážeti a vnitřní svobody tě zbaviti.

Podivno, že se mi sám z hloubí srdce zcela neodevzdáváš se vším, čeho si můžeš přáti neb co můžeš míti.

2. Proč se jen trápíš marným zármutkem? Proč si jen až do úmoru přidělávás zbytečných starostí?

Počínej si tak, abych stále měl na tobě zalíbení, a neutrpíš škody žádné.

Hledáš-li tu neb onu věc a chceš-li se dostati tam neb onam, snad pro lepší své pohodlí nebo že se ti tak líbí, nikdy nedojdeš klidu a nebudeš bez starostí, protože všecko mívá svůj stín a všude se vyskytne někdo, kdo ti bude proti mysli.

5. I nepomůže ti, dosáhneš-li toho či onoho nebo přibude-li ti na venek ještě toho, co již máš; lépe ti prospěje, když tím pohrdneš a s kořenem to ze srdce vytrhneš. A to se týká nejen peněz a bohatství, ale i shonu po cti a žádostivosti marné chvály. Všecko to pomine spolu se světem (I. Jan 2, 17).

Odlehlost místa nějakého poskytne ti málo bezpečnosti, nedostává-li se ti ducha horlivého, a klid, kterého kdes jinde vyhledáváš, nepotrvá dlouho, není-li v srdci tvém pevný základ, to jest, nestojíš-li pevně ve mně. Místo si můžeš vyměniti, ale nepolepšíš si.

Neboť nahodí-li se ti možnost změny nějaké a ty jí použiješ a jinam odejdeš, zase něco najdeš, před čím jsi prchal, a bude tam toho nepříjemného třebas ještě více.

Modlitba za dar očištění srdce a nebeské moudrosti.

1. Posiluj mne, Bože milostí Ducha svatého!

Popřej mi síly, aby člověk vnitřní ve mně byl utvrzen, a abych vybavil srdce své ze všech marných starostí a úzkostí; abych nebažil po všelijakých věcech, ani bezcenných ani vzácných, nýbrž abych pohlížel na všecko jakožto na věc pomíjející a pamatoval, že i já sám pominu jako všechno to.

Neníť nic trvalého pod sluncem a všecko zde jest jen marnost a trápení ducha (Kaz. 1, 14). Ó jak je rozumný, kdo to všechno dobře váží!

5. Dejž mi, Pane, moudrost nebeskou, abych uměl přede vším tebe nade vše jiné hledati i nalézati, v tobě jen nade všechno jiné zalíbení míti a tebe milovati, na všechno pak ostatní tak pohlížeti, jak to skutečně ceniti jest, jak to totiž zařídila moudrost tvá.

Dejž mi, abych se úlisnému lichometníku opatrně vyhnul, ale i tvrdá slova odpůrcova klidně snesl.

Velikou moudrost jeví člověk v tom, nehnou-li jím prázdná ledajaká slova a nepopřeje-li svého sluchu svůdnému lichometníku; jen tak se bezpečně postupuje na započaté cestě.

Kap. 28. Proti utrhačným jazykům.

1. Synu, nermuť se, když někdo o tobě zle smýšlí neb o tobě mluví, co nerad slyšíš.

Sám pak právem smýšlej o sobě ještě hůře a neměj nikoho za slabšího, než jsi sám.

Máš-li v sobě pevný základ, nebudeš prchavá slova bráti na velikou váhu.

Nemalá to moudrost, umí-li kdo mlčeti v čas zlý, obrátí-li se v srdci ke mně a nenechá se másti úsudkem lidí.

2. Tvůj klid nesmí záviseti na ústech lidských, neboť ať si tvé jednání vykládají dobře nebo špatně, proto ještě nejsi jiným člověkem.

Kde je pravý pokoj a pravá sláva? Zdaliž ne ve mně? (Jan 16, 33.)

A kdo nebaží, abv se lidem líbil, ale ani se nebojí jim se znelíbiti, ten dojde hojného pokoje.

Neboť všechen nepokoj srdce a roztržitost mysli pocházejí z nezřízené lásky a z liché bázně.

Kap. 29. Kterak vzývati a velebiti Boha v soužení.

1. Budiž na věky velebeno jméno tvé (Tob. 4, 13), Pane, jenž jsi ráčil na mne dopustiti toto pokušení a soužení.

Ujíti mu nemohu i musím se utíkati k tobě, abys mi byl nápomocen a všechno mi obrátil k dobrému.

Pane, mám nyní soužení a srdce mé je sklíčeno; velice pak mne trápí tato má strast.

Co tedy řeknu, Otče milený? Úzkost mne svírá odevšad. Vysvoboď mne z hodiny této!

Ale proto jsem přišel na tu hodinu (Jan 12, 27), abys ty byl oslaven, když já budu hluboko pokořen a tebou zase vysvobozen.

Kéž se tobě, Pane, zalíbí mne vyprostiti (Žalm 39, 14), neboť co si počnu já ubohý a kam půjdu bez tebe?

Trpělivost mi uděl, trpělivosti také ještě tentokrát!

Budiž mi nápomocen, Bože můj a nebudu se báti, třebas bych byl sebe víc stísněn.

A v té nynější své tísni co řeknu? Pane, buď vůle tvá!

Právem zasluhuji soužení toho i těžkostí těch.

Nezbývá mi než je vytrpěti; kéž bych jen

snášel je klidně, dokud se bouře nepřežene a nebude zase lépe.

Ale všemohoucí ruka tvá dovede ode mne odejmouti i tuto zkoušku a zmírniti prudkost její, abych v ní zcela neklesl. Vždyť již častokráte naložil jsi tak se mnou, Bože můj, ty slitovníku můj! (Žalm 76, 11).

A čím tíže jest mi trpěti, tím snadnější je tobě změna všeho toho, kterouž dovede pravice nejvyššího (Žalm 58, 18).

Kap. 30. **Prosme Boha o pomoc a doufejme, že znovu nabudeme milosti.**

1. Synu, jáť jsem Pán, kterýž posilňuje v den soužení (Nah. 1, 7).

Ke mně se utíkej, když se ti dobře nevede.

Právě proto se ti dlouho nedostává útěchy s nebes, že příliš pozdě se uchyluješ k modlitbě.

Neboť prve než snažně ke mně voláš, zatím již potěchy jinde hledáš a potěšiti se chceš věcmi světskými.

A to všechno ti málo spomáhá, až konečně sám nahlédneš, že já to jsem, kterýž vysvobozuji doufající ve mne, a mimo mne že není účinné pomoci ani prospěšné rady ani trvalého léku.

Ale nabuď jen zase ducha, neboť bouře

zatím již minula, a okřej světlem mých slitování, neboť jsem ti na blízku (dí Pán), abych všechno znovu tak napravil, jak to bylo prve, ale měrou ještě hojnější, ano vrchovatou.

2. Či je mi něco těžké anebo jsem snad jako někdo, jenž slibuje, ale neplní?

Kde je víra tvá? Stůj pevně a vytrvej!

Veď si statečně jako muž; v pravý čas dostane se ti útěchy.

Čekej mne, čekej jen; já přijdu a udravím tě (Mat. 8, 7).

Jest to jen pokušení, co tě trápí, a lichá bázeň, co tě děsí. Jsi-li až příliš úzkostliv, co se ti snad přihodí, co z toho máš nežli smutek nad smutek? Dosti má každý den na své lopotě (Mat. 6, 34).

Marné a zbytečné je znepokojovati se něčím nebo se radovati z něčeho, co se snad teprv přihodí nebo se snad vůbec nikdy nestane.

3. Lidské ovšem je, klamou-li se lidé takovýmito představami, a prozrazuje ducha ještě dosti slabého, podává-li se kdo příliš snadno vnukání nepřítele.

Neboť tomu je to jedno, klame-li a šálí-li věcmi skutečnými nebo přeludy; přivede-li koho k pádu tím, že týž v nynějších věcech má přílišnou zálibu, nebo tím, že se budoucích nemírně leká.

Nermutiž se tedy srdce tvé, aniž se strachuj! (Jan 14, 27.)

Věř ve mne (Jan 14, 1) a důvěřuj v milosrdenství mé!

Častokráte ti bývám právě nejblíže, když se domníváš, žes ode mne daleko.

Častokráte když všechno již považuješ za ztraceno, naskytá se ti právě vhodná chvíle získati sobě tím větších zásluh.

Není ještě všechno ztraceno, dopadne-li ti něco opačně.

Nesuď podle okamžité nálady ani se netrap tím, co tě tíží, ať to přijde odkudkoli; nemysli, jako bys navždy již se tím musil trápiti.

4. Nemysli si, žes docela opuštěn, když na tebe sešlu nějaké soužení nebo ti odejmu žádoucí útěchu; vždyť právě jen cestou utrpení se jde do království nebeského.

A je nesporno, že pro spásu tvou i spásu ostatních služebníků mých je lépe, když vás častým protivenstvím tříbím, než kdybyste ustavičně měli všechno podle přání svého.

Znám tajné tvé myšlenky; vím, že je velmi dobře pro tvou spásu, abys někdy zůstal beze vší vnitřní radosti; a to proto, abys nebyl pyšný na svůj dobrý prospěch a samolibě neviděl v sobě něco, co nejsi.

Co jsem dal, mohu odejmouti, ale zase vrátiti, když chci.

5. Dám-li co, mé to je; odejmu-li co, neberu nic tvého, neboť mé jest všeliké dání výborné a každý dar dokonalý (Jak. 1, 17).

Sešlu-li na tebe svízel nějakou nebo protivenství, nebuď proto nevrlý ani malomyslný!

Mohuť tobě rychle uleviti a všechnu svízel proměniti v radost.

A i když s tebou tak nakládám, přece jednám jen spravedlivě a zasluhuji, abys mne vroucně miloval.

6. Jsi-li opravdu rozumný a nazíráš-li na všechno podle pravdy, nikdy se nebudeš v protivenství malomyslně rmoutiti, nýbrž se radovati a díky mi vzdávati.

Ba budeš to pokládati za svou jedinou radost, že dopouštím na tebe bolesti a nijak tebe nešetřím (Job 6, 10).

Jako mne miloval Otec, i já jsem miloval vás (Jan 15, 9), pravil jsem k mileným učedníkům svým. Ale neposlal jsem jich, aby žili v časných radostech, nýbrž krušně zápasili; ne aby došli pocty, nýbrž potupy; ne aby zaháleli, nýbrž pracovali; ne aby si hověli odpočívajíce, nýbrž přinášeli hojný užitek v trpělivosti (Luk. 8, 15).

Pamatuj si, synu, dobře slova ta!

Kap. 31. Chceme-li nalézti Stvořitele, nesmíme dbáti tvorstva.

1. Opravdu, Pane, potřebuji milosti a ještě více milosti, abych až tam dospěl, aby mi nikdo z lidí ani žádný jiný tvor nebyl na závadu.

Neboť dokud mne ještě něco na zemi poutá, nemohu se volně vznésti k tobě.

Vzlétnouti volně vzhůru k tobě přál si pěvec, když pravil: Kdybych měl křídla jako holubice, letěl bych do bezpečí, ano daleko bych uletěl (Žalm 54, 7).

Co je klidnější než oko upřímné? A co je svobodnější nežli srdce, které po ničem zde na zemi netouží?

Nutno tedy, aby se člověk povznesl nade všechno tvorstvo, sám sebe zcela se vzdal, u vytržení ducha stanul a pak zřel, že ty, Tvůrce všehomíra, nesmírně jsi povznesen nad všeliké tvory.

Tehdy vstal a přikázal větrům i moři,
a nastalo ticho veliké. (Mat. 8, 26.)

A neodloučí-li se kdo zcela ode všech tvorů, nemůže se volně obírati věcmi božskými.

Rozjímavý život má právě proto tak málo přátel, že málokdo se dovede odloučiti od toho, co jest pomíjející, to jest od tvorstva.

2. K tomu je potřebí milosti veliké, kteráž by ducha povznesla a nad něj sa-

Tehdy vstal a přikázal větrům i moři, a nastalo ticho veliké. (Mat. 8, 26.)

mého vzhůru do nebes u vytržení usnesla.

A nepovznese-li se člověk v duchu, neodtrhne-li se ode všech tvorů a nespojí-li se dokonale s Bohem, všechno to, cokoli ví nebo má, nestojí za mnoho.

Dlouho zůstane nevyspělým a uvázne dole při samé zemi, kdo něco jiného vysoko cení nežli jediné nesmírné dobro věčné.

Vždyť všecko to, co není Bůh sám, nic není a za nic se nemá pokládati.

Ohromný je rozdíl mezi moudrostí osvíceného a bohonadšeného muže a vědou učeného a badavého duchovního.

Mnohem ušlechtilejší jest učenost, která prýští shora z vnuknutí Božího, nežli ta, které kdo pracně nabude svým lidským důmyslem.

3. Jsou lidé, kteří si přejí vésti život rozjímavý, ale nechce se jim cvičiti se v tom, čeho k tomu potřebí.

Bývá velmi na závadu, lpí-li se pouze na vnějších znameních a na věcech hmotných, ale nedbá-li se o dokonalé umrtvení ducha.

Nevím věru, čím to jest a jaký to duch nás ovládá, aneb kam vlastně směřujeme i my sami, kteří přece duchovními jsme jmíni, že tolik práce i největší péči věnujeme věcem pomíjejícím a malicherným, ale sotva kdy s myslí zcela sebranou uvažujeme o svém nitru.

4. Ach, bohužel, sotva že se o duchovních cvičeních trochu v duchu sebereme, již se zase řítíme ven za věcmi světskými a nezkoumáme náležitě svých skutků před přísnou stolici svého svědomí.

Nedbáme, až kam klesly naše náklonnosti a neroníme slzí nad tím, že všechno v nás postrádá pravé čistoty.

Všeliké totiž tělo porušilo cestu svou (I. Mojž. 6, 12) a proto přišla potopa veliká.

Ježto náklonnost našeho srdce velmi je pokažena, nezbytně ovšem také i všechno jednání, které z ní vyplývá, bývá též pokaženo a jeví známky našeho vnitřního rozvratu.

Ze srdce čistého vychází ovoce života dobrého.

5. Co kdo vykonal, po tom se lidé ptají; ale jak veliká je ctnost, která ho k tomu pobádala, přísně se neuvažuje.

Pátrá se, je-li kdo statný, bohatý, sličný, dovedný nebo je-li dobrým spisovatelem, dobrým zpěvákem, dobrým pracovníkem; ale je-li kdo chudý duchem, nebo jak je trpělivý a mírný, jak zbožný a bohomyslný, — o tom se nemluví.

Přirozenost lidská hledívá pouze na zevnějšek člověka; milost všímá si vnitra. Ona se často klame, tato důvěřuje v Boha, že nedopustí, aby se zklamala.

Kap. 32. Zapírej se a vyhosť ze srdce všecku žádostivost!

1. Synu, dokonalé svobody ducha nedosáhneš, nezapřeš-li zúplna sám sebe.

V okovech vězí všichni, kdož chtějí pro sebe míti něco vlastního, kdo sobecky sebe milují, chtiví jsou, zvědaví, těkaví, rozmařilí; také pak ti, kteří si hledí jen svého pohodlí, a ne těch věcí, které jsou Ježíše Krista (Fil. 2, 21), kteří sobě častokráte vymýšlejí a v duchu si sestrojují něco, co nemá pevného základu.

Pomineť všechno, co není z Boha.

Drž se zásady krátké sice, ale velmi obsažné: Vzdej se všeho a nalezneš vše; vyhosť ze sebe žádostivost a najdeš za to pokoj.

To si pamatuj a vyplníš-li to, dobře všemu porozumíš.

2. Pane, to není práce na jeden den ani hračka pro děti; vždyť v tom je krátce shrnuta veškerá životní dokonalost.

3. Synu, nezarážej se nad tím a neklesej na mysli, když slyšíš o cestě k dokonalosti; raději ať tě to pobádá hledati cíle vyššího, po němž aspoň s povzdechem častěji sobě zasteskni.

Kéž by s tebou tak dobře bylo a ty až tam dospěl, abys ze sebe vyhostil všechnu samo-

lásku a hned vždy uposlechl každého pokynu mého i pokynu svých představených. Pak bych měl v tobě veliké zalíbení a tvůj život plynul by v radosti a klidu.

Ještě se musíš mnohých věcí zříci a dokud se toho všeho nevzdáš, nedosáhneš nikdy, čeho žádáš.

Radím ti, kup si ode mne, abys zbohatl, zlata v ohni zkoušeného (Zjev. 3, 18), nebeskou totiž moudrost, která šlape po všem nízkém.

Ze nebeskou tu moudrost obětuj všecku moudrost pozemskou; za ni obětuj snahu líbiti se lidem i vlastní svou samolibost!

4. Pravím, aby sis za to, co lidé pokládají za drahocenné a vzácné, koupil to, co mají lidé za méně cenné.

Neboť pravá moudrost nebeská, která o sobě vysoko nesmyšlí (Řim. 12, 16) a chvalořečí zde na zemi nehledá, zdá se velmi opovrženou a nepatrnou, ba přišla skoro v zapomenutí. Mnozí lidé ji sice ústy velebí, ale svým životem se daleko od ní vzdalují. A přece jest to drahocenná perla, mnohým skrytá (Mat. 13, 46).

Kap. 33. Srdce naše je nestálé; konečný úmysl náš směřuj k Bohu!

1. Synu, nevěř svému srdci, neboť ono chce teď to a hned zase něco jiného.

Dokud jsi živ, zůstáváš i nevolky podroben změnám, takže jsi brzo vesel, brzo smuten; tu kliden, tu zase znepokojen; v tu chvíli pobožný a za chvíli nepobožný; hned samá horlivost a hned zase všecek netečný; brzo vážný, brzo zas lehkomyslný.

Ovšem kdo jest opravdu moudrý a v duchovním životě dobře vycvičen, je povznesen nad všechnu takovouto nestálost; nedbáť, co by srdce rádo nebo odkud vítr nestálosti vane, nýbrž se snaží, aby veškeren jeho úmysl směřoval k cíli náležitému, cíli nejlepšímu.

Neboť jen tak se udrží, aby zůstal stále stejný, bez různých změn, když bude míti jasné oko dobrého svého úmyslu ustavičně upjaté ke mně v tolikerých různých příhodách.

2. Čím čistší jest oko dobrého úmyslu, tím statečněji si vede člověk v rozličných bouřích života.

Ale u mnohých lidí bývá čisté oko úmyslu zakaleno, protože se snadno ohlížejí po věcech lahodných, které se jim namanou.

Zřídka jen se najde člověk, jenž by na sobě neměl ani stínu sobectví.

Tak přišli jednou židé do Betanie k Marii a Martě, netoliko k vůli Ježíši, ale i k vůli Lazarovi, aby ho viděli (Jan 12, 9).

Očisť tedy oko svého úmyslu, aby bylo

zdravé (Mat. 6, 22) a přímo vždy hledělo, a jen ke mně je upírej, nevšímaje si různých jiných věcí, které nejsou než jen prostředkem ke mně.

Kap. 34. Bůh jest nejvyšší dobro tomu, kdo ho miluje ve všem a nade vše.

1 Hle, Bůh můj a mé všechno! Co chci ještě víc a co si mohu přáti blaživějšího?

Ó slovo lahodné a sladké! Ale jen tomu, kdo miluje věčné Slovo, a ne svět, ani co na světě jest (I. Jan 2, 15).

Bůh můj a mé všechno! Kdo smysl slov těch chápe, tomu dosti tím řečeno; a kdo miluje, tomu jest rozkoší slova ta často opakovati.

Neboť, jsi-li ty, Bože, s námi, všecko nás blaží; pakli se vzdálíš, všechno se nám znechucuje.

Ty uklidňuješ srdce, rozhojňuješ pokoj a naplňuješ slavnostní náladou.

Ty to působíš, že člověk s radostí pohlíží na všechno a tebe ve všem velebí. Bez tebe se nemůže nic dlouho líbiti. Aby nám něco mohlo býti lahodné a příjemné, nesmí při tom chyběti tvá milost a musí to kořeniti tvá moudrost.

2. Komu tys pravou slastí, co se mu může nelíbiti?

Ale kdo v tobě nemá záliby, co může mu lahoditi?

Všichni ti, kteří si oblibují moudrost světskou nebo věci smyslné, hynou, nemají-li moudrosti tvé; býváť v moudrosti světa až příliš mnoho marnosti, v smyslnosti pak se nalézá jenom smrt (Řím. 8, 5—6).

Ti však, kdož tebe následují, pohrdajíce světem a umrtvujíce své tělo, osvědčují pravou moudrost, poněvadž se propracovali od marnosti k pravdě, od tělesnosti k duchu.

Těm je Bůh milá slast; a cokoli dobrého nalézají v tvorstvu, je jim to jen podnětem, aby chválili Stvořitele svého.

Velice, ba velmi velice různí se od sebe záliba v Stvořiteli a záliba v tvorstvu, záliba ve věčnosti a časnosti, ve světle nestvořeném a ve světle rozžatém.

3. Ó světlo věčně zářící, které předčíš nad každé světlo stvořené, sešli shůry paprsek své záře, kterýž by pronikl celé nitro mé!

Očisť, potěš, osvěť a oživ mého ducha i všechny jeho síly, aby přilnul k tobě na věky s jásavým nadšením.

Ó kdy již přijde ta blažená a žádoucí chvíle, v níž bys mne svou přítomností nasytil a mi byl všecko ve všem! (I. Kor. 15, 28.)

Dokud to se nestane, radost má není dokonalá.

Žijeť ve mně, bohužel, ještě člověk starý; ještě není zcela ukřižován (Řím 6, 6), ještě není zcela umrtven.

Ještě má dost síly, aby brojil proti duchu (Gal. 5, 17), podněcuje ve mně boj a nenechá duši mou klidně vládnouti.

4. Ale ty, jenž panuješ nad zpupným mořem a krotíš vzdouvající se vlny (Žalm 88, 10), povstaň, přispěj mi!

Rozpraš národy, kteří chtějí válkám, zahlaď je silou svou! (Žalm 67, 31—58, 12.)

Ukaž, prosím, všemohoucnost svou (Sir. 17, 7), a oslavena budiž pravice tvá (Sir. 36, 7), neboť nemám jiné naděje ani jiného útočiště, leč v tobě, Pane Bože můj!

Kap. 35. V životě tomto nikdy nejsme bezpečni před pokušením.

1. Synu, v životě tomto nikdy nebudeš bezpečen; ale dokud jsi živ, potřebuješ zbraní duchovních.

Kráčíš uprostřed nepřátel, a vpravo i vlevo doráží se na tebe.

Neobrníš-li se tedy na všecky strany štítem trpělivosti, nezůstaneš dlouho bez úrazu.

Mimo to nepřimkneš-li se s celým srdcem svým ke mně tak, abys neznal jiné vůle než snášeti všechno pro mne, neobstojíš v tu-

hém boji tom a nedobudeš si palmy vítězné.

I musíš tedy vším tím zmužile se proklestiti a silnou rukou čeliti všem překážkám.

Neboť vítězi bude dána mana (Zjev. 2, 17), ale zbabělce čeká jen bída.

2. Hledáš-li klidu již v tomto životě, kterak dojdeš jednou odpočinku věčného?

Nečekej zde na zemi trvalého klidu, nýbrž připrav se, že se musíš cvičiti v trpělivosti veliké.

Pravého klidu nehledej na zemi, nýbrž v nebesích; nehledej jeho u lidí ani u ostatního tvorstva, nýbrž jenom v Bohu!

Z lásky k Bohu rád snášej všechno, námahu totiž a bolesti, pokušení, týrání, úzkosti, nouzi,

nemoci, křivdy, odmluvy, hanu, pokoření, potupu, kárání a opovržení.

To všechno vede k ctnosti, to osvědčuje pravého učedníka Kristova a uchystává mu korunu v nebesích.

Za námahu krátkou dám ti odplatu věčnou a slávou neskonalou odměním potupu chvilkovou.

3. Myslíš snad, že již zde můžeš míti vždycky radosti duchovní, kdykoli se ti jich zachce?

Ani mojí svatí jich stále nemívali, naopak, bylo jim trpěti mnoho těžkostí, snášeti různá pokušení a často také bývali bez všeliké útěchy.

Ale nicméně zachovali ve všem trpělivost a více důvěřovali v Boha nežli v sebe, vědouce, že utrpení nynějšího času nejsou ničím proti budoucí slávě (Řím 8, 18), kterou si lze jimi zasloužiti.

A ty bys měl rád hned, čeho jiní teprv po mnohých slzách a velké lopotě jen stěží dosáhli?

Doufej v Hospodina, jednej mužně a nechť se vzmuží tvé srdce (Žalm 26, 14); neztrácej důvěry, neustupuj, nýbrž tělo i duši nasaď pro slávu Boží!

Věz, že ti odplatím vrchovatě; sám s tebou budu v tísni všeliké (Žalm 90, 15).

Kap. 36. Co činiti, když tě lidé křivě posuzují.

1. Synu, slož srdce pevně na Pána a neboj se soudu lidského, když ti vlastní svědomí praví, že jsi čist a nevinen.

Dobře pro tebe a blaze ti, musíš-li takto trpěti. Máš-li pokorné srdce a důvěřuješ-li Bohu více nežli sobě, nebude ti to těžké.

Lidé mnoho povídají a proto se jim nemůže věřiti.

Všem pak se zachovati nelze.

Ačkoli se sv. Pavel snažil všem v Pánu se líbiti a všechněm všecko jest učiněn (I. Kor. 10, 33—9, 22), přece to za nejmenší pokládal, aby souzen byl od soudu lidského.

2. Usilovně pracoval o vzdělání lidí a spásu jejich, seč jen vůbec byl, ale přece nezabránil, by ho lidé zle neposuzovali nebo jím neopovrhovali.

I poručil všecko Bohu, jenž sám všecko nejlépe znal a bránil se jen trpělivostí a pokorou proti jazykům těch, kteří nepravé věci o něm mluvili nebo liché a lživé věci sobě vymýšleli a o něm roznášeli.

Někdy se cvšem ozval, ale jen proto, aby se lidé mlčením jeho nepohoršovali.

3. Kdo jsi ty, aby ses bál člověka smrtelného? Dnes jest — a zítra ho není.

Boha se boj a strašáků lidských nebudeš se lekati (Sir. 34, 16).

Co pořídí kdo proti tobě slovy neb urážkami? Sobě spíše škodí nežli tobě a neujde soudu Božímu, buď on kdo buď (Gal. 5, 10).

Měj Boha před očima a nikdy se nepouštěj do svárů! (II. Tim. 2, 14.)

A když i zdánlivě na chvíli podlehneš a nezaslouženě jsi potupen, nehorši se proto a nekaz si netrpělivostí budoucí své koruny!

Raději vzhlédni vzhůru ke mně do nebes; mámť já tolik moci, abych tě ze vší hanby vytrhl a každému odplatil podle skutků jeho (Mat. 16, 27).

Kap. 37. Abychom dosáhli pravé svobody srdce, musíme se vzdáti sebe samých zcela a upřímně.

1. Synu, zanech sebe a nalezneš mne. Neměj vlastní vůle, zcela se vzdej všeho, co máš svého, a vždy tím jen získáš.

Dostaneť se ti hojnější milosti, jakmile se sám sebe vzdáš, a při tom pak již setrváš.

2. Pane, kolikrát se mám sebe vzdáti a v čem mám sebe zanechati?

3. Stále a každé chvíle, jak v maličkostech

tak i u věcech důležitých. Nic nevyjímám, neboť chci, aby ses zcela vymanil ze všeho vůbec.

Neboť jak jinak bys mohl býti můj a já tvůj, nevzdáš-li se zcela své vlastní vůle, a to jak vnitř tak i vně?

Čím dříve tak učiníš, tím lépe pro tebe; a čím dokonaleji a upřímněji tak uděláš, tím více se mi zalíbíš a tím více získáš.

4. Mnozí se zříkají sebe samých, ale s jakousi výhradou; nedůvěřujíť Bohu zúplna a proto hledí i sami také postarati se o sebe.

Někteří s počátku vzdají se všeho, ale později podlehnou pokušení a vracejí se k sobě samým; pak ovšem v ctnosti málo prospívají.

Tací nedospějí nikdy k pravé svobodě čistého srdce ani k oblažující milosti mého přátelství, dokud se prve nezřeknou zúplna sami sebe a nepřinesou-li sebe každého dne v oběť; bez té není a nikdy nebude blaživého spojení se mnou.

5. Řekl jsem ti to již kolikrát a opakuji zde znova: Zanech sebe, zřekni se sebe, a dostane se ti vnitřního klidu a to přehojně.

Dej všecko za všecko; nic si pro sebe nevybírej, nic nechtěj zpět; stůj při mně upřímně a nezvratně — a budeš mne míti.

V srdci budeš zcela svoboden a temnoty tě nezahubí.

O to usiluj, o to pros, toho si žádej, aby ses mohl ze všeho, co máš vlastního, vymaniti a tak jsa jakoby nahý mohl následovati Ježíše obnaženého, abys mohl sobě odumříti a mně samému věčně žíti.

Pak se rozplynou všecky tvé marné představy, zmizí tísnivý nepokoj i každá zbytečná starost.

Pak tě také opustí nemírná bázeň a přejde tě nezřízená láska.

Kap. 38. Dobře uspořádejme věci vnější a mějme v nebezpečenství útočiště své k Bohu!

1. Synu, pilně musíš usilovati, abys všude a při každém svém jednání nebo vnějším zaměstnání byl svoboden ve svém nitru a pánem nad sebou samým tak, aby všechno bylo podrobeno tobě, ty však ničemu;

abys byl pánem skutků svých a je spravoval; ne pak abys byl jejich služebníkem a otrokem, nýbrž byl pravým Izraelitou, jemuž se dostalo svobody a jenž z poroby vchází v úděl a svobodu synů Božích (Řím. 8, 21);

kteří se dívají na věci pomíjející okem levým a na věci nebeské okem pravým;

kterýchžto neláká nic časného, nýbrž kteří sami ovládají pozemské věci tak, aby

jim byly jen k užitku, jak to od Boha jest ustanoveno a zařízeno od nejvyššího Tvůrce, jenž ve svém tvorstvu nic neponechal neuspořádaného.

2. Neuvázneš-li při ničem, cožkoli se stane, pouze u vnějším zdání a nebudeš-li zkoumati co vidíš nebo slyšíš, okem jenom tělesným, nýbrž vejdeš-li jako Mojžíš pokaždé do svatostánku, aby ses s Pánem poradil: uslyšíš nezřídka odpověď od Boha a odneseš si poučení o mnohých věcech přítomných i budoucích.

Neboť Mojžíš brával si vždycky útočiště k svatostánku, aby mohl rozřešiti různé pochybnosti a otázky; také se utíkal k modlitbě, aby odvrátil nebezpečenství a lidskou zlobu.

Tak i ty se musíš utíkati do tajné komůrky svého srdce, aby sis tím snažněji vyprosil pomoci od Boha.

Byliť Josue a synové izraelští, jak se dočítáme, od Gabaonitských proto oklamáni, že se dříve neotázali úst Hospodinových (Jos. 9, 14), ale věřili příliš sladkým slovům a nechali se oklamati líčenou skromností.

Kap. 39. Nebuď prudký v jednání svém!

1. Synu, mně poruč každou svou věc; já ji v pravý čas dobře zařídím.

Vyčkej, jak vše uspořádám, a poznáš, že to bude pro tebe jen dobře.

2. Pane, milerád ti svěřím všechny věci své, neboť ať se starám jak starám, málo mi to všechno platno.

Kéž bych si jen tolik nebral k srdci, co se mi as přihodí, nýbrž bez dlouhého rozmýšlení raději se odevzdal do vůle tvé.

3. Synu, zatouží-li člověk po něčem, domáhá se toho s velikým úsilím; ale když toho dosáhne, smýšlívá pak jinak; nebývá náklonnost k jedné a téže věci stálá; chcemeť hned to, hned zas ono.

Není to tedy maličkost vlastní vůle své vzdáti se třebas i v malichernostech.

4. Člověk prospívá opravdově v dobrém, jen když sám sebe zapírá; dovede-li kdo sám sebe zapírati, dosáhne veliké svobody a bezpečnosti.

Ovšem starý nepřítel, jenž se staví na odpor všemu dobrému, pokouší neustále a ve dne v noci strojí zlé nástrahy, jen aby mohl ve svá svůdná osidla polapiti toho, kdo není dost ostražitý (I. Petr 5, 8).

A proto bděte a modlete se, dí Pán, abyste nevešli v pokušení (Mat. 26, 41).

Kap. 40. Člověk nemá sám ze sebe nic dobrého a proto se ničím nechlub!

1. Pane, co je člověk, že si ho všímáš, aneb smrtelník, že o něj pečuješ? (Žalm 8, 5.)

Čím si zasloužil člověk, že mu dáváš svou milost?

Pane, smím si snad stěžovati, opustíš-li mne? A co mohu právem namítati, neučiníš-li mi, oč prosím?

Věru, to jen si mohu opravdu pomysliti a říci: Pane, nic nejsem, nic dobrého ze sebe nemám; ve všem jsem nedostatečný a bažím vždycky jen po tom, co jest nicotné.

A nepomůžeš-li mi sám a nepoučíš-li mého ducha, upadám ve vlažnost a nevázanost.

2. Tys však, Pane, stále tentýž a zůstáváš na věky (Žalm 101, 13); stále jsi dobrotivý, spravedlivý, svatý, všechno řídíš dobře, spravedlivě a svatě a spravuješ to svou moudrostí.

Já však jsem vždycky spíše náchylný jíti nazpět, než prospívati v dobrém, a nevytrvám nikdy v témže stavu, měnímť se zaden sedmkrát.

Ale to se rychle zlepší, jen co se tobě zalíbí podati mi ruku pomocnou; neboť ty sám bez lidského přispění můžeš mi pomoci

a tak mne v dobrém utvrditi, že již nikdy tvář má nebude rozličně proměněna (I. Král. 1, 18), nýbrž že se mé srdce k tobě samému obrátí a v něm samém odpočine.

3. Ó kdybych jen dovedl odmítati každou lidskou útěchu, — jednak proto, abych nabyl daru nábožnosti, jednak že je mi nezbytno hledati tebe, poněvadž není, kdo by mne potěšil —

pak bych mohl bezpečně doufati, že se mi dostane tvé milosti, a mohl bych plesati, že dojdu útěchy u tebe.

4. Díky tobě za všechno to dobré, cokoli učiním, neboť od tebe to všechno pochází.

Já pak jsem před tebou marnost sama a pouhé nic (Žalm 38, 6), člověk nestálý a slabý.

Čím se tedy smím chlubiti nebo proč si přeji míti vážnost u lidí?

Snad proto, že nejsem nic? Ale toť pošetilost největší!

Věru, marná chvála — toť zlý mor a největší pošetilost, protože nás odvádí od slávy pravé a olupuje nás o nebeskou milost.

Neboť když se člověk líbí sám sobě, znechucuje se tobě; když se pachtí po chvále lidské, pozbývá pravých ctností.

5. Pravá sláva a svaté plesání záleží v tom, chlubiti se v tobě (I, Kor. 1, 31) a ne v sobě; radovati se ve jménu tvém a ne

z vlastní ctnosti; nemíti záliby v nižádném tvoru leč jen k vůli tobě.

Tvé jméno budiž pochváleno, nikoliv mé; tvé dílo budiž velebeno, nikoliv mé; chvalořečeno budiž svaté jméno tvé; lidská chvála nebudiž však nikdy údělem mým!

Tys sláva má, tys radost srdce mého.

V tobě se budu chlubiti a veseliti celičký den; ale sám v sobě se nechci chlubiti leč svými slabostmi (II. Kor. 12, 5).

6. Ať si lidé hledají vespolek slávy od sebe (Jan 5, 44); já budu hledati jen té, která pochází od samého Boha.

Všechna lidská sláva, lidská čest, všechna světská vznešenost — toť jen holá marnost a pošetilost proti věčné slávě tvé,

Ó Bože můj, blahoslavená Trojice, tvs pravda má a milosrdenství mé; jenom tobě budiž čest a chvála, moc a sláva po všecky věky věkův! (Tim. 1, 20.)

Kap. 41. Pohrdej veškerou časnou ctí!

1. Synu, netrap se, vidíš-li, jak se jiným dostává cti a povýšení, tebou však se pohrdá a tebe odstrkují.

Povznes srdce vzhůru ke mně do nebes, a nezarmoutí tě tolik, budou-li zde na zemi tebou pohrdati.

2. Pane, býváme zaslepeni a příliš snadno

nás svádí naše marnivost (II, Esdr, 1, 7). Zkoumáme-li se dobře, musím věru uznati, že se mi nikdy nestala od nikoho křivda a že nemám práva stěžovati si do tebe.

Ale protože jsem se často a těžce proti tobě prohřešil, právem zasluhuji, že brojí proti mně veškeré tvorstvo.

Právem mi tedy náleží, abych byl zahanben a opovržen, tobě však přísluší čest, chvála a sláva.

A nechci-li ochotně i rád snášeti, bude-li kde kdo mnou pohrdati, opustí-li mne všichni a nebudu-li zhola za nic pokládán: nebudu v nitru svém nikdy uklidněn ani ustálen ani na duchu osvícen ani dokonale s tebou spojen.

Kap. 42.

Nezakládejme pokoje svého na lidech!

1. Synu, zakládáš-li na někom svůj pokoj proto, že smýšlí zrovna tak jako ty a že je ti s ním žíti, neustálíš se nikdy a snadno se zapředeš.

Ale máš-li útočiště k Pravdě, která věčně žije a nikdy nepomine, nebudeš zarmoucen, když tě přítel opustí nebo ti zemře.

Ve mně ať má láska k příteli svůj základ a jen k vůli mně miluj toho, kdo se ti zdá hodný a je ti zde na světě zvláště milý.

Bez mne nemá přátelství platnosti ani stálosti, a jakákoli láska, které já neslučuji, není pravá ani čistá.

I musíš svou náklonnost k lidem, kteří ti milí jsou, potlačiti tou měrou, že by sis přál, pokud na tobě jest, živ býti i bez každého styku s lidmi.

Tím více se člověk přibližuje k Bohu, čím více se varuje radostí pozemských.

A tím více se povznáší k Bohu, čím hloub se ponořuje v sebe a čím skromněji sám o sobě smýšlí.

2. Kdo však si něco dobrého přičítá, zabraňuje tím přístup u milosti Boží, poněvadž milost Ducha svatého vyhledává jen srdce pokorného (I. Petr 5, 5).

Kdybys dovedl sebe zcela ničím učiniti a se od lásky pozemské vůbec odtrhnouti, dojista bych v tebe vyléval hojnost své milosti.

Ale ohlížíš-li se po tvorstvu zde, ztrácíš s očí Stvořitele samého.

K vůli Stvořiteli se uč přemáhati se ve všem, pak dospěješ k poznání věcí božských.

Když něco nenáležitě milujeme — třeba to bylo sebe nepatrnější — a když v srdci po tom bažíme, vzdaluje nás to od svrchovaného dobra a poskvrňuje nás.

Kap. 43.

Proti marným světským vědomostem.

1. Synu, nenech se zaujmouti krásnými a důvtipnými řečmi lidí! Neboť království Boží nezáleží v slovech, nýbrž v moci (I. Kor. 4, 20).

Dbej slov mých, která srdce rozohňují a mysl osvěcují, ke zkroušenosti pobádají a rozmanitou útěchu vlévají.

Nikdy ani slova nečti jen proto, aby ses zdál učenějším nebo moudřejším.

Umrtvuj v sobě hříšnost, a to ti více prospěje, než kdybys rozuměl nejrůznějším těžkým otázkám.

2. I kdys mnoho pročetl a mnohému se naučil, k jednomu prameni se musíš vždycky vraceti.

Já ť jsem, jenž učím moudrosti (Žalm 93, 10) a lepší poznání zjednávám lidem prosté mysli (Žalm 118, 130), než by je kdo jiný mohl naučiti.

Ke komu já mluvím, rychle se naučí moudrosti a na duchu velice prospěje.

Běda těm, kteří se lidí po všetečných věcech dotazují, ale o to nedbají, kterak by mi náležitě sloužili.

Přijde čas, kdy se ukáže Mistr všech mistrů, Kristus (Kol. 3, 4), Pán andělů, aby

vyslýchal všechny z úkolů jejich, to jest, aby zpytoval svědomí každého.

Tehdáž prohledáván bude Jerusalem s lucernami (Sof. 1, 12), zjeveny budou věci v temnosti skryté (I. Kor. 4, 5) a umlknou všechny klamné důvody lidských jazyků.

3. Já jsem, jenž pokornou duši v okamžiku tak povznesu, že pravdy věčné hloub chápe, než kdyby se kdo deset let ve škole učil.

Já učím bez hluku slov, bez zmatku všelijakých sporných domněnek, bez vychloubavosti, bez potyčky důvodů.

Já jsem, jenž učím lidi pohrdati věcmi pozemskými, znechucovati si věci vezdejší, vyhledávati věcí nebeských, zálibu míti u věcech věčných, vyhýbati se poctám, skládati všecku naději ve mne, mimo mne nic si nežádati a mne nade všechno vroucně milovati.

4. Neboť již leckdo, jenž mne vroucně miloval, naučil se věcem božským a dovedl mluviti věci podivuhodné.

Vzdav se všeho získal tím více, než kdyby byl hloubal o nejdůmyslnějších otázkách.

Mluvím pak k někomu o věcech obecných, k jinému o zvláštních; někomu se zjevuji líbezně ve znameních a podobenstvích, jinému však v jasném světle odhaluji tajemství.

Mluva knih jest jedna a táž, ale neučí všech čtenářů stejně; poněvadž já sám v nitru učím pravdě, zkoumám srdce, rozumím myšlenkám, povzbuzuji k činům, rozděluje každému, jak za hodno uznám (II. Kor. 12, 11).

Kap. 44. Netrap se věcmi vnějšími!

1. Synu, o mnohých věcech nemusíš ani věděti; bývá ť někdy lépe, když se pokládáš jako za mrtvého na zemi, jemuž celý svět jest ukřižován (Gal. 6, 11).

Také musíš všelicos pustiti mimo sebe, jakobys toho ani neslyšel, a hleděti si raději toho, co přispívá k tvému klidu.

Lépe jest odvraceti oči od věcí nelibých a nechati raději každého při jeho mínění, nežli se pouštěti do svárlivých hádek.

Budeš-li za dobré s Bohem, a dbáti jen jeho soudu, snáze to sneseš, nezvítězíš-li, když míníš, že jsi v právu.

2. Ó Pane, kam až to s námi došlo? Hle, časných škod oplakáváme, pro malý zisk se lopotíme a po něm se sháníme, ale utrpíme-li škodu na duši, rychle na to vzpomínáme a jen stěží po čase toho vzpomínáme.

Z čeho jest užitek dost malý nebo třebas ani žádný, o to dbáme; ale co je nám nejvýš potřebné, toho si ani nevšímáme, poně-

vadž všecka bytost naše se rozptyluje jen u věcech vnějších a nevzpamatuje-li se brzo, snadno v nich pak i utone.

Kap. 45. Nevěř každému; slovy se snadno chybuje.

1. Uděliž mi, Pane, pomoc v soužení, neboť pomoc lidská jest marná (žalm 59, 13).

Kolikrát jsem nenalezl věrnosti tam, kde jsem ji jistě čekal; a jak často jsem ji nalezl, kde bych se jí byl ani nenadál!

Marné je tedy skládati naději v lidi; v tobě, Bože, jest spása spravedlivých.

Veleben budiž, Pane Bože můj, ve všem, co se nám přihodí.

Jsme slabí a nestálí; snadno lze nás oklamati a my sami měníme se.

2. Kde je člověk, jenž by se dovedl zachovati ve všem tak opatrně a prozíravě, aby nikdy neupadl v klam nebo zmatek?

Ale kdo v tebe, Pane, důvěřuje a tebe upřímným srdcem hledá, tak snadno neklesne.

A přijde-li naň soužení a ať ho tísní sebe víc, ty jej z něho rychle vytrhneš nebo ho aspoň potěšíš, poněvadž neopustíš na věky toho, kdo v tebe doufá (Jud. 13, 17).

Zřídka se nalezne přítel tak věrný, by vytrval v každé tísni přítelově.

Ty, Pane, jediný jsi ve všem nejvěrnější a druhého takového není (Jud. 9, 19).

3. Ó jak moudře smýšlela ona duše svatá, která řekla: Mysl má jest ustálena a založena v Kristu (Sv. Háta).

Kdybych i já tak byl ustálen, nezmítala by mnou tak snadno bázeň lidská a nezranila by mne ostrá slova.

Kdo může všechno předvídati? Kdo je tak mocen, aby hrozícímu zlu vždy předešel?

Když i předvídané šípy nás často raní, jak by teprv těžce nezranily šípy, kterých ani předvídati nelze?

Ale proč jsem já ubožák nebyl prozíravějším? A proč také jsem jiným tak snadno uvěřil?

Ale ovšem jsme lidé a nic jiného než lidé křehcí, třeba nás mnozí za anděly mají a tak i nazývají.

Komu uvěřím, Pane? Komu, ne-li tobě? Ty jsi pravda, která neklame a oklamána býti nemůže.

A naopak zase: každý člověk je lživý (Žalm 115, 11), slabý, nestálý a vratký, obzvláště v řeči; nesmí se tedy hned uvěřiti všemu, ani když něco zní zdánlivě zcela pravdivě.

4. Jak moudře jsi nás varoval, abychom se měli před lidmi na pozoru (Mat. 10, 17).

Pravil jsi též, že nepřátelé člověka jsou domácí jeho (Mat. 10, 36); jakož i že nemáme věřiti, řekne-li kdo: „Aj, tuto jest (Kristus) anebo tamto (Mat. 23, 24).

Vytrestán jsem již vlastní škodou; kéž by mne to jen pobádalo k větší opatrnosti a nesvedlo opět k nové pošetilosti!

„Buď opatrný," praví mi kdosi, „buď opatrný a zachovej pouze u sebe, co ti svěřuji." A zatím, co já mlčím a věc tu mám za tajemství, on sám smlčeti nedovede, o čem mi uložil mlčeti, jde k jiným a prozradí mne i sebe.

Takových mluvků a lidí neopatrných uchovejž mne, Pane, abych neupadl do rukou jejich a sám také ničeho takového se nedopouštěl.

Slovo pravé a trvalé polož v ústa má, jazyk pak ošemetný daleko vzdal ode mne!

Co sám rád nemám, toho se musím bedlivě varovati.

5. Ó jak je dobře a pro pokoj žádoucno mlčeti o lidech a nevěřiti hned všemu bez rozdílu a neroznášeti pak dále, co jsme slyšeli!

Jak je dobře, málokomu se svěřovati, tebe, zpytatele srdcí, vždy vyhledávati (Přísl. 24, 12) a netočiti se podle větru lidských řečí (Ef. 4, 14),

nýbrž sobě přáti, aby se v nás i mimo nás všechno tak dálo, jak se líbí vůli tvé.

Chceme-li si nebeskou milost zachovati, ó jak je radno, vyhýbati se lidské okázalosti a nežádati si nic, co na venek budí jaksi obdiv, zato pak usilovati s veškerou pílí o to, co vede k nápravě života a k horlivosti.

Kolika lidem bylo na škodu, že se ctnost jejich rozhlásila a předčasně chválila!

A naopak, jak bylo pro mnohé dobře, že v tajnosti zachovali milost v tomto křehkém životě, o kterémž nutno říci, že je stálé pokušení a ustavičný boj (Job. 7, 1).

Kap. 46. V Boha skládejme důvěru, dopadají-li na nás šípy urážek.

1. Synu, pevně stůj ve svém předsevzetí a doufej ve mne! Co jiného jsou slova nežli holá slova? Letí vzduchem (Job 6, 26), ale kamenem nehnou.

Jsi-li vinen, pomýšlej na brzkou nápravu!

Nejsi-li si vědom ničeho, pak rád vytrp urážku pro Boha!

Není ostatně nic hrozného, musíš-li tu a tam nějaké slovo snésti, když těžších ran ještě nesneseš.

A proč se tolik trápíš pro maličkost? Zdaž ne jen proto, že jsi ještě příliš tělesný a více dbáš o lidi nežli třeba.

Protože se bojíš býti u lidí opovržen, ne-

rad bys byl trestán za své chyby, ale rád bys je zastřel všelijakou výmluvou.

2. Ale zkoumej se lépe a uvidíš, že v tobě ještě převládá svět a pošetlá touha líbiti se lidem.

Neboť když se lekáš, abys snad nebyl pokořen a pro své chyby zahanben, je viděti, že ještě nemáš pravé pokory, žes světu ještě docela neodumřel a svět že tobě není dosud ukřižován (Gal. 6, 14).

Ale slyš slovo mé a nebudeš dbáti deseti tisíc slov lidských (I. Kor. 14, 19).

Hle, kdyby se o tobě roznášely věci sebe zlomyslnější, jakých si jen možno vymysliti, co ti to uškodí, pustíš-li to mimo sebe a nedbáš-li toho ani za mák?

Může ti to jediný vlas z hlavy vytrhnouti?

3. Kdo se však neobrací do svého nitra a nemá Boha před očima, snadno se rozčilí pro každé káravé slovo.

Ale kdo ve mne důvěřuje a netrvá urputně na vlastním úsudku svém, nebude se lidí báti.

Jáť jsem soudce a znatel všech tajností; já vím, jak se věc udála; já znám toho, jenž křivdu spáchal, i toho, jenž ji snášeti musí.

Ode mne vyšlo slovo to a mým dopuštěním stalo se tak, aby se ukázalo smýšlení srdcí lidských (Luk. 2, 35).

Já budu jednou souditi vinníka i nevinného, ale napřed jsem chtěl zkoumati tajným soudem toho i onoho.

4. Svědectví lidí často klame; můj soud je pravý, on obstojí a nikdo jeho nezvrátí.

Mnohdykráte jest ovšem skryt a málokomu dopodrobna zjevný, ale nikdy se nemýlí ani mýliti nemůže, i když se očím nemoudrých nezdá správným.

Ke mně se tedy odvolej při každém soudu, nestůj však na vlastním rozhodnutí svém!

Neboť nezarmoutí spravedlivého, cožkoli by se mu od Boha přihodilo (Přísl. 12, 21). I kdyby ho někdo nařkl nespravedlivě, nebude toho dbáti.

Ale zase nebude marně jásati, chtějí-li ho jiní platnými důvody hájiti.

Pomyslíť sobě, že srdce i ledví člověka zkoumám já (Žalm 7, 10), jenž nesoudím podle tváře (Jan 7, 24) ani podle lidského zdání.

Býváť častokráte v mých očích vinou, co se podle soudu lidského pokládá za chvályhodno.

Modlitba.

5. Pane Bože, soudce spravedlivý, mocný a shovívavý (Žalm 7, 12), jenž znáš lidskou křehkost a zlobu, buď mou silou a celou dů-

věrou, neboť mé svědomí samo mi nepostačí.

Ty víš, čeho já nevím; a proto kdykoli jsem byl od lidí pokárán, slušelo se, abych se pokořil a tiše to snášel.

I promiň mi milostivě, kdykoli jsem si jinak počínal, a obdař mne znova větší ještě trpělivostí!

Neboť je pro mne lépe, abych tvým milosrdenstvím došel odpuštění, než abych spoléhal na domnělou svou spravedlnost a tak chtěl ospravedlniti chyby, utajené v mém svědomí.

Ač si nejsem ničeho vědom, proto ještě nejsem ospravedlněn (I. Kor. 4, 4), neboť vzdálíš-li své milosrdenství, nebude před tebou nižádný člověk shledán bez viny.

Kap. 47. Pro život věčný trpme i to nejhorší!

1. Synu, nesmí tě zdrcovati tíha prací, které jsi pro mne na sebe vzal, ani tě nesmí skličovati různé těžkosti. Zaslíbení má nechť tě posilní a potěší, kdykoli tě stihne něco trpkého.

Já jsem s to, abych tobě vše nahradil měrou svrchovanou, ba nade všechno pomyšlení.

Nebudeš se zde dlouho lopotiti ani ustavičně snášeti bolesti.

Vyčkej maličko a uzříš, jak rychle bude konec všemu zlu.

Přijde hodina, kdy přestane všechna práce a všechen shon.

Vždyť jen nepatrné a kratičké je všechno, co svým časem pomíjí.

2. Konej jen práci svou; pracuj věrně na vinici mé (Mat. 20, 4); já budu tvá odplata.

Piš, čti, zpívej, vzdychej, mlč, modli se, mužně snášej trampoty; život věčný stojí za to, ba za ještě tužší zápasy.

Dostane se ti klidu jednoho dne, který je Pánu znám. A nebude pak dne ani noci, jako je v životě vezdejším; nastaneť věčné světlo, neskonalá jasnost, trvalý pokoj a bezpečný klid.

Potom nebudeš bědovati: Kdo mne vysvobodí z těla smrti této? (Řím 7, 24). Ani nebudeš naříkati: Běda mi, že se můj pobyt v cizině prodlužuje (žalm 119, 5), neboť svržena bude smrt (Is. 25, 8) a nastane blaho nehynoucí; pak již nebude úzkostí, nýbrž nastane blažená radost, společenství utěšené a ušlechtilé.

3. Ó kdybys mohl viděti věčné koruny svatých v nebi; viděti, v jaké slávě nyní plesají ti, kteří se zde na světě zdáli povrhelem a jakoby téměř ani nezasluhovali

na živu býti: jistě bys v tu chvíli se pokořil až do prachu země a přál si raději býti všechněm lidem podřízen, než moci poroučeti i jen jedinému člověku.

A nepřál by sis užíti veselých dnů v tomto životě, nýbrž radoval by ses, že můžeš pro Boha trpěti: i pokládal bys za největší zisk svůj, že u lidí nejsi ničím.

4. Ó kdyby sis v tom liboval a hluboko si to vštípil do srdce, jak by ses opovážil i jen dost málo si stěžovati?

Což nestojí život věčný za to, abychom pro něj trpěli i to nejhorší?

Či jest to maličkost království Boží buď-to ztratiti nebo je získati?

Pozvedni tedy tvář svou k nebi! Hle, zde jsem i všichni svatí se mnou.

Na světě bylo jim mnoho bojovati (Žid. 10, 32), ale nyní se radují, nyní se těší, nyní jsou bez strachu, nyní odpočívají a věčně zůstanou se mnou v království Otce mého.

Kap. 48. **Den věčný a strasti vezdejší.**

1. Ó svrchovaně blažené obývání ve městě nebeském! Ó neskonale jasný dni věčnosti, tebe žádná noc nezastiňuje, svrchovaná Pravda sama tebe neustále ozařuje. Ty, dni ustavičné radosti, úplné bezpečnosti, ty se nikdy neměníš!

Ó kéž by mi už zasvitl den ten a konec bylo všemu zde na zemi!

Den ten září sice již nyní skvěle svatým v nebi jasem věčným, ale nám poutníkům pozemským svítí jenom zevzdáli a jen jako v zrcadle (Žid. 11, 13).

2. Nebešťané již vědí, kterak oblažuje věčnost; ale vyhnaní synové Evy vzdychají, jak trpký a trudný je život vezdejší.

Dni vezdejší jsou krátké a zlé (I. Mojž. 47, 9), samá jen to bolest a strast; mnohý hřích nás zde poskvrňuje, mnohá náruživost sp:utává; mnohý strach souží, mnohá starost mučí; mnohá všetečnost rozptyluje, mnohá marnost opřádá, mnohý blud mate, mnohá práce moří; pokušení nás obtěžují, rozkoše vysilují, nouze trápí.

3. Ó kdy bude konec všemu tomu zlu? Kdy budu vysvobozen z bídné poroby hříchů?

Kdy budu, Pane, míti na mysli jen tebe? Kdy naleznu v tobě dokonalou radost? Kdy dosáhnu pravé svobody beze všech okovů, bez té tíže ducha a těla?

Kdy nastane pokoj stálý, pokoj nezrušitelný a bezpečný, pokoj vnitř i vně, pokoj nikdy ničím nerušený?

Dobrý Ježíši, kdy stanu před tebou, abych na tebe patřil?

Kdy se budu obdivovati slávě tvého království? Kdy mi budeš všechno ve všem?

Ó kdy budu s tebou v království tvém, kterés připravil od věčnosti svým milený m?

Já ubožák a vyhnanec bloudím v zemi nepřátelské, a kolem mne každého dne jen boj a svízele největší.

4. Potěš mne v tomto mém vyhnanství; zmírni můj bol, neboť k tobě lká všechna má touha. Všechno, co mi svět k potěše nabízí, jest mi jen břemenem.

Co nejvroucněji bych si přál tebe požívati, ale není mi to dáno.

Rád bych se obíral jen věcmi nebeskými, ale věci pozemské a náklonnosti neumrtvené strhují mne dolů. Duchem bych se rád povznesl nad všechny věci, ale nevolky bývám nucen sloužiti tělu.

A tak bojuji já ubožák sám se sebou a jsem sám sobě na obtíž (Job 7, 20 — Řím. 7, 24), ježto duch můj touží vzhůru, tělo však dolů tíhne a mne strhuje.

5. Ó jakých muk zakouším, když se v mysli obírám věcmi nebeskými a pojednou se mi vyrojí celé hejno myšlenek smyslných, a to i při modlitbě! Bože můj, neodvracej své tváře ode mne a nezamítej služebníka svého!

Sešli hromobití a rozptyl je, vypusť své šípy a poděs je (Žalm 143, 6) — všechny ty přeludy zlého nepřítele.

Soustřeď v sobě všechny mé smysly; učiň, abych zapomenul na všechny věci světské a rychle od sebe zapudil s opovržením představy hříšné.

Přispěj mi ku pomoci, Pravdo věčná, aby mne žádná marnost nesvedla.

Přijď slasti nebeská, a prchniž před tváří tvou všeliká necudnost!

Také mi promiň a milostivě odpusť, kdykoli při modlitbě myslím na něco jiného nežli na tebe.

Opravdu se přiznávám, že bývám velice roztržitý.

Nebývámť častokráte (duchem) tam, kde stojím neb sedím, nýbrž spíše tam, kam mne unášejí mé myšlenky.

Tam jsem, kde je mysl má. Mysl má pak bývá často tam, kde je to, co miluji.

Snadno mi přicházívá na mysl, v čem si přirozenost má libuje, nebo co mi zvyk učinil milým.

6. Dobře jsi ty, Pravdo věčná, řekl zřejmě: Kde jest poklad tvůj, tam jest i srdce tvé (Mat. 6, 21).

Miluji-li nebe, rád rozjímám o věcech nebeských.

Miluji-li svět, těším se z radostí svět-

ských a rmoutím se, přijdou-li různé trampoty.

Miluji-li tělo, libuji sobě v představách tělesných.

Miluji-li ducha, rád myslívám na věci duchovní.

Cokoli totiž miluji, o tom rád mluvím, to rád slyším a představy o tom si i domů odnáším.

Ale blaze člověku, jenž pro tebe, Pane, všemu tvorstvu výhost dá, svou přirozenost krotí a žádosti tělesné horlivostí ducha křižuje (Gal. 5, 24), aby s nezkaleným svědomím tobě obětoval modlitbu čistou, ode všeho pozemského se odtrhl vně i uvnitř a tak hoden byl přidružen býti k andělským kůrům.

Kap. 49. Stesk po životě věčném a vzácná zaslíbení statečným zápasníkům.

1. Synu, pozoruješ-li, že si ti shůry vlévá do duše stesk po věčné blaženosti a že bys i rád vyšel ze stánku těla svého (II. Petr 1, 13), abys patřil na jasnost mou, stínem proměnlivosti nezastíněnou (Jan 17, 24 — Jak. 1, 17), ó pak rozšiř své srdce a se vší dychtivostí vítej svatý zásvit ten!

Děkuj, co jen můžeš, nebeské dobrotě, která s tebou tak milostivě jedná, tebe laskavě navštěvuje, vroucně rozněcuje a vy-

soko povznáší, abys vlastní tíží neklesl zase k věcem pozemským.

Neboť nedosáhl jsi toho svým rozjímáním ani úsilím, nýbrž stalo se tak jenom dobrotou nebeské milosti a blahovůle, která chce, abys prospíval v ctnostech, zvláště pak v pokoře, a se ozbrojil pro další zápasy i přilnul celým srdcem ke mně a s vroucí horlivostí mně sloužil.

2. Vidíváš, synu, často, když oheň hoří, že plamen, který vyšlehne, nebývá bez kouře.

Zrovna tak vzplane u některých lidí touha po věcech nebeských, ale oheň touhy té nebývá bez pokušení, která vycházejí z tělesných náklonností.

I nekonají lidé vždy jenom pro čest Boží, čeho si od Boha tolik toužebně přáli.

Taková bývá častokráte i také tvá touha, o které jsi sám myslel, že bude obzvláště prudká a mocná.

Neníť čisté ani dokonalé, co jest poskvrněno samoláskou.

3. Nikdy ode mne nic nežádej, co by ti bylo milé a k tvému pohodlí, nýbrž o to pros, co mně jest příjemné a mně ke cti; neboť soudíš-li rozumně, musíš tomu, co já ustanovím, dáti přednost před svou tužbou a před tím vším, po čem bažíš; a podle toho jest se ti také říditi.

Znám dobře tužbu tvou a slyšel jsem časté vzdechy tvé (Žalm 37, 10). Rád bys měl už nyní skvostnou svobodu synů Božích (Řím. 8, 21); už nyní se kocháš v představách příbytku věčného a vlasti nebeské, v níž jen radost samá. Ale ještě nepřišla hodina tvá; ještě žiješ v čase jiném, čase to boje, práce a zkoušky (Kaz. 3, 8).

Rád bys měl svrchované dobro, ale ještě je míti nemůžeš.

Já jsem dobro to, čekej mne, dí Pán, až přijde království Boží (Luk. 22, 18).

4. Ještě musíš na zemi prodělati mnohou zkoušku a v mnohém býti vytříben.

Radosti se tobě tu a tam dostane, ale úplného ukojení nikoliv.

Vzmuž se tedy a buď silný (Jos. 1, 6) v tom, co konáš, i v tom, že trpělivě snášíš, čemu se jinak přirozenost tvá na odpor staví.

Nutno, abys oblékl nového člověka a zcela jiným se stal (Ef. 4, 24).

Častokráte musíš činiti, do čeho se ti nechce; a co bys rád chtěl, toho musíš nechati.

Co se jiným zlíbí, šťastně se vydaří; co se tobě líbí, nezdaří se.

Co jiní řeknou, vyslechne se; co ty řekneš, jakoby nic nebylo.

Jiní budou o ledacos prositi a dostanou; ty poprosíš také a neobdržíš nic.

Simeon vzal jej na lokte a velebil Boha.
(Luk. 2, 28.)

5. Jiné budou lidé vychvalovati; o tobě se ani nezmíní.

Jiným se svěří úřad ten neb onen; ale ty jakobys nebyl k ničemu.

Nad tím se přirozenost tvá bude někdy rmoutiti a bude věru div, sneseš-li to všechno trpělivě.

Tak a podobně bývá v mnohých věcech zkoušen věrný sluha Páně, do jaké až míry se dovede zapírati a ve všem přemáhati.

Sotva kdy bývá tolik třeba, abys sám sobě odumřel, jako když musíš viděti a strpěti, co se tvé vůli příčí; zvláště pak když se ti poroučí něco nepříslušného nebo méně vhodného.

A poněvadž jsa podřízen se neodvažuješ vyšší moci se opříti, bývá ti velmi těžko, musíš-li kráčeti podle pokynů jiných a zříkati se každého mínění svého.

6. Ale měj na mysli, synu, ovoce takovéto námahy, že brzo bude jí konec; pomni, jak nesmírná odplata tebe za to čeká. Pak dojista nebude ti nic obtížno, nýbrž povzbudí to co nejvíce tvou trpělivost (Žid. 6, 18).

Neboť i za to, že se nyní sám dobrovolně zříkáš trochu vlastní vůle, budeš míti plnou svou vůli v nebesích.

Tam totiž najdeš vše, čeho se ti jen zachce; vše, čeho si jen přáti můžeš.

Tam se ti dostane všelikého dobra, a netřeba se ti pak báti, že bys je kdy mohl ztratiti.

Tam bude vůle tvá vždy zajedno s vůlí mou a nebude si přáti nic jiného, nic pro sebe zvláštního.

Tam se ti nikdo nezprotiví; nikdo nebude na tebe žalovati; nikdo ti překážeti; nic ti nebude v cestě; zato však budeš tam míti všechno, po čem jen zatoužíš; a to bude občerstvovati celé srdce tvé a ukojí je dokonale.

Tam ti dám slávu za utrpěnou potupu, roucho čestné za dřívější smutek (Is. 61, 3), za místo poslední zde na zemi dám ti stolici královskou na věky (I. Mach. 2, 57).

Tam bude poslušnost těžiti nejkrásnější ovoce; tuhé pokání obrátí se v radost a pokorná podřízenost bude slavně korunována.

7. I skláněj se zde na zemi pod rukama všech a nedbej, kdo řekl to neb kdo nařídil ono.

Ale toho dbej bedlivě, abys ochotně a rád všechno přijal a upřímně se snažil vyplniti všechno, cokoli ti tvůj představený neb i někdo mladší anebo tobě roveň nařídí nebo ti dá na srozuměnou.

Ať si hledá ten to a onen ono; ať se honosí ten tím a onen oním, a ať si je za to chválen třeba milionkrát, ty si nelibuj ani

v tom ani v onom, nýbrž hledej svou radost jen ve svém ponížení, v mém zalíbení a v mé oslavě!

Měj jenom to přání, aby Bůh tebou, životem tvým i smrtí tvou (Fil. 1, 20), vždy byl oslaven.

Kap. 50. Kterak se odevzdati do rukou Božích, jsme-li opuštěni.

1. Pane Bože, Otče svatý, budiž nyní i na věky veleben, neboť stalo se, jak jsi chtěl; a vše, co činíš, dobře jest.

V tobě veseliž se služebník tvůj, nikoli v sobě ani v čem jiném; poněvadž ty jediný jsi pravá radost; ty, Pane, jsi má naděje a koruna, tys má radost a sláva.

Co má služebník tvůj, leč co přijal od tebe (I. Kor. 4, 7), a to zcela nezaslouženě? Tvé jest všechno, cos dal i učinil.

Chudák jsem já a lopotím se od mladosti (žalm 87, 16), a duše má bývá mnohdy až k slzám zkormoucená; častokráte také bývá rozrušena, když mi hrozí utrpení.

2. Srdce mé touží po slasti pokoje; vroucně si přeje pokoje synů tvých, které paseš na výsluní své útěchy.

Skýtáš-li mi pokoje, vléváš-li mi posvátnou radost, plesá duše služebníka tvého jásotem a vroucně tě velebí.

Ale vzdálíš-li se, jak to často činíváš, již

nebude moci služebník tvůj spěchati po cestě tvých přikázání, nýbrž sklesne na kolena, aby se bil v prsa, neboť již mu není tak blaze, jako bylo včera a předevčírem, kdy světlo tvé zářilo nad jeho hlavou a on nalezl ochranu ve stínu svých perutí (Žalm 16, 8) před dorážejícím pokušením.

3. Otče spravedlivý a věčné chvály hodný, přišla hodina zkoušky pro služebníka tvého.

Otče milený, záhodno jest, aby nyní služebník tvůj něco trpěl pro tebe.

Otče věčně velebný, přišla hodina, kterous předvídal od věčnosti, aby tvůj služebník na venek na chvíli jaksi podlehl, ale vnitř aby bez úhony stále před tebou žil;

aby maličko byl pohaněn, pokořen, před lidmi odstrčen, soužením a slabostmi zkrušen, aby pak zase povstal s tebou v červáncích nového světla a byl oslaven v nebesích.

Tys sám, Otče svatý, tak ustanovil a tak tomu chceš; i stalo se, co jsi sám nařídil.

4. Vždyť jest to milost pro tvého přítele, aby na světě trpěl a sužován byl pro svou lásku k tobě, kolikrátkoliv a od kohokoli to naň dopustíš.

Bez tvého úradku, bez tvé prozřetelnosti a bez příčiny nic se na zemi nestane.

Dobře mi, Pane, žes mne pokořil, abych se naučil tvým spravedlivým ustanovením

(žalm 118, 71) a odvrhl od sebe všechnu vypínavost a opovážlivost.

Prospěšno mi, že se hanbou zarděla má tvář (žalm 68, 8), abych sobě hledal útěchy raději u tebe nežli u lidí.

Tím jsi mne i naučil chvěti se před nevyzpytatelným soudem tvým, neboť ty stíháš spravedlivého i bezbožného, ale jen po právu a spravedlivě.

5. Děkuji ti, žes neušetřil mých provinění, nýbrž mne šlehal ranami trpkými, žes na mne totiž sesílal bolesti a mne sklíčoval útrapami vně i vnitř.

Není pod nebem nikoho, kdo by mne potěšil, leč ty, Pane Bože můj, nebeský lékaři duší, jenž šviháš i uzdravuješ, uvádíš do hrobu a zase z něho vyvádíš (Tob. 13, 2).

Tvá kázeň mne vždycky vede k dobrému a sama nejlépe poučí (žalm 17, 36).

6. Hle, Otče milený, jsem v rukou tvých a skláním se pod metlou tvé kázně.

Šlehej hřbet můj, šlehej šíji mou, abych zpurnost svou sehnul pod jho tvé vůle.

Učiň ze mne žáka zbožného a pokorného, jenž by se řídil každým pokynem tvým, neboť tak nás lidi rád vychováváš.

I odevzdávám se tedy se vším, co mám, do kárné školy tvé, neboť lépe jest býti trestán zde na zemi nežli na věčnosti.

Ty znáš všechny věci vůbec a každou zvlášť, a nic není tebe tajno, co se skrývá ve svědomí lidském (Job 42, 2).

Budoucí věci znáš prve, nežli se stanou (Dan. 13, 42), a netřeba, aby tě kdo poučoval nebo ti připomínal, co se děje na zemi.

Ty víš, co mi pomáhá k duchovnímu prospěchu; víš dobře, jak útrapy dovedou vyčistiti rez mých nepravostí.

Nalož tedy se mnou podle svého zalíbení, kterého jen si žádám, a nepohrdej mnou pro hříšný život můj, kterýž není nikomu tak dobře znám jako tobě samému.

7. Dejž mi, Pane, abych věděl, co věděti mám; miloval, co milovati mám; chválil, co se tobě nejvíce líbí; to zavrhoval, co se oškliví očím tvým.

Nedopouštěj, abych soudil podle vnějšího zdání aniž co posuzoval podle doslechu lidí (Is. 11, 3) nezkušených. Nauč mne rozlišovati správně věci viditelné od duchovních a nade vše pak vždycky zkoumati, co se líbí vůli tvé (Sir. 2, 19).

8. Lidské smysly se často mýlí; mýlí se také milovníci světa, když milují jen to, co možno viděti.

Oč pak jest člověk lepší proto, že ho lidé považují za něco více?

Šibal klame šibala, marnivý marnivého, slepý slepého, neduživý neduživého, když

ho přemrštěnou chválou přeceňuje; vlastně pak ho tím spíše jen zahanbuje, když ho neprávě vychvaluje.

Neboť jen tolik a nic více jest člověk, kolik jest v očích Božích, dí pokorný svatý František.

Kap. 51. Oddejme se skrovnějším skutkům ctnosti, nestačíme-li k vyšším.

1. Synu, v ohnivé touze po ctnosti se ustavičně neudržíš ani nemůžeš trvale zůstati na nejvyšším stupni vnímání nebeských věcí. I musíš někdy sestoupiti k věcem nižším a snášeti třeba nevolky a nerad břímě života porušitelného; je to jen následek prvotního porušení našeho.

Dokud chodíš v těle smrtelném, vždycky se bude v tobě ozývati jakás omrzelost a stísněnost.

Protože máš tělo, budeš si jistě častěji stýskati na břímě svého těla, že ti totiž nedopřává, abys mohl nerušeně se oddati věcem duchovním a nazírání věcí věčných.

2. A tu je radno, aby ses spokojil skutky skrovnějšími a spíše zevnějšími, abys hleděl pookřáti v skutcích dobrých, s pevnou důvěrou očekával mého příchodu a milosti s nebe, abys dále vyhnanství své a suchopárnost mysli trpělivě snášel, až bych tě zase navštívil a všech úzkostí zbavil.

Neboť pak způsobím, že zapomeneš na všechny své svízele a dojdeš klidu v nitru svém.

Rozprostru před tebou luhy Písma svatého, aby ses s uvolněným srdcem rozběhl po cestě mých přikázání (Žalm 118, 32).

I řekneš pak: Utrpení nynějšího času nejsou ničím proti budoucí slávě, kteráž se zjeví na nás (Řím 8, 18).

Kap. 52. Neměj se za hodna útěchy, nýbrž pamatuj, že zasluhuješ trest.

1. Pane, nejsem hoden tvé útěchy ani tvého duchovního navštívení; a spravedlivě se mnou nakládáš, necháváš-li mne bez pomoci a útěchy.

Neboť i kdybych prolil celé moře slzí, ještě bych nebyl hoden tvé potěchy.

Vždyť nezasluhuji, než abych byl šlehán a trestán, protože jsem tě těžce a často urazil a se velice v mnohém prohřešil.

Když tedy všechno dobře považím, věru, že nejsem hoden ani nejmenší útěchy.

Ale ty dobrotivý a milosrdný Bože, jenž nechceš, aby díla tvá zahynula (II. Král. 14, 14), ráčíš zcela nezaslouženě sesílati svému služebníku útěchu nade všechen lidský pomysl, jen abys ukázal hojnost své dobroty na nádobách svého milosrdenství (Řím. 9, 23).

Neboť útěcha, kterou ty dáváš, je zcela jiná než plané řeči lidské.

2. Co dobrého jsem vykonal, Pane, že mi dopřáváš útěchy nebeské?

Nepamatuji se, že bych byl co dobrého vykonal, ale dobře vím, že jsem se odjakživa více klonil ke hříchu a stále váhal se polepšiti.

Je tomu tak a nezapírám to. Kdybych jinak mluvil, ty sám bys vyvstal proti mně a nikdo by mne pak neobhájil. Co jiného zasloužil jsem za své hříchy nežli peklo a věčný oheň? (Mat. 18, 8.)

Věru, přiznávám se, že zasluhuji všeliký posměch i opovržení a že ani nejsem hoden počítán býti k nábožným ctitelům tvým. A ačkoliv to nerad slyším, přece jen podle pravdy musím sám sebe kárati ze svých hříchů, abych si snáze zasloužil milosrdenství tvé.

3. Co řeknu jsa vinen a všecek zahanben?

Nenalézám jiných slov než abych zvolal: Zhřešil jsem, Pane, zhřešil jsem, smiluj se nade mnou, odpusť mi!

Popusť mne maličko, abych oplakal bolest svou, prve než půjdu do země tmavé a přikryté mrákotou smrti (Job. 10, 20—21).

Nač jiného u vinníka a bídného hříšníka tak důrazně naléháš, než aby se z hříchů svých kál a se pokořil?

Z pravé lítosti a pokory srdce prýští naděje odpuštění, rozervané svědomí se usmiřuje, ztracená milost se opět nalézá, člověk nabývá ochrany proti budoucímu hněvu a ve svatém polibku setkávají se spolu — Bůh a duše kající.

4. Zkroušená lítost nad hříchy je tobě, Pane, obětí příjemnou (Žalm 50, 19), vydávající před tebou vůni mnohem líbeznější nežli zápal kadidla.

Toť také jest ona masť lahodná, kterous chtěl míti vylitu na svaté nohy své (Luk. 7, 47), neboť srdcem zkroušeným a pokorným nikdys nepohrdl.

Tuť jest útočiště před zlobou nepřítele; tuť se napravuje a omývá, co hřích jinde pokazil a poskvrnil.

Kap. 53. Milost Boží nesnáší se s věcmi světskými.

1. Synu, má milost je něco drahocenného; nestrpí, aby směšována byla s věcmi světskými nebo s radostí pozemskou.

Musíš tedy od sebe odvrhnouti všechno, co milosti překáží, přeješ-li si, aby měla k tobě volný přístup.

Vyhledej si ústraní; rád dlívej sám pro sebe, nehledaje marných rozprávek; Boha pak tím vroucněji pros, aby sis zachoval stále zkroušenou mysl a čisté svědomí.

Celý svět budiž ti ničím! Nade všecko na světě budiž ti obírati se s Bohem.

Neboť nemůžeš se v duchu se mnou obírati a zároveň sobě libovati v pomíjejících věcech.

I také od svých známých a milých přátel musíš srdce odkloniti a mysl tvá nesmí toužiti po časných radostech.

V tom smyslu apoštol Petr zapřisahá věřící Kristovy, aby si vedli jako příchozí a poutníci na tomto světě (I. Petr. 2, 11).

2. Ó jak velikou důvěru bude míti ten umírající, jehož zde na světě vůbec nic nepoutalo.

Ale mysl nezdravá nepochopí, co jest míti srdce ze všeho zcela vymaněné, tak jako člověk smyslný neporozumí svobodě člověka bohomyslného (I. Kor. 14, 2).

A přece nezbývá, chce-li kdo býti opravdu bohomyslným, než aby se zřekl všech věcí, jak blízkých tak vzdálených, a před nikým se neměl tolik na pozoru jako sám před sebou.

Přemůžeš-li dokonale sám sebe, to ostatní si již snáze podmaníš.

Dokonalé vítězství jest zvítěziti nad sebou samým.

Neboť kdo sám sebe tak na uzdě drží, že tělesnost jeho poslouchá rozumu, rozum pak ve všem poslouchá mne, tenť jest

opravdu vítěz nad sebou, ten opanoval svět.

3. Toužíš-li dospěti až k takové dokonalosti, musíš zmužile začíti, sekeru ke kořeni přiložiti (Mat. 3, 10) a vytrhnouti i zdolati všecku svou nezřízenou samolásku i potlačiti lásku k jakémukoli zvláštnímu a hmotnému dobru, která v tobě ještě vězí.

Z té chyby, to jest z nezřízené samolásky, klíčí téměř všechno, co se musí z kořene vypleniti. Teprve když se ten zlý kořen vyhubí a zničí, nastane pokoj a stálý klid.

Ježto se však málo lidí přičiňuje, aby sobě zcela odumřeli a všemu výhost dali, proto zůstávají stále svými vlastními otroky a nemohou se duchem nad sebe povznésti.

Kdo však chce se mnou v pravé svobodě kráčeti, musí umrtviti v sobě všechny zlé a nezřízené náklonnosti a nesmí na ničem lpěti přílišnou a smyslnou láskou.

Kap. 54.

Přirozenost a milost — jak různě se jeví.*)

1. Synu, dávej bedlivý pozor na hnutí přirozenosti a hnutí milosti; jsouť od sebe zcela

*) **Přirozeností** se zde rozumí přirozenost lidská, pokažená sobectvím nebo nepravou samolláskou.

Milost značí zde křesťana, jehož milost Ducha svatého osvěcuje a posiluje.

rozdílná a zase jsou si tak blízká, že je sotva kdo od sebe rozezná kromě člověka bohomyslného a v sobě osvíceného.

Všichni sice lidé přejí si dobra a také při svých řečích i skutcích předstírají vždy něco dobrého, a právě proto se mnozí klamou zdánlivým dobrem tím.

2. Přirozenost je lstivá a mnohé lidi láká, léčky jim strojí a je klame, za konečný pak účel všeho má jen samu sebe.

Ale milost kráčí prostince; varuje se i každého zlého zdání (I. Tess. 5, 22); nepředstírá klamu a všechno koná pouze jen pro Boha, v němž i také chce na konec spočinouti jakožto v cíli svém.

3. Přirozenost nerada se umrtvuje, nerada je tísněna nebo přemožena; nerada se podřizuje ani na sebe jho dobrovolně nebéře.

Milost však sebe umrtvuje, odpírá smyslnosti, jest ráda podřízena; snese nad sebou každého, nehorlí o svou volnost; ráda se podrobuje kázni, není panovačná, libuje si v závislosti na Bohu, v níž i ráda jest a zůstává, a k vůli Bohu podřizuje se ochotně každému.

4. Přirozenost pracuje vždy jen pro sebe a dává pozor, kde jen by jí nějaký zisk vzešel od jiných.

Milost však nepřihlíží k tomu, co by jí

samé bylo ku prospěchu a pohodlí, nýbrž raději dbá, z čeho by jiní měli užitek.

5. Přirozenost hledá čest a vidí ráda, prokazuje-li se jí pocta.

Milost však všechnu čest a slávu věrně vrací Bohu.

6. Přirozenost leká se všeho, co by jí způsobilo zahanbení nebo potupu.

Milost však se raduje, když pro jméno Ježíše trpí pohanění (Sk. 5, 41).

7. Přirozenost má ráda zahálku a pohodlí těla.

Milost však nesnese zahálky, nýbrž s radostí chápe se práce.

8. Přirozenost žádá si věcí vzácných a krásných; štítí se věcí skrovnějších a hrubších.

Milost však libuje si u věcech prostých a skrovných; nehrozí se věcí drsných a neštítí se ani roucha vetchého.

9. Přirozenost hledí si věcí pozemských; těší se z časného zisku; rmoutí se nad ztrátou majetku; rozčiluje se každým křivým slovem.

Milost však hledí si věcí věčných; nelpí na pozemských; není sklíčena ztrátou majetku, neroztrpčuje se slovy sebe tvrdšími, poněvadž si uložila svůj poklad a svou radost v nebesích, kdež se jí nic neztratí.

10. Přirozenost jest chtivá a raději béře,

nežli dává; má ráda, když jí něco náleží, a chce míti všechno jen pro sebe.

Milost však je štědrá a nezištná, pro sebe nechce nic, spokojí se málem, věříc, že blahoslaveněji jest dávati nežli bráti.

11. Přirozenost chová náklonnost k tvorům, k vlastnímu tělu, k marnostem a zbytečným vycházkám.

Ale milost pudí k Bohu a ctnostem, zříká se tvorů, vzdaluje se světa, nenávidí žádostí tělesných, omezuje vycházky, ostýchá se veřejnosti.

12. Přirozenost chtívá míti něco pro radost, v čem by se mohla kochati.

Ale milost hledá potěšení jen v Bohu a v něm se kochá; on jest pro ni dobro svrchované, které předčí nad všeliké dobro viditelné.

13. Přirozenost činí všecko jen pro svůj zisk a vlastní pohodlí; nic neudělá zadarmo; za každý dobrý skutek svůj očekává zase něco jiného aneb lepšího anebo chvály a přízně lidské. Přeje si, aby se na její činy nebo dary kladla obzvláštní váha.

Milost však nehledá nic pozemského: nepřeje si v odměnu jiné odplaty než Boha samého a netouží míti z nezbytných potřeb životních leč tolik, co by ji pomáhalo dosáhnouti věcí věčných.

14. Přirozenost se těší, má-li mnoho pří-

tel a příbuzných; chlubí se vznešeným rodem a původem; lichotí se k velmožům; pochlebuje boháčům; tleská svým stoupencům.

Milost však miluje i nepřátele (Luk. 6, 27); nechlubí se množstvím přátel; nedbá, je-li kdo z lepšího stavu neb rodu, leč když při něm shledá i také více ctností.

Přeje spíše chuďasu nežli boháči; má více soucitu s nevinným nežli s mocným; raduje se s přáteli pravdy, ne však s licoměrníky.

Povzbuzuje neustále lidi hodné, aby horlili o dary lepší (I. Kor. 12, 31) a ctnostmi se připodobňovali Synu Božímu.

15. Přirozenost při dost malém nedostatku a nepatrné obtíži již sobě stěžuje.

Milost statečně snáší i velikou nouzi a bídu.

16. Přirozenost myslí při všem jen na sebe; za svůj prospěch bojuje a o něj horlí.

Milost pak obrací všechno zpět k Bohu, od něhož všechno pochází; sama si nic dobrého nepřičítá ani v sebe opovážlivě nedoufá; nepře se, nechce míti vždy navrchu, nýbrž podrobuje všechno, co cítí nebo myslí, věčné moudrosti a božskému rozsudku.

Přirozenost by ráda znala kdejakou tajnost a shání se po novinkách; ráda se veřejně ukazuje a nejraději by svými smysly všecko postřehla; ráda se všude ukazuje a

činívá jen to, z čeho by jí vzešly chvála a obdiv.

Ale milost nestará se o novinky; nedbá o věci všetečné, poněvadž ví, že všechno to pochází jen z prvotní porušenosti lidské a že vlastně nic není na zemi nového ani stálého.

I učí krotiti smysly, varovati se marné samolibosti a chlouby; učí raději pokorně skrývati, co je hodno chvály a obdivu; ve všech věcech i vědomostech vyhledávati jen to, co jest užitečné, z čeho by vzešla Bohu čest a sláva.

Nehledá lidské chvály ani pro sebe ani pro své přednosti, nýbrž si přeje, aby v darech svých veleben byl Bůh, jenž všecko uštědřuje z pouhé lásky své.

17. Milost, která tak veliké věci činí, je nadpřirozené světlo a zvláštní dar Boží; jest vlastně neklamnou známkou vyvolených a bezpečnou zárukou věčné spásy (Ef. 2, 8 — 1, 14). Onať člověka povznáší nad věci pozemské a učí ho milovati věci nebeské; ona člověka smyslného přetvořuje v bohomyslného.

Čím více tedy kdo přirozenost svou krotí a ji si podmaňuje, tím více milosti mu Bůh vlévá, a tak člověk bohomyslný den ode dne novým údělem milostí se přetvořuje v obraz Boží (Kol. 3, 10).

Kap. 55. Porušená přirozenost lidská a vítězná síla milosti Boží.

1. Pane Bože můj, jenž jsi mne stvořil k obrazu a podobenství svému, uděl mi milost svou, kteráž, jak jsi mi ukázal, je tolik důležitá a k spáse potřebná; uděl mi ji, abych přemohl přirozenost svou, která je velmi porušena a mne strhuje do hříchů a záhuby.

Neboť cítím v údech zákon hříchu, kterýž odporuje zákonu mysli mé (Řím. 7, 23), a jako zajatce mne vleče, abych v mnohých věcech poslušen byl své tělesnosti. I nemohu odolati jejím útokům, nepomůže-li mi tvá milost, která by svatým ohněm roznítila mé srdce.

2. Ano, potřebuji milosti tvé a to milosti hojné, abych přemohl svou přirozenost, vždycky náchylnou ke zlému hned už od mladosti mé (I. Mojž. 8, 21).

Pokleslať přirozenost lidská v prvním člověku Adamovi a porušena je hříchem (Řím. 5, 12); pokuta pak této viny přechází na všechny lidi. A tak přirozenost, kterous přece stvořil dobrou a neposkvrněnou, sama již pokládá se nyní za hříšnou, za chorobnou a porušenou, a to proto, že hnutí její, zůstaveno jsouc samo sobě, vede k zlým a nízkým pudům.

Neboť skrovničká síla, co nám jí zbylo, ta jest jen jako jiskřička pod popelem.

Jiskřičkou tou jest rozum přirozený, zastíněný temnou mrákotou, jenž sice dovede rozsuzovati dobré a zlé, rozeznávati pravdu od nepravdy, ale nedostává se mu síly, aby též vykonal, co schvaluje; nemáť tolik světla, aby jasně pravdu poznal, a je příliš sláb, aby náklonnostem člověka vrátil původní neporušenost.

3. Odtud pochází, Bože můj, že sobě libuji v zákoně tvém podle vnitřního člověka a vím, že tvé přikázání vždy jest svaté, spravedlivé a dobré (Řím. 7, 12, 22) i že učí varovati se všeho zla i hříchu.

Ale tělem sloužím zákonu hříchu (Řím. 7, 25), poslouchaje více tělesnosti své nežli rozumu.

A tak se stává, že mívám sice vůli dobrou, ale abych dobré i také konal, toho u mně nebývá (Řím. 7, 18).

I mívám také mnoho krásných předsevzetí, ale při nepatrné již překážce couvám a ochabuji, nedostane-li se mi od tebe milosti, kteráž by posilnila mou slabost.

A tak sice poznávám cestu k dokonalosti a dost dobře též vidím, jak bych jednati měl,

ale klesaje pod tíží své porušenosti nedovedu se vzchopiti k věcem dokonalejším.

4. Ó Pane, jak svrchovaně potřebuji milosti tvé, abych skutek dobrý započal, v něm pokračoval a jej i dokonal!

Neboť bez tvé milosti nic dobrého nedovedu, ale všecko mohu s tebou, když mne posiluje milost tvá (Fil. 4, 13).

Ó milosti v pravdě nebeská, bez tebe naše zásluhy nejsou ničím a dary přirozené nemají ceny.

Umění, bohatství, krása, síla nadání, výmluvnost — to všechno nic není před tebou, Pane, bez milosti tvé.

Neboť darů přirozených dostává se lidem dobrým stejně jako zlým; ale milost čili láska jest zvláštním údělem vyvolených, a ta teprv nás činí hodnými života věčného.

Milost ta tolik předčí nade všechno jiné, že ani dar proroctví ani moc zázraky činiti ani sebe hlubší badání o věcech božských bez ní nejsou ničím.

Ba ani víra ani naděje ani jiná ctnost nejsou tobě milé bez lásky, bez tvé milosti.

5. Ó nade vše blažená ty milosti, ty chudého duchem činíš bohatým a bohatce s hojnými statky činíš v srdci pokorným.

Ó přijď a skloň se ke mně, naplň mne hned brzo z rána útěchou svou (Žalm 89, 14), aby má duše únavou a vyprahlostí neochabla po celý den.

Úpěnlivě prosím, Pane, kéž naleznu mi-

lost před očima tvýma (I. Mojž. 18, 3), neboť postačí mi tvá milost (II. Kor. 12, 9), třeba bych nedosáhl, čeho si žádá přirozenost má.

Ať na mne sešleš sebe víc pokušení a soužení, nic se nebudu báti zlého (žalm 22, 4), bude-li se mnou milost tvá.

Onať jest má síla, onať mi dá radu i pomoc.

Onať má více moci než všichni nepřátelé a více moudrosti než všichni mudrci.

6. Onať učí pravdě, vede ke kázni, osvěcuje srdce, těší v úzkostech, zaplašuje zármutek, odnímá bázeň, rozněcuje zbožnost, vyluzuje slzy.

Bez ní co jsem jiného nežli dřevo suché (Sir. 6, 3) a kmen neužitečný, který není k ničemu, než aby byl vyhozen?

Tvá tedy milost, Pane, vždy mne předcházej i provázej; ona mne i rozněcuj, abych s horlivým úsilím vždy pilen byl skutků dobrých.

Kap. 56. Zapírejme sami sebe a s křížem následujme Krista!

1. Synu, tou měrou, kterou se sám ze sebe vyzuješ, budeš moci se mnou splynouti. Jako ten dosahuje vnitřního klidu, kdo pro sebe od světa nic nechce, tak ten, kdo se sám sebe vzdá, spojuje se s Bohem.

Chci, aby ses konečně naučil dokonale se zapírati a následoval mé vůle, a to bez odmluvy i beze stesku.

Následuj mne! (Mat. 9, 9.) Já ť jsem cesta, pravda a život (Jan 14, 6). Bez cesty nelze jíti, bez pravdy nelze nic poznati, bez života nelze žíti.

Já jsem cesta neklamná, pravda svrchovaná, život neskonalý.

Já jsem cesta nejpřímější, pravda nejvyšší, život pravý, život blažený, život nestvořený.

Setrváš-li na cestě mé, nalezneš pravdu, a pravda osvobodí tě, a dojdeš života věčného (Jan 8, 32 — I. Tim. 6, 12).

2. Chceš-li vejíti do života, zachovávej přikázání (Mat. 19, 17).

Chceš-li poznati pravdu, mně věř!

Chceš-li býti dokonalým, prodej všechno, co máš (Mat. 19, 21).

Chceš-li býti učedníkem mým, zapři sebe sám! (Mat. 16, 24.)

Chceš-li dojíti života věčně blaženého, uč se pohrdati vezdejším!

Chceš-li býti povýšen v nebesích, pokořuj se na zemi! (Mat. 23, 12).

Chceš-li se mnou kralovati, nes se mnou kříž!

Neboť jenom přátelé kříže nalézají cestu k blaženosti a pravému světlu.

3. Ty, Pane Ježíši Kriste, jenž jsi měl život krušný a jímž svět opovrhoval, dejž mi, abych tebe následoval, sám také pohrdaje světem.

Neníť služebník nad pána ani učedník nad mistra (Jan 13, 16).

Celý můj život ať jest jen cvičnou školou podle vzoru života tvého, neboť v něm naleznu spásu a pravou svatost.

Cokoli jiného čtu nebo slyším, ani mne neosvěžuje ani netěší.

4. Synu, četl jsi to všechno. Víš to tedy. Blaze tobě, když podle toho i jednati budeš (Jan 13, 17).

Kdo má přikázání moje a zachovává je, ten mne miluje; i já budu ho milovati a zjevím se mu (Jan 14, 21); a dámť jemu seděti se mnou v království Otce mého.

5. Pane Ježíši, cos řekl a slíbil, kéž se stane a kéž si to zasloužím!

Přijal jsem kříž, ano přijal jsem kříž z rukou tvých; ponesu jej, rád jej ponesu až do smrti, jak si mi uložil.

Jestiť život každého mnicha*) pravý kříž, ale i také vůdce do ráje.

Dal jsem se na cestu tu, zpět nelze se vrátiti, utéci pak od toho všeho se nesluší.

6. Nuže, bratři, kráčejme pospolu; Ježíš bude s námi.

*) Ale i každého pravého ctitele Kristova.

Pro Ježíše vzali jsme kříž ten na sebe; pro Ježíše v kříži tom i vytrvejme!

On sám jest nejen naším vůdcem a náčelníkem, ale bude i naším spomocníkem.

Hle, v čele našem kráčí náš král, on bude bojovati za nás.

Následujmež ho mužně! Nikdo se nelekej strašáků! Buďme odhodláni v boji zmužile zemříti a nikdo ať neposkvrní slávy naší zločinem, že by od kříže utekl.

Kap. 57. Nebuď tuze sklíčen, když někdy v něčem poklesneš.

1. Synu, zachová-li kdo v protivenství trpělivost a pokoru, více se mi líbí, nežli když se v štěstí tuze těší a velikou nábožnost pociťuje. Proč tě rmoutí malichernost, která se o tobě povídá? A kdyby toho bylo i sebe více, neznepokojuj se proto!

A nyní pusť to mimo sebe! Neníť to po prvé ani nic nového ani naposled v tvém životě.

Dosti mužně si vedeš, dokud tě nepotká nic protivného.

Dobře také jiným radíváš a jim zmužilosti dodáváš, ale jakmile také na dveře tvé zaklepá nenadále soužení, již je veta po vší tvé radě i síle.

Pozoruj, jak veliká je křehkost tvá, kte-

rou shledáváš na sobě i při věcech nepatrných.

Ale i když se tak a podobně děje, zkouška taková nicméně bývá dobrá pro tvou spásu.

2. Vypusť to z mysli, jak jen možno; a dotklo-li se tě co bolestně, nebuď proto sklíčen ani se tím dlouho netrap!

Nemůžeš-li to trpěti radostně, snášej to aspoň trpělivě!

A když něco nerad slyšíš a nevole se v tobě ozývá, přemoz se a nevypusť ze svých úst ani slova, které by pohoršilo nedospělé.

Rozčilení se brzo utiší a vnitřní bolest tvou osladí ti milost, jak jen se k tobě opět vrátí.

Ještě jsem živ já, dí Pán, ochoten jsa

tobě pomoci a více než jindy tebe potěšiti, budeš-li jen důvěřovati ve mne a nábožně mne vzývati.

3. Mysl tvá zachovej při podobných věcech jen ještě více klidu a připrav se snésti věci ještě trpčí!

Není ještě všechno ztraceno, býváš-li častěji stísněn nebo těžce pokoušen.

Jsi člověk a ne Bůh; tělo jsi, ne anděl.

Kterak bys mohl vytrvati ustavičně na témže stupni ctnosti ty, když se to nepoštěstilo ani andělům v nebi ani prvnímu člověku v ráji?

Já jsem to, jenž k spáse pozvedám sklíčené a povznáším do božské říše své ty, kteří svou slabost uznávají.

Pane, velebeno budiž slovo tvé, sladší ústům mým nad med a strdí.

Co bych si počal v těch svých trampotách a úzkostech, kdybys ty mne nesílil svatým slovem svým?

Jen když jednou přistanu v přístavu spásy, což na tom, kolik a jakých strastí zde na zemi přetrpím!

Dej mi jen šťastný konec, dej mi šťastně vykročiti z tohoto světa!

Vzpomeň si na mne, Pane Bože můj a uveď mne přímou cestou do království svého!

Kap. 58. Nehloubejmež o vyšších záhadách a tajných soudech Božích!

1. Synu, nehádej se o vyšších záhadách a tajných soudech Božích; na př. proč ten tak jest opuštěn a onen tak veliké milosti došel; aneb proč ten tolik je sužován a onen tak vysoko povznesen.

To přesahuje chápavost lidskou; ani rozum lidský ani rozprava sebe učenější nedovedou vyzkoumati úradků Božích.

Když ti tedy nepřítel takové věci vnuká anebo lidé všeteční se tebe na to ptají, odpověz jim s prorokem: Spravedlivý jsi, Pane, a tvůj soud je pravý (žalm 118, 137), jakož i: Výroky Páně jsou jen právo, všecky jsou spravedlivé (žalm 18, 10).

Soudů mých ať se člověk bojí, ale ať o nich nerozumuje, neboť jsou lidskému rozumu nevystižitelné (Řím 11, 33).

2. Rovněž nehloubej a nehádej se o zásluhách světců, kdo z nich byl světější nebo kdo bude větší v království nebeském.

Z toho povstávají často jen hádky a marné spory; podněcuje se tím pýcha a marná chlouba; vznikají z toho závist a různice, když ten toho a onen zas onoho světce s jakous hrdostí nad jiné vynáší.

K ničemu nevede chtíti takové věci znáti

Nechte dítek jíti ke mně a nebraňte jim!
(Mar. 10, 14.)

neb o nich hloubati ,ale ani světcům samým nemůže se to líbiti, neboť nejsem Bůh rozbroje, nýbrž pokoje (I. Kor. 14, 33); a pokoj ten záleží spíše v pravé pokoře nežli v tom, aby se kdo vyvyšoval.

3. Někteří lidé v horlivé lásce své mají větší náklonnost k těm neb oněm světcům; ale takovýto cit je spíše lidský než božský.

Jať jsem, jenž jsem stvořil světce všechny; já jsem jim dal milost, já jsem je obdařil slávou.

Já znám zásluhy každého z nich, já jsem je předešel sladkostí svého požehnání (Žalm 20, 4).

Já jsem znal své milené již před dávnými věky; já jsem je ze světa vyvolil, ne že oni mne vyvolili (Jan 15, 16, 19).

Já jsem je milostí svou povolal, je svým milosrdenstvím k sobě připoutal a je provedl úskalím různých zkoušek.

Já jsem jim vléval vzácnou útěchu; já jim dal vytrvalost; já jsem korunoval jejich trpělivost.

4. Já znám prvního i posledního z nich.

Já miluji všechny láskou, kterou nelze s ničím měřiti.

Mne náleží velebiti ve všech svatých, mne náleží blahořečiti, mne cítiti v každém z nich, ježto jsem je všechny tak velikými

učinil a k slávě předurčil, a to bez jakékoli vlastní jejich zásluhy.

Kdo by tedy jednoho ze svatých mých nejmenších potupil, ten nectí ani toho největšího, poněvadž malého i velikého jsem já učinil (Mat. 18, 10 — Moudr. 6, 8).

A kdo podceňuje některého světce, snižuje tím i mne samého jakož i všecky ostatní v království nebeském.

Všichni jsou zajedno páskou vzájemné lásky; jeden a týž cit, jedna a táž vůle, jedna a táž láska pojí je všechny pospolu.

5. A co více ještě je — svatí milují více mne nežli sebe a své zásluhy.

Neboť jsouce vytrženi nad sebe a povzneseni nad všechnu samolásku mizejí zcela v lásce ke mně a blažeností jejich jest odpočinek ve mně.

Nic není, co by je mohlo ode mne odvrátiti nebo dolů strhnouti, ježto jsou proniknuti věčnou pravdou a planou ohněm neuhasitelné lásky.

Ať tedy ustanou rozumovati o nynějším stavu světců lidé tělesní a smyslní, kteří nedovedou než si libovati ve svých vlastních radostech. Ujímají svatým a přidávají podle své vlastní náklonnosti, ale neřídí se při tom měřítkem, které se líbí věčné Pravdě.

6. Mnozí činí tak z nevědomosti, zvláště ti, kteří jsouce nedokonale osvíceni sotva

kdy pocítili lásky dokonalé a opravdu duchovní.

Bývá to přirozený cit neb i lidské přátelství, že k těm neb oněm lidem mají větší náklonnost; a jako si vedou v pozemských věcech, tak si představují i věci nebeské.

Ale nesmírný jest rozdíl mezi tím, co si lidé neznalí představují, a tím, co mužové osvícení, poučeni vyšším zjevením, vnímají.

7. Ať tedy, synu, o takových věcech všetečně nehloubáš (Sir. 3, 22), neboť přesahují tvé vědomosti. Raději usiluj o to, abys jednou shledán byl třeba ten nejmenší v království Božím.

A kdyby někdo i věděl, kdo v království nebeském je nad jiného světější nebo větší, co by mu to pomohlo, když by ho to nepřimělo, aby se přede mnou v prach pokořil a se vzchopil k tím větší chvále jména mého?

Mnohem více líbí se Bohu, kdo uvažuje, co má hříchů, jak málo i jak skrovných zásluh, jak daleko ještě zůstává za dokonalostí svatých, nežli ten, kdo se hádá, kdo z nich by byl větší a kdo menší.

Lépe je nábožnou modlitbou a slzami svaté vzývati a je o vzácnou přímluvu pokorně prositi, nežli o jejich tajemstvích zbytečně hloubati.

8. Svatí jsou dobře, ba velmi dobře spo-

kojeni; kdyby jen také i lidé spokojeni byli a marných řečí nechali!

Svatí se nechlubí svými zásluhami, neboť sami si nepřičítají nic dobrého, nýbrž všechno mně, protože jsem jim všechno udělil z neskonalé lásky své.

Jejich láska k Bohu a jejich radost jsou tak veliké, že jim nic nechybí a k slávě i blaženosti nic ani chyběti nemůže.

Čím větší slávy se jim dostalo, tím větší jest jejich pokora a tím jsou mi bližší a milejší.

Proto čteš psáno, že skládali koruny své před trůnem a padli na tvář svou před Beránkem a klaněli se živému na věky věkův (Zjev. 4, 10; 5, 14).

Mnozí se tážou, kdo by větší byl v království Božím, a sami nevědí, budou- hodni býti připočteni k těm nejmenším.

Ostatně jest něco velikého býti třebas ten nejmenší v nebi, kdež všichni jsou velicí, poněvadž všichni synové Boží budou slouti (Mat. 5, 9) a jimi vskutku i budou.

Nejmenší bude v tisíc, a hříšník stoletý zemře (Is. 60, 22 — 65, 20).

Neboť když se tázali učedníci, kdo by větší byl v království Božím, slyšeli tuto odpověď:

Neobrátíte-li se a nebudete-li jako maličcí. nevejdete do království nebeského.

Protož kdožkoli se poníží jako pachole toto, ten je větší v království nebeském (Mat. 18, 3—4).

10. Běda těm, kdo se zdráhají pokořiti se a býti jako maličcí, neboť nízká brána království nebeského nedá jim vejíti.

Běda i bohatým, kteří zde na zemi mají potěšení své (Luk. 6, 24), neboť kdežto chudí vcházeti budou do království Božího, musí oni zůstati venku — kvílejíce.

Radujte se pokorní a plesejte chudí, neboť vaše jest království Boží, ovšemť jen, kráčíte-li po cestě pravdy (Luk. 6, 20).

Kap. 59. **Bůh jediný budiž naše naděje a bezpečnost!**

1. Pane, v životě tomto v kom najdu svou bezpečnost? A z toho všeho, co je pod nebem, co mi dá nejlepší útěchu?

Zdaž ne, Pane Bože můj, ty sám, jehož milosrdenství jest nesmírné?

Kdepak mi bylo dobře bez tebe? A naopak, kdy se mi vedlo zle, když tys byl se mnou?

Raději chci býti chudý pro tebe nežli bohatý bez tebe.

Raději si volím býti s tebou poutníkem na zemi, nežli bez tebe přebývati v nebi. Kde ty jsi, tam jest nebe; ale tam je smrt a peklo, kde ty nejsi.

Ty jediný jsi veškerá touha má a proto ani nemohu jinak nežli k tobě lkáti, volati a vzdychati.

Vždyť ostatné mi ani nemožno komu zplna důvěřovati, že by mi v potřebách mých lépe ku pomoci přispěl nežli ty, Bože můj.

Tys má naděje a důvěra, tys můj potěšitel, ty zůstáváš mi ve všem všude nejvěrnějším.

2. Všichni ostatní svého prospěchu hledají (Fil. 2, 21); ty chceš jenom mou spásu, můj prospěch a všecko mi obracíš k dobrému.

I když na mne sebe víc pokušení a protivenství dopustíš, řídíš to všecko k mému dobru, neboť rád zkoušíváš své miláčky způsobem tisícerým.

Ale i když mne tak zkoušíš, nesmím tě méně milovati a velebiti, než kdybys mne zahrnoval útěchou nebeskou.

3. V tebe tedy, Pane Bože můj, skládám všecku svou naději a své útočiště; tobě poroučím všecky své trampoty a úzkosti, neboť vidím, že kromě tebe všechno jest nedostatečné a nestálé.

Ba, nepomůže mi ani sebe více přátel, nepomohou mi mocní ochránci, neporadí mi opatrní rádcové, nepotěší mne knihy učenců, nezachrání mne poklady celého

světa, neukryje mne sebe skrytější a příjemnější místo, když ty sám mi nepřispěješ, sám mi nepomůžeš, mne neposilníš, nepotěšíš, nepoučíš a neochráníš.

4. Všechno, co člověku zdánlivě poskytuje pokoje a blaha, bez tebe jest jen ničím a nepodává pravého štěstí.

Vrchol tedy veškerého dobra, zřídlo všeho života a prohlubeň veškeré moudrosti jsi ty; v tebe doufati jest nejmocnější útěchou tvých služebníkův.

K tobě, Bože můj, upírám zraky své, v tebe, Otče milosrdenství, důvěřuji.

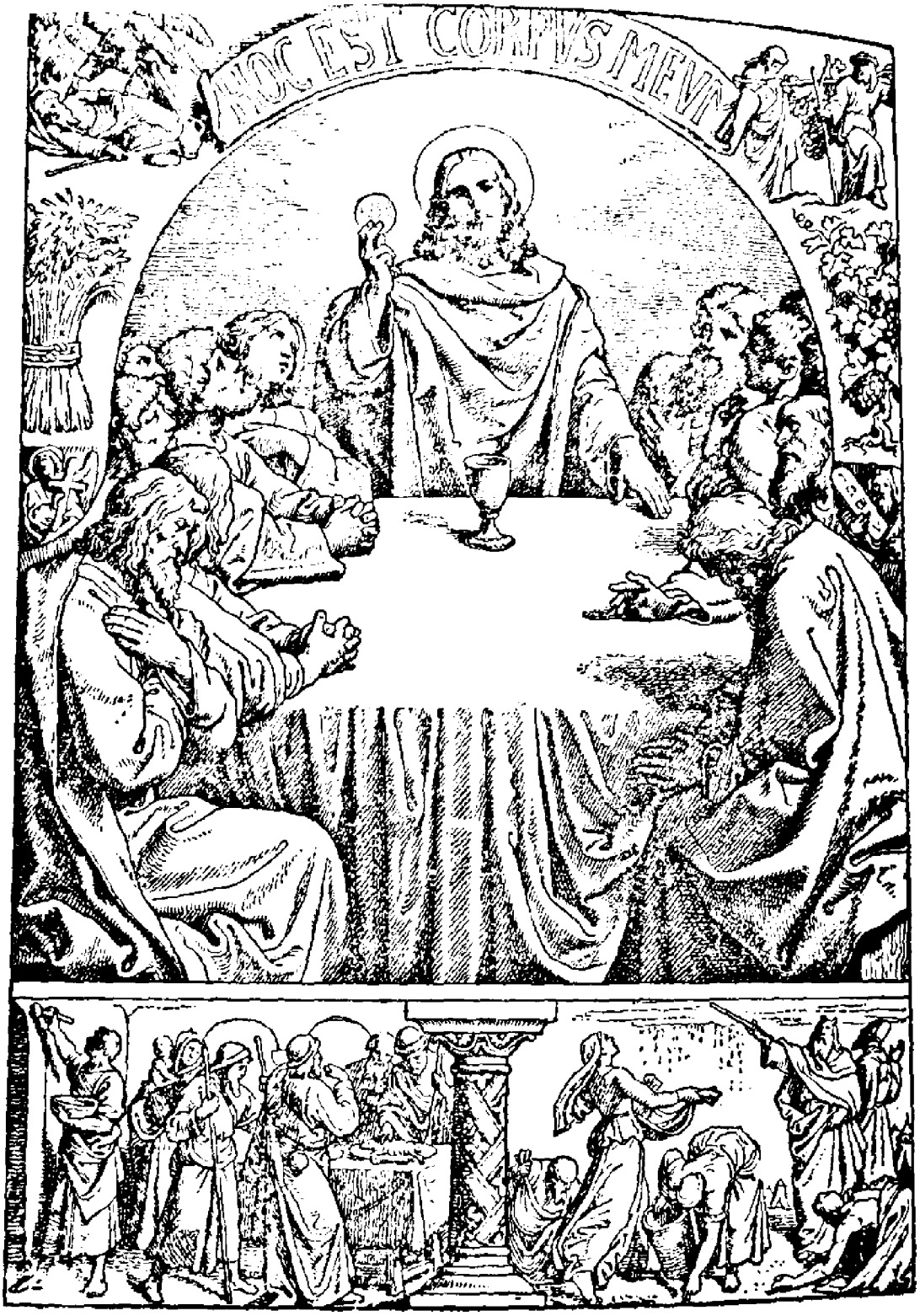
5. Požehnej duši mou, posvěť ji požehnáním nebeským, aby se stala svatým stánkem tvým a sídlem tvé věčné slávy, chrámem tvé vznešenosti, v němžto by nic neuráželo očí tvé božské velebnosti.

Ve své veliké dobrotě a pro množství slitování svého shlédni na mne a vyslyš prosbu ubohého služebníka svého, jenž zde v dalekém vyhnanství bloudí v končinách stínu smrti (žalm 68, 17 — Dan. 9, 17 — Is. 9, 2).

Ochraňuj a zachovej duši mou, duši nejnižšího služebníka svého, v mnohých těch nebezpečenstvích porušitelného života (II. Mach. 6, 25), provázej ji svou milostí a uveď ji po cestě pokoje do slávy věčné! Amen.

KNIHA ČTVRTÁ.

O NEJSVĚTĚJŠÍ SVÁTOSTI OLTÁŘNÍ.

Vezměte a jezte, toto jest tělo mé.
(Mat. 26, 26.)

Kap. 1. S jak velikou uctivostí náleží Krista přijímati.

(Slova Páně.)

1. Pojďte ke mně všichni, kteří se lopotíte a obtíženi jste, a já vás občerstvím (Mat. 11, 28), dí Pán.

Chléb, který já dám, tělo mé jest, (které dám) za život světa (Jan 6, 57).

Vezměte a jezte: toto jest tělo mé, které se za vás vydává; to čiňte na mou památku! (Mat. 26, 26 — Luk. 22, 19.)

Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm (Jan 6, 56).

Slova, která jsem mluvil vám, jsou duch a život (Jan 6, 64).

(Slova učedníkova.)

2. To jsou slova tvá, Kriste, věčná Pravdo, ač ne současně pronesená, ani na jednom listě napsaná.

A poněvadž to jsou slova tvá, slova pravdivá, musím je všechna přijímati vděčně a věrně.

Tvá jsou to slova, neb tys je vyřkl; ale jsou také i má, protožes je vyřkl k spáse mé.

S radostí je přijímám z tvých úst, aby se tím hloub zakotvila v srdci mém.

V slovech těch je tolik dobroty, sladkosti a lásky, že mne sice povzbuzují, zatím co mne hříchy mé zastrašují a poskvrněné svědomí mne zráží od přijetí tak velkých tajemství.

Vábí mne sice sladkost tvých slov, ale zároveň mne tíží množství hříchů mých.

3. Poroučíš, abych k tobě přistupoval s důvěrou, chci-li míti s tebou podíl, a abych přijímal pokrm nesmrtelnosti, chci-li dojíti věčného života a nebeské slávy.

Pojďtež ke mně všichni, kteří se lopotíte a obtíženi jste, a já vás občerstvím.

Ó sladká a lahodná to slova sluchu hříšníkovu, že ty, Pane Bože můj, sám zveš chuďasa a ubožáka k přijímání nejsvětějšího těla svého!

Ale kdož jsem já, Pane, abych se opovážil k tobě přistoupiti?

Hle, nebesa nebes tebe neobsáhnou, a ty pravíš: Pojďte ke mně všichni! (Mat. 11, 28.)

4. Co znamená láskyplná ta blahosklonnost, tak přátelské to pozvání?

Jak se opovážím přijíti, když si nejsem vědom ničeho dobrého, oč bych mohl opírati svou odvahu?

Kterak tě uvedu do domu svého, když jsem tolikrát urazil nejlaskavější tvář tvou?

Andělé a archandělé koří se před tebou;

svatí a spravedliví se chvějí před tebou, a ty pravíš: Pojďte ke mně všichni!

Kdybys ty, Pane, nebyl tak pravil, kdo by uvěřil, že to pravda?

A kdybys ty tak nepřikazoval, kdo by se opovážil přistoupiti?

5. Hle, Noe, muž spravedlivý, maje uloženo vystavěti koráb, pracoval o něm sto let, aby se v něm zachránil s několika málo druhy; i kterak mohu já za hodinku se připraviti, abych uctivě přijal Stvořitele světa?

Mojžíš, služebník tvůj veliký a obzvláštní přítel tvůj, zhotovil archu z dříví neporušitelného a obložil ji nejčistším zlatem, aby v ní uložil desky zákona; a já tvor, který neujde zetlení, smím se odvážiti tak zhola přijmouti tebe, původce zákona a dárce života?

Šalomoun, nejmoudřejší z králů izraelských, po sedm let budoval chrám ke cti tvého jména; a po celých osm dní slavil jeho posvěcení (II. Mach. 2, 12); obětoval na tisíce smírných obětí a za hlaholu trub s jásotem uložil slavně archu úmluvy na uchystané místo (II. Král. 6, 15, 17);

a já bídný a nejposlednější člověk na světě, kterak tě uvedu do příbytku svého, když nedovedu ani půl hodinky v nerušené nábožnosti ztráviti? Ba, kéž by to jednou

byla aspoň celá půlhodinka a to důstojně!

6. Ó Bože můj, jak usilovali onino všichni, aby se ti zalíbili!

Ach, jak příliš málo činím já! Jak málo času věnují přípravě na svaté přijímání!

Zřídka mívám mysl náležitě sebranou a ještě řidčeji bývám beze vší roztržitosti.

A přece by náleželo, aby mi v spasitelné přítomnosti tvého božství ani na mysl nepřišla myšlenka nevhodná a abych se ničím jiným na světě neobíral, poněvadž se chystám pohostinu přijmouti ne snad anděla, ale samého Pána andělů.

7. Ó což není ohromný rozdíl mezi archou úmluvy a jejími posvátnými věcmi a mezi nejčistším tělem tvým s jeho nevypravitelnými účinky? mezi oněmi obětmi zákona, pouhými to předobrazy věcí budoucích, a mezi pravou obětí tvého těla, v níž naplněny jsou ony dávné oběti?

8. Proč mne tedy touha po tvé velebné přítomnosti mocněji nerozohňuje?

Proč se nepřipravuji s větší bedlivostí k přijetí tvé svátosti, když dávnověcí oni svatí patriarchové a proroci, rovněž i králové a knížata se vším lidem tolik vroucí zbožnosti osvědčovali v božské službě tvé?

9. Král David ve své veliké zbožnosti radostně poskakoval před archou Boží (II. Král. 6, 14), vzpomínaje vděčně dobrodiní,

kdysi předkům prokázaných; zhotovil různé nástroje hudební (II. Par. 23, 13), složil žalmy a nařídil je zpívati s radostným veselím; ano nadšen milostí Ducha svatého i sám spolu je zpíval, hraje při tom na harfu; a tak učil lid izraelský chváliti Boha z celého srdce a jako jedněmi ústy každý den ho velebiti a oslavovati.

Když tehdáž již pohled na archu úmluvy sám tolik rozněcoval k zbožnosti a povzbuzoval vzdávati Bohu chválu, jakou teprv uctivost a zbožnost má nyní vzbuzovati ve mně i ve všem lidu křesťanském přítomnost velebné svátosti a přijímání nejsvětějšího těla Kristova!

10. Mnozí putují na různá místa navštívit ostatků svatých a žasnou, když slyší vyprávěti o skutcích, které svatí konali; prohlížejí si nádherné budovy chrámové a líbají posvátné kosti svatých, ovinuté hedvábím a zlatem.

A hle, zde na oltáři jsi přítomen u mne ty sám, Bože můj, jenž jsi svatý nade všechny svaté, Tvůrce lidí a Pán andělů.

Pouhá zvědavost lidská pudí lidi k oněm věcem a i novota věcí neobvyklých vábívá je tam; ale konec konců nebývá z toho mnoho užitku pro nápravu, zvláště když se těkavé to přebíhání děje bez pravé zkroušenosti.

Zde však jsi ve svátosti oltářní přítomen

ty celý, Bože můj, Ježíši Kriste, jenž jsi spolu i člověk. Kolikrátkoli kdo tebe přijme hodně a nábožně, pokaždé může tu dosáhnouti hojného ovoce pro věčnou spásu svou.

Sem pak neláká lehkověrnost ani zvědavost ani smyslnost; sem vede jen pevná víra, zbožná naděje a upřímná láska.

11. Ó neviditelný tvůrce světa, Bože, jak podivuhodně jednáš s námi! Jak láskyplně a milostivě se chováš k vyvoleným svým, že jim sám sebe dáváš ve svátosti za pokrm!

Neboť to přesahuje všechen rozum, to obzvláště dojímá srdce nábožných a rozněcuje lásku k tobě.

Neboť oni, praví totiž věřící tvoji, kteří po celý svůj život bedlivě usilují o nápravu svou, utvrzují se touto nejsvětější svátostí častokráte v nábožnosti a lásce ke ctnosti.

12. Ó jak podivuhodná a tajemná jest milost svátosti této! Ji znají jenom věřící Kristovi, jí však se nedostane lidem nevěřícím ani otrokům hříchu.

V svátosti této udílí se duchovní milost, obnovuje se ztracená ctnost a duše nabývá opět spanilosti, hříchem porušené.

Milost ta bývá mnohdy tak veliká a nábožnost z ní vzniká tolik hojná, že netoliko duše ale i mdlé tělo samo nových nabývá sil.

13. A právě proto jest velice litovati a že-

leti, že bývame tolik vlažní a nedbalí, že vroucnější dychtivost nás nepobádá přijímati Krista, když přece jenom v něm se zakládá všecka naděje naší spásy a všechna zásluha.

Onť jest naše posvěcení a vykoupení; onť útěcha pozemských poutníků a věčná slast nebešťanů.

Velice jest tedy litovati, že mnozí tak málo dbají o spasitelné to tajemství, kteréž obveseluje nebe a zachovává celý svět.

Ach, jaká to slepota a tvrdost srdce lidského, že si lépe neváží daru tak nevýslovného, ba že až v nevážnost k němu upadá právě proto, že ho může požívati každý den!

14. Neboť kdyby se tato nejsvětější svátost toliko na jediném místě konala a kdyby toliko jediný kněz na světě směl tělo Páně posvěcovati, věru, s jakou dychtivostí by se lidé na místo to a k takovému knězi Páně hrnuli, jen aby spatřili, jak se koná toto božské tajemství.

Nyní pak jsou kněží na četných místech a také se všude obětuje Kristus, aby se tím zřejměji ukázala milost a láska Boží k lidem, čím více jest rozšířeno svaté přijímání po celém okrsku zemském.

Díky tobě, dobrý Ježíši, pastýři věčný, jenž nás ubožáky a vyhnance ráčíš občerstvovati nejdražším tělem svým a krví svou;

jenž sám nás k přijímání těchto tajemství zveš vlastními slovy svými, řka: Pojďte ke mně všichni, kteří se lopotíte a obtíženi jste, a já vás občerstvím (Mat. 11, 28).

Kap. 2. Jak veliká dobrota a láska Boží se zračí v nejsv. svátosti.

1. Spoléhaje na tvou dobrotu a veliké milosrdenství tvé, Pane, přistupuji k tobě jako nemocný k Spasiteli, lačný a žíznivý k prameni života, chudý ke králi nebes; přistupuji jako služebník k pánu, tvor k tvůrci, jako opuštěný k dobrotivému těšiteli svému.

Než odkud mi to, že ty přicházíš ke mně? (Luk. 1, 43.) Kdo jsem já, že mi sám sebe dáváš?

Co to, že hříšník smí se ukázati před tebou? Co to, že ty sám ráčíš k hříšníku přicházeti?

Vždyť dobře znáš svého služebníka a víš, že nic dobrého nemá, zač bys mu lásku takovou prokazoval.

Vyznávám věru svou nehodnost, uznávám tvou dobrotu, velebím tvou blahovůli a děkuji ti za tvou až převelikou lásku.

Neboť sám pro sebe všecko to činíš a nikoli pro mé zásluhy; a činíš tak, abys mi tím zřejměji ukázal svou dobrotu, do srdce mi vštípil tím větší lásku a tím důrazněji na srdce mi vložil pokoru.

Když se tedy tobě tak líbí, když jsi tak kázal, s radostí ovšem vítám tvou blahosklonnost. Kéž by mi jen nevadila má hříšnost!

2. Ó nejsladší a nejdobrotivější Ježíši, jakou jsme ti povinni uctivostí a jakými díky i ustavičnými chvalořečmi, že smíme přijímati nejsvětější tělo tvé, jež jest tak vznešené, že nikdo z lidí to vypověděti nedovede?

Ale co jest mi míti na mysli, když při svatém tom přijímání přistupuji k Pánu svému, jehož náležitě uctíti nedovedu, a přece bych jen rád nábožně ho přijal?

Co lepšího a spasitelnějšího mohu míti na mysli, než když sám sebe před tebou co nejvíce pokořím, a za to neskonalou dobrotu tvou tím více budu velebiti?

Chválím tebe, Bože můj, a velebím tě na věky. Nepokládám se za nic a skláním se před tebou v propast své nicoty.

3. Hle, tys svatý nade všecky svaté, a já hříšník ohavný.

Hle, ty se skláníš ke mně, a já nejsem ani hoden k tobě vzhlédnouti.

Hle, ty přicházíš ke mně, ty chceš býti se mnou, ty mne zveš k hodům svým.

Ty mi chceš dáti pokrm nebeský a nabízíš mi za pokrm chléb andělský (Žalm 77, 25), a to ne jiný, ale sám sebe, chléb to

živý, jenž jsi s nebe sstoupil a dáváš život světu.

4. Ejhle, jaký to zdroj lásky; ejhle, co tu září dobroty! Jak veliké díky tobě za něj náleží, jaké dobrořečení!

Ó jak spásonosný a blahodárný byl úmysl tvůj, když jsi tak ustanovil! Jak slastiplná a lahodná byla to hostina, když jsi sám sebe dával za pokrm!

Ó jak podivuhodné je dílo tvé, Pane; jak mocná síla tvá, jak nevýslovná pravda slova tvého!

Neboť řekl jsi, a stalo se vše; a to se stalo, co jsi sám nařídil.

5. Předivno jest, ale přece hodnověrno, ačkoli nepochopitelno, že ty, Pane Bože můj, pravý Bůh i člověk, celý jsi obsažen pod nepatrnými způsobami chleba a vína, a že tebe neubývá, když býváš od přijímajících požíván.

Ty, pán všehomíra, jenž ničeho nemáš potřebí, chtěl jsi touto svátostí přebývati v nás!

Zachovej mi tělo i duši neporušené, abych hoden byl s čistým a radostným svědomím často slaviti tajemství tvá a přijímati je k věčné spáse své; tajemství ta, která jsi zasvětil a ustanovil obzvláště ke své cti a na věčnou památku svou.

6. Raduj se tedy, duše má, a vzdávej díky

Bohu za dar tak vzácný a za obzvláštní útěchu, kterou ti zůstavil v tomto slzavém údolí.

Neboť kolikrátkoli tajemství to slavíš a tělo Kristovo přijímáš, tolikrát konáš dílo svého vykoupení a stáváš se účastným všech zásluh Kristových.

Vždyť láska Kristova je nevyčerpatelná a přehojné slitování jeho je nepřeberné.

Připravuj se tedy na veliké tajemství to s novou pokaždé obnovou srdce i mysli a uvažuj o něm s bedlivou pozorností!

Pokaždé, ať již mši sv. sloužíš nebo při ní jsi přítomen, nechť se ti tajemství to zdá něčím tak velikým, něčím tak novým a slastiplným, jakoby Kristus toho dne po prvé v lůno Panny sestoupil a člověkem se stal anebo na pni kříže trpěl a pro spásu lidstva právě umíral.

Kap. 3. Jak užitečno přijímati častěji.

1. Hle, přicházím k tobě, Pane, abych byl oblažen darem tvým, abych se mohl radovati při svaté hostině tvé, kterous, ó Bože, v dobrotě své přistrojil pro chudého.

Hle, v tobě je všechno, čeho si žádati mohu, čeho hledati mám. Tys moje spása a mé vykoupení, má naděje i síla, má ozdoba i sláva.

Obvesel tedy dnes duši služebníka svého, neboť k tobě, Pane Ježíši, pozdvihuji duši svou (Žalm 85, 4).

Rád bych tě nyní přijal nábožně a uctivě; rád bych tě uvedl do domu svého, abych jako Zacheus byl hoden tvého požehnání a připočten byl k synům Abrahamovým.

Duše má touží po tvém těle; srdce mé přeje si spojiti se s tebou.

2. Dej mi sám sebe a postačí mi. Nebo bez tebe nic mi není platna jakákoliv útěcha.

Bez tebe býti nemohu, a nenavštívíš-li mne, nelze mi ani žíti.

I musím často přistupovati k tobě a tebe ke spáse své přijímati, abych snad neklesl na cestě, nejsa posilován pokrmem s nebes.

Neboť ty sám, nejmilostivější Ježíši, když jsi lidu kázal a různé neduhy uzdravoval, pravil jsi jednou: Nechci jich lačných pustiti domů, aby nezhynuli na cestě (Mat. 9, 35).

Nuže, učiň tak i se mnou, neboť k útěše nás věřících zůstavil jsi sám sebe v nejsvětější svátosti.

Neboť tys pro duši sladké občerstvení, a kdo tě hodně přijme, stane se účastným věčné slávy i jejím dědicem.

3. A protože tak často klesám a hřešívám,

tak rychle umdlévám i ochabuji, mám obzvláště potřebí, abych hojnější modlitbou, častější zpovědí a svatým přijímáním těla tvého se obnovoval, očisťoval a rozněcoval; abych snad opomíjeje toho po delší dobu se neodvrátil od svatého předsevzetí svého.

Jsouť smyslové člověka náchylni k zlému od mladosti jeho (I. Mojž. 8, 21), a člověk záhy klesá hloub a hloub, nepřispěje-li mu božský lék.

A právě svaté přijímání nejlépe odvrací od zlého a posiluje v dobrém.

Neboť bývám-li tak často nedbalý a vlažný, ačkoli tebe přijímám nebo mši svatou sloužím, což teprve by ze mne bylo, kdybych léku toho neužíval a tak mocné posily nepřijímal?

A ačkoli nebývám každého dne náležitě schopen a připraven mši sv. sloužiti, nicméně se chci přičiniti, kdykoli přijde vhodná chvíle, abych přijímal nebeská tajemství a nabyl účasti na tak veliké milosti.

Neboť pro duši věřící, dokud putuje daleko od tebe zde v tomto smrtelném těle, jest jedinou a nejhlavnější útěchou, že může, pamětliva jsouc Boha svého, nábožně přijímati častěji miláčka svého.

4. Ó jak podivuhodná to blahosklonnost tvé dobroty k nám, že ty, Bože, stvořiteli

a obživiteli všech duchů, navštěvuješ duši chudičkou a s celým božstvím svým i člověčenstvím nasycuješ její lačnost.

Ó šťastné srdce a blaze duši, která hodna jest nábožně přijmouti tebe, Pána Boha svého, a přijímáním tím naplněna bývá duchovní radostí!

Ó jak velikého přijímá to Pána, jak milého hosta uvádí k sobě, jak příjemného dostává společníka, jak věrného získává přítele, jak spanilého a vznešeného objímá ženicha, milování hodnějšího nade všecky milé a žádoucího nade vše!

Nejsledší miláčku můj, nechť umlknou před tváří tvou nebesa i země a všecka krása jejich; neboť cokoli mají na sobě chvalného a krásného, to všecko jim uštědřila dobrota tvá, ale to všechno nedostihuje ani zdaleka krásy tvého jména, jehožto moudrost je nesmírná (žalm 146, 5).

Kap. 4. **Nábožně přijímajícím dostává se mnoho dobrého.**

1. Pane Bože můj, dej služebníku svému okusiti předem již sladkého požehnání svého (žalm 20, 4), abych byl hoden přistoupiti k velebné svátosti tvé důstojně a nábožně.

Dej, ať se srdce mé k tobě vznese, a vytrhni mne z hluboké ochablosti mé! Navštiv

mne svou pomocí (žalm 105, 4), aby duch můj okusil tvé lahodnosti, která se tají v této svátosti jako v zdroji přehojném.

Osvěť také mé oči (žalm 12, 4), aby mohly patřiti na tak veliké tajemství, a posilni mou víru, aby ji nezviklala žádná pochybnost.

Neboť je to dílo tvé a ne působení lidské; tvé je to ustanovení a ne lidský výmysl.

Vždyť sám ze sebe nikdo není ani schopen, aby pochopil a rozuměl, co přesahuje důvtip i samých andělů.

Jak teprv mohl bych já, nehodný hříšník, prach a popel (Sir. 17, 31), tak vznešené svaté tajemství vyzkoumati a pochopiti?

2. Pane, v prostotě svého srdce, v dobré i pevné víře a řídě se tvým rozkazem, přistupuji k tobě pln důvěry a úcty; a opravdově věřím, žes tu ve svátosti přítomen jako Bůh i člověk.

Tvá je to vůle, abych tě přijal a s tebou se v lásce spojil.

I vzývám tudíž dobrotu tvou a prosím, bys mi udělil obzvláštní milost, abych všecek v tobě roztál a láskou k tobě se rozplýval a nikdy už o jinou útěchu nestál.

Neboť tato svátost, nejvznešenější a nejvzácnější ze všech, je spásou duše i těla, lékem proti všem duchovním neduhům; ona mne z hříchu léčí, mé náruživosti krotí, po-

kušení přemáhá neb aspoň zeslabuje, milost ve mně rozmnožuje, klíčícím ctnostem vzrůst dává, víru utvrzuje, naději posiluje, lásku pak rozněcuje a rozhojňuje.

3. Mnohoť zajisté darů jsi již udělil svým milým a neustále jim i nyní jich udílíš v této svátosti, když tě nábožně přijímají; tebe, Bože můj, jenž mou duši ochraňuješ, lidskou naši slabost podpíráš a všelikou vnitřní útěchu udílíš.

Neboť vléváš věřícím hojnou útěchu v různých trampotách a pozvedáš je z hluboké skleslosti, aby doufali v ochranu tvou, a občerstvuješ jejich srdce novou zvláštní milostí a osvěcuješ je tak, že titíž lidé, kteří před sv. přijímáním byli stísněni a beze vší vroucnosti, radostnou na sobě vidí změnu k lepšímu, když posilněni jsou pokrmem a nápojem nebeským.

A to vše poskytuješ svým vyvoleným proto, aby opravdu poznali a patrně zakusili, jak slabí jsou sami o sobě a jaké dobroty i milosti se jim dostává od tebe.

Neboť sami o sobě jsou chladní, tvrdí a nepobožní; tebou stávají se horlivými, bystrými a pobožnými.

Kdož by si také neodnesl trochu sladkosti, když přistupuje pokorně ke zdroji veškeré sladkosti?

Anebo kdo by se trochu nerozehřál, když stojí u planoucího ohně?

A tys takový pramen, který je stále plný, až přetéká; tys oheň, který ustavičně hoří a nikdy neuhasíná.

4. A proto není-li mi ještě dopřáno čerpati z plného pramene a se dosyta napojiti, chci přiložiti ústa svá k rource nebeské, aby se mi dostalo aspoň kapky, bych ukojil svou žízeň a docela nevyprahnul.

A nemá-li duch můj ještě smýšlení dokonale nebeského a není-li ještě roznícen tak jako cherubové a serafové, aspoň se vynasnažím vzbuditi v srdci vroucí nábožnost a tak se připraviti, abych pokorným přijetím životodárné svátosti zachytil aspoň jiskřičku z božského ohně.

Čeho pak se mi ještě nedostává, doplň, dobrý Ježíši, Spasiteli nejsvětější, za mne svou dobrotou a milostí ty sám, jenž ráčíž všechny k sobě zváti, řka: Pojďte ke mně všichni, kteří se lopotíte a obtíženi jste, a já vás občerstvím (Mat. 11, 28).

3. Věru, lopotím se v potu tváře své, srdce mé skličuje úzkost, mnoho hříchů mne tíží, častá pokušení znepokojují, mnohé zlé náklonnosti mne ovládají a tísní; a není, kdo by mi pomohl, kdo by mne vysvobodil a spasil, kromě tebe, Pane Bože, Spasiteli

můj, jemuž poroučím sebe i všechno, co mám, abys mne ochraňoval a uvedl do života věčného.

Vezmi si mne ke cti a chvále jména svého, ježto jsi mi tělo své a krev svou připravil za pokrm a nápoj.

Dejž, Pane Bože, spáso má, aby po každém přijímání svatých tajemství tím vroucnější byla zbožnost má.

Kap. 5. Vznešenost velebné svátosti a stav kněžský.

1. Kdybys měl čistotu andělskou a svatost Jana Křtitele, ještě bys nebyl hoden svátost tuto přijímati neb jí přisluhovati. Neboť není to zásluhou lidskou, aby člověk směl posvěcovati a podávati svátost Kristovu a za pokrm přijímati chléb andělský.

Velké je to tajemství a vznešená je proto důstojnost kněží, jimž dáno je, čeho se ani andělům nedostalo.

Neboť jenom kněží, řádně v církvi posvěcení, mají moc mši sv. sloužiti a tělo Páně posvěcovati.

Ovšem je kněz při tom jen služebníkem Božím a užívá slov božských, jak to Bůh nařídil a ustanovil; vlastním činitelem při tom je Bůh sám, jenž tu neviditelně působí,

jemuž je po vůli všechno, co chce, a jehož i všechno poslouchá, cokoli poručí.

2. I věř tedy při této nejvzácnější svátosti více Bohu všemohoucímu než vlastním smyslům neb viditelnému znamení! Proto také přistupuj k úkonu tomu s bázní a uctivostí!

Dej na sebe pozor a považ, čí to služba svěřena byla tobě skládáním rukou biskupových (I. Tim. 4, 14).

Hle, stal jsi se knězem a byl jsi vysvěcen, abys mohl konati svatou oběť.

Dbej tedy, abys věrně a nábožně v pravý čas Bohu přinášel oběť tu a sám byl bez poskvrny (I. Tim. 3, 2).

Stav se knězem, nepolehčil jsi sobě břemene, nýbrž uvázán jsi poutem ještě tužší kázně a tím více povinen se zdokonalovati ve svatosti.

Kněze ať zdobí ctnosti všechny; on budiž lidu vzorem dokonalého života!

Život jeho nesmí býti jako život lidí světských, on sám nesmí se bráti cestami obecnými, nýbrž s anděly v nebesích a s dokonalými muži na zemi budiž obcování jeho!

3. Kněz přioděn svatými rouchy zastupuje samotného Krista v tom, že Boha vroucně a pokorně prosí za sebe i veškeren lid.

Má před sebou i za sebou znamení kříže

Páně, aby stále byl pamětliv umučení Kristova.

Má kříž na mešním rouchu zpředu, aby stále měl na očích šlépěje Kristovy a horlivě se snažil v nich kráčeti.

Vzadu pak má znamení na mešním rouchu kříže, aby všeliká protivenství od lidí tiše snášel pro Boha.

Před sebou má kříž, aby želel hříchů svých vlastních; za sebou jej má, aby útrpně oplakával i hříchů cizích a vědom si byl, že jest ustanoven prostředníkem mezi Bohem a hříšníkem.

I nesmí ochabovati v modlitbě a v konání sv. oběti, dokud nevyprosí milosti a slitování.

Když kněz mši sv. slouží, oslavuje Boha, obveseluje anděly, vzdělává církev, pomáhá živým, vyprošuje zemřelým pokoje a sám se stává účastným všeho dobra.

Kap. 6. Kterak se připraviti k sv. přijímání.

1. Když si pomyslím, Pane, na tvou velebnost a na svou nehodnost, všecek se chvěji a hanbím se sám před sebou.

Neboť nepřistoupím-li, vzdaluji se života; a vetru-li se nehodně, dopouštím se urážky tebe.

Co tedy učiním, Bože můj, spomocníku můj, rádce v nesnázích?

2. Ukaž ty mi pravou cestu; dej mi sám krátké nějaké poučení, důstojné svatého přijímání!

Bylo by pro mne dobře, abych věděl, kterak nábožně a uctivě připraviti srdce, abych spasitelně přijal svátost tvou a rovněž tak i konal tak vzácnou a božskou oběť.

Kap. 7. Zpytujme své svědomí a činme dobré předsevzetí!

1. Kněz Páně, chystaje se mši sv. sloužiti aneb velebnou svátostí přisluhovati nebo ji přijímati, ať především přistupuje k svátosti té s nejhlubší pokorou v srdci a s vroucí úctou, s plnou věrou a se zbožným úmyslem Boha tím oslaviti.

Zpytuj bedlivě své svědomí a očisť i posvěť je, jak jen můžeš, opravdovou lítostí a zpovědí tak, abys neměl na srdci nic těžšího ani se nemohl rozpomenouti na nic, co by tě tížilo nebo ti bránilo přistoupiti k sv. oběti.

Měj v ošklivosti všecky hříchy své vůbec a s bolem lituj zvláště poklesků, kterých se denně dopouštíš.

A je-li čas, vyznej Bohu v soukromí srdce všechnu bídu svých náruživostí!

2. Bolestně lituj, žes ještě tolik tělesný a mysl tvá že je světská; žes dosud tak málo umrtvil své náruživosti a že se v tobě

stále ozývá zlá žádostivost; že nebdíš dost ostražitě nad svými smysly; že tě tak často opřádají pošetilé představy;

že si tolik všímáš, co se děje ve světě, a tak málo dbáš, co se děje v nitru tvém; žes tak lehkovážný k smíchu a k nevázanosti, a tak tvrdý k pláči a zkroušenosti;

že tak rád, kde jen můžeš, si uvolňuješ kázeň a hledáš pohodlí těla, ale dlouho váháš, jde-li o přísnější kázeň nebo větší horlivost;

žes tolik zvědav uslyšeti něco nového nebo viděti něco pěkného; ale tolik lenivý chápati se práce nižší neb potupnější;

žes tolik chtivý mnoho míti, ale tolik skoupý někomu něco dáti, a tolik houževnatý všechno jen pro sebe si podržeti;

tak nerozvážný v řeči, tak nezdrželivý v mlčení;

tak nespořádaný ve svých způsobech, tak unáhlený v jednání;

tak chtivý jídla, tak hluchý slyšeti slovo Boží;

že s takovým spěchem hledáš odpočinku, ale tak liknavě se máš ku práci;

žes tak bdělý při marných rozpravách, ale tak ospalý při svatém bdění;

žes tak nedočkavý, když máš míti mysl sebranou, a tak těkavý při tom;

tak nedbalý v modlitbě, tak vlažný při

mši svaté, tak suchopárný při svatém přijímání;

že býváš tak snadno roztržitý a tak zřídka míváš mysl úplně sebranou;

že býváš tak popudlivý k hněvu a tolik podrážděný jiným ubližovati;

že tak rád jiné posuzuješ a je přísně káráš;

že býváš příliš nevázaný v štěstí, ale všecek skleslý v neštěstí;

že míváš plno dobrých předsevzetí, ale tak málo dobrého konáš.

3. Z těchto a jiných ještě chyb, které máš, vyznej se zkroušeně a s pocitem ošklivosti nad slabostí svou, i oplač jich a pak učiň pevné předsevzetí život svůj polepšiti a v dobrém stále prospívati.

Pak obětuj sám sebe bez jakékoli výhrady ochotně a dobrovolně na oltáři svého srdce ke cti jména mého; obětuj se v ustavičnou oběť zápalnou, s tělem i duší, odevzdaje se mi zcela s plnou důvěrou, abys hoden byl svatou oběť konati a svátost mého těla k spáse své přijímati.

4. Neníť důstojnější oběti a nelze lépe dostičiniti, aby ti hříchy byly odpuštěny, než když obětuješ tělo mé a spolu také obětuješ i sám sebe upřímně a zúplna při mši svaté a svatém přijímání.

Učiní-li člověk, co může, a kaje-li se

opravdově, kolikrátkoli ke mně přistoupí, prose za odpuštění a milost, živť jsem já, dí Pán, kterýž nechci smrti hříšníka, nýbrž aby se obrátil a živ byl (Ez. 33, 11), neboť hříchů jeho již pak nevzpomenu (Žid. 10, 17) a vše mu bude prominuto.

Kap. 8. Kristus se obětoval na kříži; obětuj se také ty!

1. Jako jsem já rozpjatýma na kříži rukama a tělem obnaženým sám sebe obětoval Bohu Otci za hříchy tvé (Is. 53, 7) tak, že mi nic nezbylo, co bych nebyl v oběť smírnou Bohu zcela odevzdal,

tak i ty dobrovolně každý den při mši svaté sám sebe mi obětuj se všemi silami i náklonnostmi svými v oběť čistou a svatou s největší vroucností, jak jen můžeš.

Co jiného měl bych žádati od tebe, než aby ses snažil mně zcela odevzdati sám sebe?

Cokoli mi dáš kromě sebe sama, nepokládám za nic, nechci od tebe daru (Fil. 4, 17), nýbrž tebe samého.

2. Jakoby tobě nepostačovalo, kdybys měl všechno, ale neměl mne, tak se ani mně nemůže nic líbiti, cokoli mi dáš, nedáš-li mi v oběť sám sebe.

Obětuj se mi a odevzdej se zcela pro Boha, a tvá oběť bude příjemná.

Hle, já jsem se zcela obětoval Otci pro tebe; též jsem celé tělo své i všechnu krev svou dal za pokrm a nápoj tobě, abych byl všecek tvůj a ty abys zůstal můj.

Ostaneš-li však svůj a neobětuješ-li se mi dobrovolně, jak já chci, není tvá oběť úplná a spojení naše bude kusé.

A proto ze všech skutků tvých ten ať jest nejpřednější, abys dobrovolně odevzdal sám sebe do rukou Božích, chceš-li dojíti svobody a milosti.

Právě proto, že lidé sami sebe nedovedou zapříti, je jich tak málo, kteří by měli pravé světlo a pravou svobodu.

Nezvratné je, co jsem pravil: Neodřekne-li se kdo všech věcí, nemůže býti učedníkem mým (Luk. 14, 33). Chceš-li tedy býti mým učedníkem, obětuj se mi se všemi svými náklonnostmi!

Kap. 9. Obětujme Bohu sebe i všechno, co máme, a modleme se za všechny!

1. Pane, tvé je všechno na nebi i na zemi (I. Par. 29, 11).

Rád bych se ti obětoval v oběť dobrovolnou a zůstal tvým na věky.

Proto v prostnosti srdce svého obětuji tobě, Pane, dnes sám sebe (I. Paral. 29, 17) a zaslibuji se ti jakožto služebník v poslu-

šenství na věky a v oběť věčné chvály.

Vezmi si mne s touto svatou obětí drahocenného těla svého, kterouž ti dnes obětuji před tvými anděly, neviditelně tu přítomnými, aby byla ke spáse mně i veškerému lidu tvému.

2. Pane, na smírný oltář tvůj (Is. 60, 7) kladu všechny své hříchy a svá provinění, kterých jsem se dopustil před tebou i svatými anděly tvými, a to hned od toho dne, kdy jsem prvně byl hříchu schopen, až do této chvíle. Zažehni je všechny a spal je ohněm své lásky a smaž všechny poskvrny hříchů mých, očisť mé svědomí od všeliké viny (Žid. 9, 14) a navrať mi milost, kterou jsem hříchem ztratil. Všecko mi úplně odpusť a milosrdně mne připusť k políbení pokoje!

3. V příčině hříchů svých co jiného mohu učiniti, než abych se z nich pokorně vyznal, jich želel (I. Jan 1, 9) a tebe neustále prosil o smilování?

Prosím tě, Bože můj, vyslyš mne milostivě, jenž tu stojím před tebou.

Všechny hříchy své mám v největší ošklivosti; již nikdy nechci se jich dopustiti; želím jich a budu jich želeti, co živ budu; jsem odhodlán z nich se káti a za ně, seč jsem dostiučiniti.

Odpusť mi, Bože, odpusť mi hříchy mé

pro svaté jméno své! Spas duši mou, kterou jsi vykoupil drahocennou krví svou.

Hle, poroučím se v milosrdenství tvé a odevzdávám se do rukou tvých.

Nalož se mnou podle své dobroty, nikoli podle mé zloby a nepravosti! (I. Mach. 13, 46.)

4. Taktéž tobě obětuji všecko, co mám dobrého, ač toho jen málo a i to ještě je nedokonalé, abys ty sám to opravil a posvětil; aby ti to bylo příjemné a abys to mile přijal a stále zlepšoval; abys také mne lenivého a neužitečného služebníka uvedl jednou k chvalnému a blaženému konci.

5. Také ti obětuji všechna zbožná přání lidí nábožných, potřeby svých rodičů, přátel, bratří, sester i všech drahých, jakož i těch, kteří mi nebo jiným dobrodiní prokázali pro lásku tvou;

rovněž i těch, kteří modliteb mých nebo mše svaté ode mne žádali, o ně prosili, buďto že v těle svém ještě zde na zemi dlejí nebo se z tohoto světa na věčnost již odebrali;

aby se všem dostalo pomocné tvé milosti, blažené tvé útěchy, ochrany proti nebezpečenství, osvobození od trestů, a aby zbaveni všeho zla radostně a nadšeně vzdávali tobě díky.

6. Obětuji ti také své prosby a smírné

oběti obzvláště za ty, kteří mi v čem ublížili, mne zarmoutili nebo potupili, škodu neb zármutek mi způsobili.

I také za ty všechny, které jsem kdy sám zarmoutil, znepokojil, jimžto jsem ublížil neb je pohoršil slovy nebo skutky, vědomě či nevědomky, abys nám všem vespolek odpustil naše viny a vzájemné urážky.

Odstraň, Pane, ze srdcí našich všechno zlé podezřívání, zášť, hněv i různice, a cokoli může zraniti lásku a zeslabiti bratrskou shodu.

Smiluj se, Pane, smiluj se nad námi, kteří tě prosíme o smilování; dej milost těm, kdož jí potřebují, a učiň, ať jsme tak živi, abychom zasloužili tvé milosti i došli života věčného.

Kap. 10. **Neopomíjejme snadno svatého přijímání!**

1. Často se musíš utíkati k zdroji milosti a milosrdentsví božského, ku prameni dobroty a veškeré čistoty, chceš-li se vyléčiti ze svých náruživostí a hříchů, posilniti se proti všemu pokušení i nástrahám ďáblovým a nabýti ještě větší ostražitosti.

Nepřítel věda dobře, že ze svatého přijí-

mání vzchází člověku největší užitek a ono že je nejvzácnějším lékem, usiluje všemožně a to při každé příležitosti, seč jen může, aby od něho odvrátil věřící i lidi nábožné a jim je překazil.

2. Zakoušejíť mnozí lidé nejhorších ponoukání ďáblových, právě když se připravují na svaté přijímání.

Přicházíť zloduch, jak psáno v knize Jobově (Job 1, 6), mezi syny lidské, aby je známou zlobou svou znepokojil nebo jim nahnal strachu a je zmátl.

Neboť rád by jejich nábožnost zeslabil, nebo námitkami je o víru připravil, jen aby svatého přijímání buď vůbec opomíjeli nebo k němu jen se srdcem vlažným přistupovali.

Ale nic nedbej lstivých jeho nástrah a záludů, byť i byly sebe hanebnější a hroznější; všechno jeho šalebné předstírání hoď mu zpět na hlavu!

Opovrhuj jím bídníkem a vysměj se mu, nikdy však neopomiň sv. přijímání pro jeho útoky a nepokoj, který ti způsobí.

3. Častokráte bránivá i přílišná starostlivost, máme-li náležitou nábožnost, nebo také úzkostlivost v příčině zpovědi.

V tom se řiď radou lidí moudrých a odlož malichernou úzkostlivost i každou pochyb-

nost, neboť to jen vadí milosti Boží a kazí vroucnější zbožnost mysli.

Pro malý nějaký nepokoj nebo nepatrnou obtíž neopomíjej svatého přijímání! Ale raději si umiň, že co nejdříve půjdeš k zpovědi, a odpusť rád všem, kteří ti v čem ublížili.

Pakli jsi sám koho urazil, pokorně ho popros za odpuštění, a Bůh pak rád odpustí také tobě.

4. Co ti platno oddalovati sv. zpověď nebo sv. přijímání?

Očisť se co nejdříve, vyvrz ze sebe jedovatinu hříchu, pospěš si užíti léku a pocítíš, že ti bude lépe, než kdybys dlouho s tím otálel.

Opomineš-li toho dnes z té neb oné příčiny, snad se ti zítra namane překážek ještě více; a tak by ses třebas dlouho ani nedostal k svatému přijímání a byl bys k němu čím dále tím méně schopen.

Vymaň se z nynější své těžkosti a liknavosti co můžeš nejdřív, neboť jen na škodu je ti dlouho se trápiti, dlouho v sobě nepokoj chovati a k božským hodům nepřistupovati pro malicherné překážky.

Ano, velice je na škodu oddalovati svaté přijímání, neboť se pak nezřídka dostavuje zhoubná netečnost.

Bohužel bývá lidem vlažným, lidem bez

kázně, mnohdy vhod, mohou-li odkládati se sv. zpovědí, ba přejí si, aby mohli oddáliti i sv. přijímání, a to jen proto, aby nebyli nuceni lépe nad sebou bdíti.

5. Ach, jak málo lásky, jak poskrovnu zbožnosti projevují tací lidé, kteří sv. přijímání tak snadno oddalují.

A naopak, jak je šťasten a Bohu milý, kdo tak správně žije a tak čisté svědomí si zachovává, že by třeba každého dne k svatému přijímání přistupoval a vždy na ně i dobře byl připraven, kdyby jen směl a mohl bez výtky tak činiti.

Ovšem zdrží-li se kdo časem od sv. přijímání z pokory nebo z vážné příčiny, sluší tuto jeho uctivost jen chváliti.

Vplíží-li se však netečnost, je nutno, aby se člověk sám vzmužil a učinil, seč jest, a Bůh pak přispěje jeho touze, neboť hledí zvláště na dobrou vůli, kde ji shledává.

6. Brání-li někomu vážný důvod, ať jen zachová stále dobrou vůli svou a vzbudí v sobě zbožný úmysl přistoupiti k sv. přijímání; pak nezůstane bez užitku velebné svátosti.

Může ť každý nábožný člověk každého dne a každé hodiny spasitelně přistupovati k duchovnímu přijímání Krista, a to beze všeho zákazu.

V určité ovšem dni a v stanovený čas ať každý s vroucí uctivostí přijímá skutečně tělo svého Vykupitele ve velebné svátosti a při tom ať má na mysli více čest a chválu Boží nežli vlastní útěchu svou.

Neboť kolikrát zbožně uctívá tajemství Kristova vtělení a jeho umučení, jakož i svou lásku k němu rozněcuje, tolikrát přijímá tajemným způsobem a neviditelně se občerstvuje.

7. Kdo se však k sv. přijímání jen tenkráte připraví, když nějaký svátek nastává anebo když tak bývá zvykem, častěji as bude nepřipraven.

Blaze tomu, kdo se Pánu odevzdává v oběť, kdykoli mši sv. slouží nebo k svatému přijímání přistupuje.

Mši svatou neslouž ani příliš zdlouhavě ani spěšně, nýbrž zachovej obyčejný postup tak, jak naši předkové stanovili. Raději dbej, aby bližní z toho měli prospěch, než aby ses řídil vlastní svou nábožností nebo jen hověl své náklonnosti.

Kap. 11. Duši věřící je nezbytně potřebí těla Kristova a Písma svatého.

1. Ó nejsladší Pane Ježíši, jak velikých slastí okouší duše nábožná, hodující s tebou při hostině tvé, kdež se jí nepředkládá pokrm jiný leč ty sám, jediný miláček její,

žádoucnější nad všechno, čeho si jen srdce její přáti může.

Také i pro mne bylo by slastí v přítomnosti tvé z nejvroucnější lásky roniti hojné slzy a se zbožnou Magdalenou slzami smáčeti nohy tvé (Luk. 7, 38).

Ale ach, kde mi vroucnost taková? Kde hojný proud svatých slzí?

Před tváří tvou i svatých andělů tvých (Zjev. 14, 10) slušelo by se zajisté, aby celé srdce mé vzplanulo a radostí až oslzelo.

Vždyť mám ve svátosti té před sebou přítomna tebe, ačkoliv se skrýváš pod jinými způsobami.

2. Neboť oči mé nesnesly by patřiti na tebe v pravé a božské jasnosti tvé, ba ani celý svět nevydržel by před stkvoucí se září tvé velebnosti.

I přicházíš tedy vstříc mé nedostatečnosti tím, že se tajíš ve svátosti.

Ale nicméně mám opravdu toho a tomu se klaním, jemuž se andělé klanějí v nebesích (Žid 1, 6). Já ovšem činím tak zatím jen mocí víry, oni však tváří v tvář (II. Kor. 5, 7) a to beze vší záclony.

I musím se zatím spokojiti světlem pravé víry a v ní kráčeti, až by zasvitl den věčné jasnosti a se naklonili stínové (Pís. Šal. 2, 17) zevnějších způsob.

Když pak přijde, co jest dokonalého (I. Kor. 13, 10), přestane se užívati svátostí, neboť blahoslavení v nebeské slávě nepotřebují svátostného léku.

Radujíť se bez konce v přítomnosti Boha, patříce tváři v tvář na jeho slávu, a v střídavé proměně z jasnosti do jasnosti bezmezného božství okoušejí Slova tělem učiněného, jakož bylo na počátku a trvá na věky.

3. Pomyslím-li na úžasné divy ty, až se mi znechucuje každá útěcha duchovní, neboť dokud nevidím zřejmě Pána svého v celé jeho slávě, nepokládám za nic všechno, co na světě vidím a slyším.

Svědkem jsi mi ty, Bože můj, že mne nic nepotěší, nikdo mne neupokojí, leč ty sám, Bože můj, na něhož si přeji věčně patřiti.

Toť arci není možno, dokud musím trvati v této smrtelnosti.

Proto se musím ozbrojiti velikou trpělivostí a podrobiti se tobě se vší touhou svou.

Neboť i tvoji svatí, kteří nyní již s tebou plesají v nebeském království musili, dokud zde na zemi žili příchodu tvé slávy očekávati (Tit. 2, 13) u víře a s trpělivostí velikou.

Čemu oni věřili, věřím i já; co oni doufali, i já doufám; kam oni se dostali, důvěřuji, že i já se dostanu s milostí tvou.

A do té doby budu kráčeti u víře (II. Kor. 5, 7), posilován příklady svatých.

K útěše své budu míti také knihy svaté (Mach. 12, 9), které budou spolu životním zrcadlem mým; ale nade všechno to ještě bude mi nejsvětější tělo obzvláštním lékem a útočištěm.

4. Vždyť pociťuji, že mi je v životě tomto potřebí nade všechno obzvláště dvojího, bez čehož by mi bídný tento život byl nesnesitelným.

Držán jsa v žaláři svého těla vyznávám, že potřebuji dvojího: pokrmu totiž a světla.

A tu jsi tedy mně slabému dal svaté tělo své k posile duše i těla, a za svítilnu nohám mým postavil jsi slovo své (Žalm. 118, 105).

Bez toho dvojího bych ani nemohl žíti, neboť slovo Boží jest světlem mé duši a tvá svátost je mi chlebem života (Jan 6, 35).

To dvojí lze nazvati dvěma stoly, které stojí z obou stran v klenotnici (Ez. 40, 39; 44, 19) církve svaté.

První z nich je stůl svatého oltáře, chovající posvátný chléb (I. Kr. 21, 4), a to je drahocenné tělo Kristovo.

Druhý je stůl zákona Božího, obsahující svaté učení, které vyučuje víře pravé a vede bezpečně až za záclonu, kdež je svatyně svatých (Žid. 9, 13).

Díky Tobě, Pane Ježíši, světlo z věčného světla, za stůl svaté nauky, který jsi nám uchystal svými služebníky proroky, apoštoly a učiteli (Ef. 4, 11—12).

5. Díky tobě, Stvořiteli a Vykupiteli lidí, jenž jsi na důkaz své lásky k celému světu přichystal večeři velikou (Luk. 14, 16) a při ní předkládáš za pokrm nikoli obrazného beránka, nýbrž nejsvětější tělo své a krev svou. Při posvátné hostině té oblažuješ všechny věřící a opojuješ je kalichem spásy (žalm 22, 5), v němž jsou všechny slasti rajské, a spolu s námi stolují tu svatí andělé, pociťující slast, která jest ovšem mnohem blaživější nežli naše.

6. Ó jak vznešený a ctihodný jest úřad kněží, jimž dopřáno Pána božské velebnosti svatými slovy posvěcovati, svými rty ho žehnati, v rukou chovati, vlastními ústy přijímati a jiným podávati!

Ó jak čisté mají býti ruce ty; jak čistá ústa, jak svaté tělo, jak neposkvrněné srdce kněze, k němuž tolikrát přicházívá původce čistoty sám!

Z úst kněze nevycházej leč slovo svaté, počestné a prospěšné, vždyť tak často přijímá svátost Kristovu.

7. Oči jeho, které hledívají na tělo Kristovo, buďtež prosté a cudné! Ruce jeho buďtež čisté a k nebi pozdvižené; vždyť se

tak často dotýkají Stvořitele nebes i země.

Kněží se obzvláště týká, co řečeno v zákoně: Svatí buďtež, neboť já svatý jsem, Hospodin Bůh váš (III. Mož. 19, 2).

8. Všemohoucí Bože, přispěj nám, kteří jsme na sebe vzali úřad kněžský, abychom hodně a nábožně tobě sloužili ve vší čistotě a s dobrým svědomím (I. Tim. 1, 5).

A nelze-li se nám udržeti v tak veliké čistotě života, jak se patří, aspoň nám uděl, abychom spáchaných chyb náležitě oplakávali a tobě budoucně tím horlivěji sloužili v duchu pokory a s dobrým úmyslem.

Kap. 12. K sv. přijímání připravuj se s velikou bedlivostí!

1. Já jsem milovník čistoty a dárce veškeré svatosti.

Já hledám srdce čisté; v němž jest místo odpočívání mého (Sk. 7, 49 — Is. 66, 1).

Připrav mi večeřadlo veliké, prostřené (Mar. 14, 15), a budu u tebe slaviti velikonoce s učedníky svými (Luk. 22, 12).

Chceš-li, abych k tobě přišel a u tebe zůstal, vyčisť starý kvas (I.Kor. 5, 7) a očisť příbytek svého srdce!

Dej výhost celému světu a všemu hříšnému shonu; uchyl se v ústraní jako osamělý vrabec na střeše (žalm 101, 8) a roz-

Já jsem chléb živý jenž s nebe sestoupil. Bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na věky. (Jan 6, 51—52.)

pomínej se v hořkosti duše na své přestupky!

Vždyť zajisté každý, miluje-li někoho, uchystává drahému miláčku svému jen místo nejlepší a nejkrásnější, neboť po tom se poznává vroucnost lásky toho, jenž milého u sebe vítá.

2. Avšak věz, že zásluhou vlastních skutků svých nestačíš na přípravu tu, ani kdyby ses celý rok připravoval a nic jiného ani na mysli neměl.

Pouze má dobrota a milost dovolují tobě přistoupiti k stolu mému, zrovna tak, jako když žebrák zván jest od boháče k hostině a nemá čím mu odplatiti za jeho dobrodiní (Luk. 14, 12, 14) než když se pokoří a jemu díky vzdá.

Učiň, co na tobě jest, ale učiň to bedlivě, nikoli snad z holého zvyku nebo donucení; s bázní, uctivostí a láskou přijímej tělo milovaného Pána Boha svého, jenž ráčí k tobě přicházeti.

Jáť jsem, jenž jsem tě pozval; já jsem nařídil, aby se tak stalo; já doplním, čeho se ti nedostává. Přijď jen a přijímej mne!

3. Obdařím-li tě nábožností, děkuj Bohu svému; ne že by sis daru toho zasloužil, nýbrž že já jsem se smiloval nad tebou.

Nemáš-li daru toho a cítíš-li se vyprahlým, trvej na modlitbě, vzdychej, tluc (Mat.

7, 7); a neustaň, dokud si nevyprosíš aspoň drobtu spasitelné milosti nebo krůpěje její.

Ty mne potřebuješ, ne já tebe.

Nezanedbávej milosti té (I. Tim. 4, 14), nýbrž připrav srdce své co nejbedlivěji a uveď k sobě miláčka svého!

4. Nutno pak, aby ses nejenom před svatým přijímáním pokaždé nábožně připravoval, nýbrž abys v nábožnosti setrval i také po přijetí velebné svátosti. A tvá bdělost po svatém přijímání ať není snad menší, než byla nábožná příprava před ním. Neboť bedlivá bdělost po sv. přijímání jest právě zase přípravou, abys mohl nabýti hojnějších ještě milostí.

Právě proto bývá mnohý nedostatečně připraven k přijímání, že se hned po něm příliš oddává vnějším radostem.

Varuj se dlouhých řečí, zůstaň v ústraní a užij Boha svého! Vždyť máš toho, jehož ti celý svět vzíti nemůže.

Já jsem, jemuž se všecek tak odevzdej, abys nadále již ne sobě živ byl (Gal. 2, 20), nýbrž mně samému beze vší jiné starosti.

Kap. 13. Spojiti se s Kristem ve svátosti oltářní — toť vroucí touha duše zbožné.

1. Kdo mi dá, Pane, abych nalezl tebe samého a mohl ti otevříti celé srdce své a tak tebe požívati, jak touží duše má, a aby

nikdo na mne neshlížel pohrdavě a nikdo mne nevyrušoval ani si mne nevšímal? Kdo mi dá, abys jen ty sám mluvil ke mně a já k tobě jako mluvívá milý k milému (II. Mojž. 33, 11) a stoluje přítel s přítelem?

Za to prosím, po tom toužím, abych zcela byl s tebou spojen a abych odtrhl srdce své ode všeho pozemského a svatým přijímáním, častou obětí mešní se naučil nalézati stále větší zálibu ve věcech nebeských a věčných.

Ach, Pane Bože můj, kdy budu zcela s tebou spojen a v tebe tak pohroužen, že sám na sebe úplně zapomenu?

Ty ve mně a já v tobě (Jan 17, 21) — ó dej, tak abychom spolu stále zajedno byli.

2. Tys opravdu milý můj, vyvolený z tisíců (Pís. šal. 5, 10), v němžto se zalíbilo duši mé (Mat. 12, 18) přebývati po všecky dni života mého.

Tys mi opravdu dárce pokoje; v tobě naleznu klid svrchovaný a odpočinek pravý; mimo tebe jest jenom samá lopota, samý bol a bída neskonalá.

Tys opravdu Bůh skrytý, a rada tvá není s bezbožnými, nýbrž s pokornými a prostými mluvíváš (Přísl. 3, 32).

Ó jak je líbezný, Pane, duch tvůj! Abys synům svým dokázal sladkost svou (Moudr. 12, 1—16, 20), ráčíš je občerstvovati chle-

bem nejlahodnějším, s nebe sestupujícím.

Není věru jiného národa tak velikého, jenž by měl bohy, kteří by se k němu tak skláněli, jako ty, Bože náš, se skláníš ke všem svým věrným (V. Mojž. 4, 7—8).

Vždyť se jim dáváš požívati za pokrm, abys je každého dne potěšoval a jejich srdce k nebi pozvedal.

3. Neboť kde je který národ tak slavný jako lid křesťanský?

Anebo kterému tvoru pod nebem dostává se tolik lásky jako duši zbožné, k níž přichází Bůh, aby ji krmil drahocenným tělem svým?

Ó jak nevýslovná to milost! Ó jak podivuhodná to blahosklonnost!

Ó jak nesmírná to láska, člověku tak vzácným způsobem prokazovaná!

Ale čím se odplatím Pánu (žalm 115, 12) za milost tu, za lásku tak vzácnou?

Nemám proň daru milejšího, než když mu úplně odevzdám celé své srdce a je s ním sloučím.

A když se duše má dokonale sloučí s Bohem, pak zplesají všechny útroby mé.

Pak mi řekne: Chceš-li ty býti se mnou (Luk. 24, 29), já chci býti s tebou. A já mu odpovím: Račiž, Pane, zůstati se mnou, já milerád chci zůstati s tebou.

Neboť k tomu se nese všecka touha má, aby srdce mé s tebou splynulo.

Kap. 14. Zvláštní vroucnost některých lidí při stolu Páně.

1. Ó jak veliké je množství tvé slasti, Pane, kterou schováváš těm, kteří se tě bojí (Žalm 30, 20).

Když si pomyslím, kterak nábožní lidé k svátosti tvé po každé přistupují s největší nábožností a vroucností, musím se častokráte sám před sebou hanbiti a studem se rdíti, že přistupuji k tvému oltáři a stolu svatého přijímání tak vlažně a beze vši vroucnosti;

že bývám tak suchopárný a zůstávám v srdci chladný; že se celý nerozohňuji před tebou, Bohem svým, že nemám vroucnější dychtivosti a nebývám tolik dojat, jako bývají mnozí zbožní lidé.

Ti se ani nemohli zdržeti slzí pro nesmírnou touhu po sv. přijímání a pro něžnou lásku srdce svého; ba duší i tělem spolu co nejohnivěji dychtili po tobě, Bože, jenž jsi studnice živá, a nemohli svou lačnost jinak ukojiti a nasytiti, než když s největším nadšením a s dychtivou duší přijímali tělo tvé.

2. Ó ta jejich víra opravdu ohnivá sama je bezpečným důkazem svaté přítomnosti tvé.

Oni zajisté opravdu poznávají svého Pána při lámání chleba, neboť srdce jejich tak mocně hoří v nich, když Ježíš kráčí s nimi (Luk. 24, 32—35).

Já však bývám dalek takovéto vroucnosti a nábožnosti, tak plamenné lásky a takové dychtivosti.

Budiž mi milostiv, Ježíši dobrý, sladký a láskyplný, a popřej mi chudičkému žebráku svému, abych aspoň někdy pocítil v srdci jiskřičku vroucí tvé lásky v svatém přijímání, aby se víra má utvrdila, naděje v dobrotu tvou vzrostla, láska pak jednou náležitě rozohněna a okusíc nebeské many již nikdy neochladla.

3. Tvé milosrdenství je tak mocné, že také mně může dopřáti žádoucí té milosti a mne nejmilostivěji obdařiti, až se ti zalíbí, duchem vroucnosti.

Neboť ačkoli nejsem roznícen tak velikou touhou, jako bývají někteří tví obzvláště zbožní věřící, nicméně tvá milost vzbudila ve mně aspoň touhu po vroucí takové dychtivosti.

I prosím a žádám, abych byl přidružen ke všem nadšeným ctitelům těm a připočten také k svatému jejich společenství.

Kap. 15. Daru nábožnosti dosáhneš pokorou a sebezapíráním.

1. Nábožnost jest dar, jehož musíš úsilovně hledati, toužebně o něj prositi, trpělivě a s důvěrou očekávati, vděčně jej přijímati, pokorně si jej udržovati a pilně s ním působiti. Bohu pak musíš ponechati, kdy a do jaké míry tě ráčí oblažiti nebeským navštívením.

Obzvláště se musíš pokořiti, není-li nábožnost tvá dost vroucí nebo nemáš-li jí vůbec, ale proto nemusíš ještě zmalomyslněti ani se nesmírně rmoutiti.

Neboť Bůh dává mnohdy najednou, čeho zprvu dlouho odpíral.

Dává mnohdy až na konec, s čím zprvu otálel.

2. Kdyby se každému milosti ihned dostalo a každý ji míti mohl jakmile by si jí přál, člověk v své slabosti by toho dobře ani nesnesl.

Nezbývá tedy, než abys očekával dar nábožnosti v dobré naději a s pokornou trpělivostí.

Nedostane-li se ti jí nebo je-li ti nepozorovaně zase odňata, přičítej to jenom sobě a svým hříchům!

Milosti mnohdy bránivá nebo ji zakrývá pouhá maličkost, ač-li se ovšem smí nazý-

Pochválena a pozdravena budiž nejsvětější svátost oltářní!

vati maličkostí a ne spíše překážkou velice vážnou, co zadržuje dar tak vzácný.

Když pak malou onu závadu nebo lépe řečeno závažnou onu překážku odstraníš a ji dokonale přemůžeš, dostane se ti, oč jsi prosil.

3. Neboť jakmile se Bohu s celým srdcem odevzdáš a nebudeš hledati té oné věci podle vlastní vůle a libosti, nýbrž se Bohu zcela oddáš, ihned shledáš, že s ním jsi spojen, žes upokojen, poněvadž nic se ti nebude tak dobře zamlouvati, nic ti nebude tak milé jako právě to, co se líbí vůli Boží.

Kdo tedy v upřímnosti srdce svůj úmysl povznese vzhůru k Bohu a se vymaní ze vší nezřízené lásky nebo nelibosti k tvorům zde na zemi vůbec, ten se stane nejlépe schopným dosáhnouti milosti, ten bude hoden daru nábožnosti.

Neboť Pán vlévá své požehnání tam, kde nalézá nádoby vyprázdněné.

A čím dokonaleji se kdo odřekne věcí nízkých a čím více sobě odumře, pohrdaje sám sebou, tím rychleji zavítá k němu milost, tím hojněji se mu vlévá a tím výše povznese jeho volné srdce.

4. Tehdáž uzří a bude oplývati a se diviti, i rozšíří se srdce jeho (Is. 60, 5), neboť ruka Páně je s ním (Sk. 11, 21) a on sám se zcela odevzdal do rukou jeho až na

věky. Hle, tak požehnání dochází každý, jenž celým srdcem hledá Boha a nebere nadarmo duše své.

Když totiž přijímá velebnou svátost, dochází vzácné milosti, že se úzce spojuje s Bohem, neboť nejde mu ani tak o vlastní nábožnost nebo útěchu, ale nade všechnu nábožnost a útěchu klade čest a slávu Boží.

Kap. 16. Odhalujme své potřeby Kristu a prosme o jeho milost!

1. Ó nejsladší a nejmilejší Pane, jehož nyní pobožně toužím přijmouti, ty znáš mou slabost i svízel, kterou trpím; víš, do jakého zla, do jakých hříchů jsem upadl; jak často bývám stísněn, pokoušen, znepokojován i poskvrněn.

I přicházím k tobě o lék; prosím tě o útěchu a úlevu.

Mluvím k tobě jenž jsi vševědoucí a znáš celé nitro mé a jenž jediný mne můžeš potěšiti a mi pomoci.

Ty víš, kterých milostí obzvláště potřebuji a jak velice se mi nedostává ctnosti.

2. Nuže, tu stojím před tebou chudý a ubohý; prosím o milost a úpěnlivě žádám milosrdenství.

Občerstvi lačného žebráka svého, rozněť mou chladnost ohněm své lásky, osvěť mou slepotu září své přítomnosti! (Zjev. 21, 23.)

Všecko pozemské obrať mi v hořkost; co je těžké a odporné, dej mi přemáhati trpělivostí; a vším tím, co jest nízké a jen dočasné, uč mne opovrhovati a na to zapomínati!

Pozvedni srdce mé do nebes a nenechávej mne blouditi po zemi!

Ty sám budiž od nynějška až na věky mou slastí, neboť tys sám můj pokrm a nápoj, tys má láska a radost, mé blaho i všechno dobro mé.

3. Kéž bys mne svou přítomností celého roznítil, sežehl a v sebe tak přetvořil, abych splynul s tebou v jednoho ducha (I. Kor. 6, 17) a to milostí vnitřního spojení a roztavující silou ohnivé lásky.

Nedopusť, abych odešel od tebe lačen a neosvěžen, nýbrž nalož se mnou tak milosrdně, jakož jsi častokráte v podivuhodné lásce učinil svatým svým.

Ký div, kdybych všecek vzplanul od tebe a sám se v sobě zcela strávil, vždyť tys oheň, jenž neustále hoří a nikdy neuhasíná (V. Mojž. 4, 24; žid. 12, 59); tys láska, která srdce očišťuje a rozum osvěcuje.

Kap. 17. Vroucí láska a ohnivá touha přijímati Krista.

1. S největší nábožností a s ohnivou láskou, s veškerou vroucností srdce a se vším

zápalem toužím přijmouti tebe, Pane, tak, jako toužili po tobě při svatém přijímání celé zástupy svatých a nábožných věřících, kteří se ti svatostí života obzvláště líbili a nejvroucnější nábožností byli proniknuti.

Ó Bože můj, ty lásko věčná, všechno dobro mé, blaho neskonalé, přeji si tě přijmouti s nejvroucnější touhou a nejhlubší úctou, jakou jen kdy který svatý měl neb pociťovati mohl.

2. A ačkoli nejsem hoden, aby se i mně dostalo všech oněch pocitů nábožných, přece obětuji ti celé své srdce se vší jeho vroucností tak, jakobych sám měl všechnu onu ohnivou touhu, tobě tak milou.

Ale tobě odevzdávám a obětuji s nejhlubší uctivostí a největší vroucností i také všechno to, cokoli jen nábožná mysl může pojmouti nebo po čem může zatoužiti.

Nic si nechci pro sebe podržeti, nýbrž dobrovolně a milerád chci tobě obětovati sebe i všechno, co mám.

Pane Bože můj, Stvořiteli a Vykupiteli můj, rád bych tebe přijal dnes s takovou vroucností, uctivostí, chválou a slávou, s takovou vděčností, důstojností a láskou, s takovou věrou, nadějí a čistotou, s jakou nejsvětější matka tvá, Panna Maria, tě přijala a po tobě toužila, když andělu, jenž jí zvěstoval tajemství vtělení tvého, pokorně a

nábožně odpověděla: Aj, já dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého! (Luk. 1, 38.)

3. A jako blahoslavený předchůdce tvůj, největší mezi svatými, Jan Křtitel, jsa ještě v lůně matky své, v tvé přítomnosti zaplesal v Duchu svatém (Luk. 1, 44), později pak vida Ježíše choditi mezi lidmi, v nejhlubší pokoře a se zbožnou vroucností pravil: přítel pak ženicha, který stojí a slyší ho, radostí se raduje pro hlas ženicha (Jan 3, 29): podobně bych i já rád byl roznícen toužebnou a svatou dychtivostí a odevzdal se ti celým srdcem.

Pročež i obětuji tobě jásot všech srdcí nábožných, vroucí pocity jejich lásky, vytržení mysli a nadpřirozené osvícení a nebeská vidění, a přináším ti je v oběť se všemi ctnostmi a chvalořečmi, kterými tě veškeré tvorstvo na nebi i na zemi oslavuje a oslavovati bude, za sebe i za všechny, kteří se do mých modliteb doporučili, abys byl ode všech důstojně chválen a na věky oslavován.

4. Přijmiž, Pane Bože můj, tento můj slib, přijmi žádost mého srdce tebe neskonale chváliti a nade všechno tebe tak velebiti, jak ti právem náleží podle nevýslovné velikosti tvé.

To ti tedy obětuji, to bych ti rád obětoval každého dne a každé chvíle; snažně pak

vybízím a úsilovně prosím všechny nebešťany a všechny věřící, aby spolu se mnou vzdávali tobě díky a chvalořečili tobě.

5. Chvaltež tebe všichni národové, pokolení a jazykové (Dan. 7, 14) a velebtež tvé svaté a nejsladší jméno s největším jásotem a s vroucí nábožností!

A kdožkoliv uctivě a nábožně tvou nejvznešenější svátost slaví nebo ji s hlubokou věrou přijímají, kéž si zaslouží milosti a slitování tvého (Dan. 3, 39 — žid. 4, 16), a kéž se i za mne hříšníka vroucně pomodlí!

Když pak dosáhnou žádoucí nábožnosti a spojení s tebou je oblaží, když dojdou blahé útěchy a zázračného občerstvení, kéž si i na mne ubožáka vzpomenou!

Kap. 18. Nehloubej všetečně o velebné svátosti; raději následuj pokorně Krista a podrob svůj smysl víře svaté!

1. Nehloubej všetečně o této nevystihlé svátosti, nechceš-li utonouti v bezednu pochybnosti.

Kdo by chtěl vyzkoumati velebnost božskou, zachvácen bude slávou její (Přísl. 25, 27).

Mnohem více dovede Bůh učiniti, nežli člověk může pochopiti.

Přípustno jest zbožně a pokorně zkou-

mati pravdu, zůstává-li při tom člověk ochoten dáti se poučiti a říditi se správnými naukami svatých otců.

2. Blahoslavená věru prostota, která se nevydává na neschůdné cesty hloubavých otázek, nýbrž raději kráčí po rovných a bezpečných cestách přikázání Božích.

Již mnozí ztratili ducha nábožnosti, když chtěli vyzkoumati tajemství.

Víra žádá se od tebe a vedle ní též spořádaný život, nikoli však vznešený důvtip anebo hluboká znalost tajemství Božích.

Když nemůžeš pochopiti ani to, co je hluboko pod tebou, jak teprv bys mohl obsáhnouti, co povzneseno nad tebou tak vysoko?

Podrob se Bohu a pokorně podřiď svůj rozum víře a dostane se ti tolik světla, kolik ti bude prospěšno a potřebno.

3. Někteří lidé zakoušejí těžkých pokušení u víře, zvláště pak v příčině této svátosti; nesmí se to však jim samým přičítati, nýbrž zlému nepříteli.

Nedbej toho, nepouštěj se do hádek se svými myšlenkami ani neodpovídej na pochybnosti, které ti ďábel vnuká, nýbrž věř slovům Boha, věř jeho svatým i prorokům, a zlý nepřítel nechá tě pak na pokoji.

Častokráte bývá dobře, když služebník Boží takto trpí. Neboť lidí nevěřících a hříšníků (ďábel) nepokouší, máť je již

jisté; ale všelijak pokoušívá a trápívá nábožné věřící.

4. Kráčej tedy i nadále v prosté a neochvějné víře a s vroucí úctou přistupuj k velebné svátosti! A nemůžeš-li snad něčemu dobře rozuměti, slož to jen bez strachu na Boha všemohoucího!

Bůh tě neoklame; ten se však klame, kdo sám sobě příliš mnoho věří.

Bůh se sklání k duším prostým, zjevuje se pokorným, dává porozumění lidem prosté mysli, otvírá smysl duším čistým (žalm 118, 130 — Luk. 24, 45), ale lidem všetečným a pyšným skrývá milost svou.

Rozum lidský je sláb a může se mýliti; pravá víra však se nemůže klamati.

5. Všechen rozum a výzkum přirozený ať jde až za věrou, nesmí ji předcházeti ani ji bořiti.

Neboť hlavními činiteli jsou tu víra a láska; ty působí tajemně v této nejsvětější a nejvznešenější svátosti.

Věčný a neskonalý Bůh, jehož moc je nesmírná, činí na nebi i na zemi divy veliké a nevystižitelné; nevyzpytatelné a podivuhodné jsou skutky jeho (Job 5, 9 — Is. 40, 28).

Kdyby bylo lidskému rozumu možno skutky Boží snadno chápati, nemohlo by se o nich říkati, že jsou podivuhodné a nevyslovitelné.

Kapitoly,
které se obzvláště hodí pro jednotlivce jakož i v různých okolnostech života.

(Římská číslice značí knihu, arabská kapitolu.)

A. Bohoslovcům: I. 8, 17, 18, 19, 21, 25; II. 3, 5; III. 2, 3, 10, 31, 56; IV. 5, 7, 10, 11, 12, 18.

Kněžím: I. 18, 19, 20, 25; II. 11, 12; III. 3, 10, 31, 56; IV. 5, 7, 10, 12, 18.

Řeholníkům a horlivým věřícím: I. 8, 10, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 25; II. 1, 4, 7, 8, 9, 11, 12; III. 5, 6, 7, 11, 27, 31, 32, 33, 53, 54, 55, 56.

Studujícím: I. 1, 2, 3, 5; II. 5, 6, III. 2, 43, 44, 48, 58; IV. 18.

Začátečníkům v duchovním životě: I. 18, 25; II. 1; III. 6, 7, 23, 25, 26, 27, 33, 37, 52, 54, 55; IV. 16.

B. K duchovním cvičením a rozjímáním:

Příprava: I. 20, 21; III. 53.

Řada první: I. 22, 23, 24.

Řada druhá: III. 14, 48, 59.

Závěr: III. 54, 55.

Vhodný podklad rozjímání:

O cíli člověka: III. 9, 10, 22, 26. O hříchu: I. 21, 22; II. 5; IV. 7. O smrti: I. 23.

O soudu: III. 14. O pekle: I. 24. O marnotratném synu: I. 25. O království Kristově: I. 1; III. 13, 32, 49, 53. O narození Krista Pána: II. 1, 7, 8. O skrytém životě Kristově: I. 20; III. 44, 53. O veřejném životě Kristově: I. 1, 16; III. 4, O pokoře: III. 13, 23, 27, 31, 48, 55, 56. Co voliti: III. 54. O ustanovení nejsvětější svátosti oltářní: IV. 1, 2. O sv. přijímání: IV. 17. O utrpení Pána Ježíše: II. 11, 12, IV. 8. O vzkříšení Krista Pána: III. 47, 48. O lásce k Bohu: III. 5, 6, 34.

K sv. přijímání:

Příprava vzdálenější: I. 20, 21, III. 53.

Příprava bližší: III. 8, 52; IV. 6, 7, 9, 10, 12, 15, 18.

Čtení na šest dní po sv. přijímání: *1.* III. 5, 7, 8, 10. *2.* II. 1; III. 1, 2, 3. *3.* III. 26, 31, 42, 45. *4.* III. 15, 17, 27, 37. *5.* II. 12; III. 16, 18, 19. *6.* I. 19, 25; III. 23, 55. (Nestačí-li čas, čtěme aspoň první a poslední kapitolu!)

Příprava na mši sv.: jako před sv. přijímáním.

Díkučinění po mši sv.: jako po sv. přijímání.

K zpytování svědomí: III. 54; IV. 7.

K dosažení vnitřního klidu: I. 6, 11; II. 3, 6; III. 7, 23, 25, 38.

K vzbuzení dobrého úmyslu: III. 9.

C. Podřízeným: I. 9; II. 2, 6; III. 10, 13, 14, 15, 23, 41.
Těm, kdo trpí pokušením: I. 13; II. 9; III. 6, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 30, 35, 37, 47, 48, 49, 50, 52, 55.
Těm, kdo trpí pomluvou: II. 2; III. 6, 11, 28, 36, 46.
Těm, kdo nadmíru lpí na světském přátelství: I, 8, 10; II. 7, 8; III. 32, 42, 45.
Těm, kdo se příliš starají o svět: III. 38, 53.
Utiskovaným a pokořovaným: I. 12; II. 11, 12; III. 12, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 29, 30, 35, 41, 47, 48, 49, 50, 52, 55, 56.
Zkormoucených: II. 3, 9, 11, 12; III. 7, 12, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 29, 30, 35, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 55, 56.
D. Proti malomyslnosti: III. 29, 39, 41, 46, 47.
Proti marnivosti: I. 7, 14; II. 11; III. 7, 8, 9, 11, 13, 14, 40, 52.
Proti nepokojné mysli: III. 23.
Proti neposlušnosti: III. 13.
Proti nespokojenosti: III. 13, 17, 22, 27.
Proti nestálosti: III. 33.
Proti netečnosti: I. 22, 25.
Proti netrpělivosti: II. 12; III. 15, 16, 17, 18, 19.

Proti nevděčnosti: II, 10; III. 22.
Proti pobožnůstkářství: I. 11; III. 4, 6, 7.
Proti pýše: I. 2, 7; III. 4, 7, 8, 13, 14, 20, 40, 41.
Proti roztržitosti: I. 18, 21, 22, 23, 24; II. 10, 12; III. 14, 27, 33, 45, 53, 55.
Proti samolásce: II. 27, 37.
Proti sudílkování: I. 11, 14, 16; II. 5.
Proti svéhlavosti: I. 9; III. 13, 32, 44.
Proti tlachavosti: I. 10; III. 24, 44, 45.
Proti umíněnosti: I. 9; III. 39.
Proti vlažnosti I. 18, 25; II. 10, 11, 12; III. 3, 6, 30, 35, 37, 54, 55.
Proti zatvrzelosti: I. 23, 24; III. 14, 55.
Proti přílišné zvědavosti: I. 20; III. 24.

DODATEK.

MODLITBY.

IMPRIMATUR

Nr. 2003.

Archiepiscopalis Ordinariatus
Pragae, die 15. Februari 1930.
† Franciscus,
Archiepiscopus.

Modlitby ranní.

Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen.

Od sv. Františka Sal.

Můj Pane a Bože! Klaním se tobě z hloubi srdce svého a děkuji ti za všecky dary a milosti, kterých jsi mi od prvního okamžiku života mého uštědřil. Zvláště pak ti děkuji za to, že jsi mne této noci na živu zachoval. Přijmi za to v oběť mé srdce se všemi jeho dobrými úmysly a předsevzetími, s nimiž spojuji nejsvětější oběť, kterou ti můj božský Spasitel Ježíš Kristus přinesl na dřevě kříže. Učiň, ó Bože, svou milostí, abych dnešní den ztrávil k tvému zalíbení. Cokoli budu činiti, chci konati ke cti tvé a z lásky k tobě. I posilni mne slabého, odvrať ode mne všechna nebezpečná pokušení, a uznáš-li v božské moudrosti za dobré mne dnes zkoušeti, uděl mi též potřebné síly, abych se uvaroval všeho, co by se příčilo nejsvětější vůli tvé. Amen.

† Sladké srdce mého Ježíše, dejž, abych tě víc a více miloval! (Odpustky 300 dní po každé.)

---

† označeny modlitby odpustkové.

S Bohem ať vycházím, s Bohem ať se navrátím!

† Sladké srdce Marie Panny, budiž mou spásou! (Odpustky 300 dní po každé.)

Svatý anděle strážce, svatý patrone můj N. a všichni svatí a světice Boží, orodujte za mne!

Otče náš. — Zdrávas Maria. — Věřím v Boha. — Sláva Otci . . .

Jiné modlitby ranní.

Pane, v životě tomto . . . (str. 281).
Mluviti budu k Pánu svému . . . (str. 155).
Dej mi, nejdobrotivější Ježíši (str. 173).
Nyní opět budu mluviti . . . (str. 159).

Zbožné vzdechy a střelné modlitby.

Modlitby k získání odpustků.

† Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen. (Odpustky 50 dní po každé, žehnáme-li se při tom sv. křížem. Pius IX. r. 1863. Odpustky 100 dní po každé, kropíme-li se při tom svěcenou vodou. Pius IX. r. 1866.)

† Pochválen buď Pán Ježíš Kristus! — Na věky. Amen. (Odpustky 100 dní po každé při vzájemném pozdravení. Pius X. r. 1913.)

† Pochválen buď Ježíš a Marie! — Dnes i ustavičně. (Odpustky 50 dní po každé při vzájemném pozdravení. Pius IX. r. 1864.)

Dobrý úmysl: Ve jménu Páně! — Ke cti

a slávě Boží! — Z lásky k tobě, Ježíši! — Duše svatý, osvěť a posvěť mne! — Chvála Bohu! — Ne nám, ale jménu tvému, Pane, buď čest a sláva!

Obětování se Pánu Ježíši: Ježíši, tobě živ jsem, tobě umírám, tebe chci milovat, dokud neskonám. — Ó Ježíši, všecko z lásky k tobě.

† Ježíši, Bože můj, nade všecko tě miluji. (Odpustky 50 dní po každé. Pius IX. r. 1854.)

Bázeň Boží: Jednu duši mám, jedna smrt, jeden soud, jedna věčnost čeká mne. — Kam půjdu před Duchem tvým, kam se uteku před tváří tvou?

Z domu vycházeje, rci: S Bohem ať vycházím, s Bohem ať se navrátím!

Jda podle chrámu: Pochválen buď Pán Ježíš Kristus! † Pochválena a pozdravena budiž nejsvětější svátost oltářní od toho času až na věky! Amen. (Odpustky 300 dní. Pius X. 1913.)

Jda podle hřbitova: † Odpočinutí věčné dejž jim, ó Pane, a světlo věčné ať jim svítí! Odpočiňtež v pokoji! Amen. (Odpustky 300 dní po každé, jež jenom zemřelým přivlastniti lze.)

Před sv. křížem: † Klaníme se tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme tobě, nebo skrze svatý kříž svět jsi vykoupil. (Odpustky 100 dní, jednou za den.)

Pro své svaté drahé rány, Jezu Kriste, smiluj se nad námi!

Když hodiny bijí: Opět blíže k smrti, blíže k hrobu a věčnosti.

† Bože můj, dejž, abych tě miloval, a jedinou odměnou za lásku mou budiž, abych tě stále víc miloval. (Odpustky 100 dní, jednou za den.)

† Ó Paní má, ó Matko má, vzpomeň, že tobě náležím. Chraň mne a opatruj jako statek a majetek svůj! (Odpustky 40 dní po každé.)

Je-li ti práce těžkou: Bez boje není vítězství. — Mohli jiní, mohly jiné, proč bys také ty ne? — Posilni mne, můj Ježíši! — Přispěj mi, Pomocnice křesťanů, Panno mocná!

† Ó svatý Josefe, vzore a patrone ctitelů nejsvětějšího Srdce Ježíšova, oroduj za nás! (Odpustky 100 dní, jednou za den.)

V pokušení: Spas mne, Bože, neboť v tebe doufá duše má. — Bože, ku pomoci mé vzezři, Pane, ku pomoci mé pospěš! — Ježíši, Maria, Josefe, stůjte při mně! Raději zemříti nežli hřešiti!

† Anděle Boží, strážce můj, jehož ochraně mne dobrotivost božská svěřila, osvěcuj mne a opatruj, řiď a spravuj! (Odpustky 100 dní po každé.)

Kdyby ses snad někdy — ale nedej Bůh! —

dopustil hříchu těžkého, řekni co nejdříve: Zhřešil jsem, ó Bože, buď mi milostiv! — Ježíši, lásko má, znovu jsem tě křižoval; smiluj se nade mnou! † Nejsladší Ježíši, nebudiž mi soudcem, nýbrž Spasitelem! (Odpustky 50 dní po každé.)

† Spasiteli světa, smiluj se nad námi! (Odpustky 50 dní, jednou za den.)

† Můj Ježíši, smilování! (Odpustky 100 dní po každé.)

† Ježíši tichý a pokorný srdcem, učiň, aby se srdce mé tvému podobalo. (Odpustky 300 dní, jednou za den.)

Odevzdání se do vůle Boží: Hle, Pane, jsem v rukou tvých; učiň se mnou, co chceš.

Buď, ó Pane, vůle tvá! Bez vůle tvé, Pane, ani vlas hlavy nepadá.

† Ve všem se děj a budiž chválena i na věky velebena nejspravedlivější, nejvyšší, a nejmilostivější vůle Boží! (Odpustky 100 dní, jednou za den.)

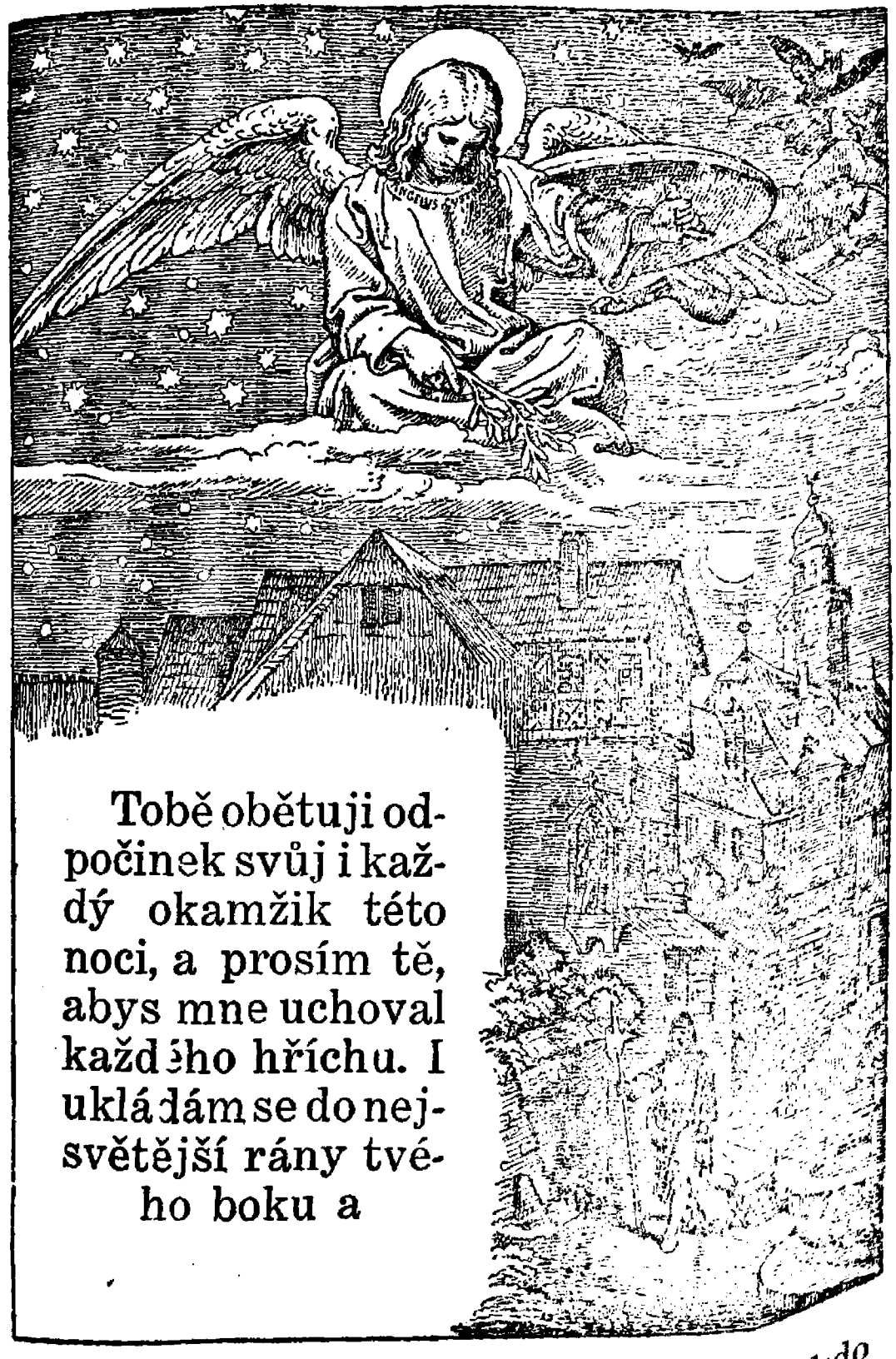
Modlitby večerní.

Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen.

Od sv. Alfonsa z Lig.

(Odpustky 60 dní, jednou denně pro věřící, kteří se před spaním tato slova pomodlí. Lev XIII. 1893.)

† Ježíši Kriste, Bože můj, klaním se tobě a děkuji ti za všechny milosti, které jsi mi dnešního dne udělil.

Tobě obětuji odpočinek svůj i každý okamžik této noci, a prosím tě, abys mne uchoval každého hříchu. I ukládám se do nejsvětější rány tvého boku a

Nechrání-li Hospodin města, nadarmo bdí, kdo je hlídá. (Žalm 126, 1.)

pod ochranný plášť Marie, Matky mé. Svatí andělé tvoji stůjte při mně a v pokoji mne opatrujte, tvé pak požehnání spočívej na mně! Amen.

(Zpytuj svědomí své! Bože můj! Těchto a všech svých hříchů srdečně lituji, protože jsem za ně spravedlivého trestu zasloužil. Želím jich proto, že jsem tebe, svého nejlepšího Otce, nejvyšší a lásky nejhodnější dobrou urazil. Činím opravdové předsevzetí, s milostí tvou život svůj polepšiti, blízké příležitosti ke hříchu se varovati a nikdy již nehřešiti.

- V ruce tvé, ó Bože, poroučím tělo své i duši svou; tobě poroučím též své rodiče, příbuzné a dobrodince, živé i mrtvé.

Navštiv, ó Pane, milostivě příbytek tento a odvrať od něho daleko všecky úklady nepřítele! Svatí andělé tvoji přebývejte v něm, aby nás střehli v pokoji, a požehnání tvé budiž nad námi vždycky! Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

† Ó Maria, bez hříchu počatá, oroduj za nás, kteří se k tobě utíkáme! (100 dní odpustků, jednou za den.)

† Ježíši, Maria, Josefe! Vám daruji srdce své i duši svou. — Ježíši, Maria, Josefe! Stůjte při mně v boji posledním! — Ježíši, Maria, Josefe! Kéž duše má spojená s vámi odejde v pokoji! Amen. (Odpustky 300 dní,

kdykoli se všecky tyto prosby pomodlíme; odpustky 100 dní, pomodlíme-li se toliko jednu z nich.)

† Odpočinutí věčné dej všem věrným zemřelým, ó Pane, a světlo věčné ať jim svítí! Ať odpočívají v pokoji! Amen.

Jiné modlitby.

Díky tobě za všechno dobré ... (str. 226).
Velebím tě, Otče ... (str. 143).
Dáváš hřměti ... (str. 168).
Dejž mi nejsladší ... (str. 183).
Otevři, Pane, mé srdce ... (str. 187).

Vzbuzení tří božských ctností.

(Odpustky 7 let a 7 kvadragen po každé. Odpustky tyto nejsou vázány na určitá slova.)

Víra.

Věřím v tebe, pravý — ve třech osobách jediný Bože, — Otče, Synu a Duše svatý, — jenž jsi všecko stvořil, — všecko zachováváš a spravuješ, — jenž dobré odměňuješ a zlé tresceš. — Věřím, že Syn Boží se vtělil, — aby nás vykoupil, — a že Duch svatý svou milostí nás posvěcuje. Věřím, že duše naše nesmrtelná, — milost pak Boží nám ke spáse nevyhnutelně potřebná jest. — Věřím a vyznávám všecko, — čemu Ježíš Kristus

učil, — co svatí apoštolové kázali — a čemu svatá římsko-katolická církev věřiti velí. — Tomu všemu věřím, — protože jsi, ó Bože, věčná a neskonalá pravda a moudrost, — kteréž nelze, aby oklamala, — aniž lze, aby byla oklamána. — Bože, rozmnož víru mou!

Naděje.

Doufám, ó Bože, a důvěřuji se pevně, — že mi pro zásluhy Ježíše Krista ráčíš dáti spásu věčnou, kterou jsi přislíbil všem, — kdo tvá přikázání zachovávají. — Proto doufám od tebe, — že mi odpustíš hříchy mé i dáš všechny potřebné milosti, — abych si zasloužil věčnou blaženost. — Toto všecko doufám od tebe, — poněvadž jsi všemohoucí, — nejvýš dobrotivý, milosrdný a věrný — a proto splniti můžeš a chceš, co jsi přislíbil. — V této naději chci žíti a umříti. Bože, posilni naději mou!

Láska.

Bože a Pane můj! — Miluji tě z celého srdce svého a ze vší síly své, — protože jsi tak neskonale krásný, dobrý a dokonalý. — Ty, Pane Ježíši, jsi mne na kříži vykoupil, — ty, Duše svatý, mne posvěcuješ. — Zdaž je možná láska větší, — než je láska tvá, ó můj Bože! — Nejsvětější Trojice, dej mi — abych tě nade všecko miloval, — poněvadž ty jsi mne od věčnosti milovala — a

nade všechno lásky hodna jsi. — Miluji-li tebe, — kterak bych mohl nemilovati toho, — jehož milovati mi kážeš? — Jest to bližní můj. — Každého člověka, přítele i nepřítele, — chci milovati jako sebe samého pro tebe a v tobě, — ukřižovaný Ježíši můj! — V této svaté lásce k tobě a k bližnímu — dej mi žíti a umříti, i všecko raději trpěti, — než jediným hříchem zarmoutiti tvé srdce láskou planoucí. — Bože, rozněcuj ve mně tuto lásku k tobě vždy víc a více — i dej, abych v této lásce s tebou spojen setrval na věky. Amen.

Hrozí-li ti nebezpečí smrti, můžeš tři božské ctnosti vzbuditi krátce takto:

V tebe, Bože, věřím, v tebe doufám, tebe nejvýš miluji. Lituji upřímně, že jsem tě kdy rozhněval. Kdybych mohl, milerád bych se hned teď knězi ze všeho vyzpovídal. Bože, smiluj se nade mnou hříšným!

Vbuzení dobrého úmyslu.

Bože můj! Všecky své myšlenky, slova i skutky obětuji k větší cti a chvále tvé. Obětuji je tobě a spojuji je s úmyslem a zásluhami Ježíše Krista, jeho nejsvětější matky Marie a všech milých svatých. Amen.

Vzbuzení lítosti.

Představ si Ježíše, svého Vykupitele, jak na hoře Olivetské na zem padá, jak v úzko-

stech krvavý pot jeho k zemi kane, jak srdce jeho naplněno hořkostí a zármutkem. Považ, jak velikou bolest působil Srdci Ježíšovu každý hřích, každý těžký hřích, kterého ses dopustil, a jak rozmnožil trýzeň toho žalostí pukajícího srdce. Ó jak jsi byl tvrdý a ukrutný k svému Vykupiteli v jeho smrtelné úzkosti! Co jsi měl srdce Ježíšovo těšiti, znovu jsi je zarmucoval. Proto říkej se srdcem zkroušeným:

„Můj Ježíši, prosím tě za odpuštění a lituji všech hříchů svých; neboť jimi jsem urazil tvé bolestíplné Srdce, které nade všecko miluji.“

Modlitba před kázáním.

Mluv, Hospodine... (str. 133).

Rozjímání před kázáním.

Slyš, synu, slova má... (str. 135).

Pobožnost mešní.

„Dům můj jest dům modlitby.“
Luk. 19, 46.

Vcházeje do chrámu Páně pokrop se svěcenou vodou, řka: Pokrop mne, Pane, yzopem, abych byl očištěn; obmyj mne, abych byl nad sníh zbílen.

Poklekna, rci třikrát: Pochválena, pozdravena budiž nejsvětější svátost oltářní!

Když byl (Ježíš) ve dvanácti letech, oni podle obyčeje svátkového šli do Jerusalema. (Luk. 2, 42.)

Naposledy přidej: Až na věky věkův. Amen.

Ó Bože, buď milostiv mně hříšnému! Otče nebeský, dejž, abych v chrámu tvém tak pobyl, bych si zasloužil tvou milost jako pokorný onen publikán, o němž pravil Syn tvůj, že odešel z chrámu ospravedlněn do domu svého. Amen.

Modlitba přípravná. Všemohoucí věčný Bože, shlédni, prosím, s trůnu své velebnosti na mne bídného a nuzného, jenž přicházím k tobě, Pánu nejvyššímu, lékaři nejmocnějšímu, pomocníku nejsilnějšímu. Klaním se tobě, Bože, maje pevnou a živou víru, že jednorozený Syn tvůj, Ježíš Kristus, při mši svaté krvavou oběť svou obnovuje a nekonečné zásluhy své tobě za nás obětuje. Ty pak, Otče nebeský, podle neskonalého milosrdenství svého uděluješ skrze Ducha svatého vykoupenému lidstvu všech těch milostí, které nám božský Syn tvůj získal. Ó kéž se i mně dostane při této oběti mešní od tebe hojných milostí!

Matko Boží, blahoslavená Panno Maria, kterás pod křížem Syna svého plna bolesti stála, prosím, stůj při mně i při nás všech zde přítomných, abych se při této nejdražší oběti tak chovali, jak by nejlépe bylo ke cti a slávě Boží i k našemu spasení.

Svatí andělé, všichni svatí a světice Boží,

kteří Boha tváří v tvář vidíte a v něm blaženi jste, proste za mne, abych této mši sv. přítomen byl s náležitou vroucností.

K modlitbě stupňové. Všemohoucí Bože, tys na poušti nazpět volal Mojžíše, když se chtěl přiblížiti k místu, na němž jsi se mu zjevil v keři ohnivém, řka: Nepřibližuj se sem; zuj obuv z nohou svých, neboť místo, na kterém stojíš, země svatá jest. Když si na to vzpomenu, lekám se, jak teprv já hříchy poskvrněn, se opovažuji k tobě přistoupiti? Vždyť pozoruji-li život svůj, vidím, že často dělám, co ty nechceš, a že zřídka plním, co ty velíš. I želím toho srdečně, uznávaje se zarděním nehodnost svou. Zhřešil jsem, zhřešil mnoho a často myšlením, řečí, žádostí i skutkem. Budiž mi, Pane, milostiv! Nenakládej se mnou podle hříchů mých, nýbrž smiluj se nade mnou podle neskonalého milosrdenství svého. Amen.

Ke Gloria. Přidružuji se, Bože můj, k nesčetným zástupům andělským, kteří ustavičně čest a chválu tobě pějí, tebe oslavují a tobě se klanějí. S nimi se tobě klaním v pokoře nejhlubší. Všechny síly mé duše i těla ať tobě slouží! Cokoli budu mluviti neb konati, ať to je k větší slávě tvé! Chci oslavovati a velebiti tvé nejsvě-

tější jméno na zemi, abych jednou hodným byl uznán chváliti je věčně v nebesích s anděly tvými. Amen.

K e p i š t o l e. Vroucí díky vzdávám tobě, Hospodine Bože svatý, za všechnu tvou péči o naši spásu. Ty ses postaral o to, aby vůle tvá lidem známa byla tak, aby mohli podle ní živi býti a lásky tvé hodnými se státi. I nyní stále pečuješ o to, abychom se naučili tebe znáti, tebe ctíti a tobě sloužiti. Přispěj svou milostí slabé vůli mé, abych lépe a lépe vůli tvou poznával a čím dále tím vroucněji tě miloval. Amen.

K e v a n g e l i u m.

(Povstaň a požehnej se sv. křížem na znamení, že si sv. evangelia vážíš, žes ochoten podle něho žíti a jeho hájiti.)

Přijmi, Bože, nejvroucnější díky za každé slovo, které vyšlo z úst Syna tvého Ježíše Krista a nám se v evangelium stále hlásá a nás oblažuje. Naplň mysl mou nejhlubší úctou k božským slovům těm! Dejž, ať si jich vážím, jimi se také řídím a spravuji. Slova Syna tvého provázejte mne vždy a všude! Ona mne učte, jak se mám chovati sám k sobě i k jiným. Slova Kristova buďtež mi posilou i útěchou a největší mou radostí! Ona mne stále veďte a šťastně i doveďte k blažené věčnosti! Amen.

Ke Kredo. Aby mne slova tvá, Bože můj, mohla oblažiti a spasiti, je potřebí, abych jim a v ně věřil. Bez víry nelze se tobě líbiti. I podrobuji ochotně rozum svůj slovům tvým a pevně věřím všechno, co jsi zjevil, jakož i všechno, čemu božský Syn tvůj učil. Věřím a vyznávám všechno, co svatí apoštolové hlásali a čemu neomylná církev tvá učí. V té víře svaté chci žíti, v ní chci i umříti. Pro víru tu nezdráhám se trpěti, když by bylo potřebí. Posilni mne, Bože, svou milostí, abych si nejdražší svůj poklad svaté víry zachoval neporušený až do skonání. Amen.

K obětování. Co mohu a mám tobě, Otče nebeský, obětovati? Čím jsem, tím jsem se stal milosti tvou; všechno, co mám, obdržel jsem štědrostí tvou. Všecky dary mé jsou dary lásky tvé. I obětuji ti všecky své myšlenky, aby jen k tobě směřovaly; všecky své řeči, aby tě oslavovaly; všechny své skutky, aby přispívaly ke cti a chvále tvé. Tobě zasvěcuji celý svůj život, tobě chci sloužiti a na vždy zůstati věrným služebníkem tvým. Amen.

K prefaci a k sanktus. Všemohoucí věčný Bože, tebe oslavuje celý vesmír, dílo rukou tvých. Tvoji moc, slávu a lásku hlásá celá příroda se všemi dary, kterých nám v ní hojně udílíš. Tvou slávou ozývá se

celé nebe, v němž tvoji vyvolení tebe chválí a velebí. Dejž mi, abych i také já hříšný oslavovati směl jméno tvé. Povznes mysl mou, aby zalétala až ke trůnu tvému, kdež tě velebí andělé i archandělé, cherubové i serafové, s nimiž já nehodný v nejhlubší pokoře osměluji se volati: Svatý, svatý, svatý, Pán Bůh zástupů. Plna jsou nebesa i země slávy tvé. Hosana na výsostech! Požehnaný, jenž se béře ve jménu Páně. Hosana na výsostech! Amen.

Poklekni aspoň nyní a setrvej kleče až na konec sv. přijímání!

P ř e d p o z d v i h o v á n í m. Hospodine Bože, pro zásluhy Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista, učiň mne jakož i všechny křesťany účastnými ovoce této nejsvětější oběti. Račiž očima svého milosrdenství shlédnouti na církev svatou; rač ji chrániti a spravovati, nepřátele její k pravému poznání přivésti! Náměstka apoštolského i veškeren duchovní stav rač v pravém náboženství zachovati, aby nás vedli pravou cestou života. Rozpomeň se na vladaře a národy křesťanské a na vlast naši; uděl nám všem svornost a pokoj, zažehnej od nás mor, hlad, válku a jiné pohromy! Smiluj se nad knězem, jenž ti tuto oběť mše svaté přináší, i nad námi všemi zde přítomnými; smiluj se nad mými rodiči a dobrodinci, nad přáteli

i nepřáteli mými i nade všemi, kteří se do modliteb mých doporučili, jakož i nad těmi, za něž jsem povinen se modliti. Přispěj nám ve všech potřebách duše i těla, dej nám zdraví, spokojenost, požehnání a po mrti věčnou blaženost!

K proměňování a pozdvihování.

(Bij se zkroušeně v prsa!)

† Pozdraveno budiž, pravé tělo Ježíše Krista, které za mne bylo na kříži obětováno. V nejhlubší pokoře klaním se tobě. Ježíši, tobě jsem živ! Ježíši, tobě umírám! Ježíši, tvůj jsem živý i mrtvý! Amen.

† Pozdravena budiž, předrahá krvi Ježíše Krista, která za mne na kříži byla prolita, V nejhlubší pokoře klaním se tobě, Ježíši, smiluj se nade mnou! Ježíši, slituj se nade mnou! Ježíši, slituj se nade mnou! Ježíši, odpusť mi hříchy mé! Amen.

Po pozdvihování. Velebím tě, Spasiteli dobrý, jenž jsi nás tolik miloval, žes zmařil sebe samého, podobou služebníka se přioděl a mezi lidmi na zemi žil. Ale i nyní trváš mezi námi v nejsvětější svátosti oltářní. Pro neskonalou lásku tvou k nám lidem prosím tě spolu s církví svatou, učiniž mne i všechny zde přítomné účastnými milostí, které sis získal svým nejsvětějším životem, přehořkým umučením, svým slav-

ným zmrtvýchvstáním a radostným nanebevstoupením. Smiluj se nad námi, ale i nade všemi zemřelými, kteří nás předešli na věčnost. Smiluj se zvláště nad těmi, za něž se modliti mám: nad mými rodiči, bratřími, sestrami, dobrodinci a představenými. Smiluj se nad těmi, které jsem pohoršil a jejich trápení v očistci zavinil. Učiň, aby jim prospěla drahocenná tato oběť, při níž se Otci nebeskému obětuješ. Pro nejdražší oběť tu očisť duše v očistci ode všech poskvrn hříchů, z nichž se za živa nedokály, a přiveď je k sobě do nebe! Také nám hříšným popřej, ať jednou se radujeme u tebe, jenž jsi cíl náš, ve společnosti vyvolených tvých. Amen.

K modlitbě: Otče náš. Všemohoucí věčný Bože! Syn tvůj, Pán a Spasitel náš, Ježíš Kristus, rozkázal nám k tobě volati, řka: Proste a bude vám dáno; hledejte a naleznete; tlucte a bude vám otevřeno. Svým vznešeným příkladem nejen učil nás modliti se, ale dal nám i vzor dokonalé modlitby. Vážím si daru toho a proto z hloubí srdce svého pln vděčnosti volám k tobě slovy Syna tvého: Otče náš, jenž jsi na nebesích. Posvěť se jméno tvé . . . . .,

K přijímání.

(Vzbuď v sobě živou touhu po nejsvětější svátosti oltářní! — Duchovní přijímání.)

Hříšný Zacheus dychtil spatřiti tebe, Pane a Spasiteli můj. Za to pak byl oblažen, žes ráčil sám do domu jeho zavítati a jemu přinésti odpuštění, milost svou i hojné požehnání. Jako Zacheus toužím i já hříšný po tobě, Pane Bože můj. Dychtím přijmouti tebe v nejsvětější svátosti, tělem tvým se občerstviti a posilniti. Ale hříchy mé nutí mne volati zkroušeně: Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nade mnou! Očisť srdce mé, naplň je pravou kajícností, abys do něho mohl zavítati s milostí svou. V nejhlubší pokoře a pln živé důvěry volám slovy pohanského setníka: Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko rci slovem a uzdravena bude duše má.

Poslední slova říkej třikrát, bije se v prsa, na znamení zvonkem.

Po přijímání. Oběť tvá, Pane a Bože můj, se dokonává. Ó kéž jsem při ní nabyl hojně milostí pro sebe i pro ty, za něž jsem tuto mši svatou obětoval! Kéž jsem utvrzen v dobrých svých předsevzetích a ozbrojen proti pokušení hříchů! Dejž, Bože, aby užitky této drahocenné oběti nebyly u mne zmařeny. Tvým jménem žehná nám kněz, služebník tvůj. Kéž odcházím s hojným po-

žehnáním tvým! Požehnání tvé nechť mne provází domů, nechť provází všecky mé řeči i práce, dnes i po celý týden, v němž snad mi nebude možno býti na mši sv. Vroucně žehnám se znamením sv. kříže a prosím: Požehnání všemohoucího Boha Otce Syna i Ducha svatého sestoupiž na mne i na nás všechny a zůstaň vždycky s námi! Amen.

To říkej při požehnání kněze kleče.

K e k o n c i m š e s v a t é. K mnohým darům svým, Bože můj, přidals mi milost, že jsem nyní mohl býti přítomen nejsvětější tvé oběti. Vzpomenu-li, kolik nemocných i jiných věřících rádo by se zúčastnilo mše sv., jimž se však toho štěstí nedostalo, tím více si musím vážiti, že mi bylo dopřáno milosti té. Přijmi za to, Otče nebeský, nejvroucnější díky! Díky tobě, Spasiteli dobrý! Chvála tobě, Duchu svatý! Klaním se tobě, Bože trojjediný, a dobrořečím tobě.

Připomenu-li si, jak vznešené oběti jsem mohl býti přítomen, musím prositi, abys mi, Bože, odpustil mou nepozornost při ní, všecku roztržitost a vlažnost. Promiň mi vše, čímkoli jsem se při této mši sv. provinil. Přijmi mou dobrou vůli, shlédni na můj dobrý úmysl! Oroduj za mne, svatá Boží Rodičko, a vypros mi, aby roztržitost má při této oběti mešní nezbavila mne milostí, kterých jsem milostí Ducha svatého mohl

při ní nabýti. Orodujte za mne, svatý anděle strážný, svatý patrone můj, i všichni svatí a vyvolení Páně, abych z této mešní oběti odcházel posilněn i potěšen, poučen i povzbuzen, obdařen hojnými milostmi pro život časný i věčný. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

Modlitba,

která se koná z nařízení sv. Otce Lva XIII. ze dne 6. ledna 1884 po každé tiché mši sv.

Třikrát Zdrávas Maria.

Zdrávas Královno . . .

℣. Oroduj za nás, svatá Boží Rodičko!

℟. Abychom se hodnými stali zaslíbení Kristových.

Modleme se: Bože, útočiště naše a sílo, shlédni milostivě na lid k tobě volající a na přímluvu přeslavné a neposkvrněné Panny a Rodičky Boží Marie, svatého Josefa, jejího snoubence, sv. apoštolů tvých Petra a Pavla i všech svatých vyslyš milosrdně a dobrotivě prosby, které za obrácení hříšníků, za svobodu a vyvýšení svaté matky církve vysíláme. Skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen.

Sv. Michaeli archanděle, braň nás v boji; proti zlosti a úkladům ďáblovým budiž nám záštitou! Nechať Bůh přikáže jemu, pokorně prosíme; ty pak, kníže vojska nebeského, satana i jiné duchy zlé, kteří ke zkáze duší

světem obcházejí, božskou mocí do pekla svrhni! Amen.

Třikrát: † Nejsvětější Srdce Ježíšovo, smiluj se nad námi! (Odpustky 7 let a 7 kvadragen. Pius X. 1904.)

Vhodné modlitby přede mší sv. a po ní.

Ó Pane, jak svrchovaně potřebuji tvé milosti ... (str. 267).

Ó svrchovaně blažené obývání (str. 241).

Hle, Bůh můj a mé všecko ... (str. 214).

Uctění nejsvětější svátosti oltářní.

Pochválena a pozdravena budiž nejsvětější svátost oltářní od toho času až na věky! Klaním se a dobrořečím tobě, Pane Jezu Kriste, skrytý v nejsvětější svátosti. Tys Pán můj a Bůh můj! Tys Beránek Boží, jenž snímáš hříchy světa. Tys Spasitel můj a pomocník můj nejlepší, jenž nás k sobě sám zveš slovy: „Pojďte ke mně všichni, kteří se lopotíte a obtíženi jste, a já vás občerstvím".

℣. Chléb s nebe dal jsi jim. (Alleluja.)

℟. Všelikou líbeznost v sobě mající. (Allejuja.)

Modleme se: Bože, jenž jsi nám v přepodivné svátosti památku svého umučení pozůstavil; popřej nám, prosíme, abychom svatá tajemství těla tvého a krve tvé

tak velebili, bychom ovoce tvého vykoupení stále v sobě znamenali. Jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen.

† Chvála a díky buďtež nyní a bez ustání nejsv. božské svátosti oltářní! (100 dní odpustků jednou za den. Pius VI. 1776.)

† Ó Ježíši v nejsvětější svátosti, smiluj se nad námi! (Odpustky 100 dní po každé — i pro duše v očistci — když zbožně a zkroušeně slova ta říkáme.

† Ježíši Kriste, Synu Boha živého, světlo světa, tobě se klaním, tobě jsem živ, tobě umírám. Amen. Odpustky 100 dní jednou za den — i pro duše v očistci. Pius X. 1909.

Rytmus sv. Tomáše Akvin. „Adoro te.“

(Překlad P. Fr. Žáka. S. J.)

(Odpustky 100 dní. — Lev XIII. 20. pros. 1884.)

Zbožně se ti klaním, skrytý Bože můj,
jenž pod způsobami máš zde stánek svůj,
bádavý-li duch se v tebe zadívá,
všecek se ti koří, neboť umdlívá.
Zrakem, hmatem, chutí tebe nevnímám,
sluchem jediným tě jistě poznávám;
věřím, co Syn Boží slovem pověděl,
nad ně jistějšího nikdo neslyšel.
Na kříži se jeho Božství tajilo,
tady člověčenství též se ukrylo;
vyznávaje obé srdcem věřícím,

smilování prosím s lotrem kajícím.
Rány, jako Tomáš, okem nevidím,
přece vyznávám tě v pravdě Bohem svým.
Dej, ať s tebou vírou víc se spojuji,
pevněj' v tebe doufám, vroucněj' miluji.
Smrti Ježíšovy sladká závěti!
živý chlebe žíti, lásky závěti!
Dej mé duši z tebe žíti v milosti,
zbožně opájet se tvojí sladkostí!
Dobrý pelikáne, Jezu Pane můj,
z mojích poskvrn svou mne krví očišťuj,
jejíž jedna krůpěj může zahladit,
všeho světa hříchy a jej posvětit.
Zahalena, Jezu, zří tě tady zrak,
prosím, nechť se stane, po čem žízním tak,
abych uzřel tebe tváří odkrytou,
a byl věčně blažen, vida slávu tvou. Amen.

Duchovní přijímání.

Od sv. Alfonse z Liguory.

† Můj Ježíši, věřím, že jsi zde v nejsv. svátosti oltářní přítomen. Miluji tě nade všecko a duše má touží po tobě. Ale poněvadž tě nyní svátostně přijmouti nemohu, prosím, zavítej aspoň duchovně do srdce mého! I objímám tě, jakobys u mne již byl, a spojuji se s tebou docela. Ó nedopusť, abych se kdy od tebe odloučil. Ó Ježíši, mé nejvyšší dobro a sladká lásko má, zraň jen

a rozohni srdce mé, aby celé vždy pro tebe planulo.

(Odpustky 60 dní, jednou denně, v libovolnou chvíli. Lev XIII. 1893.)

K sv. zpovědi.

Dobře se hodí rozjímání: Zkroušenost srdce str. 57, O bídě lidské str. 61, O smrti str. 65, O soudu str. 70.

Modlitba přípravná. Všemohoucí věčný Bože, spravedlivý soudce můj! Mnoho darů přijal jsem od tebe za celý život svůj až po tuto chvíli. Každý okamžik mého života a všechno, co jsem a co mám, jest darem tvým. Ale jak jsem se zachoval k tobě, štědrému dárci svému? Jak jsem odplácel tobě za všechny dary tvé? Ach, se zarděním a pln studu musím vyznati, že jsem hřešil a to nejednou, nýbrž často a z hříchu se pak vymaniti nechtěl ani nedbal. Ale ty, shovívavý Otče, ačkoli jsi mne mohl dávno povolati před přísný soud svůj a mne zaslouženě zavrhnouti, čekal jsi na mé pokání a polepšení. I to je velikou milostí tvou, že nyní přicházím k tobě, hledaje ztracené lásky tvé, že se z bludných cest hříchu navracím k tobě jako zbloudilá ovečka k pastýři svému. Tys mi vnukl svatý ten úmysl, abych déle v hříších netrval, nýbrž se vzchopil a tvého odpuštění hledal. Do-

tvrď a doplň, co tvá milost ve mně započala. Dejž, ať s pomocí tvou všechno náležitě vykonám, abych odpuštění hříchů dosáhl. Pomáhej mi svou milostí, veď mne na cestě pokání, abych se k tobě vrátil a nikdy již se od tebe hříchem neodloučil. Amen.

Zpytování svědomí.

Modlitba. Pokorně prosím tebe, Bože Duchu svatý, jenž zkoumáš srdce i ledví člověka a jemuž jsou známy všecky i nejmenší poskvrny mé duše, abys mi ráčil seslati světlo své milosti v tuto chvíli, v níž opravdově a vážně se chci rozpomínati na všechny své hříchy. Přispěj mi, abych dokonale poznal vše, co zlého jsem spáchal a co dobrého opominul. Bože nejčistší a nejsvětější, ukaž mi všecko, co se ti na mně nelíbí. Amen.

Jiná modlitba.

Vyznám na sebe . . . str 166.
Pane Bože, soudce spravedlivý str. 238.

Zrcadlo zpovědní.

Vhodno čísti: Bolestně lituj, žes ještě str. 308.

Po vzývání Ducha svatého ptej se sama sebe:

1. Kdy jsem byl naposled u sv. zpovědi?
2. Nezamlčel jsem některého těžkého hříchu?

3. Litoval jsem tenkrát upřímně svých hříchů a umínil jsem si, že se jich již nedopustím?

4. Nepřijal jsem v těžkém hříchu nejsvětější svátost oltářní? Stalo se tak snad v čas velikonoční?

5. Vykonal jsem zevrubně uložené pokání?

6. Nahradil jsem, co možná, škodu, kterou jsem bližnímu učinil?

Potom zpytuj, čím jsi se prohřešil, a to tímto způsobem:

1. Připomínej si přikázání Boží a přikázání církevní, jakož i sedmero hlavních hříchů a ptej se při tom vážně a opravdově, v čem jsi zhřešil myšlením a žádostmi, slovy a skutky neb opominutím dobrého.

2. Vzpomínej si, zdali ses dopustil cizího hříchu, a zdalis plnil povinnosti stavu svého.

3. Byl-lis tak nešťasten, že ses dopustil hříchů těžkých, rozpomínej se též na jejich počet, jakož i na okolnosti, jimiž se druh hříchu mění. Vzpomínej si, zdali ses těžkého toho hříchu dopustil každý den, každý týden, každý měsíc, a kolikrát za den, za týden, za měsíc.

Pak se ptej ještě sám sebe, kterého hříchu se nejčastěji dopouštíš, abys poznal, která je hlavní tvá chyba. Tuto chybu že napravíš, máš si obzvláště pevně předsevzíti.

Vzbuzení lítosti. Bože můj! V ošklivosti mám všechny své hříchy a žádám si upřímně, bych se jich byl nikdy nedopustil. Vím, jak jsem se trestuhodným stal, a jak jsem i nebe ztratil a peklo zasloužil. Proto lituji všech hříchů svých a na vždycky se jich odříkám. Ještě více však jich proto lituji, že jsem tak nevděčně miloval tvory více nežli tebe, svého Stvořitele a nejlepšího Otce, nejvyšší a lásky nejhodnější dobro, a že jsem tvou nekonečnou velebnost tak těžce urazil. Činím opravdové předsevzetí polepšiti život svůj, bedlivě se varovati všech hříchů jakož i blízkých příležitostí ke hříchu a od této chvíle věrněji tobě sloužiti. Ó Bože, dej mi milost, abych všechna předsevzetí ta vyplnil.

Ó můj Bože a Pane! Svými hříchy rozhněval jsem tě velice a zasloužím proto spravedlivý trest tvůj. Pán Ježíš tolik mne miloval, že na kříži za mne zemřel, a já jsem ho tolikrát zarmoutil! Tys, Bože nebeský, neskonale dobrý, já jsem tě přece často urazil. Ó jak toho želím a z hloubí srdce lituji! V ošklivosti mám všechny své hříchy a nenávidím jich. Již nikdy a nikdy nechci se jich dopustiti a též příležitosti ke hříchu chci se varovati. Ty pak, ó dobrý Ježíši, pomáhej mi milostí svou! Amen.

Přímo před sv. zpovědí. Vstanu

a půjdu k Otci svému nebeskému a dím jemu: Otče, zhřešil jsem před nebem i před tebou; již nejsem hoden slouti synem tvým. Dejž, abych poznal všechny hříchy své v pravé jejich velikosti, a posilni mne, abych se nyní knězi, náměstku tvému, vyznal z nich zkroušeně, upřímně a úplně. Amen.

Připravuj si v paměti pořádek, podle něhož míníš své hříchy vyznávati. Sestav si vše, aby ses pak mohl, dlouho se nerozmýšleje, plynně zpovídati, až řada na tebe dojde. Zbývá-li ti času, modli se nábožně ze žalmu 50, verše 1—19.

Smiluj se nade mnou, Bože, podle svého velikého milosrdenství, a podle množství svých slitování zahlaď mou nepravost!
Úplně omyj mne od mé nepravosti
a od hříchu mého očisti mne!
Nebo svou nepravost já poznávám,
a hřích můj přede mnou je vždycky.
Proti tobě samému jsem se prohřešil,
a co zlé je před tebou, učinil jsem,
abys byl shledán spravedliv ve svých řečech
a bys zvítězil, když souzen býváš.
Nebo, hle, v nepravostech jsem se počal,
a v hříších počala mne matka má.
Nebo, hle, upřímnost je ti milá,
neznámou a skrytou svou moudrost oznámils mi.
Pokrop mne yzopem, abych očištěn byl,
omyj mne, abych byl nad sníh zbílen.

Sluchu mému radost a veselí dej;
potom zaplesají kosti ponížené.
Odvrať obličej svůj od mých hříchů,
a vymaž všecky mé nepravosti!
Srdce čisté stvoř ve mně, Bože,
a ducha pravého obnov v útrobách mých!
Nezamítej mne od své tváře
a svého svatého ducha mi neodnímej!
Navrať mi radost z ochrany své
a duchem statečným posilni mne!
Učit budu hříšníky tvojím cestám,
že se bezbožní vrátí k tobě.
Zbav mne krevní viny, Bože, můj spasný Bože,
a můj jazyk s veselím bude slaviti tvou spravedlnost.
Pane, rty mé rač otevříti,
a má ústa zvěstovat budou tvoji chválu.
Nebo kdybys byl chtěl oběť, byl bych dal (ji) ovšem, (ty však) v zápalných obětech si nelibuješ.
Oběti Bohu (milou je) duch zkormoucený,
a srdcem zkroušeným a pokorným, Bože, nepohrdáš.

Přiklekna k zpovědnici, pros o sv. požehnání:
Prosím vás, ctihodný otče, o sv. požehnání:
abych se mohl dobře a úplně z hříchů svých vyzpovídati.

Poznamenej se svatým křížem a říkej vroucně:
Já bídný hříšník zpovídám a vyznávám se

Bohu všemohoucímu, nejblahoslavenější Marii Panně, všem milým svatým a vám, otče duchovní, na místě Božím, že jsem od své poslední zpovědi, kterou jsem vykonal před ... (urči čas), těchto hříchů se dopustil:

Vyznej se ze všech hříchů, které na sebe víš. Když si na žádný již nemůžeš vzpomenouti, řekni nábožně:

Bože můj! Těchto i všech jiných hříchů srdečně lituji, protože jsem za ně spravedlivého trestu zasloužil. Želím jich proto, že jsem tebe, svého nejlepšího Otce, nejvyšší a lásky nejhodnější dobro, urazil. Činím opravdové předsevzetí, s milostí tvou život svůj polepšiti, blízké příležitosti ke hříchu se varovati a nikdy již nehřešiti. Žádám vás, ctihodný otče, za spasitelné pokání a kněžské rozhřešení.

Nyní dávej bedlivý pozor na slova zpovědníkova, co ti radí, před čím tě varuje a jaké pokání ti ukládá. Odpovídej upřímně na otázky, které ti snad dá. Pozdvihni mysl svou k Bohu, když ti kněz uděluje sv. rozhřešení. Vzbuď ještě jednou dokonalou lítost, řka zkroušeně:

Bože, buď milostiv mně hříšnému! Lituji, že jsem tě, Otce nejlepšího, tolik rozhněval. Chci se polepšiti. Slituj se nade mnou a zahlaď hříchy mé!

Dostiučinění.

Se srdcem zkroušeným vykonej uložené pokání a to právě tak, jak ti uloženo, a pokud možno hned.

Neotálej s ním, sám pak přidej si k dobrým skutkům, které ti kněz uložil, z vlastního popudu ještě nějaký dobrý skutek, na př. almužnu, růženec, mimořádnou návštěvu chrámu Páně a pod., abys osvědčil kajícnost svou.

Přijmi, Bože můj, milostivě ode mne nepatrné pokání, které jsem teď vykonal a které ještě vykonati zamýšlím. Uznávám dobře, že jest to jen nepatrný skutek a že ani nestačí, aby jím byl napraven tisící díl mé viny. Ale pro svou neskonalou lásku, pro potupnou smrt Syna svého a pro zásluhy jeho, pro zásluhy blahoslavené Panny a Matky Marie, pro zásluhy svatých svých, prosím, račiž shlédnouti milostivě na skrovné pokání mé! S ním spojuji všechno, co jsem kdy zlého trpěl nebo s tvou pomocí dobrého vykonal. Shlédni na dobrou vůli mou, aby se ti líbila má kajícnost a nalezla milost u tebe, jenž nejsvětější jsi, ale srdcem zkroušeným nepohrdneš. Amen.

Závěr. Přijmi, ó Bože a Pane můj, vroucí díky, žes pro nás hříšné ustanovil svátost pokání, kterou můžeme dojíti odpuštění svých hříchů. Slovy: „kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim“ dal jsi svým apoštolům i jejich nástupcům, biskupům a kněžím, moc hříchy odpouštěti. I mne rozvázal, jak pevně doufám, nyní služebník tvůj z vazeb hříchu, smířil mne s tebou a já mohu v pokoji a v milosti tvé odejíti.

Díky, nejhlubší díky tobě za milost tu. Budu si vážiti čistého roucha, v něž jsem zase oděn; budu bedliv na sebe s pomocí tvou, abych se hříchem zase neposkrvnil. Denně si budu připomínati dnešní svatou zpověď a stále chci pamatovati na své předsevzetí i na sliby dnes ti učiněné. Stůj při mně, Bože nejsvětější, a nedopusť na mne pokušení tak velikého, že bych v něm klesl.

Panno nejsvětější, útočiště hříšníků a pomocnice křesťanů! Pod mocnou ochranu tvou se utíkám a tebe vroucně prosím, abys mi vyprosila daru vytrvalosti v dobrém. Nenech mne klesnouti, Matko láskyplná, nýbrž získej mi u syna svého milost, abych statečně odolal každému pokušení. Amen.

Svatý anděle Boží, strážce můj, a všichni andělé nebeští, kteří se v nebi radujete nad kajícím hříšníkem, chraňte mne všelikého hříchu, pobádejte k dobrému, naplňte mne spasitelným studem, kdykoliv bych se klonil ke hříchu.

Svatý patrone můj, sv. N., a všichni svatí i světice Boží, přispějte mi svou pomocí, abych se hříchu uvaroval, v dobrém setrval a s vámi jednou zasloužil v nebi se radovati. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

Jiná modlitba.

Pane, nejsem hoden ... (str. 256).

Kajícná modlitba svatého Augustina.

(Vydaná papežem Urbanem VIII.)

Před tebe, Hospodine, předstupujeme se svými vinami a srovnáváme s nimi rány, které nás za ně stihly.

Považíme-li, co zlého jsme spáchali, shledáváme, že málo jen trpíme, a většího trestu zasluhujeme.

Těžší jest vina naše, lehčí naše pokuta.

Pociťujeme trest hříchu a přece hřešiti zlovolně neustáváme.

Pod šlehy tvými hyne slabost naše, a nešlechetnost naše přece se nelepší.

Mysl úzkostlivě se chvěje, ale hrdá šíje se neohýbá.

Duše v bolestech sténá, ale činů svých nenapravuje.

Shovíváš-li, nelepšíme se; trestáš-li, nesnášíme toho.

Dokud trestáš, vyznáváme, co jsme spáchali; ustane-li navštívení tvé, hned zas zapomínáme, čeho jsme želeli.

Vztáhneš-li k trestu ruku svou, slibujeme všechno, co činiti máme; schováš-li trestající meč do pochvy, slibů svých neplníme.

Šleháš-li, voláme, abys nás ušetřil; ušetříš-li nás, již tě zase svými hříchy vyzýváme, abys šlehal.

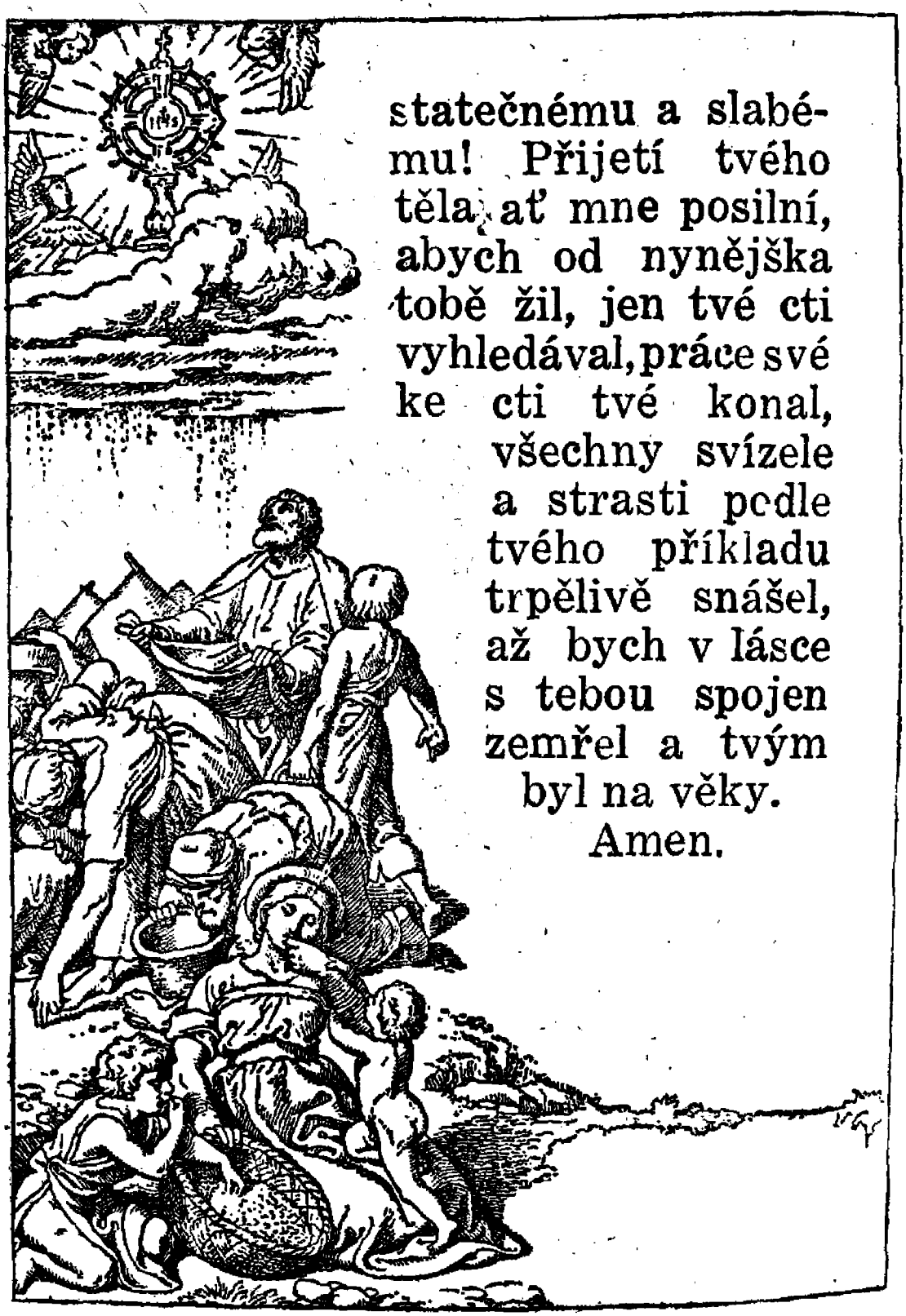
Máš, Pane, před sebou vinníky přiznáva-

jící se; víme, že právem nás zahubíš, když nám nepromineš.

Vyslyš, Otče všemohoucí, prosby naše, ač toho hodni nejsme; vždyť z ničeho stvořils prosebníky své. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

K sv. přijímání.

Přípravná modlitba. Pane nejčistší a nejvyšší, jak bych se mohl opovážiti přistoupiti ke stolu tvému, maje na sobě ještě zbytky hříchů, kdybys ty nebyl nás vyzval: „Pojďte, požívejte chleba, který jsem já připravil vám. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný, a já ho vzkřísím v den nejposlednější.“ Ba, tys důtklivě vyzýval své věřící: „Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebudete míti života v sobě.“ A proto odvažuji se přistoupiti, abych požíval těla tvého. Jsem sice očištěn svátostí pokání od hrubých poskvrn svých, ale náklonnosti zlé zbyly ve mně, vůle má je slabá, láska má chladná. I prosíme tě, dobrý Spasiteli, jenž jsi malomocné očišťoval, očisť i mé srdce od zlých náklonností! Ty, jenž jsi slepcům zrak navracoval, osvěť mi rozum, abych poznal vůli tvou. Ty, jenž jsi svaté posilňoval, aby pokušení zlá přemáhali, utrpení a svízele snášeli a věrni tobě setrvali až do konce, pomoz i mně ne-

statečnému a slabému! Přijetí tvého těla, ať mne posilní, abych od nynějška tobě žil, jen tvé cti vyhledával, práce své ke cti tvé konal, všechny svízele a strasti podle tvého příkladu trpělivě snášel, až bych v lásce s tebou spojen zemřel a tvým byl na věky. Amen.

To jest ten chléb, kterýž Hospodin dal vám k jídlu. (II. Mojž. 16, 15.)

Modlitba sv. Tomáše Akvinského.

Všemohoucí věčný Bože, hle, přistupuji k svátosti jednorozeného Syna tvého, Pána našeho Ježíše Krista; přicházím jako nemocný k lékaři života, jako nečistý ke zřídlu milosrdenství, jako slepý k světlu věčné jasnosti, jako chudý a nuzný k Pánu nebes i země. I prosím tebe, jehož štědroty jest hojnost neskonalá, abys ráčil vyléčiti mne nemocného, obmýti mne hříchem poskvrněného, osvítiti mne zaslepeného, obohatiti mne chudobného, přiodíti mne nahého, abych chléb andělský, Krále králů a Pána všech pánů, přijal tak uctivě a pokorně, tak zkroušeně a nábožně, se srdcem tak čistým a věřícím, s předsevzetím a úmyslem tak dokonalým, jak by to co nejvíce prospělo spáse mé duše. Dejž mi, prosím, nejsladší Ježíši, abych přijal netoliko nejsvětější svátost těla a krve Páně, ale i podstatu a účinnou moc svátosti té. Ó nejdobrotivější Bože, dejž, abych tělo jednorozeného Syna tvého, Pána našeho Ježíše Krista, kteréž na sebe vzal z Panny Marie, tak přijal, abych hoden byl přivtělen býti k duchovnímu jeho tělu a přidružen k údům jeho. Ó nejmilejší Otče, popřej mi, abych na milovaného Syna tvého, kterého na této pouti pozemské nyní hodlám přijmouti rouškou zastřeného, mohl

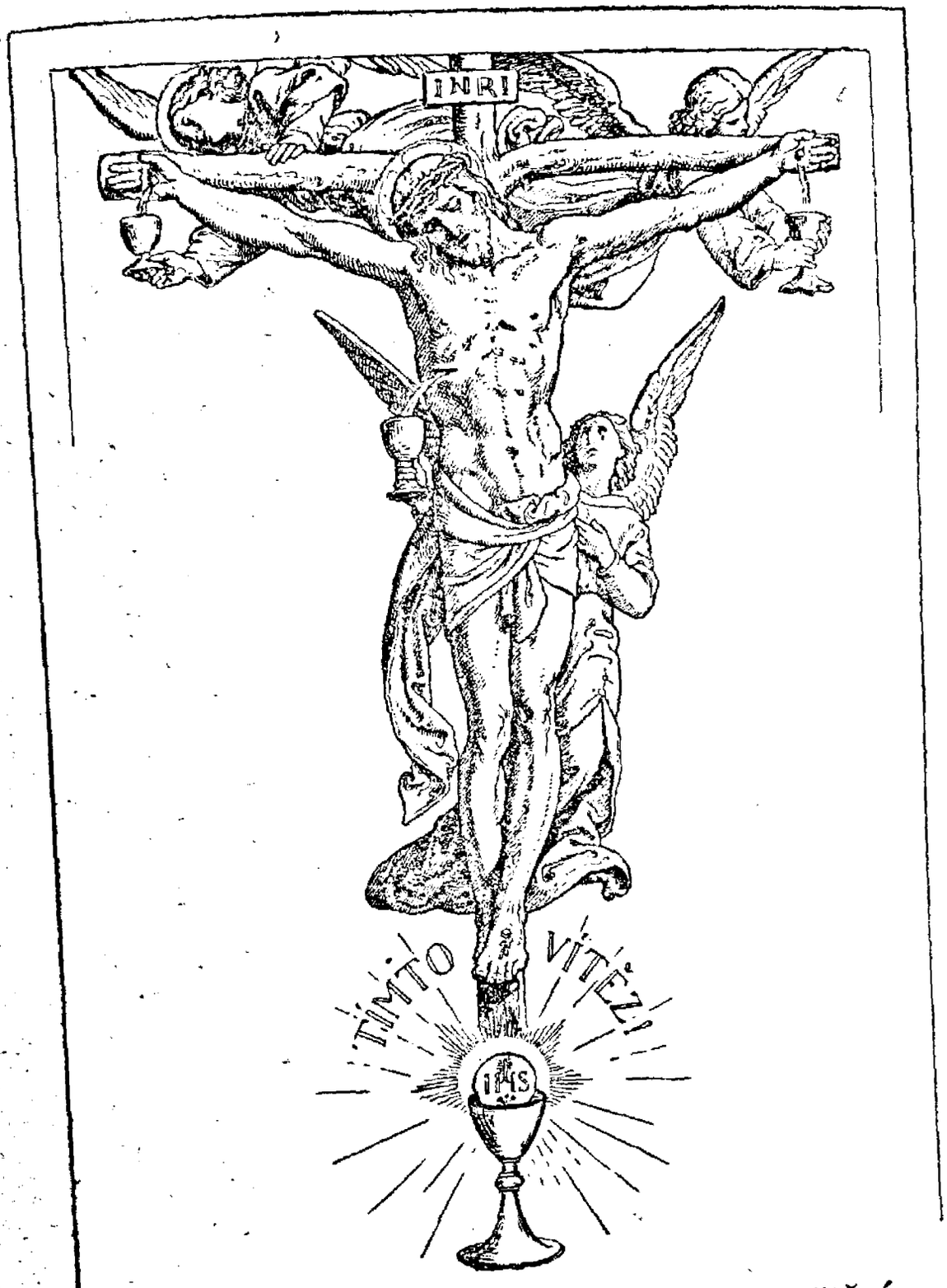
jednou ustavičně patřiti tváří v tvář, kterýž s tebou žije a kraluje v jednotě Ducha svatého, Bůh na věky věkův. Amen.

Jiné modlitby.

Pojďte ke mně ... (str. 287).
Spoléhaje na tvou dobrotu ... (str. 294).
Hle, přicházím k tobě ... (str. 297).
Pane Bože můj ... (str. 300).
Ó nejsladší a nejmilejší Ježíši (str. 334).
S největší nábožností ... (str. 335).

Po sv. přijímání.

Božský Spasiteli! Tys můj a já jsem tvůj. Kéž ti všecek přináležím! Přispěj mi ty sám, jenž jsi všemocný, abych nikdy nezapomněl, že ty přebýváš ve mně. Vzpomínka na tvou přítomnost ať mne uchrání každého pokušení k hříchu. Když tys se mnou, kdo bude proti mně? S tebou zmohu všechno, s tebou přemohu i nepřátele své spásy. Uč mne, Pane Ježíši, milovati Boha nade všecko a bližní mé jako sebe samého. Utvrď trpělivost mou; posilni mne, abych vytrval ve strastech a pracích svých, v utrpení a kříži. Dej mi pokoj svůj; veď mne tak, abych konaje denní práci svou zároveň pracoval o spáse své. Tvůj jsem, Ježíši, jako tys můj. Tobě chci žíti, tobě náležeti, tobě trpěti i pracovati, tvůj chci býti a tvůj zůstati zde i na věčnosti. Amen.

Krev má se vylévá za mnohé na odpuštění hříchů (Mat. 26, 28).

Modlitba odpustková po sv. přijímání.

† Ejhle, dobrý a nejsladší Ježíši, před tváří tvou na kolena padám a s největší vroucností duše tebe žádám: račiž do mého srdce vštípiti živé city víry, naděje a lásky, jakož i pravou lítost nad mými hříchy a nejpevnější vůli je napraviti, když nyní hluboce dojat a pln bolu o tvých pěti ranách sám u sebe rozjímám a v mysli uvažuji, maje na očích to, co již prorok David v ústa tvá kladl o tobě, ó dobrý Ježíši, řka: »Zbodli ruce mé, sčetli všecky kosti mé«. (Žalm 21, 17—18.)

Kdo tuto modlitbu před obrazem Ukřižovaného po sv. zpovědi a přijímání nábožně vykoná a mimo to na úmysl sv. Otce 5krát Otče náš a 5krát Zdrávas Maria se pomodlí, může získati plnomocné odpustky, které lze i duším v očistci přivlastniti. (Pius IX. roku 1858.)

Jiné modlitby.

Ó nejsladší Pane Ježíši ... (str. 318).
Kdož mi dá, Pane, ... (str. 326).
Ó jak veliké jest množství ... (str. 349).

Nábožné vzdechy sv. Ignáce.

(Odpustky 300 dní po každé; 7 let jednou denně po sv. přijímání; plnomocné jednou za měsíc, modlíme-li se tyto vzdechy každý den. (Pius X. 1854.)

Duše Kristova, posvěť mne! Tělo Kristovo, spasiž mne! Krvi Kristova, opojiž mne! Vodo z boku Kristova, omyj mne!

Umučení Kristovo, posilni mne! Ó dobrý Ježíši, vyslyš mne! V ranách svých ukryj mne! Nedopusť, abych byl odloučen od tebe! Od zlého nepřítele chraniž mne! V hodinu smrti mé povolej mne! A rozkaž mi přijíti k tobě, abych tě chválil s tvými svatými na věky věkův. Amen.

Modlitba sv. Tomáše Akvinského.

Děkuji tobě, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, žes mne hříšníka, nehodného služebníka svého, beze všech mých zásluh, z pouhé dobroty svého milosrdenství ráčil nasytiti nejdražším tělem a krví Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista. Toto svaté přijímání, prosím, nechť mi není příčinou trestu, nýbrž mi je spasitelnou přímluvou, abych došel odpuštění. Budiž mi oděním víry, štítem dobré vůle a zproštěním mých nepravostí. Nechť vymýtí ve mně nepravosti, vyhladí zlou žádostivost a nezřízené náklonnosti; nechť rozmnoží ve mně lásku a trpělivost, pokoru a poslušnost a všechny ostatní ctnosti; nechť mne mocně obhájí před úklady všech nepřátel, viditelných i neviditelných; nechť ve mně dokonale utiší hnutí tělesná i duševní! Svatým tím přijímáním ať pevně přilnu k tobě, jedinému a pravému Bohu, a jím též ať dojdu

šťastného konce! Také tě prosím, abys mne hříšníka ráčil uvésti k nevýslovné oné hostině, při níž ty se Synem svým i Duchem svatým jsi svým svatým pravé světlo, úplné nasycení, věčná radost, svrchovaná slast a dokonalá blaženost. Skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen.

Plnomocné odpustky pro hodinu smrti.

Pius X. povolil roku 1904 všem věřícím pro hodinu smrti plnomocné odpustky, když jednou v životě svém v kterýkoliv den po hodném přijetí svátosti pokání a nejsvětější svátosti oltářní s pravou láskou k Bohu takto se pomodlí:

„Pane Bože můj, s úplnou odevzdaností a ochotou přijímám již nyní z ruky tvé každý způsob smrti, jak se tobě líbiti bude, se všemi jejími úzkostmi, utrpeními a bolestmi.“

Zbožné vzdechy sv. Augustina.

(Odpustky 50 dní, jednou za den. Lev XIII. 1883.)

Pane Ježíši, kéž znám sebe i znám tebe!
Ničeho ať si nežádám nežli tebe!
Kéž nenávidím sebe a miluji tebe!
Všechno ať konám pro tebe!
Ať ponižuji sebe a vyvyšuji tebe; na nic pak nemyslím nežli na tebe!
Kéž umrtvuji sebe a žiji v tobě, a cokoli se stane, ať přijímám od tebe!

Nechť pronásleduji sebe, následuji tebe a vždy sobě přeji sledovati tebe!

Kéž utíkám před sebou a utíkám se k tobě, abych si zasloužil ochrany u tebe.

Kéž se bojím o sebe a bojím se tebe i kéž jsem mezi vyvolenými od tebe!

Ať nedůvěřuji sobě a důvěřuji v tebe a ochoten jsem poslouchati pro tebe!

Kéž nemiluji nežli tebe a kéž jsem chudý pro tebe!

Shlédni na mne, abych miloval tebe!

Povolej mne, abych uviděl tebe a na věky požíval tebe! Amen.

Obnovení slibu křestního.

Říkejme častěji, na př. o narozeninách, o svátku křest. patrona, v pokušení, před přijetím svátosti.

Ó Bože Otče, Synu i Duchu svatý! Já, dítko tvé, v pokoře klekám před božskou velebností tvou a klaním se tobě v úctě nejhlubší. Děkuji ti z celého srdce za všecka dobrodiní, kterás mi prokázal; zvláště pak ti děkuji za milost křtu svatého. Ježto jsem při křtu svém nevěděl, jakou to svatou úmluvu ty činíš se mnou a já s tebou, obnovuji nyní dobrovolně a s vroucími díky tuto svatou úmluvu a chci na věky býti i zůstati věrné a poslušné dítko tvé. Odříkám se tedy ďábla a všech skutků jeho i vší pýchy jeho. Věřím v tebe, Bože, Otče všemohoucí, Stvo-

řiteli nebe i země. Věřím v tebe, Ježíši Kriste, v pravého a jediného Syna Božího, Pána našeho, jenž jsi se pro nás narodil z Marie Panny a za nás trpěl. Věřím v tebe, Duchu svatý. Věřím v jednu svatou, katolickou a apoštolskou církev, svatých obcování, odpuštění hříchů, těla vzkříšení, život věčný. Slibuji, ó Bože můj, že budu svatá přikázání tvá zachovávati, svaté svátosti přijímati a všech prostředků milosti horlivě užívati, a že jako poslušné dítko tvé chci žíti a umříti. Dejž mi milost, abych se tomuto svému slibu nikdy nezpronevěřil a se ihned zase polepšil, kdybych do hříchu upadl; abych podle milostivého zaslíbení tvého dosáhl života věčného. Maria Panno, stůj při mně! Svatý anděle strážce, ochraňuj mne! Svatý patrone můj, oroduj za mne! Amen.

K sv. biřmování.

Děkuji ti, Pane náš, žes pro nás ráčil ustanoviti svátost biřmování. Vzkládáním rukou biskupových, svatým křižmem a slovem Božím přijímáme v ní Ducha svatého. Bez té svátosti, bez tvé milosti, nemohl bych víru svou stále vyznávati, zmužile jí hájiti a podle ní živ býti, I prosím tě, abys ráčil nyní milostivě vylíti na mne plnost Ducha sva-

tého, jehož jsi zaslíbil všem, kdo s čistým srdcem a synovskou důvěrou přistupují k této svátosti.

Přijď již, svatý Duše, a naplň srdce mé darem moudrosti, abych poznal marnost věcí pozemských a vyhledával jen Boha, jediné a nejvyšší dobro.

Přijď, sv. Duše, a naplň srdce mé darem rozumu, abych pravdy sv. náboženství vždy víc a více poznával a dobré od zlého vždy lépe rozeznával.

Přijď, sv. Duše, a naplň srdce mé darem rady, abych se v pochybnostech tohoto světa omylu zlého uchránil a vždy jen to volil, co je Bohu k slávě a mně ke spáse.

Přijď, sv. Duše, a naplň srdce mé darem síly, abych všecka pokušení statečně přemáhal, přikázání Boží věrně zachovával a všecka protivenství trpělivě snášel z lásky k Bohu.

Přijď, sv. Duše, a naplň srdce mé darem umění, abych si sv. pravdy oblíbil a životem svým sebe i jiné posvěcoval.

Přijď, sv. Duše, a naplň srdce mé darem pobožnosti, abych nejlepší svou radost vždy nalézal v modlitbě a službách Božích a se Bohu obětoval v životě i v smrti.

Přijď, sv. Duše, a naplň srdce mé darem bázně Boží, abych se bedlivě varoval hříchu, toho jediného a nejhoršího zla, a

ani nejmenším hříchem nerozhněval Otce nebeského.

℣. Sešli Ducha svatého a stvořeni budou.

℟. A obnovíš tvářnost země.

Modleme se: Bože, jenž jsi srdce věřících Duchem svatým osvítil a vyučil, dejž nám, abychom v témž Duchu právě smýšleli a z jeho útěchy vždycky se radovali. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

Po sv. biřmování.

Modli se též ve výročí svého biřmování, o svátcích svatodušních a kdykoli obnovuješ slib křestní.

Utěšiteli nebeský, božský Učiteli, Duchu svatý, štědrý dárče všech milostí, přijmi mé nejvroucnější díky, žes ráčil milost při křtu svatém mi udělenou doplniti a rozhojniti svatým biřmováním, abych vždy šťastně odolal všelikým útokům těla, světa a ďábla, abych také u víře utvrzen radostně vyznával a oslavoval jméno Pána našeho, Ježíše Krista. Pročež chci stále a věrně trvati u vyznání svaté katolické víry, třebas bych proto i posměch anebo potupu trpěti musil. Milostí tvou posilněn chci jakožto vojín Kristův dobrý boj bojovati, víru věrně zachovati a duši svou neustále posvěcovati. To jest pevný úmysl můj. Ty pak, Duchu svatý, uděl mi pomoci své a provázej mne po všech cestách života, abych v dobrém nikdy neochaboval. Amen.

K pomazání nemocných.

V nemoci neodkládej s přijetím sv. svátostí. Před příchodem kněze vykonej modlitby před sv. zpovědí a sv. přijímáním! Nemůžeš-li pro nemoc sám se modliti, ať ti někdo modlitby ty předčítá. Pak se modli:

Pane Bože, jenž jsi ústy svého apoštola Jakuba řekl: Stůně-li kdo z vás, uveď k sobě kněží církve, ať se modlí nad ním, mažíce jej olejem ve jménu Páně, a modlitba víry uzdraví nemocného a polehčíť mu Pán, a je-li v hříších, budou mu odpuštěny, uzdrav, prosím tě, Vykupiteli můj, milostí Ducha sv. mou křehkost, zahoj mé rány a odpusť mi hříchy! Vzdal ode mne bolest na duši i na těle a navrať mi v milosrdenství svém úplné zdraví, abych slitováním tvým zotaven dřívějším povinnostem svým byl navrácen. Jenž žiješ a kraluješ na věky věkův. Amen.

Pak říkej občas nebo si dej předříkávati nábožné vzdechy, jako na příklad:

Smiluj se nade mnou, Bože, podle velikého milosrdenství svého!

Trojjediný Bože, v tebe věřím, v tebe doufám, tebe nejvýš miluji.

Pane, zůstaň se mnou, neb se připozdívá.

Vím, že můj Vykupitel je živ, a že opět vstanu z mrtvých.

Proč se rmoutíš, duše má? Důvěřuj v Boha!

Otče na nebesích, smiluj se nade mnou, pro Ježíše Krista, Syna svého.

Je to vůle Boží, abych trpěl. Lépe trpěti zde nežli na věčnosti.

Zde mne, Pane, trestej; jen mne ušetři na věčnosti!

Otče, je-li možná, ať odejde ode mne tato nemoc, tato bolest; ale ne má, nýbrž tvá vůle ať se stane!

Co ty chceš, Pane, a jak ty chceš, já se podrobuji vůli tvé.

Doufej, duše má, Hospodin je milosrdný a pln lásky.

Pane Ježíši, má spáso, smiluj se nade mnou!

Blahoslavená Panno Maria, oroduj za mne u Syna svého!

Ježíši, tobě jsem živ; Ježíši, tobě umírám; Ježíši, tvůj jsem v životě i v smrti. Amen.

Po sv. pomazání.

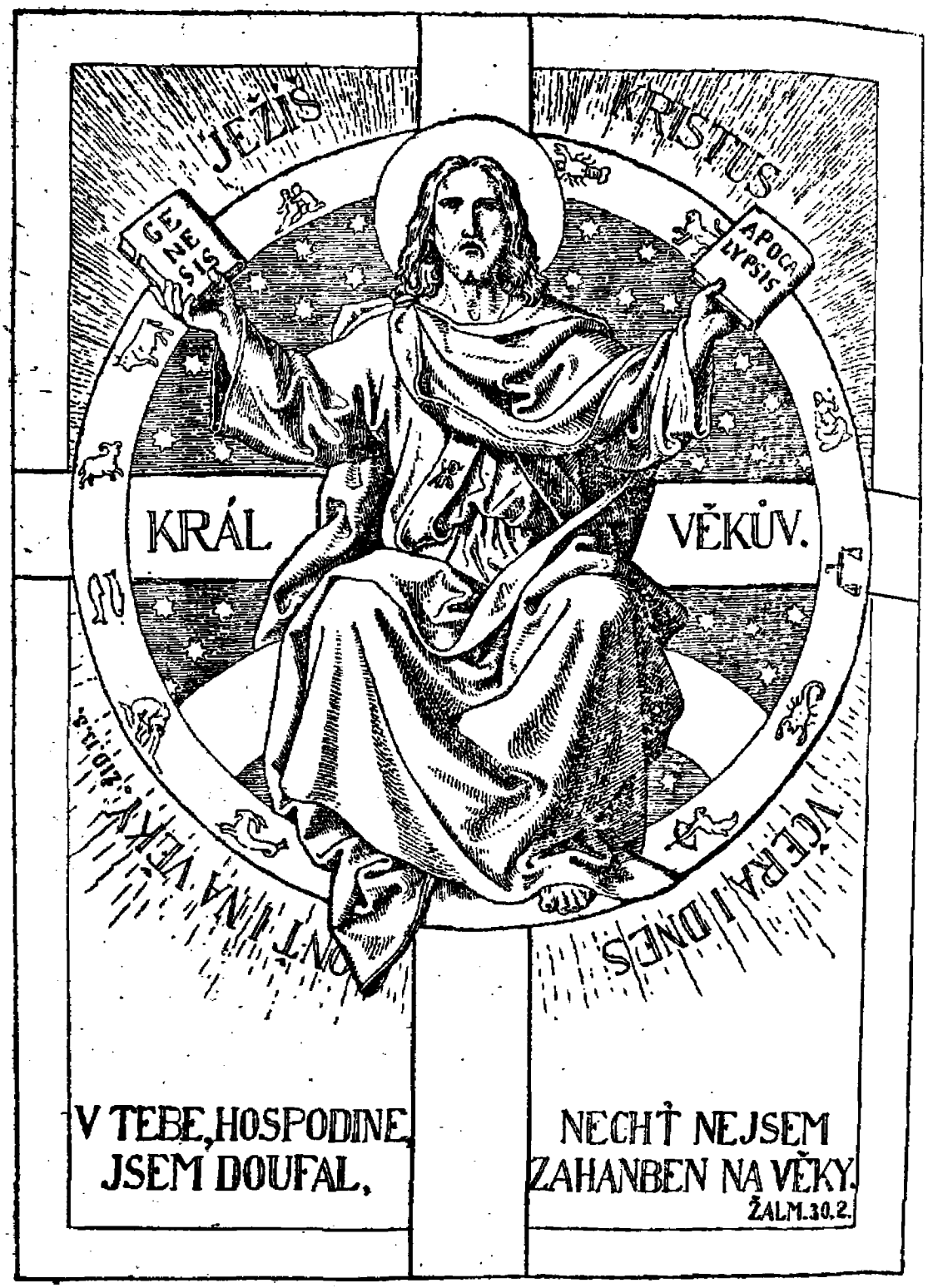
Pane a Bože můj, tvá láska jest neskonalá. Tys mne nyní zbavil hříchů, posilnil svým tělem a naplnil svou milostí. Jak se ti za všecko to odplatím? Velebiti budu tvé milosrdenství a trpělivě snášeti bolesti své. Všechnu důvěru skládám v tebe, Bože můj. Je-li mne na tomto světě ještě potřebí, mile-

rád chci dále věrně pracovati a tobě sloužiti. Pakli ne, staniž se vůle tvá! Jen ať nejsem odloučen od tebe, Pane Ježíši, jenž jsi i za mne hříšného zemřel na kříži. Nedopusť, Bože, aby veliké bolesti nesvedly mne snad k netrpělivosti. Zůstaň se mnou, Pane můj, a neodcházej ode mne! Dejž, ať setrvám v milosti tvé a dojdu věčné blaženosti u tebe. Amen.

Pokrop se častěji svěcenou vodou, líbej vroucně obraz ukřižovaného Spasitele; měj obraz ten na blízku, aby ses pohledem naň povzbuzoval k trpělivosti. Modli se sv. růženec! Trvá-li nemoc déle, přijmi opětně svátost pokání a tělo Páně — ty jsou nejlepší lék a pro duši tvou jediná spása.

Úvaha v nemoci.

Pane, tys mne volal k sobě, ale já tě neslyšel... slyšeti nechtěl. Nyní jsi na mne dopustil nemoc a voláš mne důrazněji... Dotkl jsi se mého těla, ale hledáš vlastně mou duši. Ranil jsi mi tělo, ale chceš uzdraviti mou duši. Dbal jsem vždycky jenom o tělo a zapomínal na duši. Duše má nebyla zdráva, a já o tom ani nevěděl, vlastně věděti nechtěl... Byl jsem zaslepen a škodil jsem velice duši své. Duši strhoval jsem do kalu hříchu, ale nedbal jsem. Hověl jsem tělu a teď je vidím v tom stavu ubohém... Jak jsem byl pošetilý! Pane můj, těžce mne navštěvuješ nemocí touto. Má to býti snad

Já ť jsem Alfa i Omega, počátek i konec.
(Zjev. 21, 6.)

nemoc k smrti anebo jen návštěva tvá k spáse duše mé? Budeš snad volati mne nadarmo i tentokráte, z hříchu ke ctnosti, z duchovní smrti k životu duše, životu podle vůle tvé...?

Litanie k nejsvětějšímu jménu Ježíš.

(Odpustky 300 dní jednou za den. Lev XIII. 1886.)

Pane, smiluj se nad námi!
Kriste, smiluj se nad námi!
Pane, smiluj se nad námi! Ježíši uslyš nás!

Ježíši, vyslyš nás!
Otče s nebes, Bože,
Synu, Vykupiteli světa, Bože,
Duchu svatý, Bože,
Svatá Trojice, jeden Bože,
Ježíši, Synu Boha živého,
Ježíši, odlesku Boha Otce,
Ježíši, jase světla věčného,
Ježíši, králi slávy,
Ježíši, slunce spravedlnosti,
Ježíši, synu Marie Panny,
Ježíši, veškeré lásky hodný,
Ježíši, podivuhodný,
Ježíši, Bože silný,
Ježíši, otče budoucího věku,
Ježíši, anděle veliké rady,

} smiluj se nad námi!

Ježíši, nejmocnější,
Ježíši, nejtrpělivější,
Ježíši, nejposlušnější,
Ježíši, tichý a pokorný srdcem,
Ježíši, milovníku cudnosti,
Ježíši, milovníku náš,
Ježíši, Bože pokoje,
Ježíši, původce života,
Ježíši, vzore ctností,
Ježíši, horliteli duší,
Ježíši, Bože náš,
Ježíši, útočiště naše,
Ježíši, otče chudých,
Ježíši, poklade věřících,
Ježíši, pastýři dobrý,
Ježíši, světlo pravé,
Ježíši, moudrosti věčná,
Ježíši, dobroto neskonalá,
Ježíši, cesto naše a živote náš,
Ježíši, radosti andělů,
Ježíši, králi patriarchů,
Ježíši, mistře apoštolů,
Ježíši, učiteli evangelistů,
Ježíši, sílo mučedníků,
Ježíši, světlo vyznavačů,
Ježíši, čistoto panen,
Ježíši, koruno všech svatých,
Milostiv nám buď, — odpusť nám, Ježíši!

} smiluj se nad námi!

Milostiv nám buď — vyslyš nás, Ježíši!

Ode všeho zlého,
Od všelikého hříchu,
Od hněvu svého,
Od úkladů ďáblových,
Od ducha smilného,
Od věčné smrti,
Od nedbání vnuknutí tvých,
Skrze tajemství svatého vtělení svého,
Skrze narození své,
Skrze mládí své,
Skrze božský život svůj,
Skrze práce své,
Skrze smrtelnou úzkost svou a umučení své,
Skrze kříž svůj a opuštěnost svou,
Skrze smrtelné mdloby své,
Skrze smrt svou a pohřeb svůj,
Skrze zmrtvýchvstání své,
Skrze nanebevstoupení své,
Skrze své ustanovení nejsvětější Svátosti,
Skrze radosti své,
Skrze slávu svou,

vysvoboď nás, Ježíši!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, — odpusť nám, Ježíši!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, — vyslyš nás, Ježíši!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, — smiluj se nad námi, Ježíši!
Ježíši, uslyš nás!
Ježíši, vyslyš nás!

Modleme se. Pane Ježíši Kriste, jenž jsi řekl: „Proste a bude vám dáno; hledejte a naleznete; tlucte a bude vám otevřeno“: uděl nám prosícím vroucnost své božské lásky, abychom celým srdcem, slovem i skutky tebe milovali a chváliti tebe nikdy neustávali.

Dej, ó Pane, abychom měli stále k svatému Jménu tvému úctu, zároveň i lásku: poněvadž nikdy vésti neustáváš ty, které trvalou láskou tebe milovati učíš. Jenž žiješ a kraluješ na věky věkův. — R. Amen.

Modlitby na svátky Páně.

Boží hod vánoční. Modleme se. Dej, prosíme, všemohoucí Bože, aby tělesné znovuzrození Jednorozeného tvého nás, které staré otroctví pod jhem hříchu drží, vysvobodilo. Skrze téhož Krista, Pána našeho.

Obřezání Páně. Modleme se. Bože, jenž jsi plodným panenstvím blahoslavené Panny Marie pokolení lidskému odměnu věčné spásy udělil: dej nám, prosíme, abychom znamenali u tebe přímluvu té, skrze niž jsme zasloužili obdržeti původce života,

Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého, který s tebou žije a kraluje v jednotě Ducha svatého po všecky věky věkův.

Zjevení Páně. Modleme se. Bože, jenž jsi dnes Syna svého jednorozeného pohanům hvězdou vedeným zjevil: popřej milostivě, abychom, kteří jsme věrou tě již poznali, až k patření na krásu velebnosti tvé přivedeni byli. Skrze téhož Krista, Pána našeho.

Nejsv. jména Ježíš. Modleme se. Bože, jenž jsi jednorozeného Syna svého Spasitelem pokolení lidského ustanovil a Ježíšem nazvati rozkázal: rač nám, prosíme, milostivě dáti, bychom na toho patřili v nebi, jehož svaté jméno uctíváme na zemi. Skrze téhož Krista, Pána našeho.

Bože, jenž jsi nejslavnější jméno Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista, všem věřícím nejlíbeznějším, zlým však duchům nejhroznějším učinil: dej milostivě, aby všichni, kteří toto přesvaté jméno zbožně uctívají, útěchy a pomoci nabývali a jednou blaženosti věčné účastnými se stali. Skrze téhož Ježíše Krista, Pána našeho.

Boží hod velikonoční. Modleme se. Bože, jenž jsi nám dnešního dne skrze jed-

norozeného Syna svého přemožením smrti bránu věčnosti otevřel: žádosti naše, které v nás vnukáním vzbuzuješ, svou pomocí též provázej. Skrze téhož Krista, Pána našeho.

Pondělí velikonoční. Modleme se. Bože, jenž jsi slavností velikonoční udělil světu prostředků spásy, prosíme tě, abys dával lidu svému stále nebeský dar, aby i hoden byl dojíti dokonalé svobody i dospěl k životu věčnému. Skrze téhož Krista, Pána našeho.

Nanebevstoupení Páně. Modleme se. Popřej, prosíme, všemohoucí Bože, abychom, kteří věříme, že Jednorozený tvůj, Vykupitel náš, dnešního dne na nebesa vstoupil, sami také myslí v nebesích dleli. Skrze téhož Krista, Pána našeho.

Boží hod svatodušní. Modleme se. Bože, jenž jsi dnešního dne srdce věřících osvícením Ducha svatého poučil: dej nám, abychom v témž Duchu pravé moudrosti došli a z jeho útěchy se vždy radovali. Skrze Krista Pána našeho.

Pondělí svatodušní. Modleme se. Bože, jenž jsi apoštolům svým dal Ducha svatého, popřej lidu svému splnění zbožné

prosby, abys těm, kterým jsi udělil víru, uštědřil i pokoj. Skrze Pána ... téhož ...

Na svátek nejsvětější Trojice. Modleme se. Všemohoucí věčný Bože, jenž jsi dal služebníkům svým, pravou víru vyznávajícím, poznati slávu věčné Trojice a v moci velebnosti klaněti se jednotě: prosíme tě, abychom pevností této víry od všech protivenství vždycky byli chráněni. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, jenž s tebou žije a kraluje v jednotě Ducha svatého, Bůh na věky věkův.

Posvěcení chrámu Páně. Modleme se. Bože, jenž každého roku den posvěcení tohoto svatého chrámu svého nám obnovuješ a svatým tajemstvím vždy bez pohromy obcovati dopřáváš: vyslyš prosby lidu svého a dej, aby kdokoli do tohoto chrámu o dobrodiní prositi přichází, mohl se radovati, že všeho dosáhl. Skrze téhož Krista, Pána našeho.

Modlitba za sv. Otce, za biskupa a za všeobecné potřeby křesťanstva.

Za sv. Otce. Modleme se. Všemohoucí, věčný Bože, smiluj se nad služebníkem svým N., kterého jsi nejvyšším pastýřem církve své ustanovil: nedopou-

štěj, aby odpůrce nad ním zvítězil, ale sešli mu pomoc se Sionu svého a zruš úklady nepřátel, kteří se proti němu a proti dědictví svatého Petra pozdvihují.

Za biskupa. Bože, pastýři a řediteli všech věřících, shlédni milostivě na služebníka svého N., kterého jsi nám pastýřem ustanoviti ráčil; popřej mu, prosíme, aby ty, které říditi má, slovem i příkladem vzdělával, tak aby spolu se stádcem sobě svěřeným vešel do života věčného.

Za všeobecné potřeby křesťanstva. Všemohoucí, věčný Bože, Hospodine, Otče nebeský, shlédni očima nesmírného milosrdenství svého na strast a bídu svých věrných, za které tvůj jednorozený Syn, náš milý Pán a Spasitel Ježíš Kristus, přišed na tento svět, nijak se nezdráhal v ruce hříšníků se dáti a nejdražší krev svou na dřevě svatého kříže vylíti.

Skrze téhož Pána našeho Ježíše Krista odvrať od nás, Pane nejmilostivější, právem zasloužené tresty, přítomná i budoucí nebezpečenství, škodlivé vzpoury, válku, drahotu, nemoc i smutné, trudné časy. Osvěť a posilni ve všem dobrém duchovní i světské vrchnosti, aby všecko řídily a spravovaly, co by k božské úctě tvé a k naší spáse,

k obecnému pokoji a ku prospěchu tvé svaté církve sloužilo.

Uděl nám, Bože pokoje, pravou sjednocenost ve víře bez všeliké roztržky a bez všeho rozdvojení. Obrať srdce naše k pravému pokání a polepšení života; zapal v nás oheň lásky své a dej nám lačněti a žízniti po všeliké spravedlnosti, abychom jako poslušné dítky v životě i smrti tobě se líbili a příjemni byli.

Prosíme tě také, ó Bože, jak podle vůle tvé prositi máme, za své přátele i nepřátele, za zdravé i nemocné, za všecky zarmoucené a nuzné křesťany, za své dobrodince, za živé i za mrtvé. Tobě, Pane, poručeny buďte všecky naše práce a skutky, život náš i naše smrt. Dej nám zde na zemi z milosti tvé se těšiti a tam na věčnosti se všemi vyvolenci tebe dosíci, tak abychom tě ve věčné radosti a blaženosti mohli chváliti a velebiti. Rač nám to dáti, Otče nebeský, skrze Ježíše Krista, svého jednorozeného Syna, jenž s tebou i s Duchem svatým rovný Bůh žije a kraluje na věky věkův. —R. Amen.

Třikrát Otče náš a třikrát Zdrávas Maria.

Vyslyš nás všemohoucí a milosrdný Bůh Otec, Syn a Duch svatý! Amen.

Litanie k nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu.

(Odpustky 300 dní, jednou za den.
Lev XIII. 1886.)

Pane, smiluj se nad námi!
Kriste, smiluj se nad námi!
Pane, smiluj se nad námi! Kriste, uslyš nás!
Kriste, vyslyš nás!
Otče s nebes, Bože,
Synu, Vykupiteli světa, Bože,
Duchu svatý, Bože,
Svatá Trojice, jeden Bože,
Srdce Ježíše, Syna Otce věčného,
Srdce Ježíšovo, od Ducha svatého v lůně panenské matky utvořené,
Srdce Ježíšovo, se Slovem Božím podstatně spojené,
Srdce Ježíšovo, neskonalé velebnosti,
Srdce Ježíšovo, svatý chráme Boží,
Srdce Ježíšovo, stánku Nejvyššího,
Srdce Ježíšovo, dome Boží a bráno nebeská,
Srdce Ježíšovo, ohnisko láskou planoucí,
Srdce Ježíšovo, schránko spravedlnosti a lásky,
Srdce Ježíšovo, plné dobroty a lásky,
Srdce Ježíšovo, hlubino všech ctností,
Srdce Ježíšovo, veškeré chvály nejhodnější,

smiluj se nad námi!

Srdce Ježíšovo, králi a střede všech srdcí,
Srdce Ježíšovo, v němž jsou všecky poklady moudrosti a vědomosti,
Srdce Ježíšovo, v němž přebývá veškerá plnost božství,
Srdce Ježíšovo, v němž se Otci dobře zalíbilo,
Srdce Ježíšovo, z jehož plnosti jsme všichni obdrželi,
Srdce Ježíšovo, žádosti pahrbků odvěkých,
Srdce Ježíšovo, trpělivé a mnohého slitování,
Srdce Ježíšovo, bohaté ke všem, kteří tebe vzývají,
Srdce Ježíšovo, zdroji života a svatosti,
Srdce Ježíšovo, smírná oběti za hříchy naše,
Srdce Ježíšovo, potupami nasycené,
Srdce Ježíšovo, pro nepravosti naše potřené,
Srdce Ježíšovo, až k smrti poslušné,
Srdce Ježíšovo, kopím probodené,
Srdce Ježíšovo, zdroji všeliké útěchy,
Srdce Ježíšovo, živote náš a vzkříšení naše,
Srdce Ježíšovo, pokoji a smíre náš,
Srdce Ježíšovo, zápalná oběti hříšníků,

smiluj se nad námi!

Srdce Ježíšovo, spáso v tebe doufajících,
Srdce Ježíšovo, naděje v tobě umírajících,
Srdce Ježíšovo, rozkoši všech svatých,
} smiluj se nad námi!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, — odpusť nám, Pane!
Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, — vyslyš nás, Pane!
Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, — smiluj se nad námi!

V. Ježíši tichý a pokorný srdcem,
R. Učiň srdce naše podle srdce svého!

Modleme se. Všemohoucí, věčný Bože, shlédni na srdce svého přemilého Syna a na chválu i dostiučinění, které ti podává za hříšníky; jim pak o milosrdenství tvé žádajícím milostivě odpouštěj jménem téhož Syna svého Ježíše Krista, jenž s tebou žije a kraluje v jednotě Ducha svatého Bůh, po všecky věky věkův. — R. Amen!

Zasvěcení lidstva nejsvětějšímu Srdci Páně.

Nejsladší Ježíši, Vykupiteli lidského pokolení, shlédni na nás, před oltářem tvým v nejhlubší pokoře klečící. Tvými jsme, tvými býti chceme; abychom však pevněji s tebou byli spojeni, hle, dnes každý z nás dobrovolně se zasvěcuje tvému nejsvětějšímu Srdci. Tebe sice mnozí nikdy nepo-

znali; tebe, pohrdajíce tvými přikázáními, mnozí zavrhli. Smiluj se nad těmi i oněmi, nejdobrotivější Ježíši; mocně přiviň všecky k svatému Srdci svému. Kraluj, Pane, netoliko věřícím, kteří se od tebe nikdy neodchýlili, nýbrž i marnotratným synům, kteří tebe opustili; učiň, ať se brzy navrátí do domu otcovského, aby nezhynuli nouzí a hladem. Kraluj těm, které blud oklamal nebo rozkol odloučil; přiveď je do přístavu pravdy a k jednotě víry, aby byl brzy jeden ovčinec a jeden pastýř. Kraluj všem těm, kteří ve tmách pohanství anebo Islamu trvají, a rač je přivésti do světla a království svého. Shlédni též milosrdnýma očima na syny toho národa, který tak dlouho byl vyvoleným lidem; a krev, kterou jednou na sebe volal; kéž se i jim stane zdrojem spásy a života! Dejž, ó Pane, církvi své jistou a bezpečnou svobodu; dej všem národům pokoj a pořádek; učiň, aby ze všech zemských končin zaznával jeden hlas: Budiž chvála božskému Srdci, skrze něž jsme nabyli blaha; jemu budiž sláva a čest na věky! Amen.

K tobě voláme, vyhnaní synové Evy . . .

Litanie Loretánská.

(Odpustky 300 dní, tolikrát — kolikrát. Pius VII. 1817.)

Pane, smiluj se nad námi!
Kristo, smiluj se nad námi!
Pane, smiluj se nad námi! Kristo, uslyš nás!
Kristo, vyslyš nás!

Otče, s nebes Bože,
Synu, Vykupiteli světa, Bože,
Duchu svatý, Bože,
Svatá Trojice, jeden Bože,
} smiluj se nad námi!

Svatá Maria,
Svatá Boží Rodičko,
Svatá Panno panen,
Matko Kristova,
Matko božské milosti,
Matko nejčistší,
Matko nejčistotnější,
Matko neporušená,
Matko neposkvrněná,
Matko láskyhodná,
Matko podivuhodná,
Matko dobré rady,
Matko Stvořitelova,
Matko Spasitelova,
Panno nejmoudřejší,
Panno ctihodná,
Panno slavná,
Panno mocná,
Panno dobrotivá,
} oroduj za nás!

Panno věrná,
Zrcadlo spravedlnosti,
Stolice moudrosti,
Příčino naší radosti,
Nádobo duchovní,
Nádobo počestná,
Nádobo vznešená pobožnosti,
Růže tajemná,
Věže Davidova,
Věže ze slonové kosti,
Dome zlatý,
Archo úmluvy,
Bráno nebeská,
Hvězdo jitřní,
Uzdravení nemocných,
Útočiště hříšníků,
Potěšení zarmoucených,
Pomocnice křesťanů,
Královno andělů,
Královno patriarchů,
Královno proroků,
Královno apoštolů,
Královno mučedníků,
Královno vyznavačů,
Královno panen,
Královno všech svatých,
Královno bez poskvrny hříchu prvotního počatá,
Královno posvátného růžence,
Královno míru,

} oroduj za nás!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, — odpusť nám, Pane!
Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, — vyslyš nás, Pane!
Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, — smiluj se nad námi!

Od Hromnic až do Velikonoc a po době velikonoční až do Adventu.

℣. Oroduj za nás, svatá Boží Rodičko.
℟. Abychom se hodnými stali zaslíbení Kristových.
Modleme se. Uděl nám, služebníkům svým, prosíme, Pane Bože, stálého zdraví mysli i těla, a na slavnou přímluvu blahoslavené a neporušené Panny Marie z nynější strasti nás vysvoboď a blaženosti věčné dej nám dojíti. Skrze Krista, Pána našeho. — ℟. Amen.

Od Narození Páně až do Očišťování P. Marie.

℣. Po porodu, Panno, zůstalas neporušena.
℟. Rodičko Boží, oroduj za nás.
Modleme se. Bože, jenž jsi plodným panenstvím blahoslavené Panny Marie lidskému pokolení odměnu věčné spásy udělil: dej nám, prosíme, abychom pociťovali, že se za nás přimlouvá ta, skrze niž jsme zaslou-

žili obdržeti původce života, Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého. — ℟. Amen.

V době velikonoční:

℣. Raduj se a vesel se, Panno Maria, alleluja.

℟. Neboť Pán vstal z mrtvých vpravdě, alleluja.

Modleme se. Bože, jenž jsi zmrtvýchvstáním Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista, svět potěšiti ráčil: dej nám, prosíme, bychom skrze Rodičku jeho, Pannu Marii, radostí života věčného dosáhli. Skrze téhož Krista, Pána našeho. — ℟. Amen.

Modlitby na svátky Mariánské.

Neposkvrněného Početí P. Marie. Modleme se. Bože, jenž jsi neposkvrněným početím Panny Marie Synu svému důstojný stánek připravil: prosíme tě, abys, jako jsi ji pro předvěděnou smrt téhož Syna svého od všeliké poskvrny uchoval, dal i nám na její přímluvu v čistotě k tobě přijíti. Skrze téhož Krista, Pána našeho. — ℟. Amen.

Očišťování Panny Marie. Modleme se. Všemohoucí, věčný Bože, velebnost tvou pokorně vzýváme, abys tak, jako jednorozený Syn tvůj dnešního dne s podstatou

našeho těla v chrámě tobě byl představen, i nás s očištěnou myslí sobě představil. Skrze téhož Krista, Pána našeho. — ℟. Amen.

Zvěstování Panny Marie. Modleme se. Bože, jenž jsi chtěl, aby Slovo tvé z lůna blahoslavené Marie Panny za zvěstování andělova tělo na sebe přijalo, popřej nám pokorně prosícím, abychom, kteří ji vpravdě Bohorodičkou vyznáváme, její přímluvou u tebe byli podporováni. Skrze téhož Krista, Pána našeho. — ℟. Amen.

Navštívení Panny Marie. Modleme se. Uděl, prosíme, Pane, služebníkům svým daru milosti nebeské: aby těm, jimž porod blahoslavené Panny stal se počátkem spásy, památná slavnost jejího navštívení přinesla rozmnožení pokoje. Skrze téhož Krista, Pána našeho. — ℟. Amen.

Nanebevzetí Panny Marie. Modleme se. Odpusť, prosíme, Pane, provinění služebníků svých, abychom nemohouce pro skutky své tobě se líbiti, spaseni byli na přímluvu Rodičky Syna tvého, Pána našeho. Jenž s tebou živ jest a kraluje na věky věkův. — ℟. Amen.

Narození Panny Marie. Modleme se. Služebníkům svým, prosíme, Pane, uděl dar nebeské milosti, aby nám, jimž porod blahoslavené Panny se stal počátkem spásy, památná slavnost jejího narození přinesla rozmnožení pokoje. Skrze téhož Krista, Pána našeho. — Amen.

Jména Panny Marie. Modleme se. Uděl, prosíme, všemohoucí Bože, aby věřící tví, kteří se radují z jména a ochrany nejsvětější Panny Marie, její dobrotivou přímluvou ode všeho zla byli osvobozeni na zemi a zasloužili přijíti do radosti věčné. Skrze téhož Krista, Pána našeho. — ℟. Amen.

Pod ochranu tvou — se utíkáme, svatá Boží Rodičko; prosbami našimi nezhrdej v potřebách našich, ale ode všeho nebezpečenství vysvoboď nás vždycky, ó slavná a požehnaná Panno Maria, paní naše, prostřednice naše, orodovnice naše; se Synem svým nás smiř, Synu svému nás poroučej, Synu svému nás obětuj!

℣. Oroduj za nás, svatá Boží Rodičko.

℟. Abychom se hodnými stali zaslíbení Kristových.

Modleme se. Milost svou, prosíme, Pane, rač v mysli naše vlíti, abychom, kteří

jsme andělovým zvěstováním vtělení Krista, Syna tvého, poznali, skrze jeho umučení a kříž k slávě vzkříšení byli přivedeni. Skrze téhož Krista, Pána našeho. — ℟. Amen.

Z d r á v a s k r á l o v n o, — matko milosrdenství! Živote, sladkosti a naděje naše, buď zdráva! K tobě voláme vyhnaní synové Evy; k tobě vzdycháme lkající a plačící v tomto slzavém údolí. I protož, orodovnice naše, obrať k nám své milosrdné oči, a Ježíše, který je požehnaný plod života tvého, nám po tomto putování ukaž, ó milostivá, ó přívětivá, ó přesladká Panno Maria.

℣. Oroduj za nás, svatá Boží Rodičko.

℟. Abychom se hodnými stali zaslíbení Kristových.

M o d l e m e s e. Všemohoucí, věčný Bože, jenž jsi tělo a duši přeslavné panny a matky Marie spolupůsobením Ducha svatého tak připraviti ráčil, aby se důstojným příbytkem Syna tvého státi zasloužila: dej, abychom z její památky se radujíce, milostivou přímluvou její ode všeho nastávajícího zla i od věčné smrti byli vysvobozeni. Skrze téhož Krista, Pána našeho. ℟. Amen.

Litanie k sv. Josefu.

(Odpustky 300 dní, jednou za den.
Pius X. 1909.)

Pane, smiluj se nad námi!
Kriste, smiluj se nad námi!
Pane, smiluj se nad námi!
Kriste, uslyš nás!
Kriste, vyslyš nás!
Otče, s nebes Bože,
Synu, Vykupiteli světa, Bože,
Duchu svatý, Bože,
Svatá Trojice, jeden Bože,
} smiluj se nad námi!

Svatá Maria,
Svatý Josefe,
Slavný potomku Davidův,
Světlo patriarchů,
Snoubenče Boží Rodičky,
Cudný ochránce přesvaté Panny,
Pěstoune syna Božího,
Bedlivý ochránce Kristův,
Hlavo svaté Rodiny,
Josefe nejspravedlivější,
Josefe nejčistotnější,
Josefe nejmoudřejší,
Josefe nejstatečnější,
Josefe nejposlušnější,
Josefe nejvěrnější,
Zrcadlo trpělivosti,
Milovníče chudoby,
} oroduj za nás!

Vzore dělníků,
Ozdobo života domácího,
Ochránce panen,
Oporo rodin,
Útěcho ubohých,
Naděje nemocných,
Patrone umírajících,
Postrachu zlých duchů,
Záštito církve svaté,
} oroduj za nás!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, — odpusť nám, Pane!
Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, — vyslyš nás, Pane!
Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, — smiluj se nad námi!

℣. Ustanovil ho pánem domu svého.

℟. A knížetem všeho statku svého.

Modleme se. Bože, jenž jsi v nevýslovné prozřetelnosti svatého Josefa za snoubence nejsvětější Rodičky své vyvoliti ráčil; dej, prosíme, bychom si zasloužili míti mocným přímluvčím v nebesích toho, jehož jako ochránce uctíváme na zemi. Jenž žiješ a kraluješ na věky věkův. — ℟. Amen.

V měsíci říjnu připojí se ještě po růženci:

Modleme se. Svatý Josefe, k tobě se utíkáme v soužení svém, a (jako jsme právě o pomoc vzývali nejsvětější snoubenku

tvou, tak i) tebe za ochranu důvěrně žádáme. Pro lásku, která tě s neposkvrněnou Pannou a Bohorodičkou pojila, a pro otcovskou lásku, kterou jsi k Ježíšovi lnul, prosíme tě: Shlédni dobrotivě na drahé dědictví, kterého Ježíš Kristus krví svou dobyl, a přispěj nám mocí a přímluvou svou v potřebách našich. Starostlivý strážce svaté rodiny, vezmi pod ochranu svou vyvolené stoupence Kristovy. Odvrať od nás, otče nejmilejší, všelikou nákazu bludů a nepravostí. Nejmocnější prostředníku náš, buď nám v boji našem s temnými mocnostmi milostivě s nebe nápomocen, a jako jsi jednou Ježíška z největšího nebezpečenství života vysvobodil, tak braň nyní svatou církev Boží proti úkladům nepřátel a proti všelikému protivenství. Nás pak všechny ochraňuj stálou záštitou svou, bychom podle příkladu tvého a s pomocí tvou ctnostně žili, svatě zemřeli a věčné blaženosti v nebesích dosáhli. ℟. Amen.

Litanie k sv. patronům českým.

Pane, smiluj se nad námi!
Kriste, smiluj se nad námi!
Pane, smiluj se nad námi!
Kriste, uslyš nás!
Kriste, vyslyš nás!
Otče s nebes Bože, smiluj se nad námi!

Synu, Vykupiteli světa, Bože, smiluj se nad námi!
Duchu svatý, Bože, smiluj se nad námi!
Svatá Trojice, jeden Bože, smiluj se nad námi!
Svatá Maria, oroduj za nás!
Svatá Boží Rodičko, oroduj za nás!
Svatá Panno panen, oroduj za nás!
Svatý Josefe, oroduj za nás!
Svatý Vojtěše, oroduj za nás!
Svatý Jene, oroduj za nás!
Svatý Víte, oroduj za nás!
Svatý Václave, oroduj za nás!
Svatý Zikmunde, oroduj za nás!
Svatý Kosmo a Damiane, orodujte za nás!
Svatý Benedikte s bratřími, orodujte za nás!
Svatý Cyrile a Metode, orodujte za nás!
Svatý Norberte, oroduj za nás!
Svatý Prokope, oroduj za nás!
Svatá Ludmilo, oroduj za nás!
Blahoslavená Anežko, oroduj za nás!
Všichni svatí patronové vlasti naší, orodujte za nás!
Všichni svatí a světice Boží, přimlouvejte se za nás!
Milostiv nám buď, odpusť nám, Pane!
Milostiv nám buď, uslyš nás, Pane!
Ode všeho zlého, } vysvoboď
Ode všeho hříchu, } nás, Pane!

Od náhlé a nenadálé smrti,
Od zatvrzelosti srdce,
Od zlé pověsti,
Od nedbání tvých vnuknutí,
Od nesvornosti, nenávisti a vší zlé vůle,
Od nebezpečného odkládání pokáním,
Od neduhů duše i těla,
Od marností tohoto světa,
Od pohrdání věrou zděděnou,
Od nehodného přijímání těla Kristova,
Od úkladů ďáblových,
Od zkázy naší mládeže,
Od náklonnosti nečisté,
} vysvobod' nás, Pane!

My hříšníci, tebe prosíme, uslyš nás!
Abychom na přímluvu sv. Josefa z vyvýšení svaté matky církve ve vlasti naší se radovali, tebe prosíme, uslyš nás!
Abychom na přímluvu sv. Vojtěcha dobrými pastýři ke Kristu vedeni byli, tebe prosíme, uslyš nás!
Abychom na přímluvu sv. Jana k blahoslaveným, kteří jazykem neklesli, připočtěni byli, tebe prosíme, uslyš nás!
Abychom na přímluvu sv. Víta nad pokušením zvítězili, tebe prosíme, uslyš nás!
Abychom na přímluvu sv. Václava hojnosti a pokoje v naší zemi dosáhli, tebe prosíme, uslyš nás!
Abychom na přímluvu sv. Zikmunda hříchy

své pravou kajícností smývali, tebe prosíme, uslyš nás!

Abychom na přímluvu sv. Kosmy a Damiana ze zdraví duše i těla se těšili, tebe prosíme, uslyš nás!

Abychom na přímluvu sv. Benedikta s bratřími statkům věčným před časnými přednost dávali, tebe prosíme, uslyš nás!

Abychom na přímluvu sv. Cyrila a Metoda Stolci apoštolskému věrně oddáni byli, tebe prosíme, uslyš nás!

Abychom na přímluvu sv. Norberta nejsvětější svátost zbožně uctívali a svatě přijímali, tebe prosíme, uslyš nás!

Abychom na přímluvu sv. Prokopa pokušení ďáblova vždy přemáhali, tebe prosíme, uslyš nás!

Abychom na přímluvu sv. Ludmily křesťanskou zbožností rodiny posvěcovali, tebe prosíme, uslyš nás!

Abychom na přímluvu blah. Anežky, pohrdajíce rozkošemi světa, kříž ochotně nesli, tebe prosíme, uslyš nás!

Abychom na přímluvu svatých patronů našich do vlasti nebeské uvedeni byli, tebe prosíme, uslyš nás!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, — odpusť nám, Pane!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, — uslyš nás, Pane!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, — smiluj se nad námi!

℣. Orodujte za nás, svatí ochránci naši!

℟. Abychom hodnými se stali zaslíbení Kristových.

Modleme se. Hospodine, budiž nám, služebníkům svým, milostiv pro slavné zásluhy našich patronů Josefa, Vojtěcha, Jana, Víta, Václava, Zikmunda, Kosmy a Damiana, Benedikta s bratřími, Cyrila, Metoda, Norberta, Prokopa, Lidmily, Anežky, abychom jejich milostivou a stálou přímluvou všeho zla vždy uchráněni byli. Skrze Krista, Pána našeho. — ℟. Amen.

℣. Oroduj za nás, svatý Josefe.

℟. Abychom se hodnými stali zaslíbení Kristových.

Modleme se. Prosíme tě, Pane, by nám pro zásluhy a na přímluvu snoubence tvé nejsvětější Rodičky bylo uděleno, čeho pro svou nedostatečnost dosáhnouti nemůžeme. Jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův. — ℟. Amen.

Modlitby k sv. patronům českým.

K blahosl. Anežce (české). Modleme se. Bože, jenž jsi blahoslavenou Anežku

pannu za to, že královskými rozkošemi pohrdla a kříž tvůj pokorně následovala, do nebe povýšil, uděl nám, prosíme, abychom na její přímluvu a jí následujíce, zasloužili státi se účastnými slávy věčné. Jenž žiješ a kraluješ na věky věkův. ℟. Amen.

K sv. Zikmundu. Modleme se. Bože, jenž jsi tento den utrpením sv. Zikmunda posvětil: dej nám, prosíme, bychom přímluvou toho, jehož památku slavíme zde na zemi, byli podpováni u tebe v nebesích. Skrze Krista, Pána našeho. - ℟. Amen.

K sv. Vojtěchu. Modleme se. Bože, jenž jsi svatého Vojtěcha, mučedníka svého a biskupa, slávou a ctí korunovati ráčil: dejž, abychom zasloužili si přímluvcem míti v nebesích, jehož jsme přisluhovatelem spásy věčné měli na zemi. Skrze Krista, Pána našeho. - ℟. Amen.

K sv. Janu Nepomuckému. Modleme se. Bože, jenž jsi církev svou nepřemoženou svátostní mlčelivostí sv. Jana novou korunou mučednickou ozdobil: dejž, abychom podle jeho příkladu a na jeho přímluvu jazyk svůj na uzdě držíce k blahoslaveným, kteří jazykem neklesli, připočteni byli. Skrze Krista, Pána našeho. - ℟. Amen.

K sv. Norbertu. Modleme se. Bože, jenž jsi sv. Norberta, svého vyznavače a biskupa, výborným hlasatelem slova svého učinil a skrze něho církev svou novým duchovním řádem obdařil, dej, prosíme, abychom pro jeho zásluhy, čemu slovy i skutky učil, s pomocí tvou konati mohli. Skrze Krista, Pána našeho. - Ry. Amen.

K sv. Vítu. Modleme se. Prosíme tě, Pane, uděl na přímluvu svatého mučedníka svého sv. Víta církvi své milost, aby si v pýše nelibovala, nýbrž v pokoře tobě milé prospívala: tak aby zlem povrhujíc, svobodně a s láskou vše, co správné, vykonávala. Skrze Krista, Pána našeho. - Ry. Amen.

K sv. Prokopu. Modleme se. Rač nás, Pane, mocí svou dokonale vyléčiti: abychom, kteří přeslavné zásluhy svatého opata Prokopa uctíváme, na jeho přímluvu ode všech mdlob duší svých zproštěni byli. Skrze Krista, Pána našeho. - Ry. Amen.

K sv. Cyrilu a Metodu. Modleme se. Všemohoucí věčný Bože, jenž jsi národy slovanské skrze blahoslavené vyznavače a biskupy své Cyrila a Metoda k poznání jména svého přivedl: dej, abychom z jejich slavnosti se radujíce, k jejich společenství byli

přidruženi. Skrze Krista, Pána našeho. - ℟. Amen.

K sv. Lidmile. Modleme se. Nechť nám, prosíme, Pane, pomáhají prosby a zásluhy svaté Lidmily, mučednice tvé: bychom po jejích stopách kráčejíce, i ve víře stálými i v svatých skutcích horlivými shledáni byli. Skrze Krista, Pána našeho. - ℟. Amen.

K sv. Kosmovi a Damiánu. Modleme se. Dej, prosíme, všemohoucí Bože, abychom uctívajíce narozeniny tvých svatých mučedníků Kosmy a Damiána, na jejich přímluvu od všeho zla byli osvobozeni. Skrze Krista, Pána našeho. - ℟. Amen.

K sv. Václavu. Modleme se. Bože, jenž jsi svatého Václava mučednickou palmou z knížetství pozemského do slávy nebeské převedl: na jeho přímluvu nás ode všeho protivenství ochraňuj a ze společenství s ním nám se radovati popřej. Skrze Krista, Pána našeho. - ℟. Amen.

Litanie ke všem Svatým.

Pane smiluj se nad námi!
Kriste, smiluj se nad námi!
Pane, smiluj se nad námi! Kriste uslyš nás!
Kriste, vyslyš nás!

Otče, s nebes Bože,
Synu, Vykupiteli světa, Bože,
Duchu svatý, Bože,
Svatá Trojice, jeden Bože,
} smiluj se nad námi!

Svatá Maria,
Svatá Boží Rodičko,
Svatá Panno panen,
Svatý Michaeli,
Svatý Gabrieli,
Svatý Rafaeli,
Všichni svatí andělé i archandělé,
Všichni svatí blahoslavených duchů řádové,
Svatý Jene Křtiteli,
Svatý Josefe,
Všichni svatí patriarchové a proroci,
Svatý Petře,
Svatý Pavle,
Svatý Ondřeji,
Svatý Jakube,
Svatý Jene,
} orodujte) za nás!

Svatý Tomáši,
Svatý Jakube,
Svatý Filipe,
Svatý Bartoloměji,
Svatý Matouši,
Svatý Šimone,
Svatý Tadeáši,
Svatý Matěji,
Svatý Barnabáši,
Svatý Lukáši,
Svatý Marku,
Všichni svatí apoštolové a evangelisté,
Všichni svatí učedníci Páně,
Všechna svatá neviňátka,
Svatý Štěpáne,
Svatý Vavřinče,
Svatý Vincenci,
Svatí Fabiáne a Šebastiáne,
Svatí Jene a Pavle,
Svatí Kosmo a Damiáne,
Svatí Gervási a Protási,
Všichni svatí mučedníci,
Svatý Silvestře,
Svatý Řehoři,
Svatý Ambroži,
Svatý Augustine,
Svatý Jeronyme,
Svatý Martine,
Svatý Mikuláši,
Všichni svatí biskupové a vyznavači,

orodujte) za nás!

Všichni svatí učitelé církevní,
Svatý Antoníne,
Svatý Benedikte,
Svatý Bernarde,
Svatý Dominiku,
Svatý Františku,
Všichni svatí kněží a jáhnové,
Všichni svatí mniši a poustevníci,
Svatá Maří Magdaleno,
Svatá Háto,
Svatá Lucie,
Svatá Aneżko,
Svatá Cecilie,
Svatá Kateřino,
Svatá Anastazie,
Všechny svaté panny a vdovy,
Všichni svatí a světice Boží, přimlouvejte se za nás!

} orodují (orodujte) za nás!

Milostiv nám buď, odpusť nám, Pane!
Milostiv nám buď, vyslyš nás, Pane!

Ode všeho zlého,
Od všelikého hříchu,
Od hněvu svého,
Od náhlé a nenadálé smrti,
Od úkladů ďáblových,
Od hněvu, nenávisti a ode vší zlé vůle,
Od ducha smilného,
Od blesku a bouře,
Od metly zemětřesení,
Od moru, hladu a války,

} vysvoboď nás, Pane!

Od věčné smrti,
Skrze tajemství svatého vtělení svého,
Skrze příchod svůj,
Skrze narození své,
Skrze křest a svatý půst svůj,
Skrze kříž svůj a umučení své,
Skrze smrt svou a pohřeb svůj,
Skrze svaté vzkříšení své,
Skrze podivuhodné nanebevstoupení své,
Skrze příští Utěšitele Ducha svatého,
} vysvoboď nás, Pane!

V den soudný,
My hříšníci,
Abys nás ušetřil,
Abys nám odpustil,
Abys nás k pravému pokání přivésti ráčil,
Abys svatou církev svou říditi a zachovati ráčil,
Abys náměstka Apoštolského a všechny církevní řády v svatém náboženství zachovati ráčil,
Abys nepřátele církve svaté pokořiti ráčil,
Abys králům a knížatům křesťanským pokoj a pravou svornost dáti ráčil,
Abys všemu lidu křesťanskému pokoj a jednotu uděliti ráčil,
Abys všecky bloudící k jednotě církve
} prosíme tě, uslyš nás!

nazpět povolati a veškeré pohany k světlu evangelia přivésti ráčil,
Abys nás samy v svaté službě své posilovati a zachovati ráčil,
Abys mysli naše k nebeským žádostem pozdvihoval,
Abys všem dobrodincům našim věčnými statky odplatil,
Abys duše naše i duše bratří, příbuzných a dobrodinců našich od věčného zavržení vysvobodil,
Abys úrodu zemskou dáti a zachovati ráčil,
Abys všem věrným zemřelým odpočinutí věčné dáti ráčil,
Abys nás vyslyšeti ráčil,
Synu Boží,

prosíme tě, uslyš nás!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, — odpusť nám, Pane!
Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, — vyslyš nás, Pane!
Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, — smiluj se nad námi!
Kriste, uslyš nás!
Kriste, vyslyš nás!
Pane, smiluj se nad námi!
Kriste, smiluj se nad námi!
Pane, smiluj se nad námi!

Otče náš...

Žalm 69 (70).

Bože, na mou pomoc pomni; * Hospodine, pomáhat mi pospěš.

Ať se zahanbí a zardí * ti, kdo dychtí po mé duši.

Kéž zpět odejdou zahanbeni * ti, jež neštěstí mé těší.

Kéž ihned odejdou s hanbou a studem, * kteří se mi posmívají.

Ale ať jásá a plesá z tebe * každý, kdokoli tě hledá.

Komu milá je tvá spása, * vždy ať říká: „Pán budiž slaven.“

Já jsem též ubožák a chuďas, * Bože, na pomoc mi přispěj.

Tys má ochrana a pomoc, * Hospodine, neprodlévej.

Sláva Otci i Synu * i Duchu svatému.

Jakož byla na počátku, i nyní i vždycky * a na věky věkův. Amen.

℣. Spasiž své služebníky,

℟. Bože můj, doufající v tebe.

℣. Budiž nám, Pane, věží mocnou.

℟. Proti tváři nepřítele.

℣. Nic neprospívej nepřítel nad námi.

℟. A syn nepravosti ať neškodí nám více.

℣. Pane, nečiň nám podle hříchů našich.

℟. Aniž nám odplacuj podle našich nepravostí.

℣. Modleme se za nejvyššího biskupa svého N.

℟. Hospodin zachovej a oživuj ho, blaženým učiň ho na zemi, a nevydávej ho v ruce nepřátel jeho.

℣. Modleme se za své dobrodince.

℟. Rač, Pane, všem dobře nám činícím pro jméno tvé odplatiti životem věčným. Amen.

℣. Modleme se za věrné zemřelé.

℟. Odpočinutí věčné dejž jim, Pane, a světlo věčné ať jim svítí.

℣. Ať odpočívají v pokoji.

℟. Amen.

℣. Za bratry naše nepřítomné.

℟. Spasiž, Bože můj, služebníky své doufající v tebe.

℣. Sešli jim, Pane, pomoc se svatyně.

℟. A se Sionu ochraňuj je.

℣. Pane, vyslyš modlitbu mou.

℟. A volání mé k tobě přijď.

℣. Pán s vámi.

℟. I s duchem tvým.

Modleme se. Bože, jehož vlastností je smilovávati se vždycky a odpouštěti, přijmi úpěnlivou prosbu naši, aby nás a všecky služebníky tvé, které pouto hříchů svírá, slitování tvé dobroty milostivě vyprostilo.

Vyslyš, prosíme, Pane, prosby pokorně tě

žádajících a vyznávajícím se tobě promiň hříchy, abys zároveň nám odpuštění daroval i pokoj.

Prokaž nám, Pane, laskavě nevýslovné milosrdenství své, abys nás i hříchů všech zbavil i z trestů, za ně zasloužených, vytrhl.

Bože, jenž vinou uražen, pokáním však usmířen býváš, shlédni milostivě na snažné prosby lkajícího lidu svého, a metly hněvu svého, kterých za své hříchy zasluhujeme, od nás odvrať.

Všemohoucí, věčný Bože, smiluj se nad služebníkem svým, nejvyšším biskupem naším N., a veď ho cestou spásy věčné, aby milostí tvou, co se tobě líbí, žádal, a veškerou silou to vykonával.

Bože, od něhož jsou svaté žádosti, pravé úmysly a spravedlivé skutky, dej služebníkům svým pokoj, jehož svět dáti nemůže, aby i srdce naše přikázáním tvým byla oddána, i časy, po odvrácení strachu nepřátelského, pod ochranou tvou klidné byly.

Očisť, Pane, ohněm Ducha svatého ledví i srdce naše, abychom ti cudným tělem sloužili a čistým srdcem tobě se líbili.

Bože, všech věřících Stvořiteli a Vykupiteli, uděl duším služebníků a služebnic svých odpuštění všech hříchů, aby prominutí, kterého si vždycky žádali, pokornými prosbami dosáhli.

Činy naše, prosíme, Pane, svým vnuknutím předcházej a pomocí svou provázej, aby všecko naše modlení a konání od tebe se vždy začínalo a tak počaté tebou se dokonávalo.

Všemohoucí, věčný Bože, jenž vládneš nad živými zároveň i nad mrtvými a nade všemi se smilováváš, jež z víry i skutků předem za svoje uznáváš, pokorně tě prosíme, aby ti, za něž jsme se modliti umínili, a které buď dočasný věk v těle dosud zdržuje, nebo budoucí věk těla zbavené již přijal, na přímluvu všech svatých tvých milostivou dobrotivostí tvou odpuštění všech hříchů svých dosáhli. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, který s tebou žije a kraluje v jednotě Ducha svatého Bůh po všecky věky věkův. — ℟. Amen.

℣. Pán s vámi.

℟. I s duchem tvým.

℣. Vyslyš nás všemohoucí a milosrdný Hospodin.

℟. Amen.

℣. A duše věrných zemřelých, nechť pro milosrdenství Boží odpočívají v pokoji!

℟. Amen.

Různé modlitby k svatým.

K sv. Aloisu. Modleme se. Bože, rozdavači darů nebeských, jenž jsi v anděl-

ském jinochu Aloisu podivuhodnou nevinnost života se stejnou kajícností spojil, uděl pro jeho zásluhy a na jeho přímluvu, abychom, když jsme nenásledovali jeho nevinnosti, vzali si za vzor jeho kajícnost. Skrze téhož Krista, Pána našeho. — Ꝛ. Amen.

K sv. Janu Křtiteli. Modleme se. Bože, jenž jsi nám tento den narozením sv. Jana ctihodným učinil, uděl lidu svému milost duchovních žádostí a řiď mysli všech věřících na cestu spásy věčné. Skrze téhož Krista, Pána našeho. — Ꝛ. Amen.

K sv. Anně. **Modleme se.** Bože, jenž jsi svaté Anně milost uděliti ráčil, že zasloužila státi se matkou Rodičky jednorozeného Syna tvého, uděl milostivě, abychom světíce její slavnost přímluvou její dosáhli u tebe pomoci. Skrze téhož Krista, Pána našeho. — Ꝛ. Amen.

K sv. andělům strážným. Modleme se. Bože, jenž nevýslovnou prozřetelností svaté anděly své k ochraně naší sesílati ráčíš, uděl tebe pokorně prosícím, abychom i jejich ochranou stále byli obhajováni i jejich věčným společenstvím oblaženi. Skrze téhož Krista, Pána našeho. — Ꝛ. Amen.

K sv. Štěpánu. Modleme se. Dej nám, prosíme, Pane, následovati, co uctívá-

me, abychom se naučili i nepřátele milovati, poněvadž slavíme památku toho, jenž uměl i za své pronasledovatele vzývati Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého, jenž s tebou žije a kraluje v jednotě Ducha sv. na věky věkův. — ℟. Amen.

Pobožnost růžencová.

Úvod.

Věřím v Boha.... Otče náš... třikrát Zdrávas Maria....

Po jménu „Ježíš“ vloží se prosby:

1. Který v nás víru rozmnožuj;
2. který v nás naději posiluj;
3. který v nás lásku rozněcuj.

℣. Sláva Otci i Synu i Duchu svatému.

℟. Jakož byla na počátku, i nyní, i vždycky, a na věky věkův. Amen.

Následuje:

Otče náš... a desetkrát Zdrávas Maria s vloženým tajemstvím po jménu „Ježíš“ a se zakončením každého desátku invokací: „Sláva Otci...“

I. Tajemství růžence radostného,

který se modlíváme hlavně od adventu až do postu:

1. Kterého jsi, Panno, z Ducha svatého počala;

2. s kterým jsi, Panno, Alžbětu navštívila;
3. kterého jsi, Panno, v Betlemě porodila;
4. kterého jsi, Panno, v chrámě obětovala;
5. kterého jsi, Panno, v chrámě nalezla.

II. Tajemství růžence bolestného,

který se modlíváme hlavně v době postní:

1. Který se pro nás krví potil;
2. který pro nás bičován byl;
3. který pro nás trním korunován byl;
4. který pro nás těžký kříž nesl;
5. který pro nás ukřižován byl.

III. Tajemství růžence slavného,

který se modlíváme hlavně od velikonoc až do adventu:

1. Který z mrtvých vstal;
2. který na nebe vstoupil;
3. který Ducha svatého seslal;
4. který tě, Panno, na nebe vzal;
5. který tě, Panno, na nebi korunoval.

Po každém růženci se připojí:

℣. Královno posvátného růžence, oroduj za nás.

℟. Abychom se hodnými stali zaslíbení Kristových.

Modleme se. Bože, jehož jednoro-

zený Syn životem, smrtí a zmrtvýchvstáním svým odměnu života věčného nám získal: dej, prosíme, abychom tajemství ta v posvátném růženci blahoslavené Panny Marie si připomínajíce, i následovali, co obsahují, i dosáhli toho, co slibují. Skrze téhož Krista, Pána našeho. — ℟. Amen.

Pobožnost křížové cesty.

Abys získal odpustky — jsi-li jinak v milosti Boží — potřebí kratičkého rozjímání u každého zastavení. Určité modlitby předepsány nejsou. Nemožno-li jíti od zastavení k zastavení, stačí, když k jednotlivým zastavením pozornost svou nějak obrátíme.

Modlitba přípravná.

Blahoslavená Panno a Matko Boží, Maria, sv. Josefe, vyproste mi, abych s náležitou zbožností a s upřímnou lítostí nad hříchy svými vykonal tuto svatou pobožnost, při níž následovati chci Spasitele na jeho cestě — k přehořké smrti kříže. Kéž prospěje pobožnost tato duši mé jakož i těm, za něž jsem si umínil ji obětovati.

První zastavení.

Pán Ježíš k smrti odsouzen.

℣. Klaníme se tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme tobě.

℟. Neboť skrze svůj svatý kříž svět jsi vykoupil.

Nejtišší Beránku, předobrý náš Spasiteli, neprávě žalovali na tebe nepřátelé tvoji, křivě svědčili proti tobě lživí svědkové, nespravedlivý Pilát vydal tě na smrt, ale tys mlčel, tys všechno mlčky snášel.

Pro svaté to mlčení své nauč mne, Pane můj, abych uměl přemáhati svou samolásku, která nerada snáší i také zasloužené pokárání.

Otče náš. Zdrávas, Maria. Sláva Otci i Synu i Duchu svatému ...

Pro své svaté drahé rány, Jezu Kriste, smiluj se nad námi! Smiluj se nad námi, Ježíši! Smiluj se nad námi!

Druhé zastavení.

Pán Ježíš bere těžký kříž na ramena svá.

℣. Klaníme se tobě atd.

Nejtrpělivější Ježíši! Z lásky k nám lidem přijal jsi těžké dřevo kříže a na něm jsi volil za nás umříti. Pro tu lásku, s kterou jsi sláb a vysílen těžké břímě to od katanů přijal, dejž mi, abych rád přijal kříž, který mi nebeský Otec uložil aneb který na mne pro dobro mé ještě sešle. Přispěj mi svou milostí, abych z lásky k tobě všeliké utrpení

snášel jakožto spravedlivou pokutu za hříchy mé. Amen.

Otče náš. Zdrávas atd.

Třetí zastavení.

Pán Ježíš klesá pod křížem po prvé.

V. Klaníme se tobě atd.

Předobrý Spasiteli! Na celém těle zedrán, ztrátou krve vysílen nemohl jsi unésti těžký kříž a padl jsi pod ním. Týrán však od katanů vzchopil jsi se a vlekl dále těžký kříž. Pro lásku tu smiluj se nade všemi sklíčenými, kteří v soužení svém jsou zoufalí. Pro zásluhy svého bolestného pádu oživ je novou nadějí a pevnou důvěrou! Síliž i mne, když mne neštěstí potká, abych je statečně nesl.

Otče náš. Zdrávas Maria atd.

Čtvrté zastavení.

Pán Ježíš potkává svou matku.

V. Klaníme se tobě atd.

Matka tvá, božský Spasiteli, byla by bývala šťastna, kdyby ti byla mohla těžké břímě odníti aneb jinak ti ulehčiti. Také ty bys byl méně trpěl, kdybys milovanou Rodičku svou, nejhlubším hořem sklíčenou, nebyl potkal.

Pro tu bolest srdcí vašich, Ježíši a Maria,

prosím, potěšte a povzbuďte všechny zarmoucené, kteří bolest navzájem cítí, ale pomoci sobě nemohou. Naplňte je pevnou důvěrou v moc Boží, aby nepřestávali doufati v Boha, jenž v největším soužení zůstává naším nejlepším útočištěm. Amen.

Otče náš. Zdrávas, Maria atd.

Páté zastavení.

Šimon Cyrenejský pomáhá Pánu Ježíši nésti kříž.

℣. Klaníme se tobě atd.

Přelaskavý Spasiteli! Tys pomáhal všem trpícím, ať to byl kdokoli; vždy a všude jsi prokazoval dobrodiní. Jak trpce jsi tudíž pociťoval, že Šimon musil teprve býti donucen, aby ti při smrtelné slabosti tvé pomohl nésti kříž. Jaká bolest svírala ti srdce, když jsi pohlížel na krvežíznivé nepřátele své! Přijmi, božský Beránku, v malou náhradu naše nejhlubší díky a náš soucit s tebou, jenž jsi za nás tolikeré muky snášel. Dejž, ať ti vroucí láskou svou splácíme lásku tvou. Amen.

Otče náš. Zdrávas, Maria atd.

Šesté zastavení.

Veronika podává Pánu Ježíši roucho.

℣. Klaníme se tobě atd.

Jen nepatrnou službu prokázala ti, nejdo-

brotivější Pane můj, Veronika, když ti roušku podala, aby sis mohl setříti pot i krev s nejsvětější tváře své. Ale jak bohatě jsi ji v nekonečné dobrotě své odměnil! Nepatrnou službu lásky odplatils jí svým obrazem a dals skutek ženy té rozhlásiti všude, kde se hlásá evangelium. A podobně přijímáš každý skutek milosrdenství tak, jako by tobě samému byl prokázán. Pro tu neskonalou dobrotu svou povzbuď mne, abych žádné příležitosti neopomíjel, kde bych mohl někomu prokázati tělesný neb duchovní skutek milosrdenství. Amen.

Otče náš. Zdrávas, Maria atd.

Sedmé zastavení.

Pán Ježíš padá pod křížem po druhé.

V. Klaníme se tobě atd.

Kdykoliv jsi, božský Slitovníku, některého hříšníka na milost přijal, propouštěls ho se slovy: Jdi a již nehřeš! Také mně odpustil jsi ve svátosti pokání již tolikráte hříchy, já pak vždy jsem sliboval polepšení, ale ach! nedodržel jsem slibu svého. Nemusím-li se rdíti, pomyslím-li na tebe, jenž pro opětný můj pád do hříchu padáš v bolestech pod křížem po druhé! Vzpomínka na tvůj bolestný pád pod křížem nechť mne chrání před opětným návratem ke hříchu! Spasi-

teli dobrý, raději volím vše trpěti, než nanovo hřešiti. Amen.

Otče náš. Zdrávas, Maria atd.

Osmé zastavení.

Pán Ježíš napomíná plačící ženy jerusalemské.

℣. Klaníme se tobě atd.

Slovy: Neplačte nade mnou, ale nad sebou a nad svými syny, napomínal jsi, božský Trpiteli, ženy nad tebou hořekující. Slova ta zachvívají i mnou. Nemusím-li se hroziti božské spravedlnosti, připomenu-li si přehořké tvé utrpení, které nebeský Otec seslal na tebe, Syna svého milovaného, Beránka nejčistšího, pro hříchy naše? Když tak se dělo tobě nevinnému pro nás lidi, jak hrozné bude pro hříšníka upadnouti v hříchu do rukou Boha rozhněvaného? Přehořkým utrpením svým, ó Ježíši, utvrď ve mně předsevzetí, abych všechno i nejbolestnější smrt raději trpěl, nežli vědomě a svévolně jen jedenkrát se prohřešil. Amen.

Otče náš. Zdrávas, Maria atd.

Deváté zastavení.

Pán Ježíš padá pod křížem po třetí.

℣. Klaníme se tobě atd.

Veliká jest zaslepenost i zatvrzelost naše.

Bývámeť hluši k spasitelnému napomínání a slepí tak, že nevidíme záhuby, do níž se hříchy svými vrháme. Uchovej nás, Slitovníku nejshovívavější, takovéto slepoty duchovní, která vede do pekla. Pro tvůj bolestný třetí pád pod křížem prosíme tě, račiž paprsek své milosti seslati do duše těch, kteří ve tmách hříchů bloudí. Dej, aby se vzpamatovali a se obrátili, dokud je čas tvého milosrdenství. Amen.

Otče náš. Zdrávas, Maria atd.

Desáté zastavení.

Pána Ježíše zbavují roucha.

℣. Klaníme se tobě atd.

Zloba katanů zbavila tě, nejčistší Spasiteli, roucha a znova rozedrala bolestné rány tvé. Ty pak trpěl jsi všechna ta muka, protože jsme my ztratili roucho nevinnosti. Ty, Beránku nejsvětější, zříš do srdce mého a vidíš, jak mne to bolí, že jsem hříchy svými taková muka ti připravil. Dej mi dar pravé kajícnosti a pomoz mi, abych jako za dne poctivě chodil před tváří tvou. Srdce čisté stvoř ve mně, ó Pane, a chraň mne nadále od každého hříchu, zvláště pak od hříchu těla. Amen.

Otče náš. Zdrávas, Maria atd.

Jedenácté zastavení.

Pána Ježíše přibíjejí na kříž.

℣. Klaníme se tobě atd.

Zuřivost katanů tvých, umučený Spasiteli, dostoupila vrcholu. Nemilosrdně natahují tvé údy a hřeby prorážejí nejsvětější ruce i nohy tvé a připevňují tvé tělo ke dřevu kříže. A ty tak hrozně mučen a trýzněn, ještě ani nyní nevoláš k nebeskému Otci, aby ti poslal ku pomoci zástupy andělů? Ty mlčky snášíš krutou trýzeň? Všecko, cos vytrpěl, nepostačuje lásce tvé; ty neváháš na kříži zemříti a sebe celého v oběť přinésti. Ó lásko ukřižovaná, rozněť ve mně oheň lásky svaté, abych i já tebe miloval. Tobě chci od nynějška žíti, pro tebe trpěti i zemříti, tvůj chci býti zde i na věčnosti. Amen.

Otče náš. Zdrávas, Maria atd.

Dvanácté zastavení.

Pán Ježíš umírá na kříži.

℣. Klaníme se tobě atd.

Přehořkou smrtí svou, nejtišší Beránku, dokonal jsi naše vykoupení, vysvobodil nás z otroctví hříchů i z moci ďábla a krví svou nejdražší vykoupil nám svobodu synů Božích. Nejsvětější pak Matku svou dal jsi nám za matku. Tvá božská láska nechť ro-

zehřeje srdce všech, aby nikdy neustávali tobě děkovati. A proto vroucně a vděčně volám: Klaníme se tobě, Pane Ježíši Kriste a dobrořečíme tobě, neboť skrze svůj svatý kříž svět jsi vykoupil. Amen.

Otče náš. Zdrávas, Maria atd.

Třinácté zastavení.

Tělo Pána Ježíše snímají s kříže a kladou je na klín Panně Marii.

℣. Klaníme se tobě atd.

Maria, Matko milosrdenství, nehleď na hříchy naše, které Syna tvého na kříž přivedly, ale pozoruj drahou cenu, kterou Pán náš zaplatil za nás. Pomni, Matko milostná, že Syn tvůj nás tobě jakožto dítky odkazem dal, a proto obrať k nám své milosrdné oči, přispěj nám ku pomoci v bídě, v soužení, v nebezpečí, aby žádné z dítek tvých nezahynulo. Amen.

Otče náš. Zdrávas, Maria atd.

Čtrnácté zastavení.

Tělo Pána Ježíše kladou do hrobu.

℣. Klaníme se tobě atd.

Pohřeb tvůj, božský Trpiteli, připomíná mi důtklivě i můj hrob. V něm odpočívati

bude mé tělo, ale duše má musí se dostaviti k soudu tvému. Jak bude s ní? Kéž vzpomínka ta, Pane a Bože můj, mne provází všude a stále a nedopustí, abych zemřel v hříchu smrtelném. Amen.

Otče náš. Zdrávas, Maria atd.

Závěrečná modlitba.

Provázel jsem tě, Spasiteli můj, na tvé poslední bolestné cestě, v duchu jsem kráčel za tebou a připomínal si bolesti tvé. Dejž, ať rozjímání o tvém umučení nevymizí mi hned tak z paměti. Nechť vzbudí ve mně upřímnou zkroušenost a opravdovou lítost nad hříchy mými. Dejž, ať jsem posilněn milostí tvou ve svých dobrých předsevzetích. Učiň mne účastným odpustků, které jsou propůjčeny pobožnosti křížové cesty. Vyslyš také mé prosby za ty, za něž jsem se modlil a tuto pobožnost ti obětoval, zvláště za svatou církev tvou, její viditelnou hlavu, římského papeže, milou naši vlast, za vrchního pastýře našeho, za duchovní naše správce, za naše rodiče, bratry, sestry mé, za přátele i nepřátele, za všecky pravověřící křesťany na zemi i za duše v očistci. Dejž, ať všichni lidé poznají tebe, jediného spomocníka, Pána a Spasitele našeho; ať tě milují a s tebou jsou v lásce spojeni jako ty s Otcem a Duchem svatým

zajedno jsi a kraluješ na věky věkův. Amen.

Modlitba k sv. patronu křestnímu.

Svatý N., jenž jsi mi byl dán při křtu sv. za vzor a ochránce, k tobě se důvěrně utíkám a pokorně tě žádám, abych podle příkladu tvého vždycky kráčel po cestě ctnosti, která vede k pokoji, štěstí a blaženosti věčné. Přispěj mi, svatý patrone můj, abych, cokoli budu mysliti, mluviti, konati a snášeti, vždycky konal ke cti a slávě Boží. Chraň mne úkladů nepřátel, střez mne osidel svůdců; nedopusť, abych podlehl v boji proti pokušením těla, světa a ďábla, ale vyžádej mi u Boha milosti, abych s pomocí jeho v dobrém prospíval a hojných pokladů pro věčnost si nashromáždil. Vypros mi, abych zde na zemi tak byl živ, by můj život byl ke cti sv. církve i k užitku milé vlasti mé. Zvláště pak tě prosím, aby duše má nezahynula na věky, nýbrž zasloužila radovati se s tebou v království nebeském. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

Různé modlitby.

Za papeže, viz na straně 405.
O dar pobožnosti: Pane Bože můj str. 139.
O dar lásky: Rozšiř srdce mé . . . str. 147.

Proti zlým myšlenkám: Pane Bože můj .. str. 191.

O dar osvícení: Osvěť mne, dobrý Ježíši ... str. 192.

O očištění srdce a nebeskou moudrost: Posiluj mne, Bože ... str. 200.

V soužení a zármutku: Budiž na věky velebeno ... str. 202.

Uděl mi, Pane, pomoc v soužení str. 233.

Odevzdanost do vůle Boží: Pane Bože, Otče svatý ... str. 251.

Obětování se Bohu: Pane, tvé je všecko ... str. 311.

O dar spokojenosti: Otevři, Pane, srdce mé ... str. 187.

O dar zdrželivosti: Vroucně prosím tebe ... str. 197, odst. 2.

Modlitba za rodiče.

Za živé. Bože, jenž jsi poručil: „Cti otce svého i matku svou“ a jenž jsi na Synu svém, Kristu Pánu, nám ukázal nejdokonalejší příklad, jak to činiti máme, smiluj se nad mými rodiči (aneb: nad těmi, kteří mi na místě rodičů jsou). Račiž jim sám odplatiti jejich lásku, práci a starost, kterou se mnou měli; rač je odměniti za všechno dobré, které mému tělu i mé duši upřímně prokazovali a ještě prokazují. Dejž jim,

aby dlouho a šťastně živi byli, na mně se radosti dočkali a bez strachu o mou budoucnost odejíti mohli z tohoto světa. Mně pak vštip do srdce synovskou uctivost, upřímnou lásku a oddanou poslušnost k nim, abych jich neopouštěl a za ně se modlil. Dejž, abych si tak získal požehnání, které jsi slíbil hodným dětem, a zasloužil se shledati s rodiči svými v blažené věčnosti. Skrze Krista, Pána našeho.

Ze zemřelé. Bože, jenž jsi nám otce a matku ctíti přikázal, račiž nad dušemi (duší) otce mého a matky mé se smilovati, hříchy jim (mu — jí) odpustiti a mně popřáti, abych se s nimi (s ním — s ní) v radosti věčného světla shledal. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

V nemoci.

Spasiteli nejdobrotivější, tys pro spásu lidí sestoupil s nebe a procházeje městy i dědinami činil jsi dobře všem a uzdravoval všechny, kteří se k tobě v nemoci prosebně obraceli. Hle, i já jsem nyní stižen nemocí a úpím na lůžku bolesti. I utíkám se k tobě v nejhlubší pokoře a s plnou důvěrou volám: Ježíši, Pane můj, smiluj se nade mnou! Pane, chceš-li, můžeš mne uzdraviti. Potřebuješ jen chtíti, a já povstanu opět s lože i budu zdráv. Vyslyš mne milostivě a vrať

mi zdraví, abych opět mohl jíti za svým povoláním. Když by to však nebylo k mé spáse, nežádám si zdraví, a prosím, ať se jen stane vůle tvá. Ať se uzdravím anebo ať i zemru, jen když ty mi zachováš lásku svou, jsem spokojen a prosím o to jediné, abych s tebou byl spojen a u tebe věčné blaženosti došel. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

Za nemocné.

Ó Bože, jediné útočiště slabosti lidské, osvědč sílu své moci na nemocném služebníku svém (nemocné služebnici své), aby tvým milosrdenstvím uzdraven(a), tobě v chrámu tvém se představiti mohl(a).

Uděl, prosíme, Pane Bože, tomuto služebníku svému (této služebnici své), aby se ze stálého zdraví dùše i těla těšil(a), na slavnou přímluvu blahoslavené a neporušené Panny Marie od přítomné strasti vysvobozen(a) byl(a) a blaženosti věčné dosáhl(a). Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

Modlitby za šťastnou smrt.

K blah. Panně Marii.

(Odpustky 100 dní, jednou za den. — Pius IX. r. 1856.)

† Ó Maria, bez poskvrny počatá, oroduj za nás, kteří se k tobě utíkáme. Útočiště

hříšníků, Matko k smrti pracujících, neopouštěj nás v hodinu smrti naší, ale vypros nám dokonalou lítost, upřímnou zkroušenost, odpuštění hříchů našich, hodné přijetí nejsv. svátosti na poslední cestu, posilu svátosti posledního pomazání, abychom se mohli klidně dostaviti před trůn spravedlivého, ale i milosrdného soudce, Boha a Vykupitele našeho. Amen.

K sv. panně Barboře.

(Odpustky 100 dní, jednou za den. — Lev XIII. r. 1879.)

† Ó Pane, jenž jsi sv. Barboru k útěše jak žijících tak umírajících vyvolil, uděl nám na její přímluvu, abychom stále živi byli v božské lásce tvé a všechnu svou naději skládali v zásluhy nejbolestnějšího utrpení Syna tvého, aby nás smrt v hříšném stavu nepřekvapila, ale abychom posilněni svátostí pokání, svátostí oltářní a posledním pomazáním bez bázně mohli nastoupiti cestu do věčné slávy. Za to tebe vroucně prosíme skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen.

Modlitba za zemřelé.

Za otce a matku: Viz stranu 454.

Za bratry, sestry, příbuzné a dobrodince: Bože, jenž hojně odpou-

štíš a spasení lidského vyhledáváš, dobrotivost tvou prosíme, abys naše bratry, příbuzné a dobrodince, kteří se z tohoto světa na věčnost odebrali, na přímluvu blahoslavené a neporušené Panny Marie a všech svatých účastnými učinil věčné blaženosti. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

Za více zemřelých: Bože, všech věrných Stvořiteli a Vykupiteli, račiž duším služebníkův a služebnic svých odpuštění všech hříchů uděliti, aby prominutí, kterého si vždycky žádali, pokornými prosbami dojíti mohli. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

Za ty, kteří na hřbitově odpočívají: Bože, z jehož milosrdenství duše věřících pokoj nalézají, račiž služebníkům svým a všem, kteří zde a kdekoli v Kristu odpočívají, odpuštění hříchů milostivě uděliti, aby od všeliké viny očištěni s tebou se bez konce radovali. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

Za neboštíka v den úmrtí nebo pohřbu: Bože, jehožto vlastností jest smilovávati se a odpouštěti, pokorně prosíme tebe za duši služebníka tvého (služebnice tvé), kteréž jsi rozkázal, aby z tohoto

světa odešla; nevydávej ji v ruce nepřítele a nezapomínej na ni, ale račiž dáti, aby ji svatí andělé přijali a do vlasti rajské uvedli, aby, ježto v tebe věřila a doufala, pekelných útrap nezakusila, nýbrž radostí věčných dosáhla. Skrze Krista, Pána našeho Amen.

Za kněze. Bože, jenž jsi mezi apoštolskými kněžími také služebníku svému N. kněžskou důstojnost ráčil propůjčiti, dejž, aby na věčnosti přijat byl do jejich společenství. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

Na den památky všech věrných zemřelých (den dušiček): Bože, Stvořiteli a Vykupiteli všech věrných zemřelých, račiž se nad dušemi služebníkův a služebnic svých smilovati, aby odpuštění hříchů, kterého se za živa stále dovolávali, zbožnou přímluvou naší účastnými se stali. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

℣. Odpočinutí věčné dej všem zemřelým, ó Pane!

℟. A světlo věčné ať jim svítí!

℣. Odpočiňtež v pokoji!

℟. Amen.

Nás pak vyslyš, požehnej a všeho zlého uchovej všemohoucí a milosrdný Hospodin Bůh, Otec, Syn a Duch svatý! Amen.

OBSAH.

Strana

Úvod k vydání třetímu 5
Předmluva k vydání čtvrtému 8

Kniha první.

Napomenutí prospěšná pro život duchovní.

Kap.

1. Následujme Krista! 11
2. O sobě samém smýšlej skromně! 13
3. Nauka pravdy 16
4. Jednej vždy obezřele! 21
5. Kterak čísti písmo svaté 22
6. Nezřízené náklonnosti 23
7. Varuj se marné naděje a domýšlivosti! . 24
8. Chraňme se přílišné důvěrnosti! 25
9. Poslušnost a podřízenost 27
10. Varuj se řečí zbytečných! 28
11. Kterak získati pokoj a sebe zdokonalovati 30
12. Jak užitečno protivenství 32
13. Pokušením nutno odpírati 34
14. Neposuzuj opovážlivě! 38
15. O skutcích konaných z lásky 41
16. Shovívavost k cizím chybám 42
17. Život klášterní 44
18. Příklady dávných světcův 45
19. Pobožná cvičení 48
20. Buď rád v ústraní a rád mlčívej! 52
21. Zkroušenost srdce 57
22. Úvaha o bídě lidské 61
23. Pamatuj na smrt! 65
24. O soudu a trestu za hříchy 70
25. Usilujme horlivě napraviti celý svůj život! 77

Kniha druhá.

Návod k životu vnitřnímu.

1. **Život vnitřní** 87
2. **Pokorná poddanost** 92

Kap. Strana
3. Dobrý, mírumilovný člověk 94
4. Prostota úmyslu a čistota srdce 96
5. Pozoruj sám sebe! 99
6. Radost dobrého svědomí 100
7. Co jest milovati Ježíše nade všecko . . . 103
8. Důvěrné přátelství s Ježíšem 105
9. Co jest býti beze vší útěchy 108
10. Buď vděčen za milost Boží! 112
11. Jak málo lidí miluje kříž Kristův 115
12. Královská cesta svatého kříže 119

Kniha třetí.

O vnitřní útěše.

1. Kterak mluví Kristus v duši věrné . . . 131
2. Pravda mluví v nás bez zvučných slov . . 133
3. Slova Páně nutno slyšeti pokorně . . . 135
4. V pravdě a pokoře kráčej před Bohem! . 140
5. Jak divuplná je láska k Bohu 143
6. Kterak pravá láska bývá zkoušena . . . 149
7. Milost Boží v sobě skrývejme! 152
8. Smýšlejme o sobě před Bohem skromně! 155
9. Všecko jest vztahovati k Bohu 157
10. Sladko sloužiti Bohu, když jsme pohrdli světem 159
11. Tužby srdce náleží zkoumati 162
12. Kterak lze vytrvati v trpělivosti a v zápase se žádostivostí 163
13. Ježíš-Kristus vzorem poslušnosti a pokory 165
14. Uvažujme o tajných soudech Božích, abychom v štěstí nezpyšněli 168
15. Jak si vésti i mluviti, žádáme-li si něčeho 171
16. Pravá naše útěcha jest jen v Bohu . . . 173
17. Všechny své starosti složme na Boha! . . 175
18. Snášejme vezdejší strasti tak klidně jako Kristus! 176
19. Kterak snášeti křivdy 178
20. Naše vlastní slabost a svízele tohoto života 181

Kap. Strana
21. Spočinouti jest nám v Bohu, jenž nám budiž nad všeliké dobro a nade všechny dary! 183
22. Vzpomínejme vděčně mnohonásobných dobrodiní božských! 187
23. Čtvero nutných věcí, chceš-li dojíti vnitřního klidu 190
24. Nevyzvídej všetečně, co jiní dělají . . . 193
25. V čem záleží trvalý pokoj srdce a pravý duchovní pokrok 194
26. Vznešenost svobodné mysli 196
27. Samoláska vzdaluje nás nejvíce od svrchovaného dobra 198
28. Proti utrhačným jazykům 201
29. Kterak vzývati a velebiti Boha v soužení . 202
30. Prosme Boha o pomoc a doufejme, že znovu nabudeme milosti 203
31. Chceme-li nalézti Stvořitele, nesmíme dbáti tvorstva 207
32. Zapírej se a vyhosť ze srdce žádostivost! 211
33. Srdce naše je nestálé 212
34. Bůh jest nejvyšší dobro tomu, kdo ho miluje ve všem a nade vše 214
35. V životě tomto nikdy nejsme bezpečni před pokušením 216
36. Co činiti, když tě lidé křivě posuzují . . 219
37. Abychom dosáhli pravé svobody srdce, musíme se vzdáti sebe samých 220
38. Dobře uspořádejme věci vnější a mějme v nebezpečenství útočiště své k Bohu! . . 222
39. Nebuď prudký v jednání svém! 223
40. Člověk nemá sám ze sebe nic dobrého a proto se ničím nechlub! 225
41. Pohrdej veškerou časnou ctí! 227
42. Nezakládejme pokoje svého na lidech! . . 228
43. Proti marným světským vědomostem . . 230
44. Netrap se věcmi vnějšími! 232
45. Nevěř každému; slovy se snadno chybuje 233

Kap. Strana
46. V Boha skládejme důvěru, dopadají-li na nás šípy urážek 235
47. Pro život věčný trpme i to nejhorší! . . . 239
48. Den věčný a strasti vezdejší 241
49. Stesk po životě věčném. 245
50. Kterak se odevzdati do rukou Božích, jsme-li opuštěni. 251
51. Oddejme se skrovnějším skutkům ctnosti, nestačíme-li k vyšším 255
52. Neměj se za hodna útěchy, nýbrž pamatuj, že zasloužíš trest 256
53. Milost Boží nesnáší se s věcmi světskými . 258
54. Přirozenost a milost — jak různě se jeví . 260
55. Porušená přirozenost lidská a vítězná síla milosti Boží 266
56. Zapírejme sami sebe a s křížem následujme Krista! 269
57. Nebuď tuze sklíčen, když někdy v něčem poklesneš 272
58. Nehloubejmež o vyšších záhadách a tajných soudech Božích! 275
59. Bůh jediný budiž naše naděje a bezpečnost! 281

Kniha čtvrtá.

O nejsvětější svátosti oltářní.

1. S jak velikou uctivostí náleží Krista přijímati 287
2. Jak veliká dobrota a láska Boží se zračí v nejsv. svátosti 294
3. Jak užitečno přijímati častěji 297
4. Nábožně přijímajícím dostává se mnoho dobrého 300
5. Vznešenost velebné svátosti a stav kněžský 304
6. Kterak se připraviti k sv. přijímání . . . 306
7. Zpytujme své svědomí a činme dobré předsevzetí! 307

Kap. Strana
8. Kristus se obětoval na kříži; obětuj se také ty! 310
9. Obětujme Bohu sebe i všechno, co máme, a modleme se za všechny! 311
10. Neopomíjejme snadno sv. přijímání! . . 314
11. Duši věřící je nezbytně potřebí těla Kristova a Písma svatého 318
12. K sv. přijímání připravuj se s velikou bedlivostí! 323
13. Spojiti se s Kristem ve svátosti oltářní — toť vroucí touha duše zbožné 326
14. Zvláštní vroucnost některých lidí při stolu Páně 329
15. Daru nábožnosti dosáhneš pokorou a sebezapíráním 331
16. Odhalujme své potřeby Kristu a prosme o jeho milost! 334
17. Vroucí láska a ohnivá touha přijímati Krista 335
18. Nehloubej všetečně o velebné svátosti . . 338
Kapitoly, které se obzvláště hodí pro jednotlivce jakož i v různých okolnostech života . . . 341

Modlitby.

Modlitby ranní 347
Zbožné vzdechy a střelné modlitby 349
Modlitby večerní 352
Vzbuzení tří božských ctností 355
Vzbuzení lístosti 357
Pobožnost mešní 358
Modlitba po tiché mši svaté 369
Uctění nejsv. Svátosti oltářní 370
Duchovní přijímání 372
K sv. zpovědi 373
Žalm 50 377
Kajícná modlitba sv. Augustina 382

Strana

K sv. přijímání 383
Po sv. přijímání 386
Obnovení slibu křestního 391
K sv. biřmování 392
K pomazání nemocných 395
Úvaha v nemoci 397
Litanie k nejsv. Jménu Ježíš 399
Modlitby na svátky Páně 402
Modlitba za sv. Otce, biskupa a všeobecné potřeby křesťanstva 405
Litanie k nejsv. Srdci Jež. 408
Zasvěcení lidstva nejsv. Srdci P. 410
Litanie Loretánská 413
Modlitby na svátky Mariánské 416
Litanie k sv. Josefu 420
Litanie k sv. patronům českým 422
Modlitby k sv. patronům českým 426
Litanie ke všem Svatým 430
Různé modlitby k svatým 438
Pobožnost růžencová 440
Křížová cesta 442
Modlitba k sv. patronu křestnímu . . . 452
Modlitba za rodiče 453
V nemoci 454
Za šťastnou smrt 455
Za zemřelé 456

IHS